COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATURALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLUMINIS XXXVI. PARS IV.

LIPSIAE, MDCCXCIV.
APUD IOH. FRIDERICUM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap. Fratres Luchtmann, Parisiis apud Barroi Iunior. Venetiis apud Io. Bapt. Pasquali, Mediolani apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud Guibert et Orgeas, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae apud M. Swederum, Lisbonnae apud M. Borell et Socios, Lausannae apud I. H. Pott.

I.

Flora Cochinchinenſis IOANNIS DE LOUREIRO *). Continuatio.

Cl. XVII. *Polygala glomerata*, floribus criſtatis congeſtis, foliis ovatooblongis, caule fruticoſo (*P. tinctoria* VAHL.? W.); inculta prope Cantonem. p. 518.

Erythrinae corallodendri, agreſtis cultaeque in Cochinchina et China auſtrali, corticis decoctum valet contra febres intermittentes, ſine evacuatione ſenſibili; folia contuſa purgant ulcera putrida; topicum in odontalgia: lignum album leviſſimum ad aedificia ineptum, aptiſſimum ad pulverem pyrium ex carbonibus conficiendum; foliis carnes involutae diu ſervantur a putredine tenerioresque ac ſapidiores redduntur, ut ſine coctione edi poſſint. *E. fuſca*, foliis 3natis inermibus lanceolatis, corollarum vexillis revolutis; Gelala aquatica RUMPH. amb. l. 3. c. 35. t. 78. ſpontanea in Cochinchina ad ripas fluminum. p. 519.

Geniſta ſcandens, ſpinis ſimplicibus, caule ſcandente, foliis 2pinnatis; frutex magnus in Cochinch. prope ripas fluminum, abundantia, magnitudine et colore aureo florum ſpectabilis; legumen compreſſum, ſem. 1, magnum compreſſum (an huius generis? W.). *Lupinus cochinchinenſis*, foliis ſimplicibus ovalibus, floribus ſpicatis terminalibus, calycibus appendiculatis; agreſtis in Cochinch. etiam in p. 521.

*) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXXVII. Pars II. p. 202.

p. 522. Bengala. *L. africanus*, foliis lanceolatis 3natis, caule fruticoſo diffuſo, pedunculis multifloris terminalibus; agreſtis in ora orientali Africae. *Anthyllis indica*, fruticoſa, foliis pinnatis aequalibus glabris, racemis oblongis ſubterminalibus; in montibus Cochinchinae. *Arachis aſiatica*, foliis pinnatis piloſis, ſtipulis 2fidis, floribus congeſtis, folliculis 3 — 4ſpermis; Chamaebalanus iaponica RUMPH. l. 9. c. 54. t. 156. f. 2. Senna tetraphylla, f. abſi congener hirſuta, maderaſpatenſis, folliculos ſub terra condens, PLUK. almag. p. 341. t. 60. f. 2. abundantiſſime in Cochinch. et China colitur: ſemina leviter toſta ſapida fiunt et variis tragematibus miſceri ſolent; oleum ex iis tenue limpidum, in lucernis communis in Cochinch. uſus, etiam ad frigenda edulia adhibetur. *A. africana*, foliis pinnatis glabris, ſtipulis integris, folliculis 2 — 3ſpermis; in variis locis Africae orientalis, a praecedente parum diverſa: LINNAEUS utramque ſub *A. hypogaea* comprehendit. *Aſpalathus arborea*, foliis pinnato5natis, racemis terminalibus; in ſylvis Cochinch. ab *A. indica* differt racemis et caule arboreo. *Pterocarpus flavus*, foliis pinnatis ſub3iugis, ſpicis lateralibus, corollis dentatis, Malaparius RUMPH. amb. l. 5. c. 32. t. 117. in ſylvis Chinenſibus: corticis vis reſolvens, vulneraria; decocto eius ſerica colore flavo permanente tinguntur.

p. 524.

p. 525.

* *Derrhis* (a legumine membranaceo): Char. gen. *Cal.* 5crenatus coloratus; *Pet.* baſi falcata, unguibus filiformibus; *Leg.* oblongum membranaceum. *D. pinnata*, ſcandens, foliis pinnatis, pedunculis multifloris lateralibus; in ſylvis Cochinch. radix carnoſa rubeſcens cum folio *Piperis betle* maſticata ſupplet fructus *Arecae*. *D. trifoliata*, ſcandens, foliis ternatis, racemis longis axillaribus; in ſylvis provinciae Cantonienſis.

Crota-

Crotalaria ſcandens, foliis oblongis, pedunculis multifloris axillaribus, caule fruticoſo ſcandente; in ſylvis Cochinchinae. *Phaſeolus tuberoſus*, caule ſcandente, vexillo revoluto, radice tuberoſa faſciculata; agreſtis in Cochinch. radix eſculenta. *Ph. tunkinenſis*, caule volubili ramoſiſſimo, foliis conicis parvis craſſis, vexillo revoluto calyce concolore; cultus in Cochinch. ex Tunkino oriundus. *Ph. radiati*, in Cochinchina et China habitantis et abundanter culti, ſemina omnium *Ph.* ſaluberrima nec palato ingrata, virtutis reſolventis, diureticae, in hydrope, cephalalgia, virus debilitate. *Dolichos ſinenſis* a *D. ſeſquipedali* ſpecie vix diverſus; colitur ubique in Cochinch. et China, leguminibus ſalubribus et ſapidis, maxime recentibus. *D. unguiculati* ſemina edulia, licet neque ori neque ſtomacho multum grata. *D. tetragonolobi* in Cochinch. et China non frequentis, legumen recens ſapidum, ſed caput gravans. *D. pruriens* ad ripas fluminum in Cochinch. ob pruritum intolerabilem a tota planta, praecipue legumine, ſi cutim tangat, excitatum. *D. altiſſimus* cum *D. ligoſo* forte coniungendus; inculti cultique in Cochinch. ſemina elixa frequentis uſus. *D. purpurei*, culti in Cochinchina et China, legumina tenera et recentia ſapida et ſalubria. *D. albus*, caule volubili glabro, vexillo latiſſimo legumine plano carnoſo, Cacara alba RUMPH. amb. l. 9. c. 26. t. 137. cultus in Cochinchina et China; tenerior et ſapidior praecedente, forma parum ab eo differens. *D. bulboſi* tubera cruda et cocta eſculenta, non autem ſemina. *D. trilobi* tubera cocta, non cruda, edulia, neque etiam legumina: virtus radicis refrigerans, pellens, diaphoretica, in omnibus febribus calidis, etiam malignis, in teneſmo et dyſenteria; ſitim et ebrietatem mitigat. *D. montanus*, caule fruticoſo ſcandente, foliolis ovatorhombeis, filamentis 5 antheris oblongis, 5 aliis

p. 527. p. 528. p. 529. p. 530. p. 532. p. 533. p. 534. p. 535. p. 536.

alternis ſubrotundis; in ſylvis montanis Cochinch. duabus praecedentibus ſpeciebus affinis, inprimis radice tuberoſa, leguminibus linearibus iſthmis inter-
p. 538. ceptis, ſtylo ſtigmatibusque non pubeſcentibus. *D. ſoia*, in Cochinchina et China frequenter cultus, Cadelium RUMPH. a LINN. ſub *Phaſeolo maximo* citatum; ſemina elixa aut leviter toſta ſtomacho et palato accepta: celebrem iſſam muriam et pulmentum candidum lacti coagulato ſimile praebent, quo nullus
p. 539. cibus Chinenſibus familiarior. *D. catiang* varietates plures in Cochinch. et Chinae agris coluntur, omnes vulgaris cibus in India; virtute medica iis tributa ab Auctore noſtro nec tentata nec veriſimili viſa. *D. haſtatus*, caule procumbente, foliis ſubhaſtatis, pedunculis multifloris erectis; in ora Africae orientalis
p. 540. cultus: ſeminibus eſculentis. *Pſoralea ſcutellata*, arborea, foliis pinnatis, calycibus ſcutellatis, ſpicis
p. 541. congeſtis; in ſylvis Cochinchinae. *Pſ. rubeſcens*, arborea, foliis pinnatis, pedunculis multifloris lateralibus, calycibus ſubtruncatis 2glanduloſis; in ſylvis
p. 542. Cochinchinae. *Trifolium cuſpidatum*, pedunculis ſubcapitatis, leguminibus 1ſpermis nudis, foliolis linearibus cuſpidatis; agreſte in Cochinchina. *Tr. volubile*, pedunculis multifloris axillaribus, leguminibus 2ſpermis nudis, caule volubili; ad littora Africae orientalis (caulis volubilis *Trifoliis* alienus; affinis
p. 544. Anonym. 294. WALTER. carol. p. 188. w.). *Aeſchynomene heterophylla*, caule fruticoſo, foliis inferioribus 3natis ovatis, ſuperioribus pinnatis ſubrotundis; inculta in Cochinch. boreali. *A. lagenaria*, herbacea, foliolis obtuſis plurimiiugis, leguminibus muricatis; in paludibus et locis caenoſis aquoſisque in Cochinch. caulis ſpongioſus facile cedens et elaſtice reſiliens loco ſuberis ad obturandas lagenas adhibetur: vagina ſtaminum verſus carinam fiſſa, ſecus ac

in aliis papilionaceis. *Hedysarum vespertilionis* *) ep. 546. regno Siamensi oriundum colitur in Cochinchina ob pulchritudinem, quia leni aura afflante commota foliis luteo rubro et viridi varia totidem papiliones versicolores repraesentant. *H. triquetrum* in collibus p. 547. Cochinchinae non habet folia marginibus rotundatis nec petiolos refractos, sicut zeylanicum a BURMANNO pictum. *H. elegans*, foliis 3natis obtusis utrinque p. 549. tomentosis, brachiis coniugatis ovatis, leguminibus arcuatis (*H. lappaceum* VAHL.? W.); incultum prope Cantonem, primo aspectu *H. pulchello* simile. Sic *H. lagopodioides* et *crinitum* non multum diversa. *H. lineare*, foliis pinnatis, foliolis lanceolatolineari- p. 551. bus, spicis terminalibus, leguminibus rectis laevibus, caule diffuso; incultum in Cochinch. radix deobstruens, emmenagoga, appetitum excitans. *Coronilla cochinchinensis*, suffruticosa, foliolis sub15iugis, pedunculis sub3floris, leguminibus erectis tomentosis; agrestis in Cochinchina. *Ornithopus ruber*, foliis alternis ovatis ciliatis, leguminibus compressis scabris, spicis terminalibus; agrestis in Cochinch. accedit ad *O. compressum*, forte quoque ad *Hedysara* transferendus. *Hippocrepis barbata*, leguminibus rectis, spica p. 553. oblonga terminali; agrestis in Cochinchina.

* *Diphaca: Cal.* Perianth. 5fidum gibbum persistens laciniis acutis, infera longiore; stipulis binis lanceolatis curvis suffultum. *Cor.* papil. Vex. 3gonorotundum emarginatum ascendens; Alae ovatae vexillo breviores; Carina 2phylla lunata vexillo aequalis, unguibus longis filiformibus. *Stam.* fil. 10, aequali numero insistentia laminis 2, oblongis planis erectis vaginae locum tenentibus; Anth. oblongae incumbentes. *Pist.* Germ. 2, oblonga compressa p. 554.

 recta;

*) Vid. Comment. nostr. Vol. XXV. p. 125.

recta; Styli ſinguli ſubulati ſtaminibus longiores; Stigm. craſſiuſcula. *Peric.* Leg. 2, compreſſa recta acuminata articulata, articulis ovatis ſtrictis glabris inaequalibus. *Sem.* ovata compreſſa. *D. cochinchinenſis*, foliis pinnatis, floribus geminis; *Hedyſarum ecaſtaphyllum* LINN. a Cl. BERGIO ad *Pterocarpum* relatum (*Dahlbergiae* ſpecies, w.); arbor culta in hortis Cochinchinae et Chinae.

p. 555. *Clitoriae ternateae*, agreſtis cultaeque in Cochinchina, floris ſucco tinguntur liba aliaque edulia colo-

p. 556. re cyaneo pulcherrimo, ſed brevi evaneſcente. *Robinia amara*, racemis elongatis, pedicellis ternis, foliis imparipinnatis ſub5iugis, caule inermi; inculta in Cochinchina et China: radix ſubcarnoſa multiplex luteofuſca amariſſima prodeſt in fluxu ventris diuturno, ſtomachi debilitate, obſtructionibus meſenterii et uteri, humores craſſos et nimios compeſcit; uſus commodior in pilulis; ad tollendum ſaporem nauſeoſum prius aceto maceranda et leviter torrenda. *R. flava*, pedunculis ternis 3floris terminalibus, foliis abrupte pinnatis ſub8iugis, caule inermi; agreſtis in provinciis borealibus Chinae: radix ſimplex lignoſa craſſa lutea amara carioſa, virtutis pellentis, antifebrilis, uſus praecipui in decocto.

p. 557. * *Citta* (a flore turgido maculis albis et nigris picam repraeſentante): Char. gen. *Cal.* et *Vex.* gibboſoturgida; *Leg.* exterius cellulоſum hiſpidum, *ſem.* arillatis. *C nigricans*, caule fruticoſo volubili, foliis ternatis ovatis, floribus ſubumbellatis; Lobus litoralis RUMPH. amb. l. 7. c. 6. t. 6. Lobus cartilagineus CLUS. exot. l. 3. c. 9. et 10. inter ſepes in Cochinchina.

p. 559. *Indigofera coccinea*, foliis 3natis ovatooblongis, pedunculis multifloris axillaribus, leguminibus teretibus arcuatis (*I. hedyſaroides* LAMARK.? w.); agreſtis circa Cantonem. *I. rotundifolia*, foliis 3natis ſub-

rotundis

rotundis utrinque tomentoſis, racemis brevibus axillaribus, caule volubili; agreſtis circa Cantonem, affinis *I. procumbenti*. *I. bufalina*, foliis ternatis ovatis glabris, racemis axillaribus, leguminibus craſſis villoſis, caule ſcandente; in dumetis Cochinchinae. *I. tinctoriae*, ſpontaneae et vaſtiſſime cultae in Cochinchina et China, foliorum vis abſtergens, reſolvens; ex ea etiam cum *Curcuma* fit unguentum ad reſolvendas contuſiones et inflammationes, abſtergenda ulcera et ſcabiem. p. 560.

* *Grona* (ob carinam ſubtus cavernoſam): Char. gen. *Cor.* carina alis utrinque coalita, ſubtus in cavernam hians; *Leg.* lineare. *Gr. repens*, foliis ovatis alternis, ſpicis axillaribus, caule repente; in collibus agreſtibus Cochinchinae. p. 561.

* *Rhynchoſia* (a carina roſtrata): Char. gen. *Carina* rhomboidea roſtrata; *Leg.* membranaceum 2-ſpermum. *Rh. volubilis*, foliis 3natis ſubrotundis tomentoſis, pedunculis multifloris binatis; inculta prope Cantonem.

* *Marcanthus* (potius *Macranthus*, a notabili floris longitudine): Char. gen. *Carina* et *Alae* longiſſimae; *Leg.* craſſum ſubteres. *M. cochinchinenſis*, foliis 3natis, pedunculis multifloris axillaribus, caule volubili; cultus in Cochinch. legumine eſculento, licet nec ſapido nec ſalubri. p. 562.

Ervum hirſutum, diſtinctiſſimum ab *E. hirſuto* LINN. foliis 3natis ſublanceolatis rugoſis piloſis, flore purpuraſcente axillari, ſpicis ovatis erectis, legumine tereti acuminato; incultum per agros diſperſum in Cochinchina. p. 563.

* *Sarcodum* (a legumine carnoſo): Char. gen. *Cal.* ſemitruncatus: *Alae* planae breves; *Leg.* carnoſum teres. *S. ſcandens*, foliis pinnatis, ſpicis terminalibus, caule fruticoſo ſcandente; in ſylvis Cochinch. *Loto* legumine farcto ſimile. p. 564.

p. 565. *Cytiſus cajan* incultus cultusque ad ordinandas ſepes in Cochinch. et China; radix proficua in chloroſi, faucium inflammatione, dentium dolore, fluxu ventris ex craſſis humoribus, ani ulceribus, morſu
p. 566. animalium venenatorum. *Lotus hirſuta* FORSK. magis *L. arabicae* ſimilis quam *L. roſea* EIUSD.

p. 568. Cl. XVIII. *Citri medicae* varietas non rara in China fructu oblongo ſolido abſque loculis et pulpa, ſupra medium in 5 vel plures lacinias longas teretes ſubcurvas diviſo, manum hominis lateraliter conni-
p. 569. ventem digitis parum curvatis referente. *C. nobilis*, inermis, ramis aſcendentibus, petiolis ſtrictis, fructu tuberculoſo ſubcompreſſo; Malus aurantia cortice dulci eduli BAUH. Pin. p. 436. n. 3. Aurantium quae malus aurantia regia dulcis, cortice ſuavi et dulci, BURM. zeyl. p. 39. Aurantium verrucoſum, Manis beſaar RUMPH. amb. l. 2. c. 43. abundanter in Cochin-
p. 570. china et China, totius generis gratiſſima. *C. maderenſis*, inermis, ramis diffuſis angulatis, petiolis linearibus, fructu globoſo laevi; Limonellus Maderenſis RUMPH. amb. l. 2. c. 40. p. 110. t. 31. habitat in Cochinch. et China et colitur ob pulchritudinem: fructus ſaccharo conditus edulis et gratus, non autem crudus. *C. margarita*, ramis aſcendentibus aculeatis, petiolis linearibus, baccis 5locularibus ob-
p. 571. longis; Cantoni non rara: pulpa dulcis edulis. *C. fuſca*, ramoſiſſima, aculeata, foliis lanceolatoovatis, petiolis cordatoalatis, baccis globoſis aſperis; Aurantium acidum, Lemon itam RUMPH. amb. l. 2. c. 41. t. 33. habitat latiſſime in Cochinch. pulpa acida ſubamara ingrata: corticis virtus attenuans, deobſtruens, eccoprotica. *C. decumanae* multae varietates, forſan ſpecies, quarum una ſaporis et odoris fructus praeſtantioris, baccis ſubglobоſis 5pollicaribus intus albis dulciſſimis, exterius flaveſcentibus. Species adductas non varietates eſſe, quum arte non mutentur.

C.

C. trifoliata, ab hoc genere prorſus removenda, eſt *Triphaſia* ſuperius adducta. *Melaleucae leucadendri*, frequentis in ſylvis Cochinchinae, cortex in laminas flexiles diviſus ad obturandas rimas navium, tegendas domos cet. adhibetur: foliorum vis attenuans, roborans, ſtomachica, diuretica emmenagoga; decocto eorum viatores utuntur ad praecavenda mala ex cibis craſſioribus in diverſoriis venalibus. p. 573.

* *Balſamaria* (balſamum Mariae, nomen in multis Indiae locis commune): Char. gen. *Cal.* 2-phyllus inferus; *Cor.* 6petala; *Stam.* fil. 200 circiter in 5—6 faſciculis; *Styl.* 1. *Drupa* globoſa 1ſperma. *B. inophyllum*, foliis ovatis ſubemarginatis lineatis, racemis corymboſis ſubterminalibus (*Calophyllum inophyllum* LINN. neque ab hoc genere ſeparandum, W.); culta et agreſtis in locis mediterraneis Cochinch. frequens etiam in Cambodia et in ſylvis Malaiorum iuxta fretum Malaccenſe: truncus, rami et folia ſcatent humore albo craſſo tenaciſſimo, qui collectus viridis obſcurus fit, vulnera non admodum cito conſolidans, praeſtantior in praecavenda inflammatione et putredine; drupae expreſſae oleum praebent abundans viride tenue ingrati odoris, ellychniis aptum, viribus balſamo inferius. p. 574.

Glabrariae terſae in altis ſylvis Cochinch. lignum leviſſimum pallidum acris odoris, craſſis et piloſis fibris conſtans, ab inſectis et putredine immune, dummodo ſiccum ſervetur, ideo ad ſuperiora aedificiorum tigna maxime idoneum. p. 576.

Hypericum cochinchinenſe, floribus 3gynis, foliis ſubpetiolatis denſiſſimis, caule arboreo, pedunculis ſub5floris axillaribus; in ſylvis Cochinch. ligno rubeſcente gravi duro tenaci, ad remos et antennas navium aptiſſimo: florum ſuccus tingit colore aureo. p. 577.

H. aureum, floribus ſemi-5gynis, pedunculis ſubdiviſis terminalibus; caule fruticoſo, forte *H. monogynum* THUNB. incultum prope p. 578.

Canto-

Cantonem, colitur etiam ob florum nitorem et pulchritudinem.

p. 583. Cl. XIX. *Picris repens*, perianthiis exterioribus imbricatis brevibus, interioribus cylindraceis 8phyllis laevibus, caule repente; ſpontanea Cantoni: radix tenuis amariſſima, virtutis deobſtruentis antifebrilis.

p. 584. *Leontodon ſinenſe*, calyce ſuperiore reflexo, foliis oblongis inferne uncinatis; incultum in China: attenuans, reſolvens, mundificans. *Scorzonera pinnatifida* foliis pinnatifidis ſemiamplexicaulibus, paniculа diffuſa terminalis ſpontanea in continenti Africae

p. 588. orientalis prope Mozambiccum. *Carthami tinctorii*, abundanter in Cochinch. et China culti. florum infuſum eccoprotica, emmenagoga, praecipue in dolore ventris et aliis ſymptomatibus ex ſuppreſſione lochiorum ortis: ad tincturam ex ſiccis floribus prius cum alkali fixo vegetabili macerandi ad elegantiam autem coloris poſtea admiſceri debet ſuccus limonum vel aliud acidum vegetabile. *Carduo lanceolato*, inculto

p. 589 prope Cantonem, facile nutriuntur porci. *C. tuberoſo*, ibidem inculti, tubera radicis carnoſa dulcia ab indigenis cenſentur corroborantia phthiſi aut diuturnis

p. 590. morbis laborantibus prodeſſe. *Serratula ſcordium*, foliis lanceolatis ſerratis ſemiamplexicaulibus, foliis faſtigiatis, radice repente; ſpontanea cultaque in Cochinch. et China: tota herba reſolvens, antiputredinoſa, diaphoretica, emmenagoga; valet in hydrope et menſium vitiis, externe in ulceribus putridis et gangraena. *Spilanthus tinctorius*, foliis lanceolatis ſerratis glabris, pedunculis multifloris terminalibus, caule diffuſo; Abecedaria RUMPH. amb. l. II. c. 35. t. 65. parum diverſa; cultus in Cochinch. et China; folia contuſa optimam tincturam caeruleam largiuntur, facilius parabilem neque inferiorem *Indigoferae*

p. 592. *tinctoriae*. *Catalia procumbens*, caule ſuffruticoſo procumbente, foliis ovatolanceolatis ſubſerratis carnoſis,

fis, racemis elongatis interruptis; Sonchus volubilis RUMPH. amb. l. 8. c. 78. t. 103. f. 2. in Cochinch. et China culta et agreſtis; inter olera ſalubria habetur. *C. bulboſa*, foliis radicalibus lyratis, caule ſubrotundo, panicula pauciflora; culta incultaque in Cochinchina et China: virtus emolliens, refrigerans, reſolvens, uſus potiſſimum externus in cataplaſmate adverſus tumores mammarum et eryſipelas; ſuccus foliorum in ophthalmia chronica, rubore et doloribus oculorum; gargariſma dolores et inflammationes faucium mitigat. *C. ſonchifoliae*, ſpontaneae in hortis et agris minus cultis Cochinch., vis abſtergens; tenera folia cruda edulia. *C. pinnatifida*, foliis pinnatifidis, laciniis lanceolatis ſerratis, caule herbaceo tortuoſo; prope Cantonem. *Eupatorium ſinuatum*, foliis ovatis ſinuatis piloſis alternis, calycibus ſuboctophyllis; agreſte in Mozambicco. *Calea cordata*, floribus ſubternis, foliis cordatis alternis; ſpontanea in Cochinchina. *Bidentis piloſae* radix odontalgica; flores ophthalmici et contra tuſſim atque ambuſtiones valere dicuntur. *Pteronia tomentoſa*, foliis lanceolatis ſerratis tomentoſis ſparſis; ſpontanea prope Cantonem. *Artemiſia iudaica* in Cochinch. et China foliis ſemipollicaribus. *A. aquatica*, arboreſcens, foliis multipartitis utrinque glabris, laciniis capillaribus, racemis ſpicatis (*A. capillifolia* LAMARK.? W.); culta in Cochinchina et China, forſan etiam agreſtis, per multos annos ſervatur in vaſe aqua pleno creſcens et florens, a terra prorſus remota; forſan eadem cum *A. capillari* THUNB. *A. abrotani*, cultae incultaeque in Cochinch. et China, extractum cum melle prodeſt in chloroſi et phthiſi imminente. *A. annuae*, prope Pekinum, foliorum et florum vis balſamica tonica, in febribus hecticis, dyſenteria et ulceribus putridis. *A. vulgaris* cum oleo ſeſami contuſa tollit vel ſaltem lenit dolores et contracturas membro-

p. 593.

p. 595.

p. 596.

p. 597.

p. 598.

p. 599.

p. 600.

membrorum eorumque motus convulſivos. Monm Chinenſes ex *A. chinenſis* foliis ſiccatis et contuſis parant, Cochinchinenſes ex *A. vulgari*, quam Cl. Auctor experientia ductus efficaciorem iudicat, neque effectibus goſſypii aut ſolius ignis ei aequiparandis ob propriam virtutem plantae antiſpaſmodicam et deobſtruentem.

* *Centipeda* (ob ramulos centuplicatos, quibus terrae incumbit): Char. gen. *Recept.* nudum; *Pappus* o. *Cal.* imbricatus, ſquamis erectis coloratis; *Cor.* diſci 8, 4fidae; *Sem.* ſetis inverſis. *C. orbicularis*, procumbens, ramoſiſſima, foliis dentatis, floribus axillaribus ſolitariis; *A. minima* LINN. inculta in agris Cochinch. odore ſubnullo, ſapore acri.

p. 603. *Baccharidis Dioſcoridis*, agreſtis et cultae in Cochinch. et China, foliorum aromaticorum vis tonica, cephalica. *B. ſalvia*, foliis lanceolatis denticulatoſerratis tomentoſis baſi appendiculatis, paniculis laxis terminalibus; *Conyza balſamifera* LINN. in Cochinch. valet interne et externe in paralyſi, ſtomachi et artuum debilitate, leucorrhoea. *B. chinenſis*, foliis lanceolatis integerrimis ſubtus tomentoſis petiolatis, pedunculis multifloris axillaribus; inculta prope Cantonem.

p. 604.

p. 606. * *Placus* (ab uſu indigenarum placentas ſucco huius plantae condiendi), polyg. ſuperfl. Char. gen. *Recept.* nudum; *Pappus* piloſus; *Cal.* imbricatus inverſe turbinatus, ſquamis linearibus; *Cor.* radii o, diſci 5fidae. *Pl. tomentoſus*, foliis ovatis obtuſis ſerratis utrinque tomentoſis; agreſtis cultusque in Cochinch. foliis odoriferis. *Pl. laevis*, foliis ovatis acuminatis ſerratis glabris, paniculis brevibus; agreſtis in Cochinchina.

p. 608. *Gnaphalium ſinuatum*, herbaceum, ramis aſſurgentibus, foliis ovalolanceolatis ſinuatis dentatis utrinque piloſis; agreſte in Cochinchina. *Xeranthemum*

mum chinenſe, caule herbaceo ſimpliciſſimo, foliis lanceolatis ſerratis; incultum prope Cantonem. *Matricaria cantonienſis*, foliis inferioribus ſerratis, ſummis integerrimis, pedunculis 1floris, floſculis radii integris, receptaculo convexo; ſpontanea Cantoni, quodammodo *M. aſteroidi* affinis. *Chryſanthemum indicum* in hortis Cochinchinae et Chinae late cultum ob pulchritudinem floris, cuius diameter 3pollices et amplius aequat; odor totius plantae tenuis. *Chr. procumbens*, foliis ſinuatoinciſis obtuſis, caule procumbente; Matricaria ſinenſis minore flore, petalis et umbone ochroleucis, PLUKEN. amalth. p. 142. t. 430. f. 3. ſpontaneum cultumque in Cochinchina et China: virtus florum diaphoretica, cephalica, ophthalmica. *Erigeron philadelphicum* agreſte in Cochinch. tota herba efficax nec tutum emmenagogum. *E. hirſutum*, caule hiſpido, foliis linearilanceolatis ſubſerratis utrinque piloſiſſimis; agreſte circa Cantonem. *Solidago decurrens*, foliis radicalibus ſubcrenatis decurrentibus, thyrſo terminali, radio ſub7floro; inculta prope Cantonem. *S. cantonienſis*, foliis lanceolatis integerrimis, caule ſimpliciſſimo, pedunculis ſubterminalibus multifloris, radio 6floro; inculta prope Cantonem, *S. minutae* affinis. *Cinneraria repanda*, panicula diffuſa, foliis ovatolanceolatis ſerratorepandis glabris; inculta prope Cantonem, affinis *C. paluſtri* et *aureae*. *Tuſſilaginis anandriae*, agreſtis in locis borealibus Chinae, virtus fere eadem quae *T. farfarae*. *Siegesbeckia orientalis* ad Polyg. ſegregatam amandanda. *Eclipta erecta* inculta in hortis Cochinch. foliis nec nervoſis nec proprie ſerratis aut ſeſſilibus, neque floribus geminis; ſuccus herbae utilis ad capillos hominum vel pilos animalium colore nigro tingendos. *Buphthalmum oleraceum*, calycis foliolis acutis lateraliter connexis, foliis oppoſitis lanceolatis recurvis (*B. graveolens* VAHL.? W.);

p. 609. p. 610. p. 611. p. 612. p. 613. p. 615. p. 617. p. 618.

w.); cultum in hortis Cochinchinae et Chinae; plan-
p. 620. ta odora, cuius folia inter olera numerantur. *Verbeſina ſpicata*, foliis palmatoinciſis ſerratis, ſpicis li-
nearibus terminalibus; culta in hortis Cochinch. et
Chinae: uſus in acetariis; pappus nullus, ut in *V.*
p. 622. *mutica*. *Coreopſis leucorrhiza*, foliis pinnatis 5phyl-
lis ſerratoinciſis, radio 6floro, pappo 3corni; *C. bi-
ternata*, foliis biternatis ovatolanceolatis ſerratis, pa-
nicula diffuſa, radio 6floro; utraque agreſtis prope
p. 623. Cantonem. *Helianthus giganteus* a Linnaeano diver-
ſus caule 6pedali, ramis paucis, foliis integerrimis,
flore aureo. *Sphaeranthus cochinchinenſis*, foliis de-
currentibus oblongis integerrimis, capitulis corda-
toovatis ſubſeſſilibus terminalibus, forſan idem cum
Sph. amaranthoide BURM. ind. p. 186. affinis etiam
praeter folia *Sph. chinenſi*; ſpontaneus inter ſegetes
et in hortis Cochinch. et Chinae: uſus potiſſimum
externus in cataplaſmate ad tumores mammarum, in
ſucco expreſſo contra ophthalmiam, in gargariſmate
ex decocto ad inflammationes faucium.
p. 624. * *Enydra* (ab habitatione in aqua), polyg. ſe-
greg. Char. gen. *Cal. comm.* polyphyllus, *partialis*
1florus: *Cor.* omnes tubuloſae, hermaphr. et fem.
radii 3fidae; *Recept.* nudum; *Pappus* o. *E. fluctuans*,
foliis ſubhaſtatis ſerratis oppoſitis, radice repente;
ſpontanea in paludibus Cochinchinae.
p. 626. *Impatiens cornuta* ubique ſpontanea in hortis
Cochinch. foliorum ſuaveolentium decocto crines et
caput abluunt indigenae ad ſuaviſſimum odorem con-
ciliandum. *I. mutica*, pedunculis 1floris, foliis lan-
ceolatis ſerratis oppoſitis, nectariis muticis; culta in
p. 627. Cochinchina, forſan ex China translata. *I. cochleata*,
pedunculis 1floris, foliis oblongis ſubſerratis oppoſi-
tis, nectariis cochleatis, radice repente; culta Can-
toni. In omnibus ſpeciebus pedunculorum nume-
rus inconſtans, neque ideo pro diviſionis fundamento
aſſumen-

aſſumendus. *Lobelia chinenſis*, foliis lanceolatis inte- p. 628.
gerrimis, floribus ſolitariis terminalibus, caule repente; inculta prope Cantonem, accedens ad *L. zeylanicam* et *erinoidem*.

* *Solena* (a ſtamine tubuloſo): *Cal.* Perianth. p. 629.
ſuperum urceolatum 5dentatum perſiſtens. *Cor.* o. *Stam.* filamentum tubus cylindricus craſſus brevis ſuperus patulus, calyci inſidens; Anth. linea farinifera ſupra os tubi ſurſum deorſumque repens flexu tripli-ci. *Piſt.* Germen oblongum; Styl. craſſus calyce brevior, tubo ſtamineo circumdatus; Stigm. 3, inverſe ſagittata, magna. *Peric.* Bacca oblongoovata acuminata flaccida glabra 1loc. polyſperma, cortice tenui. *Sem.* aliqua ovata ſubcompreſſa laevia nidulantia. *S. heterophylla*, ſcandens, foliis inferis cordatis, ſuperis haſtatis denticulatis; in ſylvis Cochinch. et Chinae; Cucurbitaceis annumeranda, niſi flores omnes hermaphroditi eam a Monoeciis diſtraherent (*Bryoniae* ſpecies; *Bryonia cordifolia?* w.): radix tuberoſa farinacea edulis; eius et ſeminum virtus reſolvens, mundificans, proficua in phthiſi, dyſenteria.

Cl. XX. Priora ſex genera floribus ſuperis 1andr. 1gyn. reſpectu partium floris et habitus magis ad Orchideas, quam ad Scitamina accedere, in praefatione iam Cl. Auctor monuerat; Cl. WILLDENOW ad p. XVI.
Epidendrum LINN. pertinere videntur. * *Ceraia* p. 632.
(κηραία, a forma corollae ſubulatae ſurſum incurvatae): Char. gen. *Cor.* 5fida, tubo ſubulato inflexo: *Nect.* multifidum corolla clauſum. *C. ſimpliciſſima*, caule paraſitico erecto ſimpliciſſimo, floribus lateralibus ſolitariis; in ſylvis Cochinch. et Chinae rupibus et arboribus inhaerens: in medicina chinenſi valet contra epilepſiam et nervorum artuumque debilitatem; Herba ſupplex quarta RUMPH. amb. l. 11. c. 9. p. 111. t. 51. f. 2. aliquantum ſimilis.

p. 633. * *Calliſta* (a notabili pulchritudine floris candidi, nectario aureo magno): Char. gen. *Cor.* ventricoſa pet. 5, binis lateralibus unguiculatis; *Nect.* labium exterius convolutum integrum. *C. amabilis*, paraſitica, caule ſuberecto ſulcato, foliis lanceolatis ſtriatis, racemis ſimplicibus reclinatis ſparſis; in ſylvis Cochinchinae.

p. 634. * *Thrixſpermum* (aptius *Trichoſp.* a ſeminibus piloſis): Char. gen. *Cor.* pet. 5, linearia erecta; *Nect.* labium exterius ovatum integrum exſertum. *Tr. centipeda*, caule paraſitico lateraliter radicante, foliis lanceolatolinearibus, ſpicis diſtichis axillaribus; in ſylvis Cochinchinae.

p. 635. * *Galeota* (a nectario galeato): Char. gen. *Cor.* pet. 5, ovata; *Nect.* ſubgloboſum integrum. *G. nudifolia*, caule ſcandente nudifolio, racemis laxis lateralibus; in ſylvis Cochinch. caulis fruticoſus 15 pedes longus, cirrhoſus; habitu accedit ad *Orchidem aphyllam*.

p. 636. * *Renanthera* (ob lobos antherae reniformes patentes): Char. gen. *Cor.* pet. 5, biformia; *Anth.* lobi reniformes divaricati. *R. coccinea*, caule paraſitico longo lateraliter radicante, foliis oblongoovatis emarginatis, racemis ſubſimplicibus ſparſis; in ſylvis Cochinchinae.

p. 637. * *Ariſtotelia* (quo nomine aliam plantam inſignivit Cl. l'HE'RITIER): Char. gen. *Pet.* 4, ſummum et infimum 3fida; *Nect.* integrum curvum. *Anth.* ſeſſilis conica. *A. ſpiralis*, ſcapo ſubnudo, foliis ſubulatis trinerviis, ſpica ſpirali; inculta prope Cantonem, bulbis et ſpicae forma ſimilis *Ophrydi ſpirali*.

p. 641. Genus *Epidendri* apud LINNAEUM valde obſcurum; nectarium turbinatum in duabus, quas obſervavit Cl. Auctor, ſpeciebus, *tuberoſo* et *enſifolio* (*Limodoro enſato*), non invenit. Poſterius curioſe in hortis Chinae et Cochinchinae colitur; varietas floribus

ribus integre albis omnium pretioſiſſima ob odorem ſuaviſſimum, quamvis tenuem, quem noctu ſpirat.

* *Aerides* (in aere naſcens et nutrita): Char. gen. *Cor.* petala 5, ovata plana; *Nect.* labium exteriius claudens alterum. *A. odorata*, foliis linearibus reflexis, racemis ſimplicibus axillaribus; in ſylvis Cochinchinae et Chinae arboribus adhaerens vel ex illis pendula; domum delata et in aere libero ſuſpenſa in multos annos durat, creſcit, floret et germinat (*Epidendrum flos aeris* KOENIG? W.) *).

Salacia cochinchinenſis, caule fruticoſo, foliis ſubſerratis oppoſitis, floribus congeſtis axillaribus; in dumetis Cochinchinae. p. 642.

* *Blaſtus* (a germinibus ſingularibus), 4andr. polygyn. Char. gen. *Cal.* 4dentatus; *Cor.* infera, petalis 5, lanceolatis; *Germ.* antheris inſidentia. *Bl. cochinchinenſis*, foliis lanceolatis 3nerviis, pedunculis multifloris; arbuſcula ramoſiſſima in ſylvis Cochinchinae: ſtam. filamenta 4, brevia, fundo calycis inſiſtentia; anth. ſolidae ſubulatolineares magnae verſus ſtylum curvatae, convexitate ſtylo appreſſa: germina circiter 20, ovata laevia glanduliformia, tergis antherarum ſparſim adhaerentia; ſtylus ſubulatus craſſus ſub4gonus, corolla longior; ſtigma obſoletum; ſemina totidem quot germina, oblongoovata nuda, adhaerentia receptaculo ſub4gono, formato ex antheris et ſtylo mutuo appreſſis, marceſcentibus perſiſtentibus. p. 643.

Paſſiflora pallida, in dumetis Cochinch. foliis oppoſitis, flore magno binato deſcriptione LINN. diverſa. p. 644.

*) Idem de *E. moniliformi* enarrat Ill. THUNBERG, vid. EI. *Reiſe, II. Band, Berlin* 1794. 8. *S.* 122. *u. f.*

p. 645. * *Bragantia* (in memoriam IOH. DE BRAGANÇA, DUCIS ALAFONIAE, acad. reg. ſcient. Ulyſſipponenſis praeſide), 6andr. 1gyn. Char. gen. *Cal.* 0. *Cor.* ſupera aequaliter 3fida; *Siliqua* 4loc. 4valvis polyſperma. *Br. racemoſa*, foliis lanceolatis integerrimis, racemis axillaribus; in montibus Cochinchinae.

p. 646. *Ariſtolochiae indicae*, in ſylvis Cochinch. creſcentis, totius plantae ſapor amarus, odor tenuis; radicis virtus in colica, cibi inappetentia, febribus intermittentibus, obſtructionibus, hydrope.

* *Phaius* (ob colorem floris a facie ſubnigrum, a tergo albiſſimum): *Cal.* ſpatha ovatolanceolata magna perſiſtens 1flora. *Cor.* Pet. 5, lanceolata ſtricta craſſa expanſa ſubaequalia; Nect. 2partitum: labium interius cymbaeforme carnoſum; exterius magnum convolutum ſubinfundibuliforme, margine reflexo undulato, baſi emarginata appendiculata. *Stam.* fil. 0. praeter membranam oblongam horizontalem rugoſam coloratam, ſtyli baſi adhaerentem; Anth. 8, ſubovatae operculatae inaequales, dictae membranae bino ordine inſtratae. *Piſt.* Germen oblongum curvum 6ſulcatum, florem ſuſtinens; Styl. planus brevis inflexus apici interiori nectarii inſiſtens; Stigm. ſimplex; apex eiuſdem ſtyli coloratus. *Peric.* Capſ. oblonga 6lobata curva 1loc. polyſperma. *Sem.* ſcobiformia. *Ph. grandiflorus*, foliis lanceolatis plicato-ſulcatis, ſcapo nudo multifido; planta terreſtris culta in hortis Cochinchinae et Chinae ob pulchritudinem floris.

p. 648. *Helicteres hirſuta*, 10andra, foliis cordatis ſerratis, fructu 5loculari recto hirſutiſſimo (*H. ovata* γ LAMARK. huic ſimillima, w.); in ſylvis planis Cochinch. neque haec neque *H. anguſtifolia* gynandrae.

p. 649 *H. undulata*, 10andra, foliis lanceolatis undulatis, floribus congeſtis, ſiliquis 5, ſtellatis; in ſylvis Cochinchinae. *H. paniculata*, polyandra, foliis ovatis acutis,

acutis, flore paniculato, ſiliquis 5, ſtellatis; in ſylvis Cochinchinae. *Calla occulta*, foliis cordatoovatis, ſpatha ſpirali, ſpadice ſuperne maſculo; Dracunculus amboinicus, Anappus alba RUMPH. amb. l. 8. c. 88. t. 111. f 2? in locis humidis Cochinchinae. *Ari dracontii*, inculti in hortis et agris Cochinch. et Chinae, radix. exſiccans, aperiens, incidens, efficax in malis pituitoſis; ad tollendam nimiam acrimoniam coquitur vel infunditur in aqua zingiberis, et leviter ad ignem torretur. *Ari pentaphylli*, inculti in Chi- p. 652. na, radix calefaciens, attenuans, deobſtruens, prodeſt in epilepſia, convulſionibus, uteri obſtructionibus, morſibus animalium venenatis medetur. *A. triloba-* *ti* in China habitantis radicis virtus fere eadem. *A.* p. 653. *ſagittifolii*, culti incultique in Cochinchina et China, uſus eſculentus minus frequens, quamvis caeteris mitioris. *A. colocaſia* cultum in Cochinch. eſca ſalubris p. 654. et frequens, quamvis non delicata; radix et petioli cocta, folia tenera etiam cruda eduntur. *A. eſculentum* frequentiſſimum in Cochinch. et China, maxime ad ripas fluminum et paludum margines in aqua non profunda cibus communiſſimus; radix et petioli teneriores ſemper cocta eduntur: folia cum ſale contuſa tumores magnos reſolvunt; contra morſus venenatos proficiunt. *A. indicum*, cauleſcens ſubere- p. 655. ctum, foliis ovatis baſi bifidis rotundatis, ſpadicibus axillaribus; Arum indicum ſativum RUMPH. amb. l. 8. c. 81. t. 106. cultum in Cochinch. caulis elixus eſculentus. *A. cucullatum*, cauleſcens erectum, fo- p. 656. liis peltatis cordatis, auriculis cucullatis; in ſuburbiis Cantonienſibus.

Cl. XXI. *Zannichellia tuberoſa*, foliis enſiformi- p. 662. bus radicalibus, floribus ſpicatis, radice tuberoſa; in locis humidis Cochinchinae, non frequens.

* *Nymphanthus* (ob flores in variis ſpeciebus ſic diſpoſitos, ut ſinguli ſingulis deſponderi videantur

feminei maſculis): ♂ *Cal.* Perianth. 4fidum, laciniis ſubrotundis patentibus. *Cor.* o. *Stam.* Fil. 1, craſſum ſubulatum calyci aequale; Anth. ovata magna, 4loc. erecta; Gland. 4, orbiculatae, ad baſin ſtaminis. ♀ *in eodem ramo: Cal.* Perianth. 6phyllum inferum perſiſtens, foliolis ovatis patentibus. *Cor.* o. *Nect.* 6fidum, laciniis emarginatis marcidis. *Piſt.* Germ. ſubrotundum; Styl. craſſus calyce longior; Stigm. 3, bifida. *Peric.* Capſ. compreſſorotunda, obtuſe 3gona, 3loc. 2ſperma. *Sem.* hinc gibba inde anguloſa. *N. ſquamifolius*, foliis ſubrotundis imbricatis, floribus ſolitariis; in ſylvis montanis Cochinch. lignum duriſſimum grave fuſcorubens, ad aedificandum idoneum: foliorum, florum et fructuum vis reſolvens, emolliens, anodyna, praecipue in affectioni-

p. 664. bus pectoris et viarum urinariarum. *N. piloſus*, foliolis ovatis acutis utrinque piloſis, floribus geminis, fructu baccato axillari; in ſylvis Cochinchinae. *N. chinenſis*, foliis oblongis acuminatis, floribus ſubternis, maſculis inferioribus, caule fruticoſo; agre-

p. 665. ſtis prope Cantonem. *N. rubra*, foliolis ovatis glabris, floribus axillaribus congeſtis mixtis, fructu capſulari; in ſylvis Cochinchinae. *N. niruri*, caule herbaceo, foliolis ovatooblongis, floribus geminis, pedunculis retortis, fructu capſulari; *Phyllanthus niruri* LINN. inultus in hortis et agris Cochinch. urinam et menſes violenter promovet, nec ſatis tuto (ex filamento 1, licet, ut in praecedenti ſpecie, antheris 3, huc refertur).

p. 666. * *Polyphema* (a gigantea baccae magnitudine; ob ſtamen et piſtillum unicum quaſi monocula): ♂ *Cal.* Spatha 1phylla acuta lunata, includens Amentum ovatum ſolidum muricatum floſculis tectum; aliis ſpathis et amentis ſucceſſive gravida. *Perianth.* proprium o. *Cor.* o. *Stam.* Fil. 1, ſubulatum breve, inſidens receptaculo proprio carnoſo turbinato 4—

6angu-

6angulato; Anth. ſubrotunda 2loc. ♀ in diverſis amentis eiusdem plantae: *Cal.* ut ♂ *Cor.* o. *Piſt.* Germen oblongum angulatum inferum amento occultum; Styl. ſubulatus brevis extra amentum patens; Stigm. ſimplex. *Peric.* Bacca ovata maxima compoſita ex baccis partialibus turbinatis angulatis 1ſpermis receptaculo communi tereti affixis, intermixtis ligulis pluribus coriaceis ſubaequalibus, ex germinibus abortientibus reſiduis. Sem. 1, oblongoovatum muticum cortice tenui obductum. *P. iaca*, foliis ovalibus integerrimis alternis laevibus; Iaca ACOST. aromat. c. 40. apud CLUS. exotic. p. 281. Saccus arboreus maior, Nanna RUMPH. amb. l. 1. c. 25. t. 30. *Artocarpus integrifolius* L. frequentiſſime culta in tota Cochineh. raro in China: omnes arboris partes manant humore albicante tenaciſſimo; lignum flavum, optimum, durabile; baccae carnoſae, dulces, odorae, tam crudae quam elixae comeduntur, ſemina toſta. *P. champedea*, foliis oblongis integerrimis piloſis rugoſis ſparſis; Champidaca BONT. iav. l. 6. c. 31. p. 119. Saccus arboreus minor, Tfjampadaha RUMPH. amb. l. 1. c. 26. t. 31. in altis ſylvis Cochinch. culta etiam circa fretum Malaccenſe: arbor aeque lacteſcens, ligno non minus utili et durabili, ſed fibris craſſioribus et colore nigro minus elegante; baccae humeſcentes parvae edules, nimia dulcedine et odore parum gratae. p. 667.

* *Morella* (a fructu moro facie ſimili): ♂ *Cal.* Amentum filiforme ſtrictum imbricatum, ſquamis carnoſis 3gonis parvis. *Perianth.* o. *Cor.* o. *Stam.* fil. o. Anth. 1, ſubovata, ad baſin ſquamae amenti. ♀ *in eodem amento ad apicem: Cal.* ſquama amenti ut in ♂. Perianth. o. *Cor.* o. *Piſt.* Germ. ſubrotundum; Styl. o. Stigm. 2, ſubulata patentia. *Peric.* Drupa ſubrotunda, pulpa veſiculari exterius diſtincta. *Sem.* Nux ſubovata lacunoſa 2loc. nucleis compreſſoova- p. 669.

tis. (A *Gneto* praecipue filamento et piſtillo diverſa, w.) *M. rubra*, foliis oblongis ſubintegerrimis glabris ſparſis, amentis lateralibus; forte Prunus iaponica fructu purpureo moro ſimili KAEMPF. luſt. iap. l. 1. p. 101. ſimilis etiam Cadrano RUMPH. amb. l. 1. c. 14. t. 16. arbor culta in China, agreſtis fruticoſa et multo minor in Cochinchina: fructus ruber acidus, facie Moro, nucleo Perſicae, ſapore et odore Ceraſo acido ſimilis, palato et ſtomacho gratus, a Chinenſibus crudus, ab Europaeis ſaccharo conditus et in placentis, a Cochinchinenſibus ſemimaturus cum piſcibus coctus comeditur, vel maturus in vaſis terreis fermentationi expoſitus ad vinum impenditur.

p. 671. *Caſuarina africana*, frondibus filiformibus ad apicem tumeſcentibus ibi floriferis, ſtrobilis ſubrotundis axillaribus; ad littora arenoſa continentis Africae orientalis: lignum duriſſimum graviſſimum, non facile corruptibile.

p. 673. *Coix lacryma* frequenter colitur in Cochinch. et China; ſemina uſus vulgaris eſculenti: vis corroborans, nervina, ſubdiuretica, in ulceribus pulmonum, hydrope, artuum et praecordiorum debilitate. Planta a RUMPHIO Ova piſcium dicta hic

p. 674. perperam a LINNAEO citatur. *C. agreſtis*, culmo ſimpliciſſimo, foliis laevibus, ſeminibus ſubrotundis; Lithoſpermum, amboinicum, Salea Vtan RUMPH. amb. l. 10. c. 16. t. 9. f. 1. Lacryma Iobi paludoſa minor BURM. zeyl. p. 138. agreſtis in locis humidis, neque eſculenta. *Olyra orientalis*, culmo triquetro, ſpicis compoſitis, ſeminibus 3gonis ſcabris; agreſtis

p. 675. in Cochinchina. *Typhae latifoliae*, in paludibus Chinae et Cochinch. uſus in dyſenteria et gonorrhoea orisque ulceribus, ſanguinis craſſitie reſolvenda, urina promovenda.

* *Rhaphis* (ab ariſta corollae veſtes viatorum penetrante), 3andr. Char. gen. ♂ *Involucrum* 1phyllum 3florum; *Cal.* gluma 2valvis colorata; *Cor.* gluma 2val-

2valvis ciliata. ♀ *Involucr.* et *Cal.* ut ♂ *Cor.* 2valvis, gluma 1, ariſtata; *Styli* 2. *Sem.* 1, oblongum. *Rh. trivialis*, culmo tereti ſubnudo, ſpica laxa terminali; Gramen aciculatum, Cuſſu RUMPH. amb. l. 10. c. 8. t. 5. f. 1. perperam a LINN. ſub *Panico colono* citatum; ubique prope vias in Cochinchina et China.

Phyllanthi emblicae bacca in China exſucca. *Ph.* p. 677.
urinariae, in Cochinchina Cantone et Africa orientali, totius herb. e vis emmenagoga, diuretica. *Mori* p. 679.
albae, cultae incultaeque in China, raro in Cochinch. cortex radicis aperiens, prodeſt in hydrope, tuſſi, oris ulceribus, morſu ſerpentum, vermibus et taenia; foliorum ſuccus contra febres intermittentes. *M. indica* prae reliquis Cochinchinenſes utuntur ad nutriendos bombyces, quare quolibet triennio eam eradicant ſectaque virgulta iterum plantant. *Cicca ra-* p. 680.
cemoſa, caule arboreo, floribus racemoſis, corollis 4partitis; habitat frequens in regno Champava, in metropoli Cochinchina parum culta; bacca acida edulis: color et tenuitas membranacea calycis magis corollae competens.

* *Tricarium* (a nuce triplici): ♂ *Cal.* Perianth. p. 681.
4phyllum foliolis ovatis ſubpatentibus coloratis, apice conniventibus. *Cor.* 0. Nect. glandulis 4, ovatis procumbentibus. *Stam.* fil. 4, calyce breviora; Anth. ſubrotundae. ♀ ♂ *permiſti in eadem planta: Cal* Perianth. 4partitum inferum laciniis ovatis minimis. *Cor.* 0. *Piſt.* Germ. ſubrotundum; Styl. 0. Stigm. laciniatum. *Peric.* Drupa ſubrotunda carnoſa 3loc. 1ſperma. *Sem.* Nuces 3, ſubrotundae 3ſulcatae. (*Ab Argythamnia* ſolo fructu diverſum, w.) *Tr. cochinchinenſe*, foliis ovatis, ſpicis congeſtis ſubterminalibus; in ſylvis Cochinchinae.

Urtica gemina, foliis alternis glabris, involucris p. 682.
2floris ſolitariis; *U. piloſa*, foliis alternis piloſis lato-lanceolatis, ſpicis axillaribus; utraque agreſtis in Co-

chinch. capſulis 3locularibus forte *Tragiae* annume-
p. 683. randa. *U. nivea*, habitans et abundanter culta in Co-
chinch. et China, optima fila praebet ad funes omnis
generis et retia longo tempore duratura.

p. 684. * *Polychroa* (a multiplici foliorum colore), 5andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 5fidus; *Cor.* o. ♀ *Cal.* 5-partitus: *Cor.* o. *Stigm.* 1, ſeſſile; *Capſ.* 1ſperma. (Affinis AMARANTHO, W.) *P. repens*, caule repente, foliis cordatis crenatis, floribus axillaribus; inculta cultaque ob pulchritudinem tota repens per ſcopulos fontanos in China et Cochinchina.

p. 686. *Amaranthus polygamus*, in Cochinchina et China cultus et ſpontaneus, ex omnibus *A.* in India edulibus ſalubrior, ſuavior, uſitatior. *A. triſtis* ubique incultus in hortis Cochinch. et Chinae, eſculentus. *A. cruentus* cultus in Cochinch. et China, menſis parum gratus.

p. 687. * *Hexadica* (a loculis ſenis pericarpii), 5andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 5phyllus: *Cor.* 5petala. ♀ *Cal.* 6phyllus; *Cor.* o. *Stigm.* 6. *Capſ.* 6loc. 1ſperma. *H. cochinchinenſis*, foliis ovatooblongis, floribus faſciculatis; arbor in ſylvis Cochinchinae.

p. 688. * *Trema* (a nucula foraminibus pertuſa), 5andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 5phyllus; *Cor.* o. ♀ *Cal.* 5phyllus; *Cor.* o *Stigm.* 2. *Drupa* ſubrotunda, nuce foraminoſa. *Tr. cannabina*, foliis lanceolatis ſerratis, pedunculis multifloris axillaribus; arbor in ſylvis Cochinchinae, cortice cannabino.

Xanthii ſtrumarii, agreſtis in agris et ſepibus Cochinchinae et Chinae, ſeminum vis attenuans, reſolvens, contra tumores aut inflammationem capitis, colli et oculorum, contra ſcabiem et variolas.

p. 690. * *Vanieria* (in memoriam IAC. VANIERII): *Recept. commune* ovatum, ſeptum floſculis 10 — 20, compreſſoangulatis, plerumque coalitis, formantibus baecam compoſitam exterius tuberculoſam, parvis hiatibus

hiatibus interpoſitis. ♂ *Cal.* Perianth. 4partitum, laciniis ovatis erectis carnoſis conniventibus. *Cor.* 0. *Stam.* fil. ſubnulla; Anth. 5, bilobae, lobis reniformibus compreſſis pellucidis, calyci infra medium adhaerentes. ☿ ♂ *mixti in eadem bacca compoſita: Cal.* ut ♂. *Cor.* 0. *Piſt.* Germen ſuperum compreſſo-rotundum; *Styl.* capillaris tenuiſſimus, corollae aequalis; *Stigm.* ſimplex. *Peric.* 0. praeter calycem perſiſtentem baccatum. *Sem.* 1, lenticulare glabrum, ſtylo permanente caudatum. Affinis videtur *Conocarpo* LINN. et *Coſariae* FORSK. (a Cl. LAMARK. ad *Dorſteniam* relatae). *V. cochinchinenſis*, caule aculeato, foliis alternis; in dumetis Cochinch. ad minores ſepes adhibita: bacca ruberrima dulci eduli. *V. chinenſis*, caule inermi, foliis faſciculatis; in dumetis provinciae Cantonienſis, forte dioica.

* *Nephroia* (ob drupas reniformes): ♂ *racemis oblongis: Cal.* Perianth. 5phyllum patens, foliolis ovatis acutis incurvis, 2 alternis minoribus, omnibus coloratis. *Cor.* Pet. 5, ſubulata curva patentia, calyce longiora; Nect. foliolis 6, oblongis, inciſis. *Stam.* Fil. 6, capillaria, erecta, corolla breviora; Anth. 2loc. ſubrotundae. ♀ *in diverſo ramo eiusdem plantae, pedunculis ſub3floris: Cal.* et *Cor.* ut in ♂. *Piſt.* Germ. ſuperum ſubovatum 6ſulcatum; Styl. ſubnullus; Stigm. 6, oblonga. *Peric.* Drupae 6, minutae carnoſae ſubreniformes. *Sem.* Nuculae totidem reniformes ſcabrae 1loc. *N. ſarmentoſa*, caule ſcandente, foliis ovatis emarginatis, floribus axillaribus (*Bradleiae ſinicae* GAERTN. ſimilis, W.); in ſylvis Cochinchinae. p. 691.

Coci nuciferae uſus ampliſſimus largius expoſitus. *C. nepa*, inermis, frondibus pinnatis, ſpadicibus maſculis teretibus, femineis ſubrotundis, drupa ſulcata (*Nipa* THUNB.); flores examinare non potuit Cl. Auctor; frequentiſſima in aquis ſalſis ad maris littora p. 693. p. 694.

tora et oſtia fluminum caenoſa Cochinchinae, Cambodiae, Philippinarum, freti Malaccenſis cet. vinum et acetum magna copia praebet, ſed inferius *C. nuciferae;* drupae adhuc tenerae et rubentes edules, non ſapidae: frondes ad tegendas domos commodiores
p. 696. longiorisque durationis, quam *C. nuciferae.* *Arecae catechu* (Cl. LOUR. mavult *hortenſem* dici), vaſtiſſime cultae in omnibus praediis Cochinchinae, raro in China auſtrali, numquam in boreali, nucleorum decocto telae quaecumque imbuuntur ad colores diutius ſervandos meliusque exprimendos; virtus eorum incidens, lubricans, in pituita tenaci, alvo difficili, vermibus inteſtinorum; corticis eorum fibroſi decoctum diureticum. *A. ſylveſtris*, foliorum ſtipitibus 3gonis inermibus, foliolis 3plicatis, ſpadicis ſingulo flore femineo inter 2 maſculos; Pinanga oryzaeformis RUMPH. amb. l. 1. c. 7. p. 40. t. 5. f. 2, B. (*A. globulifera* LAMARK. W.) in ſylvis Cochinch. fructu maiori quam in Amboina; inter *Arecam* et *Caryotam* media: cum foliis *Piperis betle* ſicut praece-
p. 697. dens maſticatur. *Caryota mitis*, fructibus 2pinnatis, foliorum petiolis nutantibus, baccis 1ſpermis; in ſylvis Cochinch. palma omnium pulcherrima ob motum foliolorum ſub leni aurae afflatu: tactu non urit; baccae non edules. Ad axillas frondium naſcitur lanugo craſſa cinerea, optimum fomitem prae-
p. 699. bens. *Fagus caſtanea* in ſylvis Cochinchinae montanis, culta in China, foliis prope baſin integerrimis, capſula in Cochinchina plerumque 3valvi 1ſperma; fructus europaeis duplo minores, edules, raro tamen in Cochinch. collecti: lignum ad aedificia optimum. *F. cochinchinenſis*, foliis ovatis confertis, capſulis 3loc. 3valvibus; in ſylvis Cochinch. floribus maſculis corolla 5fida valde tenui membranacea, forte nectario.
p. 700. *Quercus cornea*, foliis oblongoovatis repandoſerratis, glandibus 3loc. turbinatis calyci aequalibus; in altis

ſylvis

ſylvis Cochinch. et Chinae, ligni praeſtantioris quam *Qu. ilicis* et *concentricae*. *Qu. concentrica*, foliis lanceolatoovatis integerrimis incurvis, calycibus laxis breviſſimis, circulis concentricis excavatis; in altis ſylvis Cochinch. aſpectu ſimilis *Qu. onoluceae* RUMPH. amb. l. 4. c. 49 t. 56. *Iuglandis* ſpecies tres, quas p. 702.
omnes ab hoc genere differre videri et figuras RUMPHII longe alias plantas genere et habitu diverſas repraeſentare monet Cl. WILLDENOW: *I. camirium*, foliis conicis repandis, petiolis longis, racemis terminalibus; Camirium RUMPH. amb. l. 3. c. 12. t. 58. agreſtis cultaque in Cochinch. flores utrique in eodem racemo: ♂ cal. 1phyll. oblongus irregulariter dehiſcens, ſaepius bifidus, cor. pet. 5, oblonga; ♀ cal et cor. ut in ♂, ſtyli 2, bifidi, ſtigma ſimplex, nux 2loc. nucleus edulis, ex quo abundans oleum exprimitur claram in lampadibus lucem diffundens, ſed cito conſumtibile; lignum inutile. *I. catappa*, fo- p. 703.
liis cuneiformibus, petiolis brevibus, amentis terminalibus; Catappa RUMPH. l. 1. c. 58. t. 68. (quae icon ad *Terminaliam catappam* citatur a LINN.) in ſylvis montanis Cochinch. folia glabra; flos ♂ ad baſin amenti, corollis 6partitis, nux 1loc. nucleus ſimplex edulis; lignum rubeſcens neque admodum grave, aedificiis inſerviens; cortex et folia nigro tingunt colore.

* *Cladodes* (arbuſcula ramoſiſſima): Char. gen. ♂ *Cal.* 4phyllus; *Cor.* o. *Stam* 8, membranacea. ♀ *Cal.* ut in ♂. *Cor.* o. *Stigm.* 3, ſeſſilia. *Capſ.* 3loc. 1ſperma. *Cl. rugoſa*, foliis lanceolatis ſerratis rugoſis, racemis ſpicatis: in ſylvis Cochinchinae.

* *Phyllaurea* (a foliis nitidis, maculis longis au- p. 704.
reis irregularibus transverſe virgatis): Char. gen. ♂ *Cal.* 5phyllus; *Cor.* o. *Fil.* 30 circiter. ♀ *Cal.* ut in ♂. *Cor.* o. *Styli* 3. *Bacca* 3loc. 1ſperma. *Ph. codiaeum*, foliis lanceolatis integerrimis pictis, floribus

ſpica-

ſpicatis; *Croton variegatum* LINN. culta in Cochinchina et China, forte etiam agreſtis.

p. 706. * *Trideſmus* (ob ternos ſtylorum faſciculos): Char. gen. ♂ *Cal.* 5phyllus; *Cor.* 5pet. *Stam.* 20 circiter. ♀ *Cal.* ut in ♂ *Cor.* 0. *Styli* multi in 3 faſciculos collecti; *Capſ.* 3loc. 1ſperma. *Tr. hiſpida*, foliis utrinque hiſpidis, ſpica brevi terminali; in dumetis circa Cantonem: radicis decoctum tendines et oſſa corroborare dicitur. *Tr. tomentoſa*, foliis ſubtus tomentoſis, ſpicis longis terminalibus; agreſtis circa Cantonem.

p. 707. * *Triphaea* (a legumine triplici): Char. gen. ♂ *Cal.* 0. *Cor.* 5fida ovata; *Stam.* 15. ♀ *Cal.* 0. *Cor.* 5fida campanulata; *Styl.* 1. *Legumina* 3. *Tr. africana*, foliis cordatis ſubrotundis, cymis lateralibus et terminalibus; arbor magna in continente orientali Africa contra Mozambiccum.

p. 708. * *Diaphora* (ob numerum ſtaminum a familia Graminum diſcrepantem): Char. gen. ♂ *Cal.* gluma 1flora 3valvis, valvula intima ariſtata; *Cor.* gluma 2valvis mutica. *Stam.* 10. ♀ *Cal.* et *Cor.* ut in ♂ *Stigm.* 3, ſeſſilia; Sem. 1, 3quetrum. (Staminibus *Luziolae* IUSS. affinis, W.) *D. cochinchinenſis*, culmo 3quetro, paniculis ſpicatis; inculta in agris Cochinchinae.

Pinus ſylveſtris, agreſtis in montibus Cochinchinae et Chinae, etiam colitur, foliis ſemipedalibus; reſina, ſive terebinthina communis, diutius cocta, aqua ſaepe mutata, prodeſt in lepra et phthiſi. Ad radices arborum provectiorum in provincia Chinae borealis *Suc huyen* naſcuntur tubera ſubrotunda magna ſcabra fuſca, intus albiſſima, quae ab Europaeis *radix chinae alba* dicuntur, quorum decocti uſus proficuus praecipue in morbis pulmonum et veſicae (an *Lycoperdon?*). *P. abietis* lignum leve nec magnae durationis, tamen apud Chinenſes uſitatiſſimum ad

exſtruen-

exſtruenda tabulata navium et domorum (Dammara alba ſemina RUMPH. hic citata ad aliud genus pertinere videtur, W.). *Croton punctatum*, foliis lanceo- p. 712.
latis integerrimis ſubtus incanis nitidis punctatis, capſulis furfuraceis (diverſum a *Cr. punctato* KOENIG. apud RETZ. W.); in ſylvis Cochinchinae. *Cr. lanatum*, foliis ovatolanceolatis integerrimis glabris oppoſitis, corollis lanatis, capſulis 6valvibus; in ſylvis montanis Cochinch. lignum album grave longiſſimae durationis. *Cr. congeſtum*, foliis ovatis inciſoſerratis p. 714.
glabris venoſis, floribus congeſtis nudis axillaribus; agreſte circa Cantonem. *Cr. tiglium* virtutis mitioris, ſi ſemina a pellicula interiore libera linteo involuta contunduntur, ut oleum ſeparetur, poſtea aceto cocta leviter torrentur; valent in obſtructionibus rebellibus praecipue uteri, in hydrope et cacochymia ex humoribus craſſis et tenacibus, quos attenuant et per alvum educunt absque periculo. *Cr. lacciferi*, agreſtis in provinciis auſtralibus Cochinch. et Cambodiae, corticis et gummi vis ſubadſtringens, diuretica, mundificans, in ulceribus oris, gonorrhoea, fluxu albo, dyſenteria; lacca ſericis colorem karmeſinum pulchrum et immutabilem impertit; lignum inutile. *Cr. moluccani*, in hortis Cochinchinae culti, p. 716.
ſeminum vis eadem fere quae *Cr. tiglii*, ſed minus vehemens ſimilique praeparatione lenior; hinc crebrius in uſum ducuntur. *Ricini communis*, inculti cultique in Cochinch. et China, ſeminum vel olei expreſſi uſus medicus laudatur. In *R. lanario* flores hermaphroditi. *R. apella*, foliis baſi petiolatis co- p. 717.
nicis integerrimis; agreſtis circa Cantonem. *Iatro*- p. 718.
phae ianiphae, incultae in China, radicis ſapor ſubdulcis ſubardens, vis calefaciens reſolvens; aſſa, non cruda adhibetur. *Sterculiae foetidae*, in ſylvis Co- p. 719.
chinch. foliorum et praecipue corticis vis aperiens, pellens, diuretica, diaphoretica, in hydrope, rheumatiſmo,

matiſmo, vermibus, ſcabie; ſemina oleoſa, ſi incaute deglutiantur, nauſeam, vertiginem, mentis turbationem afferunt: lignum odoris expers, pallidum, laeve, longae durationis, ad tornanda vaſa aptiſſimum.

p. 720. * *Vernicia* (ab uſu olei e nucleis expreſſi): Char. gen. ♂ *Cal.* 2fidus; *Cor.* 5pet. *Stam.* 10, connexa. ♀ *Cal.? Cor ? Stigm.* obtuſum 3fidum; *Drupa* varieoſa, nuce 3gona 3loc. *V. montana* foliis ſubcordatis acuminatis undulatis, pedunculis multifloris terminalibus; arbor magna in ſylvis montanis Cochinchinae et in China; cum *Hippomane* calyce et ſtigmate convenit; Arbor vernicis RUMPH. amb. l. 3. c. 44. t. 76. eidem aliquantum ſimilis: lignum parum ad aedificia utile; oleum abundans flavum viſcidum pellucidum, mediocriter liquidum, vernicis loco adhibetur et frequenter vernici verae ex *Augia* commiſceri videtur; lychnis inutile.

p. 722. *Trichoſanthes anguina* culta et eſculenta in Co-
p. 723. chinch. et China. *Tr. tricuſpidata*, foliis 3cuſpidatis glabris multinerviis, ſtipulis ſubrotundis craſſis crenatis, ſpicis axillaribus; agreſtis in Cochinchina. *Tr. ſcabra*, foliis ſubrotundis ſcabris rugoſiſſimis, pedunculis 1floris; in ſylvis Cochinchinae. *Momordica charantiae*, a *M. bayamina* tantum varietate diverſae putandae, in hortis Cochinch. et Chinae cultae, fructus in taleolas ſecti acetariis adhibentur; cocti amaritiem deponunt et ſalubres cenſentur, refrigerantes,
p. 725. ſtomachici. *M. tuffa* et *cylindrica*, utraque fructu eduli ſaporis fatui, ob fructus non elaſtice diſſilientes a generico charactere diverſae (*tuffam* ob ſtamina 5
p. 726. libera Cl. CAVANILLES genere ſeparavit). *Cucumis ſativi* late culti in Cochinch. et China varietas communior fructu 5 pollices longo ſaporis ſubfatui; altera duplo minor, ſapidior et odoratior. *C. melonis*, culti in Cochinch. et provinciis Chinae auſtralibus,

fructus

fructus nimis aquoſi et inſipidi, quare frequentius muria ſubacti quam recentes comeduntur. *C. acutanguli* fructus tener crudus ſaporis fatui, elixatus et conditus menſis apponitur. *C. maderaſpatanus* inter ſepes Cochinchinae, *Melothriae* proximus. *Cucurbitae lagenariae*, ubique in Cochinch. et China cultae, varietates 3, ex quibus fructu lagenaeformi parvo amaro non eduli ad liquores ſervandos aptiſſima; fructus refrigerans diureticus. *C. pepo*, frequentiſſima in Cochinch. et China, omnium aptiſſima cibo et ſaluberrima; poma plerumque pilis ſetoſis hiſpida. *C. verrucoſa* et *melopepo* pro varietatibus tantum habendae; *melopeponis* fructus per menſes aliquot recentes ſervari poſſunt, inſigni navigantium emolumento. *C. citrullus* frequenter culta in Cochinch. et China, cibus gratiſſimus humectans refrigerans; reliquas pulpae virtutes a RUMPHIO enarratas Cl. Auctor ipſe expertus non eſt. *Bryonia haſtata*, foliis haſtatis denticulatis glabris, pedunculis multifloris; agreſtis circa Cantonem. *Br. triloba*, foliis 3lobis 5nerviis, ſtipulis ſubrotundis concavis, pedunculis 1floris; agreſtis in Cochinchina. *Br. cochinchinenſis*, foliis 5angulatis aſperis, baccis 3loc. 10gonis; agreſtis in Cochinchina ad ſepes ſcandens; cal. tubo inferius cylindrico, corolla ſubrotata, anth unica, ſtylo filiformi tubo breviore, ſtigmate apice 3fido; habitu *Br. ſcabrellae* ſimilis. p. 728. p. 731. p. 732.

* *Muricia* (a bacca muricata), ſyngeneſ. Char. gen. ♂ *Cal.* 5partitus; *Cor.* 5pet. Fil. 3. ♀ *Cal.* et *Cor.* ut in ♂. *Styl.* ſubinteger; *Bacca* 1loc. ſeminibus orbiculatis tuberculoſis. *M. cochinchinenſis*, foliis 5lobis glabris denticulatis, baccis ovatis muricatis, caule ſcandente; agreſtis in Cochinchina et China: bacca intus et extus rubropurpurea ſubcarnoſa inodora ſaporis fatui; perianthium nigrum; ſpatha viridis: baccis liba et alia eſculenta colore nitido purpureo tin-

tinguntur: ſeminum et foliorum uſus in obſtructionibus hepatis et lienis, tumoribus et ulceribus malignis aut antiquis, lumbagine: externus in procidentia uteri et ani, oſſibus luxatis aut fractis.

p. 740. Cl. XXII. *Pandanus odoratiſſimus* agreſtis in Cochinch. et Chinae locis arenoſis, colitur etiam ad ducendas ſepes et paſcendos elephantes domeſticos; floris maſculi odor in Cochinch. non magni habetur: fructus, praecipue immaturi, vis emmenagoga et abortiens. *P. humilis*, foliis margine dorſoque aculeatis, fructu racemoſo, caule repente; Pandanus humilis RUMPH. amb. l. 6. c. 82. t. 76. Kada taddi RHEED. malab. T. 2. f. 6? (*P. polycephalus* LAMARK. W.) agreſtis in Cochinchinae montanis et petroſis, floribus inodoris. *P. laevis*, foliis longiſſimis dorſo inermibus, fructu ſolitario; Pandanus moſchatus ſeu laevis RUMPH. amb. l. 6. c. 85. p. 147. in ſylvis Cochinch. locis deſertis, floribus odoriferis, foliis ſpedalibus albis nitidis longaeque durationis, ad erigenda diſſepimenta cubilium intra domos adhibitis.

p. 741. * *Knema* (κνήμη, radius rotae, ab antheris 10-12, circa apicem filamenti unici horizontaliter expanſis), 1andr. Char. gen. ♂ *Cal.* o. *Cor.* 3fida; *Anth.* circa filamentum ſtellatae. ♀ *Cal.* ſubtruncatus; *Cor.* 3fida; *Stigm.* 1. *Bacca* ſupera 1ſperma. *Kn. corticoſa*, foliis lanceolatis integerrimis alternis, pedunculis multifloris lateralibus; arbor magna in ſylvis Cochinchinae.

p. 742. * *Commia* (ex abundantia humoris gummoſoreſinoſi): Char. gen. ♂ *Cal.* amenti ſquama; *Cor.* o. *Fil.* anthera multilocularis. ♀ *Cal.* 3phyllus; *Cor.* o. *Styli* 3. *Capſ.* 3loc. 1ſperma. *C. cochinchinenſis*, foliis lanceolatis integerrimis incurvis reflexis; agreſtis prope littora Cochinch. gummi album tenax ex arbore manans emeticum, purgans, deobſtruens, prudenter

denter adminiſtratum efficax in hydrope rebelli et obſtructionibus.

* *Phyllamphora:* Char. gen. ♂ *Cal.* 4partitus; *Cor.* o. *Fil.* 1. anthera multiloculari. ♀ *Cal.* 4partitus inferus; *Cor.* o. *Stigm.* 4gonum 4ſulcum; *Capſ.* 4loc. polyſp. *Sem.* ſcobiformia. *Ph. mirabilis*, foliis cantharifers in petiolos decurrentibus, ſpica ſimplici terminali; in locis humidis et agreſtibus Cochinch. non facile cicuranda: eadem videtur cum *Nepenthe deſtillatoria* L. figurae BURMANNI et PLUKENETII habitu diverſae; RUMPHII radice repente et ramis ſcandentibus. p. 743.

* *Cathetus* (ob antheras ad filamentum perpendiculares): Char. gen. ♂ *Cal.* 6phyllus; *Cor.* o. *Fil.* antheris 3, normalibus. ♀ *Cal.* 6partitus: *Cor* o. *Stylus* ſtigm. 3. *Capſ.* 3loc 2ſperma *C. faſciculata*, foliis faſciculatis, floribus ſolitariis axillaribus; agreſtis in collibus Cochinchinae p. 745.

* *Stephania* (ab anthera in formam coronae aureae caput filamenti circumdante): Char. gen. ♂ *Cal.* 6phyllus; *Cor.* o. niſi nectarium 3phyllum obtuſum minuſculum. *Fil.* anthera circulari. ♀ *Cal.* ut in ♂. *Cor.* o. *Stigm.* ſeſſile integrum; *Bacca* 1ſperma. *St. rotunda*, caule volubili, foliis peltatis ſubrotundis, umbellis compoſitis; in ſylvis Cochinch. radix tuberoſa foris eminens, radicula filiformi terram perforans, amariſſima, forma et virtute *Ariſtolochiae rotundae* aemula. *St. longa*, caule volubili, foliis peltatis oblongis, capitulis lateralibus; in ſepibus arundinum Cochinchinae. p. 746.

Salicis babylonicae, frequenter in China habitantis, rarius in Cochinch. cultae, flores et tenerrimi ramuli a medicis chinenſibus cenſentur prodeſſe in phthiſi et febribus lentis, externe contra ulcera, puſtulas, odontalgiam.

p. 749. * *Triadica* (a numero ternario plerarumque partium floris), 2andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 3fidus; *Cor.* 0. *Fil.* plana. ♀ *Cal.* 3fidus; *Cor.* 0. *Styl.* ſtigmata 3. *Bacca* 3loc. 1ſperma. *Tr. cochinchinenſis*, foliis ovatis integerrimis obtuſis; arbor magna in ſylvis Cochinchinae. *Tr. chinenſis*, foliis ſubrotundis integerrimis acuminatis; arbor magna agreſtis circa Cantonem.

* *Tetrapilus* (a 4 cucullis laciniarum corollae), 2andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 4fidus; *Cor.* 4fida. ♀ *Cal.* et *Cor.* ut in ♂. *Stigm.* 2fida; *Bacca* 2loc. polyſp. *T. brachiatus*, ramis brachiatis, foliis ovatolanceolatis, racemis axillaribus; arbuſcula in dumetis Cochinchinae.

p. 750. *Excaecaria cochinchinenſis*, foliis 2coloribus nitidis, ſquamis amenti multifloris; in Cochinch. et China, ubi propter foliorum inferius rubrorum pulchritudinem colitur; frutex arboreus totus lacte glutinoſo manans, non excaecans, neque agallochum praep. 751. bens; virtutis adſtringentis et agglutinantis. *Caturus ſcandens*, ſpicis axillaribus erectis, foliis oblongis ſubſerratis, caule ſcandente; in ſylvis Cochinch. filamenta cum petalis elaſtice deſilientia.

* *Ebenoxylum*, 3andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 0. *Cor.* 3pet. ♀ *Cal* 0. *Cor.* 3pet. nect. ſtellatum; *Styl.* 1. *Bacca* 3ſperma. *E. verum*, foliis lanceolatis integerrimis ſparſis, pedunculis multifloris terminalibus; Ebenus, Caju Arang RUMPH. amb. l. 4. c. 1. t. 1. AUBL. guian. t. 2. p. 141. arbor alta in ſylvis vallis Cochinch. notae genericae ex RUMPHIO deſumtae; ſtamina 3 ſuſpicatur Cl. LOUREIRO: lignum ebenum verum praebet; decoctum eius attenuans, mundificans, diaphoreticum, maxime in rheumatiſmo et doloribus vagis, vi guaiaci aemula, ut iam GRIMMIUS expertus, BURM. zeyl. p. 31.

Phor-

Phoenix pusilla, floribus 6andris, caule humili; Palma dactylifera minor humilis sylvestris, fructu minore BURM. zeyl. p. 183. HERM. par. bat. p. 361. KÆMPF am. ex. p. 667. in locis petrosis montium prope rivos in Cochinchina. p. 753.

* *Streblus* (a ramis valde distortis), 4andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 4phyllus; *Cor.* 0. ♀ *Cal.* ut in ♂. *Cor.* 0. *Styl.* 2partitus; *Bacca* 2loc. 1sperma. *Str. asper*, foliis ovatis asperis, floribus sparsis; arbor magna in sylvis montanis Cochinchinae. *Str. cordatus*, foliis cordatis serratis nervosis; arbor mediocris circa Cantonem. p. 754.

Pistacia oleosa, foliis incomte pinnatis, foliolis ovatolanceolatis; Cussambium RUMPH. amb. l. 1. c. 47. t. 57. Pistacia itsionoki KÆMPF. hist. Iap. p. 101. am. ex. p. 812? agrestis cultaque in Cochinch. nuclei abundant oleo flavo tenui odorato subamaro, quod diu servatum crassescit, sed non rancescit neque odorem amittit; usus eius ad unguenta, etiam internus. p. 755.

Antidesma scandens, foliis palmatis serratis, caule scandente; spontanea prope Cantonem. p. 757.

Bo rassus flabelliformis, agrestis et culta in ora orientali Africae, forsan etiam in Cochinch. praecisis iuniori bus spadicibus femineis liquorem fundit, ex quo Indiani vinum *Sura* et saccharum *Iagara* parant; fructus medulla alba et cortex flavescens esculenti, sapidi tum teneri. p. 758.

B. gomutus, frondibus pinnatis subinermibus, foliolis subulatis oppositis, spadice longissimo ramoso pendulo; Palma indica vinaria, Saguerus s. Gomutus RUMPH. amb. l. 1. c. 12. t. 13. in sylvis Cochinch. truncus superior emittit pilos longos seu potius fila tenacissima, ex quibus torquentur rudentes et funes navales longissimae durationis, spadix sectus vinum et saccharum largitur, medulla alimentum *Sagu* simile; Drupae tenerae nuclei saccharo conditi sapidi et expetitissimi; cortex drupae extimus p. 759.

imprudenter tactus intolerabilem pruritum dolores-
p. 760. que vehementes ac diuturnos excitat. *B. caudata*, frondibus pinnatis inermibus, foliolis cuneiformibus praemorsis; in sylvis Cochinch. Pinangae saxatili oryzaeformi RUMPH. amb. l. 1. p. 42. t. 7. satis conformis. *B. tunicata*, frondibus palmatis plicatis inermibus, druparum cortice multiplici; in Indiae ad oras regnorum Decan et Guzerate; nucum medulla esculenta, *Coci nuciferae* similis.

p. 761. * *Limacia* (a nuce cochleae limacis simili); 6andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 6phyllus; *Cor.* 3pet. ♀ *Cal.* ut in ♂. *Cor.* 6pet. *Stigm.* 3. *Drupa* reniformis, nuce cochleata. *L. scandens*, foliis ovatooblongis acuminatis integerrimis, caule scandente; in sylvis Cochinch. drupa acida esculenta.

p. 762. * *Pselium* (ob nucem armillarem), 6andr. Char. gen. ♂ *Cal.* 6phyll. *Cor.* 6pet. ♀ *Cal.* 4phyll. *Cor.* 0. *Stigma* 4fidum; *Drupa* nuce armillari. *Ps. heterophyllum*, foliis masc. subcordatis obtusis, fem. ovatis acuminatis peltatis; in sylvis Cochinch.

p. 763. *Smilax perfoliata*, caule aculeato angulato, foliis acutis 5nerviis, stipulis cordatis perfoliatis; in collibus sylvaticis Cochinch. affinis Pseudochinae amb. nigrae, a LINN. ad *Sm. zeylanicam* citatae; neque a *Sarsaparilla* radix forma magis quam a *zeylo-*
p. 765. *nica* differt, viribus quoque iisdem ei adscriptis. *Sm. pseudochinae*, in montibus Cochinch. caulis vimineus
p. 766. ad texendas corbes et similia. *Dioscoreae alatae* radix cibus utilissimus in longis navigationibus, in multos menses servanda. *D. oppositifoliae*, in sylvis Cochinch. et Chinae loca argillacea et petrosa amantis, bulbi prae caeteris a Cochinchinensibus amantur et saccharo conditi lautis mensis apponuntur; creduntur prodesse contra phthisin aliosque morbos pulmo-
p. 767. num. *D. eburnea*, foliis cordatis 7nerviis alternis, floribus hermaphroditis, racemis simplicibus longis;

agrestis

agreſtis cultaque in Cochinch. radix eſculenta verticalis, bulbi 1 — 3pedales teretes aequales ſubacuti ſubcurvi, forma et albedine dentibus elephantis ſimiles; an D. cylindrica BURM. ind. p. 215? (foliis alternis a *D. altiſſima* LAMARK. diverſa, W.) *D. cirrhoſa*, foliis ovatolanceolatis trinerviis, floribus hermaphroditis triandris, caule cirrhoſo, in ſylvis Cochinch. ob capſulas ad hoc genus referenda (ſimilis *D. anguſtifoliae* LAMARK. W.) *D. aculeatae*, agreſtis in Cochinch. bulbus eſculentus.

* *Fibraurea* (caulis fruticoſus conſtans ex fibris magnis lentis coloris aurei in circulos concentricos ordinatis, foraminulis interpoſitis), 6andr. Char. gen. ♂ *Cal.* o. *Cor.* 6pet. ♀ *Cal.* et *Cor.* ut in ♂. *Stigm.* 3. *Baccae* 3, 1ſpermae. *F. tinctoria*, foliis ovatis integerrimis alternis, racemis lateralibus; Tuba flava, Daun bulan RUMPH. amb. l. 7. c. 20. t. 24. Abuta ruſeſcens et A. amara AUBL. in ſylvis Cochinch. et Chinae: radicis et inferioris caulis vis reſolvens, deobſtruens, diuretica; caules contuſi coctione praebent colorem flavum non admodum vividum, ſed perſiſtentem, impoſitum curcumae et carthami pigmentum conſtantius reddentem. p. 769.

Rhodiola biternata, foliis biternatis inciſis, caule volubili; in locis minus cultis Cochinch. non frequens: florem femineum non vidit Cl. Auctor, quam ob cauſſam foliorumque formam ad aliud genus pertinere ſuſpicatur Cl. WILLD. p. 770.

Mercurialis indica, caule fruticoſo ramoſo, foliis lanceolatis brevibus, floribus 3gynis; culta et ſpontanea in Cochinch. folia recentia in iuſculo cocta leviter purgant. p. 771.

Caricae papayae, cultae in Cochinch. China et Africa, fructus perfecte maturus dulciſſimus et refrigerans neque inſalubris, quamvis odore minus gratus: eo utuntur quoque immaturo et condito. p. 772.

Euclea piloſa, caule arboreo, foliis ovatolanceolatis tomentoſis, floribus p. 773.

piloſis racemoſis; in altis ſylvis Cochinch. lignum aedificiis aptum. *E. herbacea*, caule herbaceo, floribus lateralibus; inculta prope Cantonem: flores tantum maſculos in utraque ſpecie invenit Cl. Auctor.

* *Abutua* (a regno Abutua, aliis Butua, in Africa, ubi abunde naſcitur et uſui medico inſervit), polyandr. Char. gen. ♂ *Cal.* vaginans amentum; *Cor.* o. *Stam.* 20. ♀ *Cal* ut in ♂. *Cor.* o. *Piſt.* 6 — 8. *Baccae* totidem exſuccae 1ſpermae. *Gneto* LINN. habitu valde ſimilis. *A. indica*, foliis ſimplicibus oppoſitis, caule fruticoſo ſcandente; Gnemon funiculum RUMPH. amb. l. 7. c. 8. t. 8. in ſylvis Cochinch. et aliis Indiae locis: baccae glandiformes edules; caulis, ut et ſequentis, valde ſimilis *Fibraureae*; ſapor vix ullus, odor nullus; caulis virtus reſolvens, deobſtruens, antifebrilis; apoſtemata et inflammationes internas et externas reſolvit, febres intermittentes diuturnas ſaepe exſtinguit, obſtructiones viſcerum roſerat; cum primum in decocto vel pulvere ſumitur, calor non moleſtus in ventriculo ſentitur; nulla evacuatione ſenſibili agit: a nonnullis perperam *Pareira*
p. 776. *brava* dicitur. *A. africana*, foliis ternatis, caule ſcandente fruticoſo; agreſtis in ora orientali Africae; virtutis eiusdem cum praecedente.

Cycas inermis, frondibus pinnatis, ſtipitibus inermibus; *C. circinalis* et *revoluta* in unam ſpeciem coniunctae; agreſtis et ob pulchritudinem culta in Cochinchina et China: uſus cibarius in Cochinchina nullus; Tunkini ex trunco *Sago* paratur.

p. 777. * *Echinus* (a capſulis echinatis), polyandr. Char. gen. ♂ *Cal.* ſquama laciniata; *Cor.* o. *Stam.* 30. ♀ *Cal.* 5 — 6fidus inferus; *Cor.*, o. *Piſt.* 2. *Capſ.* 2, echinatae, 1ſpermae. *E. triſulcus*, foliis integris 3fidisque, pedunculis multifloris axillaribus; Ulaſ-

ſium

ſium RUMPH. amb. l. 4. c. 18. t. 23? arbor agreſtis in locis planis Cochinchinae.

* *Stigmarota* (a ſtigmate in formam rotae ex- p. 778
panſo): ♂ *Cal.* Perianth. campanulatopatens 4 – 5-partitum, laciniis acutis. *Cor.* o. *Stam.* Fil. 30 circiter, calyce longiora; Anth. ſubrotundae. ♀ *in alia planta: Cal.* Perianth. rotatum 5 — 6partitum, laciniis acutis. *Cor.* o. Nect. lentiforme 5 — 6lobum. *Piſt.* Germen ſuperum ſubrotundum; *Styl.* cylindricus brevis; Stigm. orbiculatum magnum 6partitum. *Peric.* Bacca ſubgloboſa carnoſa 1loc. polyſperma. *Sem.* ovata compreſſa minuta. (Idem cum *Flacourtia* genus, *St. africana* nonniſi bacca multiloculari diverſa, w.) *St. iangomas*, caule arboreo aculeato, pedunculis multifloris ſparſis; Iangomas GAERT. aromat. l. 2. c. 5. BONT. iau. l. 6. c. 25. p. 111. Spina ſpinarum, Rucam mas et femina RUMPH. amb. auct. c. 42. t. 19. f. 1. 2. (perperam a LINN. ſub *Cariſſa ſpinarum citata*) culta in Cochinchina, forte etiam agreſtis: baeca eſculenta ſapida dulcis ſubadſtringens. *St. africana*, caule fruticoſo aculeato, floribus ſolitariis terminalibus; in Africa.

* *Mallotus* (a pericarpio villis longis mollibus- p. 780.
conſito): Char. gen. ♂ *Cal.* 3phyll. *Cor.* o. *Stam.* plurima. ♀ *Cal.* 3phyll. inferus; *Cor.* o. *Stigm.* 3. *Capſ.* 3loc. *Sem.* ſolitaria pedicellata. *Cliffortiae* affinis (magis *Adeliae*, w.). *M. cochinchinenſis*, foliis 3fidis ovatisque, denticulatis tomentoſis, racemis ſpicatis reflexis; arbor mediocris in ſepibus et hortis minus cultis Cochinchinae et Chinae.

* *Homonoia* (ob ſtamina in varias tribus unita): p. 782.
Char. gen. ♂ *Amenti* ſquamae 3. *Perianth.* 3phyllum; *Cor.* o. *Stam.* 200, in 20 faſciculis. ♀ *Cal.* Amenti ſquama multifida; *Perianth.* et *Cor.* o. *Stigm.* 3. *Capſ.* 3loc. 1ſperma. *H. riparia*, foliis lanceolato-

linearibus, amentis ſubterminalibus; arbor ſponta-
nea in ripis fluviorum Cochinchinae.

p. 783. * *Sebifera* (ex oleo craſſo albo ſebiformi ex bac-
cis expreſſo): ♂ *Cal.* Perianth. 4phyllum, foliolis
ſubrotundis, concavis piloſis patentibus. *Cor.* 0. *Stam.*
Fil. 100 circiter, capillaria, calyce longiora, diſtribu-
ta in 10 phalanges; Anth. 2loc. ovatae. ♀ *in diſtin-
cta planta: Cal.* ut in ♂. *Cor.* 0. *Piſt.* Germ. 10 cir-
citer, ſubrotunda pedicellata; *Styl.* ſubnullus; *Stigm.*
ſolitaria obtuſa integra. *Peric.* Baccae 10. circiter,
globoſae, 1ſpermae. *Sem.* globoſa. *S. glutinoſa*, fo-
liis ovatooblongis integerrimis, floribus 2—3natis
lateralibus (*Taxus macrophylla?* w.) arbor magna in
ſylvis Cochinch. et Chinae: lignum leve et pallidum,
facile elaborandum, ad aedificia aptum; folia et ra-
muli contuſa et in aqua macerata eam glutinoſam red-
dunt; ex oleo largo baccarum parantur candelae vul-
gares, odoris tamen ingrati.

p. 784. *Clutia monoica*, foliis oblongis glabris nervoſis,
floribus congeſtis axillaribus; arbuſcula ſpontanea
prope Cantonem, a *Cl. ſtipulari* habitu magis quam
flore diverſa; cor. petala minuſcula turbinata criſpa-
ta, nect. glanduloſo; ſtylus columnaris craſſiuſculus
apice obtuſo 3fido.

p. 785. * *Reſtiaria* (a caule tenaci et poroſo in longas
fibras contundendo, ex quibus formantur faces et
funes igniarii, naviumque rimae obturantur): Char.
gen. ♂ ignot. ♀ *Cal.* 5fidus capſularis; *Cor.* 0. *Stigm.*
concavum; *Capſ.* 5nervia 2loc. 2valvis; *Sem.* minuta
alata. *R. cordata*, foliis cordatis piloſis oppoſitis,
racemis laxis axillaribus; Reſtiaria nigra RUMPH.
amb. l. 5. c. 35. p. 188. frutex magnus in ſylvis Co-
chinchinae.

p. 790. Cl. XXIII. *Muſae* corolla 2petala (nectario
LINN. pro petalo interiore aſſumto; ſed verum ne-
ctarium ad baſin piſtilli, ab Ill. MEDICO in actis acad.
palat.

palat. vol. 6. deſcriptum, non memoratur); floris fertilis filamenta 5, quorum 1 vel 2, aliquando omnia, antherifera; ſtigma capitatum apice ſulcatum; bacca 3locularis; floris ſterilis filamenta ſimiliter 5, quorum ſaepe omnia, ſaepe aliqua tantum, interdum nullum antherifera. Species et varietates multae agreſtes et domeſticae in Cochinchina, quarum potiores hic enarrantur: *M. ſeminifera*, racemo reclinato, ſpathis partialibus ovatis, fructu oblongo polyſpermo; varietatibus tribus, Piſſang Utan; P. Batu Bidji; P. Medji RUMPH. amb. l. 8. t. 61. *M. odorata*, racemo reclinato, ſpathis partialibus oblongis, fructu longo aſperrimo; Muſa cenorius GARC. edit. CLUS. l. 2. c. 10. p. 230. *M. nana*, racemo reclinato, ſpathis partialibus conicis, floribus omnibus fertilibus, ſeminibus nullis; Piſſang Bambor RUMPH. amb. l. 8. c. 2. p. 132? ſtamina omnia fertilia, ſaepius 5 in quolibet flore, frequenter 6, aliquando plura; Piſſang Canaya RUMPH. l. c. varietas videtur. *M. corniculata*, racemo reclinato, ſpatha univerſali 2phylla fructu maximo; Piſſang Tando ſeu Muſa corniculata RUMPH. amb. l. 8. c. 2. p. 130. *Muſa uranoſcopos* racemo erecto, ſpathis partialibus ſub-2floris, fructu compreſſo polyſpermo; *M. troglodytarum* L. bacca non eduli. *M. paradiſiaca* et *ſapientum* ſpecie non diverſae. *Holcus ſaccharatus* in Cochinch. et China colitur, uti etiam in hortis *Andropogon ſchoenanthus* raro florens; foliis recentibus cibi condiuntur: totius plantae vis attenuans, ſtomachica, emmenagoga. *Iſchaemum importunum*, panicula coarctata, corollis 1valvibus; frequens in Cochinch. odioſum agricolis, quia difficulter eradicatur facileque repullulat. p. 793. p. 794.

* *Oxycarpus*, monoec. Char. gen. ☿ *Cal.* 4partitus; *Cor.* 4pet. *Stam.* polyadelph. *Stigm.* 6. *Bacca* 6loc. 1ſperma. ♂ *Cal.* et *Cor.* ut in ☿. *Stam.* 40 – 50, p. 795.

50, libera. *O. cochinchinenſis*, foliis ovatooblongis oppoſitis, floribus congeſtis axillaribus; Folium acidum maius RUMPH. amb. l. 4. c. 29. t. 32. cultus et incultus in Cochinchina.

p. 796. * *Gemellu* (a fructu gemello), monoec. Char. gen. ☿ *Cal.* 4phyllus; *Cor.* 4pet. *Stam.* 8. *Styl.* 2fidus; *Baccae* 2, monoſp. ♂ *Cal. Cor.* et *Stam.* ut in ☿. *G. trifolia*, foliis ternatis, ſpicis axillaribus; arbuſcula in Cochinchina.

p. 797. *Acer pinnatum*, foliis pinnatis, foliolis oblongis integerrimis; in ſylvis Cochinch. ligni duriſſimi, flo-
p. 798. re et foliis *Dimocarpo* affinis. *Mimoſa piloſa*, inermis, foliis pinnatis multiiugis piloſiſſimis, capitulis terminalibus, leguminibus rectis tenuibus; in ſylvis
p. 800. Cochinchinae. *M. corniculata*, inermis, bipinnata, petiolis baſi tumidis corniculo calloſo innixis, foliolis ſubßiugis; agreſtis circa Cantonem. *M. ſtellata*, inermis, foliis ſtellatis ternis, capitulis ovatis (*M. ver-*
p. 801. *ticillata?* W.); in montibus Cochinchinae. *M. fera*, aculeis ramoſis, foliis pinnatis, floribus ſpicatis, agreſtis in Cochinch. et China, ſeritur quoque ad formandas ſepes: valvarum leguminis vis attenuans, ſtimulans, purgans, maxime ad educendam pituitam alioſque humores viſcidos; in ſternutatoriis et ſuppoſitoriis valida contra apoplexiam, hemiplegiam, paralyſin. *M. eburnea* in multis cum *Farneſiana* convenit.
p. 802. *M. pennatae*, in ſylvis Cochinch. cortex *Reſtiariae* ſimilis malleis contuſus in ſtupam vertitur ad doliorum naviumque rimas obturandas. *M. ſinuata*, aculeata, foliis 2pinnatis plurimiiugis, capitulis axillaribus ſolitariis, leguminibus ſinuatis, caule ſcandente; in ſylvis Cochinchinae. *M. ſaponaria*, inermis, foliis ageminis pinnatisque, panicula terminali; Cortex ſaponarius RUMPH. amb. l. 6. c. 72. t. 66. in ſylvis Cochinch. floribus non viſis Cl. Auctor affinem *M. bigeminae* putat: cortex optimum ſaponem praebet.

* *Neptu-*

* *Neptunia* (planta aquatilis a terra prorſus re- p. 803.
mota), monoec. Char. gen. ☿ *Cal.* 5fidus; *Cor.* o. *Stam.* 10. *Styl.* 1. *Siliqua. Neutr. Cal.* 5fidus; *Cor.* 10pet. *Stam.* et *Piſt.* o. *N. oleracea*, foliis bipinnatis, ſpicis brevibus lateralibus; forte Coaponga PIS. braſ. l. 4. c. 58. p. 243. f. 1. (*Mimoſa natans?* W.) culta in Cochinch. in ſtagnis et fluminibus lenti curſus fluctuans, ad palos alligata, radice a terra prorſus libera: olus frequens in acetariis ſapidum tenerum dulceſcens, ſed ſtomacho minus acceptum.

Parietaria cochinchinenſis, foliis ovatis trinerviis- p. 804.
piloſis, caule caeſpitoſo diffuſo, floribus monoicis, in Cochinchinae et Chinae hortis minus cultis: herba ad os doliorum appenſa vermes in piſcibus carnibusque muria conditis natos attrahit; vis medica emolliens, refrigerans, diuretica, externe et interne.

* *Pedicellia* (a pedicellis propriis tam capſulae quam ſeminis), dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* 5part. *Cor.* o. *Stam.* 8. *Stigm.* 3. *Capſ.* 3valvis, ſem. 1, arillato, pedicellato. ♂ *Cal.* ut in ☿. *Cor.* o. *Stam.* 8. *P. oppoſitifolia*, foliis lanceolatis oppoſitis, racemis terminalibus; *Burſerae* quodammodo affinis arbor parva in ſylvis Cochinchinae.

Panax fruticoſa, in hortis Cochinchinae et Chi- p. 807.
nae culta, odoris grati, ſaporis penetrantis: radix et folia diuretica, proſunt in hydrope, dyſuria, gonorrhoea, mictu cruento, menſium difficultate; Ginſeng chinenſe in herbariis et iconibus chinenſibus tantum innotuit Cl. Auctori, foliis quinatis non ternis, petiolis longis ſparſis, foliolis latolanceolatis integerrimis, umbellis terminalibus, in quolibet fructu ſeminibus 7 — 8, ſubrotundis umbilicatis; chinenſi radice virtutibus multum diverſa a canadenſi, hacque cariore, forma etiam a peritis facile diſcernenda.

* *Heptaca* (a bacca), dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* 3phyll. *Cor.* 10. pet *Stam.* 100 circiter; *Piſt.* 1. *Bacca* 7loc.

7loc. polyſperma. ♂ *Cal. Cor.* et *Stam.* ut in ☿. *H. africana*, foliis ovatis alternis, pedunculis multifloris lateralibus; arbor parva in ſylvis Africae orientalis.

p. 808. *Chamaerops cochinchinenſis*, frondibus palmatis plicatis, ſtipitibus ſpinoſis, ſpathis partialibus, corollis 1petalis; in ſylvis Cochinch. frondes ad tecta domorum et pallia.

p. 809. * *Gonus* (ob multiplicem ſobolem), dioec. et monoec. Char. gen. ☿ *Cal.* 4phyll. *Cor.* 4pet. *Stam.* 4. *Stigm.* 4. *Drupae* 4. ♂ *Cal.* et *Cor.* ut in ☿. *Stam.* 4. *G. amariſſimus*, foliis pinnatis ſerratis piloſis, caule fruticoſo; Luffa Radja RUMPH. amb. auct. c. 36. t. 15. in ſylvis Cochinchinae et Chinae: radicis et drupularum virtus diaphoretica, alexiteria, antifebrilis, anthelminthica; videtur idem eſſe pharmacon, quod a Luſitanis *radix de Solor* vocatur.

p. 811. *Xanthoxylum clavam Herculis* Cl. Auctor in Cochinchina et China ſemper polygamam dioeciam invenit proxime ad GRONOVII obſervata accedentem; radicis virtus pellens, ſtomachica, antifebrilis.

* *Rhytis* (a bacca rugoſa), dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* 3 — 6partitus; *Cor.* 0. *Stam.* 3. *Stigm.* 3. *Bacca* 3ſperma. ♀ *Cal.* multipartitus, *Cor.* 0. *Stigm.* et *Bacca* ut in ☿. *Rh. fruticoſa*, foliis oblongis integerrimis alternis, ſpicis terminalibus; in ſylvis Cochinchinae.

p. 812. * *Baccaurea*, dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* 5part. *Cor.* 0. *Stam.* 6–8. *Stigm.* 1, concavum. *Peric.* abortiens. ♀ *Cal.* 5phyllus. *Cor.* 0 *Stigm.* convexum; *Bacca* 3loc. *B. ramiflora*, ramis et ſummo caule fructificantibus, baccis glabris; Nanihua RUMPH. amb. l. 4. p. 21. t. 9. ex auct. arbor mediocris frequens in hortis Cochinch. bacca aurei coloris inodora acidodulci eduli. *B. cauliflora*, imo caule fructificante baccis glabris; in hortis Cochinch. minus frequenter culta. bacca glabra fuſcopurpurea acida eduli. *B. ſylveſtris*, ramis fructi-

fructificantibus, baccis tomentoſis; in ſylvis montanis Cochinch. bacca fuſcolutea 5loc. ſaporis dulcis, gratiſſimi in incultis, acidi et ingrati in cultis.

* *Phyſkium* (a folliculis pericarpii), dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* 2fidus; *Cor.* 3pet. *Stam.* 6. *Piſt.* 1. *Follic.* cylindricus polyſpermus. ♀ *Cal.* et *Cor.* 0. *Piſt.* 1. *Follic.* conicus polyſpermus. *Ph. natans*, a caule, foliis enſiformibus, floribus ſolitariis; in fluviis lenti curſus in Cochinch. partim *Naiadi*, partim *Triglochini* affine. p. 814.

* *Dicalix* (a duplici calyce, altero ſuſtinente drupam, altero coronante), dioec. Char. gen. ☿ *Cal.* duplex, exterior 3phyllus, interior 5dentatus; *Cor.* rotata 5partita; Fil. 100 fere; *Piſt.* 1. *Drupa* inter duos calyces. ♀ *Cal.* ut in ☿. *Cor.* 0. *Stylus* et *Drupa* ut in ☿. *D. cochinchinenſis*, foliis lanceolatis, ſpicis terminalibus; Arbor rediviva RUMPH. amb. l. 5. c. 19. t. 104. in ſylvis montanis Cochinch. tigna ad aedificia praebet. p. 815.

Ficus benghalenſis, agreſtis in locis planis Cochinch. foliorum vis deobſtruens contra hydropem. p. 817.

Filamenta ex ramis *F. beniaminae* pendentia maſticata partimque deglutita partim vulneri impoſita antidotum contra venenum telorum et animalium dicuntur. p. 818.

Fabuloſum, in hac arbore inveniri pretioſum agallochum vel flores conſpicuos; racemum florum luteorum aliquando inventum ipſique regi oblatum fuiſſe multi *αὐτόπται* narraverunt (ſine dubio ex planta quadam paraſitica; an *Galeola?*) *F. auriculata*, foliis cordatis acuminatis, fructu auriculato racemoſo terminali; culta in Cochinch. forſan etiam agreſtis, Caprifico amboinenſi eſculentae RUMPH. amb. l. 5. c. 7. t. 93. in plerisque notis ſimilis; auriculae iſtae ſunt 4 foramina ad humeros inter ſe diſtantia, cartilagine prominente circumvallata: fructus nondum maturi in fruſta conciſi, cucumerum ſapore, in acetariis placent. p. 819.

F. ſeptica, foliis lanceolatis integerri-

gerrimis aſperis, fructu axillari ſolitario (diverſa videtur a *F. ſeptica* FORSK.); RUMPH. amb. l. 5. c. 11. t. 96. BURM. ind. p. 226. agreſtis in Cochinch. lacul-
p. 820. cerum carnes putridas exedit et vermes enecat. *F. pumila* a ſpecie Linnaeana caule non repente, fructibus terminalibus ſpicatis diverſa (*F. erecta?* W.) *F. politoria*, foliis oblongoovatis integerrimis ſcabris, fructu ſubrotundo ſpicato, caule erecto; folium politorium RUMPH. amb. l. 6. c. 69. t. 63. Ficus ampelos BURM. ind. p. 226. in ſylvis Cochinch. foliis ex-
p. 821. ſiccatis opera parva lignea vel eburnea poliuntur. *F. ſimpliciſſima*, foliis palmatis, caule ſimpliciſſimo, fructu compreſſo; in ſylvis Cochinchinae. *F. cannabina*, foliis caulinis haſtatis inciſis, rameis ovatolanceolatis ſubſerratis, caule ſuberecto; in locis planis et agreſtibus Cochinch. cum Caprifico chartaria RUMPH. amb. l. 5. c. 8. praecipue caule cannabino tenaci convenit, in telas extenſili, quibus multi inſulani maris auſtralis veſtiuntur.

p. 824. Cl. XXIV. *Equiſetum arvenſe*, incultum in agris chinenſibus, dioicum dicit Cl. Auctor, ſcapum ſterilem dictum pro maſculo aſſumens eique antheras plurimas tribuens; eius caulis reiectis geniculis pe-
p. 826. lens, diaphoreticus. *Polypodium repandum*, frondibus radicalibus ovatis integerrimis, caulinis lanceolatis repandis, fructificationibus ſolitariis; agreſte in China: ſecundum ſcriptores chinenſes radix ſanguinis craſſitiem reſolvit, nimium eius fluxum cohibet, ulcera maligna abſtergit eorumque vermes ne-
p. 827. cat, oſſa fracta conſolidat, prodeſt in odontalgia. *P. biforme*, frondibus ſimplicibus heterophyllis, ſterilibus lanceolatis integerrimis, fertilibus palmatis, fru-
p. 828. ctificationibus ſolitariis; in ſylvis Cochinchinae. *P. venoſum*, frondibus pinnatis, foliolis venoſis, inferioribus cuneiformibus, ſuperioribus ovatooblongis in-
p. 829. ciſis baſi truncatis. *P. ſimilis*, in China agreſtis, radix

aeque

neque efficax cenſetur ac *P. repandi*, eodem etiam nomine inſignita. *P. varii*, in locis ſaxoſis Cochinch. et China, teneri ſurculi eſculenti. *P. baromets*, licet fructificatione numquam viſa, verum *P.* eſſe non dubitat Cl. Auctor; in ſylvis montanis Cochinchinae et Chinae. Radix oblonga horizontalis ultra pedem longa, craſſa ſubteres carnoſa multiformis ſuper terram exſerta, radiculis craſſis raris ſolo affixa, pilis denſiſſimis tenuibus rufis tota veſtita, facile artis beneficio mutanda in formam agni, quem Tatari vocant *Barometz*, vel potius in ſpeciem canis rufi, a Cochinchinenſibus et Chinenſibus ita dicti; corpus oblongum piloſiſſimum ex terra naſcitur, ex altera parte ſaepe attenuatum rurſusque craſſius ſurgens ad collum et caput effingenda, binis excreſcentiis pendulis piloſisque aures mentientibus; brevis ſurculus a tergo in caudam protenditur; quatuor ſtipites abſciſſis frondibus tamquam pedes reſervantur; praeterea radix recens nec penitus exſiccata humorem cruentum tenacemque ſauciata fundit, ſanguini animalium ſimillimum. Caetera, quae de ea praedicantur, fabuloſa ſunt. Radicis virtus adſtringens in gonorrhoea, fluore albo; externe vulneribus impoſita ſanguinem ſiſtit. *P. arborei*, in ſylvis auſtralibus Cochinchinae prope Cambodiam, caudex fiſſus ſubſternitur tegulis vel ſtraminibus ad confirmanda tecta domorum. *Aſplenii ſcolopendrii*, in locis humidis Cochinch. frondes ad tegendas domos, magnae durationis nec facile ignem concipientes. *A. bulboſum*, frondibus pinnatis, pinnis lanceolatis leviter crenatis, radice bulboſa; in montibus Cochinch. radix ſubrotunda farinifera magna fuſca, eſculenta. *Pteris vittata* forte eadem cum Filice non ramoſa altiſſima paluſtri pinnis integris alternis ſerratis acutis BURM. zeyl. p. 100. t. 46. Polypodio paluſtri BURM. ind. p. 234. *Adiantum ſcandens*, frondibus decompoſitis, p. 831. p. 832. p. 833. p. 834. p. 837.

foliolis cuneiformibus aequaliter incisis, caule ſcan-
p. 839. dente; in locis planis et incultis Cochinchinae. *Po-
rella imbricata*, foliis lanceolatis 5fariam imbricatis
in locis humidis Cochinch. ſurculus 3pollicaris er-
ectus ramoſus; folia lanceolatolinearia curva, undula-
ta albicantia 5gono imbricata; anthera ovata poro
multilocularis nuda ſeſſilis, calyptra nulla (mar-
memorabilis omnino, ſi umquam ſecundum Cl. HA-
WIGII dubium a Cl. WILLDENOW hic adductum
character naturalis). *Spagnum ſimpliciſſimum*, foli
capillaribus imbricatis, ramis nullis; in Cochinchi
innaſcens muris et truncis arborum tempore pluvio
ſurculus 2pollicaris ſimpliciſſimus erectus pallidus, fo
lia tenuiſſima; capitula rotunda ore laevi, calyp
p. 841. nulla. *Fontinalis heterophylla*, foliis 3fariis hetero
phyllis, antheris lateralibus; in arborum trunci
Cochinch. ſurculus 8pollicaris paraſiticus erectus ra
moſus, ramis ancipitibus, ramulis ſupremis 4gon
fructificantibus; folia tribus ordinibus, lateralia ova
to oblonga obtuſa patentia, media acuta imbricata
antherae ſubrotundae operculatae ſeſſiles axillares
p. 842. perichaetium urceolatum calyptram circumdans. *Li
chen aretarius*, cruſtaceus cinereus margine foliolo
laciniatus e tuberculis albis farinaceis; in hortis Co
chinch. tenuis repens margine obtuſo, tuberculis a
centro albis, totum caudicem *Aretae* veſtiens. *Li
bricatus*, foliolis imbricatim cohaerentibus in linea
rectam protenſis; frequens in dumetis Cochinch
fruticibus adrepens, fuſcoviridis linearis in unam vel
plures ſeries longas rectas extenſus, foliolis ſubrotun
dis concavis integerrimis glabris minimis aequalibus
ſtipite vel caule nullo, interdum ramis homogeneis
rectangulis pendulis lateralibus. *L. pulmonarius*
(deſcriptione a *L. pulm.* aliena, w.), paraſiticus fo
liaceus laciniatus, ſaepe lacunoſus, glaber, cinereus,
inferius villoſus fuſcus; laciniis linearibus obtuſis,

ſcutel-

ſcutellis orbiculatis ſparſis; in arboribus ſylveſtribus
ſeneſcentibus Cochinchinae et Chinae. *Buſſus can-* p. 844.
delaris: „plures alias *B.* ſpecies (inquit Auctor) fa-
„cile in Cochinchina invenies: quas flocciperdens,
„ut merentur, libenter praetermitto“ (ſic etiam in-
ferius ſub *Mucore ſphaerocephalo, mucedine*, et *glauco*:
„Hae et aliae *M.* ſpecies occurrunt paſſim in Cochin- p. 857.
„china, quae ut lanugo quaedam mortua, non tam-
„quam viventia vegetabilia habentur ab indigenis.
„Omnes certe humanis rebus plus noxae, quam uti-
„litatis afferunt: ideoque in illis deſcribendis non
„amplius immorandum putavimus“). *Conferva lit-* p. 847.
toralis, in Cochinchina admodum copioſa, ſimi loco
agri vicini fertiles redduntur, maxime ad tuberum
Batatas culturam. *C. corallina*, in Cochinchina ſco- p. 848.
pulis aqua marina allutis inhaerens, exſiccata aquam,
in qua maceratur, mucoſam reddit, quae tunc ad
ignem cocta congruenter ſpiſſatur in gelatinam al-
bam pellucidam inodoram, quae in taleolas ſecta, fri-
gida et ſaccharo temperata, refrigerium praebet gra-
tiſſimum viatoribus, quare in diverſoriis Cochinch.
Chinae et Iaponiae venalis proſtat; videtur eſſe Muſ-
cus gelatinoſus iaponenſis RUMPH. amb. l. 10. c. 62.
p. 90. t. 40. f. 3. *Agaricus integer* (lamellis omni-
bus albis diverſus, w.) in locis agreſtibus Cochinch.
et Chinae, ſaepe etiam in hortis, eſculentus ſapidus
neque inſaluber. *A. fimetarius* (ſpecies ab *A. fime-* p. 849.
tario diverſa, minor, w.), parvus, ſtipite inani longo
albo, pileo ſubconvexo aquoſa fuſcocinereo, lamellis
nigris plicatoflexuoſis; in ſterquiliniis bubulorum in
Cochinchina. *A. ovatus*, ſtipitatus, totus luteus pul- p. 850.
verulentus, pileo ovato ſubclauſo, cancellis aequali-
bus; in ſylvis Cochinch. aliquantum *A. clavo* affinis.
A. aretarius, ſtipitatus albiſſimus, pileo orbiculato,
lamellis alternis craſſioribus; in caudice *Aretae* in
Cochinchina. *A. ramoſus*, ſtipite ramoſo, pileo vil-

loſo lacero, lamellis alternis brevioribus; in Cochinchina in truncis arborum vetuſtate corruptis; fungus igneus RUMPH. amb. l. 11. t. 56. f. 3. aliquantum

p. 851. cum eo convenit. *Boletus igniarius* in caudice Pandani in Cochinch. parvus dimidiatus acaulis paraſiticus, pileo convexo laevi, ſubtus ruberrimo poris minutiſſimis conſito, colore convenit cum *B. ſanguineus*

p. 852. (peculiaris ſpecies, w.). *B. canalium*, ſtipitatus, pileo albido umbilicato viſcido, poris angulatis; in Cochinchina in tubis ligneis pluviam tectorum evacuantibus. *Hydrum auriſcalpium* in Cochinchina ad arborum radices ſuper terram exſertum: fungus magnus, totus candidus, ſtipite brevi craſſo, pileo ſubplano dimidiato craſſiſſimo ſolido, villis duriſculis ſubtus aſpero, ſuperius laevi (diverſa ſpecies, w.).

p. 853. *Phallus impudicus* ad ſepes in Cochinch. fungus mediocris oblongus volvatus aquoſus albidus foetidus brevis durationis, ſtipite craſſo erecto ſolido, pileo ſubovato demiſſo rubeſcente, inferius laevi, ſuperius celluloſo (diverſa ſpecies, w.). *Clathrus campanulatus* pileo campaniformi, ſtipite apice perforato annulato; circa hortos Cochinch. cito putreſcens et foetidus: fungus magnus nudus albiſſimus pulcherrimus, ſtipite 3pollicari craſſo recto tubuloſo, pileo altitudine et diametro bipollicaribus, baſi truncato patente, annulo ad verticem elevato apicem ſtipitis erumpens.

p. 854. rius circumdante. *Helvella amara*, ſtipitata, pileo ſuborbiculato laevi, apice turgido; plerumque in *Melaleuca* in Cochinch. fungus mediocris nudus teger, pileo ſubcoriaceo craſſiuſculo utrinque laevi ad centrum tumido, ſuperius albo, inferius luteoſco ſtipite albo mediocri; eſculentus et ſalutaris, amaritie per iteratam coctionem depoſita. Peziza *auriculae*, in Cochinchina et China arborum truncis vetuſtis adhaerentis, vis refrigerans ſubadſtringens in dyſenteria et ſputo ſanguineo, externe in ophthalmia

thalmia, ſi in aqua prius macerata imponatur: eſculenta, frequentis uſus cum avibus vel pedibus porcinis leviter elixata. *Clavaria piſtillaris*, plerumque in acervis ſtercoris elephantini in Cochinchina et China, edulis tenera ſapida. *Cl. ophiogloſſoides* (diverſa ſpecies, w.), fungus brevis tenuis oblongus clavatus ſubcompreſſus integerrimus laevis carnoſus erectus luteoruber, vertice obtuſus, in ruderibus Cochinchinae. *Lycoperdon lamellatum*, paraſiticum ſe- p. 856.
mirotundum ex lamellis nigris coaleſcens; fungus 2pollicaris inaequalis ſolidus glaber inodorus fuſcopurpureus, intus compoſitus ex lamellis carnoſis arcte cohaerentibus, non farinaceus, ſeſſilis ſupra terram eminens, fibrillis ſparſis raris radicibus arborum in ſylvis et ſepibus Cochinchinae adhaerens. *L. glomeratum*, paraſiticum ſubrotundum, ex multis agregatum; Tuber ſampadarium RUMPH. amb. l. II. c. 18. p. 123. fungus ſeſquipollicaris, foris tuberculoſus fuſcus, intus carnoſus albus non farinaceus, quaſi ex multis minoribus conglobatus, ſeſſilis, ſuper terram exſertus, fibrillis radicalibus inſidens radicibus arborum vetuſtarum in ſylvis Cochinchinae: neutrum edule (utrumque a genere *Lycoperdi* differre viſum, w.).

II.

ANTONII LAURENTII DE IUSSIEU, etc. *)
Continuatio.

In Malvaceis Cl. CAVANILLES ſequitur Auctor no- p. 270.
ſter, Napaea tamen a Sida ſeparata, quia petala non obliqua nec pedicellus articulatus, et calyx praeterea baſi latior. Solandrae MURR. nomen mu-

*) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXXVI. Pars III. p. 256.

tandum ſuadet (cum Lagunaea coniunxit SCHREB.
p. 274. RUS). Cienfuegoſiam dicit Fugoſiam. Guazuma
p. 276. PLUM. a Theobromate diſtinguit. Melhaniae (a
Pentapetem a Cl. VAHL relatae) proxima Dombeya
Decanthera, fil. 5 ſterilibus, 5 brevioribus 2-anthe-
p. 278. feris. Kleinhoviae congener Arbor Iudae Luzon
CAMELL. IC. 31. Huic forſan generi vel Helicte
affinis Gluta. Helicteres iſora ab AUBL. dicit
6-andr. 5-ſtyla. H. apetala ad Sterculiam amo
danda.

p. 280. *Magnoliae*: Micheliae ſecundum LAM. anth
filamentis intus adnatae, capſ. ſemibivalues 3—7-
p. 281. Talauma (nomen ex herbar. Suriano; apud PLUM.
mſſ. Magnolia dicitur): flos et forte germina Magno-
liae; fructus ſtrobiliformis magnus ovatus, extus
ſquamoſus ſquamis craſſis granulatis ſuberoſis per-
ſtentibus, intus ligneus durus plurimis in ambitu lo-
culis 1 ſpermis excavatus, forte non dehiſcentibus
p. 282. quibusdam abortivis. Curatellae cal. 4—5-part.
pet. 4—5, germ. 2 hirſuta, capſ. 2 baſi iunctae
minimae ſphaericae hirſutae, tardius 2-valves. Och-
nae genus aliter definiendum, ſpeciebus duabus ma-
dagaſcarienſibus a COMMERS. memoratis, altera po-
lyandra filam. longis perſiſtentibus, antheris brev-
bus, 10-carpa, altera 10-andra anth. longis erect
ſubſeſſilibus caducis, 5-carpa.

p. 284. *Anonae*: Uvariae genus aliter definiendum
(Unonam huc reduxit Cl. SWARZ; conf. cum Melo-
doro et Deſmo Lour.): U. longifolia, ut et Abere-
moa AUBL. t. 245. baccis minoribus brevius ſtipitat
Canangae congeneres.

p. 285. *Meniſperma*: Meniſpermi character a flore M.
virginici, cui omnino congener Cebuta FORSK. veri
dioica, item Calumbra COMMERS. forſan hermaphro-
dita, diſtincta fructu olivaeformi hirto; affinis etiam
p. 453. videtur Meeſia GAERTN. An Leaebae mutato par-
tium

ium nomine idem cum Menispermo character?
Abuta AUBL. t. 250. 251. affinis praecedentibus, non
nisi fructu cognita, baccis 3. magnis ovatis exsuccis
subcompressis, foetis testa fragili, 1-spermis; forte
dioica 6-andra et plus quam 3-gyna.

Berberides: Leontice leontopetaloides an ad p. 287.
hoc genus pertineat, dubium (eadem cum Tacca ex
Narcissorum ordine). Conoria (Conohoria AUBL.).
Linnaeae pet. 5. basi conniventia limbo revoluta, squa-
mulae 5 hypogynae petalis interiores et alternae,
minores; stam. squamarum unguibus inserta, anth.
subsessiles, germ. 5-striatum, styl. incrassatus stigm.
clavatum; capsul. oblonga 1-loc. 3 valvis valvis com-
pressis, medio 3-spermis forte congener Passoura
AUBL. t. 380. Cum Othera conferenda Rapanea p. 288.
AUBL. (et Lepta LOUR. *)).

Tiliaceae: Antichoro congener Iussiaeae affinis p. 451.
herbacea octandra cet. LOEFL. p. 314. An a Cor-
choro genere distinguendi C. capsularis et hirsutus?
Cloanea PLUM. et AUBL. a Sl. LINN. (Apeiba MARGR. p. 290.
et AUBL.) diversa; an omnino congener Sl. sinema-
riensis? Oncoba FORSK. (collato herbar. seneg. p. 201.
DANS.) pet. 11 – 12. alterna breviora et minora;
anth. oblongae erectae; germ. globosum, stylus cras-
sus, stigm. orbiculatum supra concavum margine 6-
12-lobatum; bacca globosa citriformis, epidermide
carnosa tenui foeta nuce magna conformi lignosa non
dehiscente, extus 6-12 lineata, intus 6-12 loc. po-
lysp. sem. in pulpa nidulantibus. Ob Grewiam asia-
ticam Microci genus forte restituendum (quod fecit
D. GAERTN.). Banara conferenda cum Laetia com- p. 293.
pleta. Multa huic ordini forsan in posterum acces-
sura genera polypetala polyandra; aliis apetalis ab
eodem removendis.

*) Ibid. p. 218.

p. 294. *Ciſtorum* tantum duo genera Ciſtus et Helianthemum, nonnullis tamen affinibus: Piriquata conferenda cum Turnera ciſtoide (ad quod genus etiam recentius abiit). Piriparea AUBL. t. 386. ſolo huc dum fructu cognita, qui capſ. ſupera 3 gona 1-loc. 3-valvis, valvis linea longitudinali media prominula 1-3ſperma intus auctis, ſem. tomentoſis, ſingulis placentae fimbriatae impoſitis; an 5 — an potius polyandra et Laetiae affinior?

p. 296. *Rutaceae*: Zygophyllum arboreum Guiana

p. 298. affine. Aruba ob ſquamam villoſam intus ad baſin ſinguli filamenti cum Zygophyllo et Quaſſia conferenda; germ. 3-6-ſtriatum, ſtyli 3-6 in unum approximati, ſtigm. 3-6, fructus 3-6-capſ.

p. 300. *Cariophylleae*: Pharnaceo diſticho capſ. 1 loc. Arenaria rubra et media forte congeneres et Sperg-

p. 301. lae affiniores; A. tetraquera Minuartiae affinis. Gypſophila ſaxifraga Diantho proxima. Cucubulus bac-

p. 303. cifer an Silenae affinior? Rotala an Iſnardiae affinis? Frankenia ſecundum ADANS. 5-10 andra fructu 3-loc. an ſtylus vere unicus?

p. 310. *Cactorum* ordo non niſi Ribes et Cactum complectitur.

p. 312. *Portulaceae:* Talinum ADANS. ſpecies Portulacae capſ. 3-valvi, quorſum et Orygia pertulacifolia FORSK. pertinet, complectens; congener forte Colomia DOMB. diſtincta caule herbaceo, floribus ſolita-

p. 313. riis axill. 5-andris, habitu Samoli. Montia Claytoniae affinis; an Rokejeka Trianthemati? An Corrigiolae vere congener C. repens. FORSK? Gymnocarpus peculiare genus, an affinior Paronychiae et *Amaran-*

p. 314. *this?* Trianthema pentandrum idem cum Rocana FORSK. (et ſecundum Cl. LAMARK cum Gymnocarpo; cui tamen ſtylus 1.). An Tr. decandrum ſeu Zaleya BURM. genere diſtinguendum, Rokejekae affine, ſed apetalum et 2-loculare? Claytonia portulacoi-

an

an Talino affinior? nunc ſecundum IACQ. peculiare genus conſtituens. p. 451.

Ficoideae: Nitrariae congener frutex flore roſeo 5-pet. foliis 3-angulis LIPPI Mſſ. n. 23. (Nitraria tridentata DES FONT? *)) et Guirzim Maurorum, cuius nux ſecundum ADANS. in 7 cruſtas coriaceas ſolubilis. Glinus cryſtallinus FORSK. apetalus 8-15-ander, ſtam. faſciculatis, Aizoo congener (ut forte totum genus; conf. Miltus LOUR.); Gl. ſetiflorus FORSK. pet. numeroſis apice 3 4-ſetoſis Meſembryanthemo affinior. Orygia (O. decumbens FORSK.) pet. plurimis lanceolatis, capſ. calyce cincta. p. 316. p. 317.

Onagrae: Ludwigiae an vere congener L. erigata, cui flores terminales (ergo etiam L. ſubfruticoſa et trifolia)? Ad Cacouciam forte referendus frutex 5-angulus PETIV. gaz. t. 37. f. 8. Combreto congener Criſtaria SONNER. ſeu Pevraea COMMERS. — Fuchſia (deſcriptio eadem, quam Cl. WILDENOW **) exhibuit) eique iunctae Skinnera FORST. et Dornallia COMMERS. fruticoſa oppoſitifolia, inflorescentiae eiuſdem, cui ſimillimum Thilco FEUILL. chil. t. 47. ſed 5-pet. 10 andrum. Memecylon cum Melaleuca conferendum. Iambolifera an potius polyandra et ſequentis ordinis? (ad Eugeniam retulit Cl. LAMARK.). p. 319. p. 320. p. 321.

Myrti: Leptoſpermum forſan cum Melaleuca uniendum (ut iam in LINN. ſuppl.); priori Fabricia, alteri Metroſideros GAERTN. affinis videtur. Pſidio an vere congener Arbor ſinenſis cet. PLUK. t. 272. f. 1? Myrti genus an dividendum ratione loculorum p. 323. p. 453. p. 324.

*) Eorumd. Vol. XXXV. p. 371.

**) *Ann. der Bot. 3. St. S.* 39. conf. *Neue allg. deutſche Bibl. 5. B. 2. St. S.* 428.

baccae et ſitus florum? Eugeniae congeneres arbuſculae et frutices. COMMERS. *Bois de neſle* et *Bois Iacot* Borbonienſibus dictae, ſquamis 2 ſub calyce,
p. 453. et drupa 1-2-ſp. meſpiliformi; affinia eidem videntur Greggia et Syzygium GAERTN. Huic etiam vel Myrto congener. Adelia BROWN. t. 36. f. 3. Character Decumariae ex LINN. (emendatus a Cl. AITON
p. 325. et inprimis Cl. BOSC.). Philadelphus aromaticus Melaleucae congener. Sonneratiae bacca ſemiinfera calyci patenti inſidens quaſi ſupera. Foetidia forſan apetala, capſ. apice truncata, laciniis calycinis coriaceis revolutis marginata; an affinis Pirigarae? Catin-
p. 326. gae drupa foeta teſta fragili 1-ſp. ſem. magnum. Butonica cal. maximus 4-gonus pyramidatus, limbo 2-part. drupa intus lignea carnoſa; nux 4 gona 1 ſp. loculis et ſem. 3 abortivis; Samſtravadi RHEED. mal. 4. t. 6. ad Eugeniam racemoſam relatum. Stravadium: cal. apice 4fido; pet. 4; fructus drupaceus oblongus ſub 4 gonus, limbo parvo calycino coronatus, intus 1 ſp. quorſum refertur Butonica alba RUMPH. itidem Eu. racemoſae adiecta, Eu. acutangula. et Balingaſan CAMELL. ic. 38. — Pirigara: cal. turbinatus, limbo 4 6-lobo, baſi extus 2 ſquamoſus; ſtigm. 4 lobum; capſ. loc. 6–7 ſpermi; ſem. recept. centrali annexa ope funiculi appendiciformis increſ-
p. 327. ſati. Lecythis: cal. ſemiſuperus apice 6-lobus aequalis, lobis deciduis; pet. calyci inſerta ſub diviſuris, et urceolo (nectario L. hic fuſius deſcripto) adnata; germ. ſemiinferum; capſ. 4-rarius 2-6 loc. operculum infra productum in recept centrale anguloſum et capſulae diſſepimentis adiectum; ſem. ſolitaria aut pauca, recept. inſerta, angulato, axillo membranaceo tecta; an huic generi adiicienda Couratari AUBL. an potius eadem cum Zanonia L.?
p. 328. *Melaſtomata:* Blakeae BROWN. affinis et minus congener Bl. AUBL. (Bl. triplinervia, quam eamdem eſſe

cum Webera S. N. docet Cl. LAMARK). Melaſto- p. 329.
matis genus in plura forte diſtribuendum, Tibouchi-
na, Mayeta et Tococa ob germen ſuperum ſeparatis.

Salicariae: Lagerſtroemia an Munchhauſiae p. 331.
congener? (Cl. LAMARK utramque cum Adambea
coniunxit). Munchhauſiae capſ. infera calyce cincta,
6-valvis, valvis medio ſeptiferis, ſem. planis alatis re-
cept. centrali affixis. Pemphis FORST. ſingulare ge-
nus. A Lauſonia ſeparanda L. inermis 1-pet. 4-andr. p. 332.
germ. infero affinior Peteſiae; an recte L. addita
Acronichia? Creneae cal. urceol. 4-fidus; ſtam. 14;
capſ. parva calyce infra obvoluta, acuminata, ſem.
minutis. Lythro an vere congener L. triflorum
(Nerſaea COMMERS.) 4-5 pet. 8-10-andr. cal. ventri-
coſo 8-10 dent. fructu 2-loc.? Aciſanthera BROWN.
a Rhexia ſeparata, Parſonſia BROWN. a Lythro (cui
forte congener L. melanium ſive Melanium BROWN.
8-9-andr.), item Cuphea.

Roſaceae: Malus, Pirus, Cydonia praeter fru- p. 334.
ctum figura diverſum et in ultima tomentoſum diſtin-
cte ſtylis in M. baſi connatis, in P. et C. diſtinctis,
et ſeminibus in M. et C. cartilagineis, in P. calloſis.
Sic etiam Meſpilus ſem. oſſeis, Crataegus et Sorbus p. 335.
cartilagineis; huic praeterea ſtyli et ſtigm. 3, pomo
1-ſpermo. Aginnonoides TOURN. flor. 7-8-andr. p. 336.
1-gyn. calyculo maiore campanul. multifido an gene-
re diſtinguendum ab Agrimonia. Cliffortiae an affine p. 337.
Empetrum pinnatum? an vere congener Cl. ſtrobi- p. 339.
lifera? Tigarea an idem genus cum Tetracera? an
utrique affinis Curatella? an Delimae Banara? Bro- p. 340.
ckiae cal. 3-5-part. ſaepe 1-3ſquamis baſi cinctus;
ſtigm. capitatum; ſem. uni recept. laterali affixa; an
ei affinis Laetia? — Grangeria COMMERS. a GRAN-
GERO 1733 — 36. in Iudaea et Aegypto peregrinato-
re. Ceraſus et Armeniaca a Pruno diſtinctae „vulgo p. 341.
„et antiquitus ſignis conſpicuis ideo admittendis;“

ſic

ſic forte quoque Amygdalus et Perſica diſtinguendae.

p. 342. Ad Parinarium AUBL. referenda Mampata et Neou ex herbario ADANS. nuce ovata minus anfractuoſa, ſtam. forte 15 ternatim calycis laciniis oppoſitis, germine latere adnato calyci; an affinis Ferolia AUBL.

p. 343. t. 372? Calycantho an vere congener C. praecox, Obai KAEMPF. amoenit. t. 879. ſem. 5-6 caudatis, ſtyl. 1 quaſi 5 ſtigmatoſo, aut 5-andra? Ludia COMMERS. (a foliorum ſecundum aetatem variam luſu) ſtam. fil. perſiſtentia; bacca ſtylo acuminata calyci perſiſtenti deformato et reflexo inſidens; ſem. ſubangulata: an affinis Prockiae? an utrique proxima Dulea BROWN. p. 239? Blackwellia COMMERS. cum praecedente genere conferenda: laciniarum calycinarum baſi alternatim ſtamina et glandulae inſidentia; germ. villoſum; ſtyli et ſtigmata 4 – 6; capſ. ſeminifera; ex ſeminibus pauca parietibus affixa: ab Homalio praeſertim ſtam. liberis differt; utrique ſem. ante maturitatem antheriformia. Homalio congener Arbor anonymos PLUM. mſſ. t. 110.

p. 346. *Leguminoſae:* Mimoſae genus dividendum ratione numeri ſtaminum et ſtructurae leguminis. Gymnoclado cum Cl. LAMARK. addita Hyperanthera FORSK. (conf. Anoma LOUR. et quae hac occaſione Cl. WILLDENOW propoſuit).

p. 347. Outea et Vovapa AUBL. diſtincta genera, ſed inter ſe conferenda.

p. 348. Caſſiae genus an ratione leg. membranacei et pulpoſi dividendum? Proſopi forſan affinis Cadia FORST. —

p. 349. Talichalia an Epervae (a qua Parivoa ſeparatur) aut et Caeſalpinarum inermium congener? Poincianae alatae petala non unguiculata, leg. incurvum ſpongioſum; an vere congener? Caeſalpinae calcinatae LAM. fructus echinatus, forte non omnino congener.

p. 350. Guilandinae ſpecies fructu laevi an ad Caeſalpinam

p. 351. referendae? Taralea a Coumarouma diſtincta. Parivoa tomentoſa forſan ad Acouroam ableganda. Cynome-

nometra ramiflora fructu intus pulpoſo 2-ſpermo differt. Lotum dorycnium Cl. LAMARK ad Aſpalathum refert, Borboniam et Lipariam, Geniſtam et Spartium (paucis utriuſque ſpeciebus ad Cytiſum relatis) coniungit, Cytiſum wolgaricum ad Coluteam, Ononides capenſes ad Cytiſum et Lotum, Ebenum ad Anthyllidem amandat. Crotalariae genus recudendum: an eidem affinior Lupinus integrifolius? Dalea ob ſtam. 5 baſi 1-adelpha a Pſoralea ſeparata, forte huc referendis omnibus ſpeciebus Pſ. pinnatifidis. Species ex herbario Ill. Auctoris fere congener, habitu floſculoſa Eupatorii inſtar, cal. communi polyphyllo imbricato multifloro, cal. propr. infero 5-part. plumoſo, pet. 5 ſubaequalibus unguiculatis. Erythrinae criſtae galli ſtam. 2-adelpho. E. iſopetalae LAM. alae et carina vexillo aequales, ideo forte non congeneris; aeque forte E. monoſperma EIUSD. Plaſo RHEED. mal. 6. t. 16. 17. cui legumen magnum latum compreſſiſſimum apice tumido 1-ſpermo. Clitoriae ternatifoliae an genere diſtinguendae? item Glycinae pinnatifoliae ob leg. 2-loc. vel rectius Aſtragalis adiungendae; an Gl. monoica vere ſexu diclines, vel potius flores ſubterranei hermaphroditi, ut in caeteris leguminoſis ſimilibus fructificantibus (quorum poſtmodum varia exempla adducuntur)? Gl. monophylla an vere congener? Robinia et Caragana ſeparatae ſecundum Cl. LAMARK. Phaca ſecundum eundem Aſtragalo congener, ſed futura ſuperiore introflexa et fructu ſemibiloculari diverſa. Ph. auſtralis et alpina, utraque 1-loc. ab eodem ad Coluteam relatae Lathyri genus an ſtylo ſatis definitum? Faba a Vicia diſtincta leg. 2-4-ſp. ſeminibus hilo terminali (in Vicia laterali). Cicer nummularium LAM. an vere congener? item Ornithopus tetraphyllus. An Coronillae genus cum TOURNEF. dividendum et ſpecies quaedam Ornithopo adiiciendae?

p. 353. p. 354. p. 355. p. 357. p. 360. p. 358. p. 359. p. 360. p. 361.

Ita

p. 362. Ita quoque forſan Onobrychis et Alhagi ab Hedyſa-
ro ſeparanda Aeſchynomene ſesban an vere congener, leg. ſubcylindrico 2-valvi non articulato, cal. 5-
p. 363. dent. aequali? Amerimnon cum Dalbergia et Robinia, item cum Galedupa; Andira et Deguelia cum
p. 364. Geoffraea conferenda. Niſſolia quinata Aubl. t. 279. cal. 2-bract. carina 2-pet. leg. tomentoſo, an vere congener? Acouroa eique forte congener Vatairea conferendae cum Pterocarpo; huic an vere congener Pt. ecaſtaphyllum (Diphaca LOUR.)? Pt. moutouchi ſtam. 1 adelpha. Huic generi proxima Apalatoa AUBL. (eidem iuncta a Cl. RICHARD) et Apalatoae forte congener Touchiroa (utraque ab Ill.
p. 366. SCHREBERO Crudiae addita). Ad Myroſpermum referenda arbor in IOS. IUSSAEI herbario peruviano, *Caumerio* dicta, quae Quina quina Peruvianorum *); an congener etiam Myroxylum (coniungunt utrumque LAMARK et MURRAY). Zygia BROWN. Mimoſae Bourgoni AUBL. forte conſimilis, delendo inde genere. Arouna AUBL. huic ordini affinis eumdem claudit.

p. 368. *Terebinthinaceae:* Caſſuvium (Anacardium occi-
p. 452. dentale L.) ſeparatum ab Anacardio off. et LAM. (Se-
p. 453. mecarpo L.) Connarus pentagynus LAM. et CAVANILL. diſtinctus ab icone BURM. zeyl t. 89. C. africanus, cui affine videtur Omphalobium GAERTN.
p. 369. t. 46. an *Leguminoſis* addendus? Semen eius intra capſulam germinans radiculo laterali quaſi in cirrhum producta. Routeae an germ. 5-plex et affinitas cum Cneſti? Comocladiae congeneres ſpecies duae a PLUM. depictae et a DESPORTES deſcriptae, apetalae, Pſeudobraſilii nomine; alius frutex eiuſdem nominis in horto reg. Pariſ. cal. turbinato 5-fido, pet. 5, ſtigm.

*) Mém. de l'Acad. de Paris, 1783. p. 237.

ſtigm. biſulco in germine ſeſſili, fructu in Suriano ſpecimine olivaeformi recto teſtaceo abſque oſſeo tegmine, ſem. 1 ſulcato, altero forſan abortivo, frutice maſculo ignoto; his congener ſecundum LAM. Tariri AUBL. t. 390. (conf. Braſilium S. N. ed. GMEL. p. 417.) Icica AUBL. ab Amyride diſcrepans pet. baſi conniventibus et fructu capſularum polyſp. forte tamen delendum genus interque Burſeram et Amyridem diſpertiendum; affinis Vepris inermis ſ. Elemifera COMMERS. 4 pet. 8-andra, breviſſime 4 ſtyla, fructu piſiformi 4 ſp. Amyris protina L. ſtylo longiore, diſco germinis in urceolum productiore, an vere congener? Toddalia (Kaka toddali RHEED. 5. t. 41), Vepris COMMERS. Paullinia aſiatica L. cal. minimus 5 dent. pet. 5; ſtam. 5; ſtyl. brevis aut nullus, ſtigm. truncatum; bacca piſiformis ſicca 5-loc. loculis quibusdam abortivis. Burſerae congener ſecundum LAM. Colophonia COMMERS. 3 pet. 6 andra, cal. 3-fido, germ. abortivo, et Marignia RIUSD. 5-pet. cal. minimo 5 part. 10 andra, 1-gyna, ſtigm. ſeſſili, fructu coriaceo 5-ſp. ſem. oſſeis hinc angulatis, quibusdam abortivis et 1 interdum ſuperſtite; conferenda cum hoc genere Toluifera. — Poupartia COMMERS. (Borbonienſibus *Bois de Poupart.*) Spondias interdum 8 andra fructu 4-loc. obſervante Cl. CHANVALLON; congener Evia COMMERS. cuius altera ſpecies nuce echinata 5 coſtata eadem cum Sp. cytherea SONNER. altera nuce laevi, Amera Indorum, eadem forte cum Ambulam RHEED. 1. t. 50. et Terebinthride LINN. zeyl. p. 230. Bruceae habitu ſimilis et forte congener Dodonaea PLUM. a LINN. ad Ilicem relata. Cneſtis (altera ſpecies Borbonienſibus *Bois à gratter*). Fagarae cal. 4-5-fid. pet. et ſtam. 4-5, fructus rarius 2-5-capſ. an vere congener F. octandra ſ. Elaphrium IACQ? Zanthoxylum Ingarae affine, ſed apetalum et multicapſulare;

p. 370.

p. 371.

p. 372.

p. 373.

p. 374.

lare; alterutri addenda Macqueria COMMERS. fructu 1-2-capſ. floribus nondum obſervatis; an utrique etiam addendae Toddalia et microcarpae Amyridis ſpecies? Blackburnia a Ptelea diverſa ſtigmate ſim-
p. 375. plici. Iuglans nulli fere ordini affinis, habitu ſubſi-
p. 376. milis *Terebinthinaceis*, germine infero et florum ſeminisque ſtructura differens.

p. 377. *Rhamni:* Euonymum tobiram THUNB. floribus
p. 263. interdum 6-pet. 6-andr. capſ. interdum 3-loc. 3-valvibus loc. 4 ſp. forte *Aurantiorum* ordini inſerendum eſſe ſuperius monitum. Polycardia COMMERS. (pedunculi cordato alati apice 3-flori) germ. latum; capſ. interdum 3-4-loc. 3-4-valvis, valvis medio ſeptiferis, ſeptis utrimque baſi ſeminiferis; ſem. oblonga.
p. 378. An a Celaſtro ſeparandae Sonneratia COMMERS. ſtylo vix manifeſto, et Senacia EIUSD. ſtyl. longiore, anth. oblongis, fructu ſaepius 2-loc. 2-valvi 6 ſpermo? Rubentiae COMMERS. (*Bois rouge* Mauritanis) an congener Elaeodendrum? (coniunxit utrumque Cl. LAM.) Affinis etiam Peumus MOLIN. Rubentia ob
p. 379. habitum cum Caſſine et Schrebera LINN. conferenda, cuius drupam ſiccam tenuem ſiccatione fragilem 1 ſpermam, abortu forte vidit, et an corolla vere 5-fida an potius 5-partita, quaerit Ill. Auctor (ideoque de exiſtentia generis dubitare neutiquam videtur), congeneremque omnino dicit Hartogiam THUNB. Ilicis nova ſpecies Madagaſcarienſis drupa olivaeformi 2-ſperma; forte congener Macoucova AUBL. flore ſimilis, fructu ignoto. Mayepea AUBL. (ab Ill. SCHREB. dubie ad Ceranthum relata, quem Chionan-
p. 380. tho adiecit VAHLIUS). Colletia COMMERS. a Cl. COLLET, acri methodi Tournefortii impugnatore (ideoque ob ſimilem rationem, qua in denominanda Forskolea uſus LINNAEUS), COMMERSONII conterraneo, florae Breſſicae nondum editae auctore; flores interdum 4-6-fidi 4-6andri. A Ceanotho an genere

genere diſtinguenda Tubanthera COMMERS. eadem cum Katapa RHEED. 5. t. 47. et forte cum C. aſiatico L. pet. brevibus ſtaminibus circumvolutis et tubiformibus, ſtylo ſubnullo. Bruniae genus dividendum ratione ſitus et numeri partium, Phylicae affine; Br. radiata et glutinoſa apud Cl. DAHL. Staaviae genus conſtituunt. Bumalda an Bruniae affinis, an affinior *Berberidibus?* p. 381. p. 452.

Cl. XV. ſiſtit plantas dicotyledones apetalas, ſtam. idiogynis ſive a piſtillo ſegregatis, rariſſime hermaphroditas, uti ſuperiores claſſes interdum abortu 1-vel 2-clines offerunt; in nonnullis ex *Euphorbiarum* ordine corolla pſeudopolypetala, ſecundum analogiam rectius pro ſquamis calycinis petaloideis habenda. p. 383.

Euphorbiae: Euphorbiae ſpecies monoica ex COMMERS. An ſingula ſtamina dicenda totidem flores maſculi 1-andri circa unum femineum congeſti in calyce ſive involucro communi, ideoque flos compoſitus et planta monoica, accommodatior reliquis huius ordinis? quum alioquin plurimum diſcrepans genus ſui ordinis unicum, in plura forte ratione numeri et formae partium dividendum. Ad Argythamniam refertur ab ADANSONIO Ateramnus BROWN. (conf. etiam Tricarium LOUR.) Phyllanthi ſpecies ex COMMERS. herbario mauritanico dioica, cal. 5-part. germ. 5-glanduloſo, fructu 3-loc. 6 ſp. ramulis complanatis, forſan ut plures ſpecies ſimili charactere inſtructae Xylophyllae proprior. An genere diſtinguenda Ph. emblica, fructu baccato, nuce 3-loc. 6-ſperma? Kirganelia COMMERS. a malabarico Phyllanthi nomine *Kirganeli.* Securinega COMMERS. (arbor ſecuri duriſſima) ſtam. 5-6 fil. brevibus baſi quaſi 1-adelphis, extus corona crocea (glandulis forte) cinctis; flos fem. incognitus. Dryandrae cal. 5-phyllus petaloideus, calyculo 2-3-lobo cinctus; p. 386. p. 387. p. 389.

germ. 1, ſtyli 3 – 5, ſtigm. 6 – 10, capſ. magna ovata acuminata 3-5-loc. 3-5-ſperma; eadem aut congener Elaeococca COMMERS. ſaepius 10-andra ſtam. externis brevioribus, 5-ſperma. An cal. feminеus maſculo ſimilis? an genus vere dioicum? Ad Aleuritem referenda Ambinux COMMERS. eadem cum Crotone moluccano L. et congener aut ſaltem affinis Anda PIS. braſ. 148. ut et Camirium RUMPH. amb. 2. t. 58. (Iuglans cam. LOUR.) Crotoni an conge-
p. 452. ner Colliguaia MOLIN.? Stillingia cum Sapio conferen-
p. 391. da; ad hoc referendum Croton ſebiferum cum pluribus forte Cr. ſpeciebus. Maprouneae cal. 3-4-fidus; fil. 1, apice 4-antheriferum; germ. ſuperum, ſtyl. 1, ſtigm. 3 (conf. SMITH. ined. faſc. 2. t. 42.). Omphalea AUBL. an omnino congener genti Linnaea-
p. 392. nae? Dalechampiae capſ. pedicello elongato inſidens. Plantarum huius ordinis (*Tricoccarum* L.) ſeminis vis cathartica, non periſpermo benigniori, ſed ſoli corculo tribuenda, quod iam SERAPIONI notum fuit; eadem vis noxia in corculo aliorum ſeminum eiusdem ſtructurae: magni faciendum ideo a botanicis periſpermum, virtutis occultae praenuncium; in ſeminibus eodem deſtitutis vis, lobis denegata, radiculae ac plumulae maior ineſt, ut in Cacao et Amygdalis.
p. 394. *Cucurbitaceae:* An Sicyo congener S. edulis, limbo calycis 10 foveato, anth. 5 diſtinctis, ſtigm. 5-
p. 395. fido? Anguriae an ſpecies quaedam dioicae? Conferenda cum Turik FORSK. fructu ſimili, ſed calyce interiore piloſo et 3 filamentis diſtincta, maſc. antheriferis, fem. callo annulari infero iunctis. Momordica T. Luffa T. et Elaterium BOERH. an genere diſtinguenda? (Luffam ſeparavit iterum Cl. CAVANILLES.) Cucurbitae pomum 3-5- (ſec. ADANS. 6-) lo-
p. 396. culare. Ceratoſanthes BURM. et ADANS. cal. Trichoſanthis, laciniis intimis non ciliatis, ſed apice bicornibus aut bipartitis in ligulas revolutis; ſem. com-

preſſa

preſſa ſubrotunda. Modecca RHEED. a LINNAEO p. 398.
ad Convolvulum paniculatum relata, habitu cirrhisque cucurbitacea et fructu ſupero affinior Paſſiflorae, diſtinguitur floribus racemoſis, germ. ſubſeſſili et fructu 3-loculari, ulteriore examine in proximum genus exigenda. Cum Paſſiflora conferenda Zucca COMMERS. herbar. Barbar. bractea magna concava, ſtigmate cal. maximum campanul. 5-fidum coloratum, extus baſi 5 appendiculatum quaſi calyculatum, intus ſtam. 5. non ſtipitatis, germine nullo, forſan dioica. Separata a P. genera conſtituunt Murucuia TOURN. et Tacſonia (ex iconibus et ſpeciminibus ſiccis peruvianis IOS. IUSS. Tacſo et Purupuru dictis), cal. max. tubuloſo longo, baſi cincto calyculo urceolato diſtincto 3 fido; loco coronae interioris gland. plurimis in tubi fauce ſeſſilibus et rugis 2 intimis circularibus ſub ſerie glanduloſa. Papaya polygama in p. 399.
arb. femineis ſecundum TREWIUM, in maſculis ſecundum COMMERSONIUM.

Urticae: Dubia de caprificationis in Ficu effe- p. 401.
ctu: involucra forte 1-oica et ſeminifera, ſed non pulpoſa neque eſculenta, inde ſterilia dicta, fructuumque turgeſcentia non a fecundo polline, ſed a ſolito nutritii ſucci defluxu in partes vulneratas. Pe p. 402.
rebea AUBL. dioica? Maſc. incogn. Fem. cal. tubuloſus 4 dent. germ. 1. ſtyl. 1, ſtigm. 2-lobum; ſem. 1, calyce baccato tectum. Recept. multiflorum floribus ſeſſilibus, coriaceum, extus ſquamoſum, margine dentatum, primo concavum, expanſione dein convexum et baccis deciduis nudum. Artocarpus (collata deſcriptione COMMERS.): Maſc. amentum an ſquama deſtitutum? Fem. ſpadix ovatus ſpatha 2-valvi decidua cinctus; cal. ſaepius nullus aut abortivus; ſtyl. 0 aut 1; ſem. apice ſetoſa ſ. ariſtata, ſpadici baccato immerſa: congeneres Tſjaka RHEED. t. 26 — 28, 32. Soccus RUMPH. I. t. 29 — 34. et

Nanca, Camangſi CAMELL. ap. RAI. hiſt. 3. Luz. p.
p. 403. 52. ic. 71. 168. (conf. Polyphema LOUR.) Elatoſte-
ma FORST. cum hac et Boehmeria conferenda Pro-
cris COMMERS. 1-aut 2-oica; ſtam. laciniis calycis
oppoſita. An congener Ponga RHEED. 4. t. 35?
Pteranthus FORSK. a LINNAEO ad Camphoroſmam
p. 404. relatus, ſed certius affinior *Urticis*. Cannabi con-
p. 405. gener Cansjava RHEED. 10. t. 60. 61. Ad Gun-
neram LINNAEUS retulit Perpenſum BURM. monoi-
cum; genus ergo forte non hermaphroditum et
idem cum Miſandra. Gunnerae congener Panke
FEUILL. per. t. 30. eadem cum P. acauli MOLIN.
p. 452. P. tinctoria EIUSD. diſtinctiſſima, cui accedit Laupan-
ke FEUILL. t. 31. 4-6-pet. 4-6 andra intra cal. 4-6-
fidum. Miſandra COMMERS. (ob fl. femineos pluri-
bus in Magellania locis quam maſc. inventos) Maſc.
pedicelli in racemis 2-antheriferi; Fem. pedicelli
ſuboppoſiti 1-2 flori; germ. apice marginatum et 2-
appendiculatum, ſtyl. 2, ſtigm. 2. Piper peltatum
et umbellatum ob folia faſciculata et bracteis ſtipata
Cecropiae affinia; an omnes P. ſpecies vere conge-
p. 406. neres? Thoa Gneto habitu ſimilis et cum eo confe-
renda; utrique forte receptaculo affinis Bagaſſa AUBL.
t. 376. de qua non niſi bacca innotuit ſphaerica cor-
tice granulato, carne interna dura, exteriori pulpo-
ſa, intra quam nidulantur ſem. plurima ovata acumi-
nata. Couſſapoa EIUSD. t. 362. 363. itidem ſolo re-
ceptaculo nota ſphaerico, ſem. rotundis pulpa invo-
lutis onuſto. Pourouma EIUSD. t. 341. dioica:
Maſc. ignotus. Fem. cal..... germ. hirſutum; ſtyl.
0; ſtigm. peltatum ſtriatum; capſ. ovata ſubhirſuta
1-loc. 2-valvis 1-ſp. recept. ſeminifero laterali; ha-
p. 407. bitus Cecropiae aut Ficus. Forſan novus *Piperum*
ordo *Urticis* conterminus conſtituendus, quibus for-
ſan affines *Aroideae* et quaedam *Naiades*, modo bi-
lobas germinatio comprobaverit.

Amen.

Amentaceae: Fothergillae fructus Hamamelis, flos diverſus. Ulmi ſpecies polygama, fl. paucis fem. aut hermaphr. ſubſolitariis, pluribus maſc. faſciculatis, fructu ovoideo non compreſſo, deſcripta a Cl. RICHARD. Celtis ſpecies ſenegalenſis ſtigm. 2-fidis; borbonica, Andareſe, ſtylis ſubnullis; congener ſecundum BERN. IUSS. Rhamnus micranthus, apetalus, ſtam. calyci oppoſitis, 2-ſtyl. bacca 1-ſperma. Myrica ternata forte non congener. Oſtrya an genere diſtinguenda a Carpino, forte 2-oica, fil. ſtaminum ramoſis, anth. emarginatis, nuce 2-loc. An Caſtanea a Fago ob amenta diſſimilia et capſularum ſeminumque diverſitates? An Liquidambar peregrinum vere congener, Myricae affinius? p. 408. p. 409.

Coniferae: Ephedra Equiſeto affinis, magis forte Gneto aut Salicorniae; cum eodem conferenda Caſuarina Taxus verticillata THUNB. an vere congener, bacca non evanida nec ſuperius aperta, ſtipitata? Araucaria (arbor apud Araucanos indigena), Dombeya LAM. dioica? Maſc. am. ovatum; ſquamae numeroſae imbricatim et ſpiraliter ſuper axin communem compactae, utrinque obtectae pluribus antheris apice connatis, baſi poſt emiſſionem pollinis divaricatis. Fem. germ. numeroſa in ſtrob. maximum ovatum ſimiliter diſpoſita; capſ. totidem coriaceae 1-loc. 1-ſp. ſuperius ſquama dupliei (ſtigmata?), ſem. oblongo; germina quaedam ſterilia intermixta: arbor reſinoſa Proteae facie, ſed Pino ſimilior, hinc apud Molinam *Pin de Chili* dicta. Abies a Pino diſtincta; forſan etiam Larix ſeiungenda. p. 412. p. 414.

Feliciſſimo igitur labore 1754 generibus in ordines enumeratos diſtributis iam Cel. Auctor genera 150. ſubiungit aut a caeteris diverſiſſima aut deſignatione incerta, quae ideo locare non poterat, licet in pluribus affinitatem iam maiorem iam minorem ſubiungat. Haec vero ipſa genera methodo quadam p. 416.

artificiali diſpoſuit, ſecundum quam totum regnum vegetabile ſe nunc ordinare idque olim exhibiturum eſſe ſuperius (Introd. p. LXI. in nota) pollicitus eſt. Eius fundamenta in corolla, et poſtea in partibus ſexualibus ponit, ita, ut primo mono deinde poly- poſtremo loco apetalas plantas colligat; harum claſſium diviſiones ex ſitu germinis ſupero vel infero, ſubdiviſiones in 1 — et polygynas, et harum iterum ex numero ſtaminum petuntur.

p. 418. Simbuleta FORSK. cum *Veronicis* et Piripea; Galipaea AUBL. cum Raputia, Monnieriae affini; Moſcharia FORSK. (ſecundum Cl. VAHL. eadem cum Teucrio iva) cum *Libiatis* et Dracocephalo; Eriphia BROWN. cum *Scrophulariis* et Achimene; Tapura AUBL. cum *Scrophulariis* aut *Bignoniis* conferendae. Badula

p. 420. (Anguillaria GAERTN. Ardiſia SWARZ.): ſtam. imis corollae laciniis inſerta, calycinis alterna; anth. ſubſeſſiles; ſtyl. breviſſimus; ſtigm. capitatum; bacca piſiformis depreſſa exſucca; ſemen arillo pulpoſo ſtriato: conf. Celtidem PLUM. ic. 80. an Embeliae affinis? Po-

p. 422. rana cum *Boragineis* et Ehretia conferenda. Codonis fructus glutinoſus ſolaniformis undique aculeatus apice 2 valvis, diſſepimento valvis oppoſito et iisdem mediis innaſcente; an eidem congener aut affinis Thuraria MOLIN.? Ceodes FORST. an *Nyctaginibus* affinis? In Phyllachne COMMERSONIUS interdum

p. 423. vidit cor. 6-7-fidam. Pongatium, Pongati RHEED. II. t. 24. (Sphenoclea GAERTN. t. 24.) cal. urceol. ſemiinferus 5-fidus, baſi bracteatus; tubus interior petaloideus 5-fidus minimus (medio calycis inſertus?); ſtam. 5, tubo intus baſi inſerta; germ. ſemiinferum; ſtyl. 0; ſtigm. capitatum; capſ. ſemiinfera circumſciſſa 2-loc. polyſp. recept. ſeminiferis diſſepimento utrimque affixis; ſem. minutiſſima: an affinis Samolo aut *Portulaceis?* Vochiſia (Vochy AUBL.).

p. 424. Dialium ſecundum Cl. LAM. forte Weinmanniae congener.

gener. Gevuinae pet. cruciatim poſita, ſtigm. craſſiuſculum; fructus Avellanae eſculentus. In Kra- p. 425.
meriae ſpeciminis ab Ill. BANKS miſſi flore ſolitario vidit Ill. Auctor cal. 4 phyll. extus villoſum, pet. 4 hypogyna ſubrotunda, 2 ſuperiora unguiculata, 2 inferiora ſeſſilia breviora; ſtam. 4 hypogyna, quorum 2 ſuperiora forte ſterilia fil. approximatis et ſubcoalitis, 2 lateralia diſtincta longiora. Dobera (Dober Arabum, Tomex FORSK. nomine hoc generi Thunbergiano relicto): cal. urceol. 4 dent. pet. 4 calyce longiora; ſtam. fil. 4 ſubulata, baſi in tubum 4-gonum connata; anth. erectae; ſquamulae 4 inter pet. et ſtam. germ. ſuperum; ſtyl. brevis; ſtigm. 2; fructus ovatus tuberculatus carnoſus, intus ſuccoſoviſcidus, 1-ſp. Roridulae petala calyci, ſtam. petalis al- p. 426.
terna; germ. ſuperum in ſtylum deſinens; capſ. valvis in medio ſeptiferis, recept. centrali gracili 3-gono valvis mediis angulatim applicito, ad apicem ſeminifero; ſem. oblonga rugoſa. Sauvageſiae pet. calyci alterna; ſquamae germini appoſitae, ciliis apice glanduloſis ſtaminiformibus; ſtam. ſquamis alterna; anth. longae ſubſeſſiles 4-gonae, apice dehiſcentes; germ. ſuperum; capſ. 3-loc. 3-valvis, valvarum marginibus baſi introflexis et ſeminiferis; recept. centrale nullum (aut tenuiſſimum iunctis valvarum marginibus continuum). Lophantus genus Walthe- p. 427.
riae proximum. Payrola (Paypayrola AUBL.). — Catha FORSK. cum *Rhamnis* et Evonymo conferenda (ad Celaſtrum relata a Cl. VAHL.). Gluta cum Helictere, Sterculia caet. conferenda et in fructu praecipue character inſpiciendus. Melicytus an Aſtronio, Pennantia an Canario affinis? Souroubea AUBL. p. 428.
diſtincta a Ruyſchia: cal. 5-6-phyll. coriaceus; pet. 5. hypogyna carnoſa; ſtam. 5 hypogyna petalis oppoſita et incumbentia, fil. baſi latis; germ. ſuperum 5-ſtriatum; ſtylus vix ullus; ſtigm. planum 5-radiatum;

fructus 5-loc. Soulamea LAM. (Bonati et Soulamoe ſ.
p. 429. Rex amaroris RUMPH. amb. 2. t. 41.) cal. minimus 3-fid. pet. 3 hypogyna (an potius 4, diſco glandulo-
ſo inſerta?) ſtam. 6; anth. ſubdidymae; germ. ſupe-
rum compreſſum; ſtyl. 0; ſtigm. 2, capitata; capſ.
compreſſa fere plana, obcordata, margine acuto, api-
ce inter ſtigmata emarginato, 2 loc. 2-ſp. ſem. oblon-
p. 430. gis. Clauſena BURM. ind. 87. t. 29. — Barbylus
BROWN. conferendus cum Trichilia. Codia an Bru-
niae congener? Crinodendri forte congeneres capſu-
p. 431. lae a Dombeyo datae ſub nomine Patagua, valvis me-
dio ſeptiferis, 3-loc. loculis 2-4ſp. corculo intra pe-
riſpermum carnoſum plano, inde *Rhamnis* et Evony-
mo affines. Deutziae icon THUNBERG. deſcriptioni
p. 432. non reſpondet. Agathophyllum a drupae, corticis,
et praecipue foliorum ſapore caryophylleo dictum.
Madagaſcarienſibus Raven-tſara, i. e. folium bonum.
Eucleae character ex LINN. Suppl. Ariſtoteliae cal.
turbinatus diſco latiore intus veſtitus, limbo 5-6-fidus;
p. 433. pet. 5 – 6 calyci alterna, einſdem diſco extus inſerta;
ſtam. 15 – 18 ibidem inſerta et ternatim calycis la-
ciniis oppoſita petalisque alterna; anth. oblongae
erectae, verſus baſin filamentis infixae; ſtyli 3; ſem.
hinc convexa, inde angulata. Cleyerae an rite ad-
iecta Mokokſ KAEMPF.? utraque cum Camellia con-
p. 434. ferenda. Calinea AUBL. pet. denticulata; ſtam. an-
therarum loculis diſtinctis filamentis ſupra dilatatis
utrimque adnatis; germ. ſuperum; ſtigm. latius con-
cavum; fructus. . . . (2-loc. 2-ſpermus?) Caraipa
EIUSD. germ. ſuperum; capſ. coriaceolignoſa apice
acuto incurvo, valvis intus nudis, recept. ligneo
centrali magno, 3 gono, in faciebus ſeminifero, in
angulis valvifero; ſem. ovata compreſſa, periſpermo
p. 435. deſtituta. Houmiria (Houmiri AUBL.). — Sarrace-
niae capſ. ſecundum CATESB. ic. 70. 5-valvis, valvis
medio ſeptiferis, recept. centrali 5-gono ſeminifero
magno

magno. Temus MOLIN. pet. linearibus longiſſimis; ſtam. 26. petalis brevioribus; anth. globoſis; ſem. arillatis. Aphyteia an Cytino affinis? Scopolia LINN. Suppl. (Daphne pendula SMITH. conf. D. triflora LOUR.) an *Thymelaeis* et Gnidiae affinis? nomine conformis planta FORSTERI recognoſcenda. Plegorrhiza (radix vulneraria) fil. brevibus, anth. oblongis, capſ. ſubcompreſſa, ſem. conformi. Anavinga, Caſearia IACQ. complectitur Samydam LORFL. et BROWN. et plures S. LINN. ſpecies, Iroucanam AUBL. Meliſtaurum FORST. et Anavingam RHEED. conferenda cum Piparea et Tſjerou-kanneli RHEED. 4. t. 50. Aquilariae ſemina infra arillo ſpongioſo ſemicincta (conf. Ophiſpermum LOUR.), uno ſaepe abortivo. Samydae IACQ. (S. ſerrulatae L.) ſecundum PLUM. deſcriptionem mſtam et ic. forſan valvae liberae et ſem. recept. centrali affixa. Caſſytha corniculata an vere congener, aculeis et partium diſpoſitione diverſiſſima? Founatea AUBL. cum Copaifera, Maerva FORSK. cum Paſſiflora conferendae. Mourera AUBL. vagina tubuloſa, germinis ſtipitem (pedunculum AUBL.) baſi involvens, cincta 3 bracteis caducis, quarum 1 maior caeteras obtegens; an utraeque pro calyce habendae? Catonia BROWN. — Linconia: cal. baſi urceolatus ſupra 5-fidus erectus longior laciniis paleaeformibus canaliculatis perſiſtentibus ſcarioſis, extus 4-bracteatus bracteis gemino ordine oppoſitis, exterioribus minoribus; ſtam. laciniis calycis alterna; germ. cum urceolo calycino infra concreſcens; capſ. 2-partibilis, loculis ſeu coccis intus dehiſcentibus 1-ſpermis; ſemine (Lini) nitido. Tonina: an veſicula in flore maſculo pro filamentorum coadunatione habenda? an genus *Gramineis* affine, licet foliis non vaginantibus? Nepenthes (conf. *Ann. der Bot. XI. St. p.* 125.). — Quillaia MOLIN. cal. 5-fidus; germ. 5, calycis laciniis oppoſi-

p. 436.
p. 438.
p. 439.
p. 440.
p. 441.
p. 442.
p. 443.
p. 444.

ta; ſtyli 5; ſtigm. . . . fructus 5-capſ. capſulis coriaceis 2-valv. 1-loc. polyſp. ſem. oblonga, apice alata latiora, imae capſulae infixa: congener videtur alius Dombeyanae arboris 2-oic. 20-andr. fructus, Gayo colorado, idem cum Loque, arbore 5-capſ. peruviana IOS. IUSSIAEI. Pandari, Hydrorrhizae COMMERS. anth. longitudinaliter fiſſae, germ. baſi attenuata; conferenda eum eo Carex arborea RUMPH.

p. 445. 6. t. 8. f. 2. Balanophora et Cynomorium inter ſe conferenda.

p. 446. In fine allegantur adhuc quaedam arbores aut frutices, nulli neque ordini neque ſyſtemati hucdum inſerendae, foliis oppoſitis ſimplicibus, alternis ſimplicibus (inter quas etiam Gingko), et alternis compoſitis; ex his tamen Conami AUBL. (ſecundum Cl. LAMARK eadem cum Phyllantho conami), Conceveïba EIUSD. et Eroteum THUNB. in S. N. ed. GMEL. recepta, Licariam forte Ajoveae accenſendam ibidem monitum, Peteſioides IACQ. a Cl. SWARZ. ad Walleniam relatum, Pitumba AUBL. a SCHREBERO in Gen. Pl. ſub Wolfiae nomine recepta.

p. 454. Index denique duplex, alter latinus, alter gallicus, ſubiungitur.

Opus hoc recudendum curavit notisque auxit Cl. USTERI (Turici Helvetorum 1791. 8. mai.), notas autem plurimas anguſtia temporis preſſus Annalibus botanicis reſervavit, in quibus eaſdem adhuc exſpectamus; ex iis enim, quas hic ſubiunxit, ſolus fere *Fungorum* ordo illuſtratur: frequentius nomina germanica appoſuit, neque tamen horum indicem confecit, neque indicem nominum gallicorum retinuit. Interim debitas omnino ob tantae frugis opus nobiſcum communicatum Eidem habendas eſſe gratias bonum quemvis affirmaturum ſperamus.

III.

III.

Methodus plantas horti botanici et agri marburgenſis, a ſtaminum ſitu deſcribendi, auctore CONRADO MOENCH. Marburgi Cattorum, in officina nova libraria academiae CIↃIↃCCLXXXXIV. 8. pagg. 780 ſine indice. Praefatio pagg. VIII.

In praefatione Cl. Auctor primum horti academici marburgenſis fata exponit, poſteaque methodi ſuae (qua quidem non omnes plantas ipſum complexum eſſe iam titulus libri docet) rationem reddit, quae b. GLEDITSCHII *) eſt, inſertis tamen claſſibus novis poſt petaloſtemones *parapetaloſtemonum* (ſtaminibus parapetalis ſ. iis partibus acceſſoriis, quae LINNAEO nectaria dicuntur, adnatis), poſt calycoſtemones *allagoſtemonum* (ſtaminibus alterne vel petalis vel calyci inſertis), et poſt ſtyliſtemones *ſtigmatoſtemonum*, et cryptoſtemonibus unicam claſſem conſtituentibus. Subdiviſiones claſſium primo, ut GLEDITSCHIUS, a ſtaminibus et antheris, deinde a ſede ovarii, poſtmodum a figura fructus, et ultimo a petalis, calyce et parapetalis depromit; calycis diſtinctionem a corolla in colore viridi ponit (ita v. c. Baſella, Elaeagrus caet. inter petaloſtemones locantur). Novorum generum copiam excuſat, et plura forſan conſtituenda fuiſſe putat, quum Linnaeana potius accumulata ſint: facile igitur intellectu eſt, Ipſum laboribus recentiſſimis b. GAERTNERI inprimis et Ill. MEDICI ubique uſum eſſe, ut in cryptoſtemonibus Cll. HEDWIGII, WILLDENOW, WIGGERS caet. Ubivis etiam characteres genericos ſollertiſſime expo-

*) Vid. Comment. noſtr. Vol. XII. p. 356.

expoſuit, antiquiora nomina Linnaeanis praeferens, in novis etiam generibus denominandis regularum LINN. negligentior; ſic quoque ſpecies curatius determinavit, copioſis interſperſis annotationibus; nomina trivialia LINNAEI, ſibi probata, retinuit, reliquis felicissime, quod fatemur, plerumque mutatis (inprimis nomina patronymica ſedulo expunxiſſe nobis viſus, ſervatis tamen quibuſdam); in ſynonymiis et iconibus allegandis parcum ſe fuiſſe fatetur ob inopiam librorum ad hanc rem neceſſariorum. Praefationem ſequitur explicatio terminorum adhibitorum, ac deinde expoſitio fundamenti diviſionum et ſchema generum ſecundum methodum ſtabilitam collocatorum, quam demum ipſa plantarum enumeratio excipit, ex qua primo loco genera recens condita enarrabimus, poſteaque ſpecies novas adducemus, inſperſis quibusdam obſervationibus: generum enim ſecundum varios auctores coniunctorum aut ſeparatorum, ſpecierum ex uno genere in aliud translatarum, nominum mutatorum caet. uberiorem indicem tradere nec licet nec lubet. Dolemus autem, longe plures mendas typographicas irrepſiſſe, quam ſub finem libri indicantur.

p. 50. Nova itaque genera ſunt: 1. ex thalamoſtemonibus *Froelichia* (*Celoſia procumbens* IACQ. *Gomphrena interrupta* MED. et ROTH.): cal. 3phyllus, foliolis membranaceis; cor. 1-pet. tubuloſa 5-dentata perſiſtens; ſtam. in cylindrum connata; ovarium ovatum, ſtylus breviſſimus, ſtigma craſſiuſculum; corolla cum cylindro ſtaminifero indurato compreſſo ovato margine membranaceo ſemen 1 ovatum includens.

p. 60. *Imperatia* (*Gypſophila ſaxifraga* L.): calycis involucra 4; pet. limbo ovato emarginato; ovarium oblongum; capſ. ſubrotunda, apice 4-fariam dehiſcens.

p. 61. *Hagenia* (*Saponaria porrigens* L.): cal. cylindr. membranac. angulis 5 carinatis, dent. 5 aequalibus; pet. ungues

ungues lati plani longitudine calycis, laminae baſi anguſtatae emarginatae nudae; ſtam. limbo breviora; ſtigm. ſimplicia; capſ. ſubgloboſa, apice 5 fariam dehiſcens. *Winterlia* (*Prinos glaber* L.): cal. 4 dentatus; cor. pet. 4 patentia linearia integra obtuſa; ſtam. 4 aequalia, petalis alterna, reflexa; ovar. oblong. glabrum, ſtyl. 0, ſtigma craſſum ſubbifidum; antrum immaturum 4 loc. 4 ſpermum. *Thyſſelinum:* umbella compoſ. flores uniformes; involucrum utrumque; ſem. profunde 5 ſulcata; quorſum referenda *Th. nigrum* (*Liguſticum pyrenaicum* GOUAN.), *Th. involucratum* (*Selinum ſibiricum* RETZ.) et *Th. grandiflorum* (*Liguſticum auſtriacum* L.), *Cnidium* JUSS. umbella comp. flores unif. involucrum utrumque vel nullum; ſem. orbiculata profunde 5-ſulcata, ſulcis acutiſſimis. *Cn. confertum* (*Selinum Monnierii* L.), *Cn. tenuifolium* (*Pimpinella dioica* L.). *Trifoliaſtrum* (*Trif. melil. caerulea* L.) a *Melilotis* differt capſ. rotunda acuminata, apice dehiſcente, 2-valvi 2-ſperma. *Viborgia* (*Cytiſi* L. quaedam ſpecies): cal. campanul. ſubventricoſus, labio ſuper. bifido, infer. integro vel obſolete 3 dent. vexill. emarginat. alae vexillo breviores, carina ventricoſa longit. alarum, fere uſque ad apicem 2-fida; ſtam. ad medium uſque connata, anth. omnes aequales; legum. lineare ſubcompreſſum. *Geniſtoides:* vex. ovatum erectum, alae carinaque reflexae, car. alis paullo longiore, longitudine vexilli; ſtam. vexillo incluſa vel horizontalia; ſtyl. glaber incurviuſculus, ſtigm. obtuſum; leg. lineare ſubcompreſſum polyſpermum: *Geniſta tinctoria, ſibirica* (*Geniſtoides elata*) et *piloſa* (*G. tuberculata*). *Geniſta ſagittalis* L. figura corollae nimium diverſa ſub Tournefortiano nomine ſingulare genus conſtituit et *Geniſtella racemoſa* dicitur, uti *Geniſta germanica Scorpius ſpinoſus*. *Vicioides:* leg. teretiuſc. polyſp. eloculamentoſum, ſem. ovata: Vicia ſylvatica, ſepium, lutea,

p. 74.
p. 84.
p. 98.
p. 123.
p. 132.
p. 133.
p. 134.
p. 135.

lutea, hybrida, et novae ſpecies infra memorandae.

p. 141. *Phaſiolus:* vex. ſubrotundum erectum emarginatum, callis 0, alae lineares obtuſae conniventes, baſi utrinque dente 1, carina ſubrot. 2 fida longit. vexilli, non contorta; ſtyl. aſcendens, baſi vel ſub ſtigm. villoſus; leg. lineare teres loculamentoſum polyſp. ſem. ovatooblonga, utrinque obtuſa: *Ph. violaceus* infra addu-

p. 143. cendus, et *Phaſeolus ſemierectus* L. *Krockeria* (*Lotus edulis* L.): leg. incurvum compreſſum gibbum, ſutura infima profunde ſulcatum, polyſp. ſemina ſubro-

p. 152. tunda compreſſa. *Liquiritia officinalis* (*Glycyrrhiza glabra*) genere diverſo ſeparata a *Gl. echinata* calyce tubul. aequali 5-part. laciniis inaequalibus linearilanceolatis, vex. erecto lateribus reflexo, alis patenti-

p. 153. bus, car. 2-fida, leg. teretiuſculo. *Soia* (*Dolichos ſoia*): cal. lab. ſup. ſemibifid. inf. 3-part. vex. ovatum integrum plicatum, callis 0, alae longit. vexilli baſi gibbae, car. alis minor ungue 2-fido; ſtam. omnia connata; ſtyl. brevis incurvus, ſtigm. ſimplex; leg.

p. 168. 2-5-ſp. ſem. ovatis. *Aſtragaloides*, diverſa ab *Aſtragalo* leg. ſubtriquetro ſubcordato inflato plyſp. quorſum pertinent *A. glaux*, *aſtragaloides* (*Aſtragaloides alopecuros*), *cicer* (*Aſtragaloides cicera*) et *exſcapus*

p. 200. (*Aſtragaloides ſyphilitica*). *Wangenheimia* (*Cynoſurus lima* L.): involucrum ſimplex 2-phyll. laterale diſtans, foliolis aequalibus concavocanaliculatis; cal. 0; cor. 2 valvis, valvula exterior obtuſa, interior re-

p. 201. tuſa. *Lamarkia* (*Cynoſurus aureus* L. ſed cur non *Achyrodes*, nomen prius a BOEHMERO impoſitum?). *Typhoides* (*Phalaris arundinacea* L.) a *Ph.* differens defectu involucri ſeu calycis exterioris et corolla baſi

p. 204. piloſa. *Miliarium* (*Milium effuſum* L. *Milio* TOUR-

p. 218. NEF. ſpecies hermaphroditas *Panici* L. ſiſtente). *Ceratocephala* (*Ranunculus falcatus* L.) calyce perſiſtente, ſtam. 5 — 8 et figura ſeminum a *R.* diverſa.

p. 225. *Myoſoton* (*Ceraſtium aquaticum* L.) a *Myoſotide* TOURN.

TOURN. ſeu *Ceraſtio* L. diverſum ſtam. 10, ſtyl. 5, capſ. ſubrotunda, apice 5-fariam dehiſcente, longitudine calycis. *Cepa* ab *Allio* ſtaminibus integris diverſa: *Allium victorialis*, *obliquum*, *flavum*, *paniculatum ſeneſcens* (*Moenchia narciſſiflora* MED.), *fiſtuloſum* (*Cepa ventricoſa*), *ſchoenopraſum*. *Cardaminum* (*Symbrium naſturtium*) ſiliqua declinata a *S.* diverſum: nomen ex RUELLIO. *Hirſchfeldia* (*Sinapis incana* L.): ovarium ſubtetragonum, ſtyl teres brevis; ſiliqua infera teres, pericarpium capitatum 1-ſp. laeve. *Raphanis* (*Cochlearia armoracia*): ſtyl. o, ſtigma craſſum; gland. 2 ſub ſingulo fil. breviore; ſilicula oblonga loculis 3-ſp. ſem. ovata emarginata: nomen ex DODONAEO. *Chamaecriſta* (*Caſſia chamaecr.*): pet. inferius maximum concavum; ſtam. 5 fertilia; ſtigm. craſſum; leg. compreſſum oblongum ſine loculamento, futuris utrinque planis. *Hyſtrix*: cor. gluma 2-valvis, valvula exter. ex apice ariſtata, ariſta recta valvula longiore: *H. patula* (*Elymus hyſtrix* L.) ſpiculis patulis geminis alternis, baſi calloſis, 3 4 floris, floſculo intermedio neutro; rudimenta involucri nulla. p. 243. p. 262. p. 264. p. 267. p. 272. p. 294.

II. Ex petaloſtemonibus: *Negundo* ab *Acere* differens defectu corollae et numero ſtaminum. *Roemeria* (*Amaranthus polygonoides*) ob floris feminei cal. 1 phyll. infundibulif. ventricoſum membranaceum 5 fidum ab A. ſeparata. *Billardiera* (*Verbena aubletia* L.). *Sabbatia* (*Satureia iuliana* L.): cal. tubul. filiformis 10 ſtriatus 5 dent. dentibus aequalibus ſubulatis, defloratus villis clauſus, cor. tubul. filiformis, faux dilatata, lab. ſuperius emarg. obtuſum, inf. 3-part. deflexum, lacinia intermedia ſubemarg. integra retuſa. *Heſiodia* (*Sideritis montana*) cal. tubul. 2-lab. lab. ſuper. latiore 3-dent. infer. 2 part. laciniis lanceolatis, defloratus fauce villis clauſa; cor. tubus curvatus, lab. ſuperius integr. inferius ſubtripart. laci- p. 334. p. 369. p. 386. p. 391.

p. 392. cinia intermedia latiſſima. *Burgsdorfia (S. romana)*: cal. tubul. 2-lab. labio ſup. ovato, infer. 4-dent. defloratus villis clauſus; cor. lab. ſuperius erectum lineare obtuſum ſemibifid. infer. latiſſimum 3-lobum patens, laciniis later. brevioribus, intermedia ovata ſubcrenata; ſtigma ſubbifid. pericarpia angulata ovata
p. 402. rugoſula. *Panzeria:* cal. cylindr. 3-gonus angulis planis, 5-dent. dentibus ſpinuloſis inaequalibus, inferioribus longioribus; cor. labia longa aequalia, ſuper. erectum obtuſum fornicatum extus piloſum infer. 3-part. laciniis lateral. erectis, intermed. emarg. margine reflexo, faux dilatata ampliata; pericarp. oblonga 3-quetra laevia, apice nuda, non marginata: huc referuntur *Leonurus tataricus* (*P. tripartita*) et
p. 403. *Ballota lanata* (*P. tomentoſa*). *Phlomoides* (*Phlomis tuberoſa*): cor. labium ſuper. ſubrectum concavum hirſutum multidentatum, nec canaliculatum nec incumbens, infer. depreſſum 3-part. longit. ſuperioris, lacinia intermed. maxima ovata crenulata, lateralibus lanceol. integris; pericarp. oblonga 3-quetra ſtriata
p. 407. apice hirta, ſine membrana. *Koellia* (*Thymus virginicus*): cal. dent. 5 aequalibus lanceolatis brevibus, defloratus iis, non villis, clauſus; cor. tubus aequalis, lab. ſup. erectum concavum emarg. inferius patens, laciniis later. ovatis, intermedia lineari; ſtam. fil. 0, anth. 4 minimae tubo adnatae; pericarp. cylindr.
p. 410. laevia. *Zornia:* cal. cylindr. ſtrictus 5-fid. acumin. lacinia ſuper. ovata latiſſima, lateralibus lanceol. imis linearibus; cor. tubus filif. faux inflata, lab. ſuper. erectum bifid. obtuſ. concavum, infer. patens, laciniis later. ovatis, intermedia deflexa concava emarg. crenulata vel integra; *Dracocephalum caneſcens*, *peltap. 418. tum*, *nutans*, *thymifolium* (*Z. parviflora*). *Bugloſſoides* (*Lithoſpermum tenuifolium*): flos *Bugloſſi*, ſed ſtigmate craſſiuſculo ſimplici; fructus *Lithoſpermi*, ſed
p. 420. baſi non perforata. *Oskampia* (*Lithoſp. orientale*): cal.

cal. ſubdecagonus ſem. quinquepart. 10 ſtriatus; cor. margine piloſa; ſtigma capitatum; pericarp. oblonga obtuſa laevia ſubpubeſcentia: in memoriam Cl. OSKAMP, auct. Tabulae plantarum terminologiae, L. B. 1793. fol. *Palladia* (*Lyſimachia atropurpurea*): cal. campanul. 5 fid. cor. campanul. obtuſa, ore 5-fida; ſtam. libera, cor. breviora; ſtyl. perſiſtens, corollis nondum explicatis prominens, ſtigm. ſimplex; capſ. ovata 5-valvis. *Iuſticia ciliaris* L. ab *Adhatoda* TOURN. ſeparata ob figuram corollae, anth. caudatas et ſtigma 2-fidum uncinatum. *Tabacus* (*Nicot. glutinoſa*) cal. et corolla a *N.* diſcrepans. *Convolvuloides:* cal. campanulatus limbo 5-plicato, angulis acutis; ſtam. inaequalia, baſi hirſuta; ſtigm. capitatum; 2-3-4-5-loc. matura 2-3-loc. 2-3 valvis, loculis, 2-3-ſpermis: huc referuntur *Convolvulus purpureus, nil* (*Convolvuloides triloba*), *ſibiricus* (*Convolvuloides elongata*), et *Ipomoea pes tigridis* (*Convolvuloides palmata*). *Phyſalodes* (*Phyſalis ſomnifera*) figura calycis et corollae a *Ph.* diverſa. *Gentianella:* cal. 4-5-part. cor. hypocraterif. tubo ſubtetragono, limbo 4-5-part. parapetala 4-5, ovata tubo adnata erecta; ſtam. 4-5; ſtigmata ſeſſ. reflexa; capſ. ovata conica apice bifariam dehiſcens, ſem. rotundis laevibus non marginatis: *G. tetrandra* (*Gentiana campeſtris* L.). *Craſſopetalum* (*Senecio cernuus* L.): cal. cylindr. ſubangulatus dentatus baſi obtuſus, fructifer tumens latere dehiſcens, calyculatus, laciniis ſubulatis patulis; ſem. obliqueſtriata; pappus capillaris ſeminibus longior. *Catonia:* cal. oblongus calycul. foliolis calycis lanceolatolinearibus acutis ſubſquarroſis, calyculi laxiſſimis ſubaequalibus; pericarpia oblonga angulata laevia aequalia ſuſcorubra, pappo ſeſſili piloſo perſiſtente: *C. ſagittata* (*Crepis auſtriaca* IACQ.), *C. cordifolia* (*Hieracium amplexicaule* L.). *Medicuſia* (*Crepis rhagadioloides* L.): cal. ovatus calycul. foliolis calyculi linearibus

p. 429. p. 432. p. 448. p. 451. p. 473. p. 482. p. 516. p. 535. p. 536.

 bus

bus laxis apice inflexis inaequalibus, calycis arcte appreſſis aequalibus lanceolatolinearibus toruloſis carinatis cymbaeformibus; pericarp. incurva apice attenuata libera, longitudinaliter et tranſverſim ſulcata,
p. 537. pappo ſeſſili plumoſo. *Barkhauſia*: cal. oblongus, fructifer baſi inflatus, toruloſus calycul. foliolis calyculi laxis membranaceis ſubaequalibus, calycis aequalibus linearilanceol. pericarpia exterius includentibus; peric. praelonga recta apice attenuata, ſtipite ſetaceo longit. feminis, perſiſtente; recept. alveolatum alveolis membranaceis: *B. ſcarioſa* (*Crepis al-*
p. 547. *pina*), *B. rubens* (*Cr. rubens*). *Hieracioides* differt ab *Hieracio* cal. imbricato ſquarroſo laciniis linearibus: huc ſpectant *Hieracium ſabaudum* (*Hieracioides ſe-*
p. 549. *xuoſa*) et *umbellatum*. *Scorzoneroides* (*Leontodon auctuma*): cal. inverſe conicus laciniis arcte appreſſis; peric. ſubcylindr. ſubtiliſſime tranſverſim ſtriata;
p. 558. pappus radii ſeſſilis, diſci ſubſtipitatus. *Galactites* (*Centaurea gal.* L.): fl. radii neutri, diſci feminei, centrales hermaphrod. cal. ovatus imbric. ſquamis ſquarroſis apice ſimpliciter ſpinoſis; corollulae tubul. 5-part. radii longiores; peric. ſubcompreſſa coriacea
p. 566. viſcida; pappus piloſus deciduus. *Schkuhria* (*Siegesbeckia floſculoſa* l'HÉRIT.): fl. omnes hermaphrod. cal. exterior foliolis apice lateſcentibus; corollul. tubul. 3 part. ſtam. 3; recept. planum; peric. parva
p. 567. turbinata curvula tuberculata ſubtiliter ſtriata. *Batſchia* (*Eupatorium ageratoides* L.): cal. cylindr. ſimplici ſerie polyphyll. foliolis linear. appreſſis; corollul. tubul. 5-part. ſtigm. 2 diſtantia longiſſima; peric.
p. 573. oblonga 4-gona. *Eſchenbachia* (*Erigeron aegyptiacum*
p. 578. L.) ob flores radiatos apetalos ab *E.* ſeparata. *Crinita*: polyg. aequ. cal. obl. ſquamis arcte imbric. linear. concavis obtuſis; ſtigm. involuta nec exſerta recept. ſcrobiculatum; peric. obl. compreſſa villoſa; pappus capill. denticul. ſemine longior, ante anthe-

ſin

ſin extra calycem ſe exſerens. *Cr. punctata*, foliis utrinque punctatis ſeſſilibus lanceol. integerrimis laevibus glabris ſubtus 3 nerviis, caule herbaceo foliaceo ramoſiſſimo, floribus paniculatis; perennis: an *Chryſocoma biflora* L.? *Baccharoides* LINN. fl. zeyl. (*Conyza anthelminthica*) polyp. aequ. cal. ovatus ſquarroſus, ſquamis linear. corollul. tubuloſae; peric. oblonga ſubcompreſſa longitudinaliter ſtriata; pappus ſetoſus aequalis. *Echinacea* (*Rudbeckia purpurea* L.): cal. triplici ſerie polyphyll. laciniis lanceol. ſubſquarroſis in paleas degenerantibus; corollul. radii 2 dent. deflexae; recept. ovatum, paleis floſculis diſci longioribus rigidis ſuperne cartilagineis; peric. 4 gona margine foliaceo multifido coronata. *Coreopſoides* (*Coreopſis lanceolata* L.) a *C.* diverſa peric. ovatoſubtetragonis cymbaeformibus muricatis auriculatis apice 2 ariſtatis, ariſtis breviſſimis. *Kerneria* (*Bidens piloſa* L.): cal. duplex, exterior patens foliolis linear. interior appreſſus foliolis lanceol. margine membranaceo; coroll. rad. maſc. 2 3 5, ovatae 3 dent. diſco longiores, ſtam. 2; diſci plures hermaphr. tubul. 5-part. recept. ovatum; peric. oblonga inaequalia 4-gona, exteriora breviora, interiora longiora, nigra, 2-3 ariſtata ariſtis ſcabris ſetis retrorſum appreſſis. *Modiola* (a figura fructus, *Malva caroliniana* L.): capſ. connatae in orbem poſitae ſemilunatae 1 loc. 2-valves 2-ſp. valvis apice 2-roſtratis. *Kniphofia* (*Aletris uvaria* L.): cor. tubuloſa baſi ſubgloboſa limbo 6-part. laciniis obtuſis aequal. ſtam. baſi corollae adnata inaequalia exſerta; ovar. ovatum acutum 3 gonum angulis rotundatis, ſtyl. corolla longior. ſtigm. ſimplex obtuſum; capſ. loc. 2-3-ſp. ſeminibus recept. affixis, diſſepimenti duplicati valvis contrariis. *Aſphodeloides* (*Aſphodelus fiſtuloſus* L.): ſtyl. teres apice craſſior, ſtigm. 3 reflexa villoſa; capſ. ovatogloboſa obtuſe 3-gona 3 loc. 3-valvis, valvis medio ſeptigeris,

p. 591.

p. 594.

p. 595.

p. 619.

p. 631.

p. 634.

p. 637. loculis conſtantes 2-ſpermis. *Polygonaſtrum* (*Convallaria racemoſa*): cor. laciniae patentes; ſtam. ad baſin cor. inſerta; ſtigm. ſimplex; bacca immatura
p. 641. 3-loc. 3-ſperma. *Aſpera* (nomen COLUMNAE: *Sherardia muralis* L.): cor. rotata 4 part. ſtyl. 1, ſtigm. globoſum; ſem. didyma connata glabra, apice ſetoſa.
p. 650. III. ex parapetaloſtemonibus: *Baumgartia*, ſuf. frutex floribus tantum maſculis: cal. 3-phyll. foliolis lanceol. minimis; pet. 3 ſubrotunda integerrima; parapet. 6 cyathiformia apice excavata petalis breviora glabra e baſi ſtaminifera thalamo inſerta; ſtam. 6 aequalia longitud. parapetal. teretia ſubincurva, anth. 4-ſulcatae erectae; rudimentum ovarii: praeter numerum fol. calycis fructumque incognitum *Limeriae* LOUREIR. ſimilis.
p. 664. IIII. ex calycoſtemonibus: *Bergenia* (*Saxifraga craſſifolia* L.): cal. ovatus baſi obtuſus 5-part. laciniis ovatis obtuſis; pet. latoovata inciſuris calycinis alterna; germ. ſuperum liberum. *Oenothera fruticoſa* a reliquis *Oe.* L. ſeu *Onagrae* TOURN. ſpeciebus ſeparata ob calycem non reflexum latere dehiſcentem et capſ. ovatam utrinque attenuatam acutangulam 8-ſtriatam. *Amelanchier* ob ſtyl. unicum 5-fidum et antrum 5 loc. loculis 2 ſpermis ſingulare genus.
p. 676.
p. 682.
p. 704. V. ex allagoſtemonibus: *Viſcago:* cal. 10-ſtriatus; ovar. pedicellatum; capſ. ſubtriloc. apice dehiſcens, recept. ſuperne libero: complectitur *Cucubalum italicum* (*V. clavatam*), *tataricum* (*V. unilateram*), *catholicum* (*V. fuſcam*), *chloranthum* WILLD. et *Silenen giganteam*. *Behen* (*Cucubalus behen* L.) cal. inflato ſubgloboſo et capſ. ovata a *Viſcagine* diſcrepans; *Cucubali* genus tantum *C. bulbiferum* L. (*horizontalem*) ſiſtit, calyce globoſo inflato, laminis pet. bifidis, corona emarginata iis adnata, et theca baccante orbiculata.
p. 709.

Ex

Ex ſpeciebus novis adducendae ſequentes: *Erica dianthera*, anth. muticis exſertis non conniventibus, cor. campanulatis calyce longioribus, foliis quaternis patentibus, floribus congeſtis terminalibus: frutex, anth. 2 fuſcis purpureis in ſingulo filamento, ante effuſionem pollinis connatis, dein diſtinctis, et apice 2-perforatis, ut in *Solano*; an *E. multiflora* L.? p. 49.

Sophora caerulea, fol. ternatis cuneatis breviter petiolatis, ſtipulis lanceolatis petiolo longioribus, floribus racemoſis, racemis axill. erectis; diverſa videtur a *S. alba* L. p. 69.

Vicioides uncinata, leg. linearibus ſubvilloſouncinatis erectis, pinnis oblongis retuſis acuminatis laevibus, flor. geminis ſubſeſſilibus erectis. p. 136.

V. hirſuta, calycibus leguminibusque hirſutis, pinnis lanceolatis emarginatoacuminatis utrimque piloſis, flor. axillaribus nutantibus, pedunculo brevi 3-4-floro, ſem. nigris; an *Vicia pannonica* IACQ.? p. 137.

V. ſtriata, pinnis linear. obtuſis acuminatis, ſtipulis integris notatis, pedunc. axill. brevibus 3-floris, floribus nutantibus purpureis, vexillo villoſo ſtriato, legum. villoſis. p. 140.

Phaſellus ſcaber, leg. erectis ſcabris, caule erecto hiſpido, floribus ſubcapitatis, pedunculis hiſpidis, MORIS. hiſt. 2. ſect. 2. t. 5. f. 8. p. 141.

Phaſiolus violaceus, caule flexuoſo erecto, pedunculis 2-3 floris, legum. erectis laevibus; ex ſeminibus ſub nomine *Dolichi abyſſinici* miſſis. p. 148.

Vicia leucoſperma, pinnis oblongis obtuſis emarginatis acuminatis, ſtipulis ovatis acutis integris notatis, flor. binis ſubſeſſ. legum. erectis glabris, ſem. albis rotundis. *V. alba*, leg. binis erectis ſubpubeſcentibus, ſem. globoſis griſeoalbidis, pinnis obl. obtuſ. emarg. acuminatis, ſtipulis inferioribus ſemilunatis dentatis notatis, ſuperioribus bipart. corollis albis. *V. bacla*, legum. binis erectis laevibus, ſem. rotundis ſubcompreſſis olivaceis, pinnis oblongis emargin. acuminatis, floribus ſubſeſſilibus. *V. bipartita*, ſtipulis omnibus lanceol.

2-part. pinnis linear. obtuſis acumin. pedunc. 2-floris
p. 155. acumin. legum. glabris. *Phaſeolus ſaccharatus*, caule volubili, legum. 7 per paria oppoſitis oblongis pendulis, ſem. ovatis obtuſis. *Ph. retuſus*, differt a prio-
p. 162. re ſem. ſemiorbiculatis utrimque retuſis. *Tium hians*, legum villoſis depreſſis apice hiantibus, caule decumbente ſimplici, foliis pinnatis, pinnis lanceol. ſpicis folio longioribus; an *Aſtragalus hians* IACQ.?
p. 164. *Sulitra pubeſcens*, caule herbaceo erecto foliisque pubeſcentibus, fol. pinnatis, pinnis oblongis, racemis pluribus terminalibus: an *Colutea herbacea?* differt
p. 186. duratione perenni et pube. *Poa arundinacea*, foliis convolutis, culmo erecto, panicula coarctata, ſpicis ſubteretibus muticis 10-12 floris coloratis; perennis. *P. radicans*, culmo inferne radicante, panicula ramoſiſſ. flaccida, ſpiculis lanceol. 9-10 floris ſubcompreſſis, glumis corollinis apice violaceopurpureis; annua, ex ſem. ſub nomine *Poae teff Arabum* miſſis.
p. 187. *P. rubens*, panicula patula, ſpiculis ovatis 3 5-fl. acutis glabris, culmo 3-4 pedali baſi incurviuſculo compreſſo foliis latis brevibus; perennis, in Haſſiae infe-
p. 191. rioris pratis ſpontanea. *Feſtuca nutans*, ſpica ſimplici florifera erecta, fructifera nutante, ſpiculis laevibus 3-fl. ariſtatis; perennis, ſpontanea, radice fibroſa non repente, ſpicis omnibus ſolitariis alternis rhachi appreſſis, conſtanter trifloris, neque infimis
p. 194. geminis: an *Elymus caninus* L.? *Bromus capillaris*, panic. plana laxa ſubnutante capillari, ramis omnibus ſimplicibus alternis baſi piloſis, ſpicul. alternis ſeſſ. 4-5-fl. ovatis compreſſis, ariſtis brevibus rectis; annua, ex ſeminibus ſub nomine *Poae capill.* miſſis.
p. 197. *Oryza perennis*, culmo erecto tereti laevi, foliis ſuperne ſtriatis retrorſum ſcabris, panic. ramoſa, florifera ramis axi appreſſis, fructifera patentiuſcula, collis piloſoſcabris, ariſta longiſſima albida; ab icone *O. ſativae* apud MORIS. et TOURN. ariſtis flexis recedit.

dit. *Panicum flaveſcens*, ſetis involucri flaveſcenti- p. 206.
bus, culmo depreſſo, ſpica ſimplici, cal. pubeſcente,
ſeminibus ſtriis tranſverſis undulatorugoſis; annuum,
poſt meſſem copioſum in agris: an *P. glaucum?* *He-* p. 233.
lianthemum reflexum, ſubfruticoſum, petalis vix caly-
ce longioribus reflexis, caule decumbente dein ſtri-
cto, pubeſcente, ſtipulis lanceol. foliis lanceolatoli-
nearibus, ſtam. ſtyloque rectis; forte *Ciſtus racemo-*
ſus L. *Ephemerum racemoſum*, flor. racemoſis termina- p. 238.
libus nudis, caule erecto, fol. ovatis, villis filamen-
torum bicoloribus; annuum. *Cepa prolifera*, umb. p. 244.
proliferis, ſcapo inflato, fol. fiſtuloſis, ſtam. alterne
baſi latioribus membranaceis, pet. albis carina viridi,
bulbo compoſito; perennis: *Allium multibulboſum*
JACQ.? *Ciſtus undulatus*, caule fruteſc. fol. lanceol. p. 245.
ſubtus pubeſc. et e baſi 3 nerviis, undulatis, petiolis
ſuperioribus vaginantibus: *C. villoſus* L.? *Siſymbrium* p. 251.
patens, caule ramoſo tereti piloſo ramis patentibus,
fol. runcinatis lacinia extrema ſagittata, foliis ſupre-
mis lanceol. ſagittatis; annuum: *Braſſica patens*
MURR.? *Arabis pumila* ab *A. bellidifol.* ut ſingularis p. 258.
ſpecies ſeparata dicitur *A. nutans*, racemo ſeminifero
erecto apice nutante, fol. ſubdentatis ciliatis, radica-
libus obovatis, caulinis oblongis glabris amplexicaul.
ſiliquis erectis ſubſecundis. *Radicula lancifolia*, fol. p. 262.
omnibus lanceol. dentatis, pet. calyce longioribus,
et *R. paluſtris*, fol. pinnatifidis ſerratis, pet. calyce
minoribus, pedunc. fructiferis declinatis, à LINN.
ſub *Siſymbrio amphibio* coniunctae, ab HALLERO iam
ſeparatae. *Geranium pimpinellaefolium*, fol. pinnatis p. 282.
acutis, pinnis ovatis pinnatifidis, ſcapo bifloro, apud
LINN. et HALL. varietas *G. cicutarii*. *Linum glandu-* p. 287.
loſum, fol. alternis oppoſitisque, ramorum florifero-
rum ternis, linearilanceol. acutis integris, gland. ſeſ-
ſili rubicunda baſi utrimque, calyc. ovatis margine
ſcabris, pet. flavis caducis; frutex: *L. campanulatum*

p. 301. L.? *Tulipa pumila*, ſcapo erecto 2-3-fl. pet. glabris, fol. lanceol. plicatis, flor. inodoris; apud LINN. va-
p. 314. rietas *T. ſylveſtris*. *Achyranthes diffuſa*, caule herbaceo diffuſo villoſo, axillis lanatis, fol. obovatis, fl. axill. confertis, pet. piloſis nudis; perennis: an *A.*
p. 317. *proſtrata?* *Cyperus declinatus*, culmo 3-quetro folioſo laevi, umb. compoſ. pedunculis compreſſis de-
p. 323. clinatis; perennis. *Carex decumbens*, culmo decumb. 3-quetro, ſpicis femineis maſculae approximatis, pericarpiis 3-quetris pubeſc. perennis in ſiccis mon-
p. 324. toſis: *C. decumbens* EHRH.? *C. latifolia*, ſpicis pedunculatis erectis, maſcula terminali cylindr. glumis imbricatis, femineis 3–4 remotis vaginis obductis, floribus alternis, culmo acute 3-quetro erecto, fol.
p. 325. enſiformibus; perennis. *C. ambigua*, ſpicis maſc. pluribus teretibus inferioribus baſin verſus femineis, culmo 3-quetro erecto laeviſſimo, floribus 2-gynis, capſ. glabris obtuſis ovatis glumis brevioribus; in
p. 336. humidis. *Salix tuberculata*, ramis iunioribus tuberculatis, fol. oblongis ſeſſil. integerr. utrimque glabris
p. 354. ſubtus albidioribus, ſtipulis nullis. *Lapathum bienne*; foliis lanceol. calycibus interioribus omnibus glandula tectis, fl. paniculatis: an *Rumex britannica*
p. 355. L.? *L. rubellum*, caule rubello diffuſo ſtriato glabro, fol. lanceol. integris margine undulatis, verticillis remotis, flor. congeſtis, cal. rubellis dentatoſetaceis,
p. 443. omnibus graniferis; annuum. *Digitalis obtuſa*, lacinia corollae ſuperiori emarginata acuta, labii inferioris intermedia obtuſa, caule foliisque glabris, fol. ſeſſil. lanceol. remote obſolete ſerratis, flor. ſpicatis ſecundis flavis; perennis, valde ſimilis *D. acutae* (*D.*
p. 452. *luteae* L.). *Convolvuloides leucoſpermos*, caule volubili, foliis cordatis integris acutis, cal. tuberculatis piloſis, pedunc. 3-floris fructiferis cernuis incraſſatis, ſem. albidis; annua. *C. piloſa*, caule volub. piloſo, fol. cordatis integris acutis utrimque piloſis, ped. unifloro-

unifloris, corolla purpurea; praeter caulem vol. et ped. unifl. *Convolvulo hirto* L. ſimilis. *Andromeda ſecunda*, fol. aggreg. ſeſſil. lateral. axillaribus, fol. ſubſeſſil. linearilanceol. acutis, nervo ſubtus albido, ſecundis erectis, corollis albis; frutex. *Plantago bra-* p. 459. *ſteata*, fol. ovatis glabris in petiolum longum ſubdecurrentibus ſubtus 7-nervoſis, bracteis ſubpatentibus oblongis longiſſ. ſpica tereti; perennis plantago latifolia roſea flore expanſo C. BAUH. MORIS. 3. ſect. 8. t. 15. f. 3. *Pl. villoſa*, ſcapo erecto tereti, fol. linearilanceol. integerr. villoſis obliquis, ſpica ovata; annua. *Iaſminoides rhombifolia*, fol. rhombeis obli- p. 470. quis integerr. caule diffuſo, ramis inerm. lineatis tuberculatis, cal. 5 part. laciniis 3 profundioribus; praeter ramos nec ſpinoſos nec tomentoſos *Lycio europaeo* ſimilis. *Solanum villoſum*, inerme, caule ra- p. 474. mis foliis calycibus floribusque villoſis, ramis teretibus, fol. ovatis angulatis, baccis flavis; annuum. *S. alatum*, inerme, caule ſubulato angulato exaſperato, fol. ovatis ſinuatis ſubpiloſis, baccis pallide rubris; annuum: *S. nigrum virginicum?* *S. aculeatiſſimum*, p. 475. caule herbaceo piloſo aculeatiſſ. petiolis aculeatis, fol. cordatoovatis ſubquinquelobis ſinuatis acutis utrimque aculeatis, pedunc. geminis axill. inermibus; perenne. *S. ſtellatum*, caule herb. piloſo aculeato ſcabro, pilis albis ſtellatis, fol. ovatis ſinuatis acutis ſubpiloſis nervo utrimque aculeato, pedunc. erectis terminal. 4-5-flor. petiolo longioribus; perenne. *Dianthera bifida*, caule angulato geniculato ſcabro, p. 521. fol. ovatis petiolatis oppoſ. integerr. pedunculis axill. oppoſ. 2-3 fidis, corollis calyce interiore aequalibus, capſ. pubeſc. ſimilis *D. malabaricae* L. et *D. bicalyculatae* VAHL. ſed calyce exteriore 6-interiore 5-phyllo. *Iris deſertorum*, caule ſubcompreſſo ſubflexuo- p. 529. ſo, flor. pedunculat. ſpatha 3-phylla 2-flora foliacea margine arido, cor. flava, laciniis exterior. laevibus

p. 535. linearibus apice latioribus, ovar. 6-gono. *Crepis parviflora*, caule erecto tereti ramoſo glabro, fol. imis runcinatolyratis ovatis obtuſis, intermed. lanceolatoruncinatis dentatis baſi inciſis, ſuperiore lanceol. integro, calyc. laeviſſimis; annua, forte *Cr. neglecta*

p. 545. L. *Sonchus biennis*? rad. bienni, caule orgyali laevi, fol. ſeſſil. runcinatis dentatis lacinia extrema 3-angulari, flor. racemoſis, pedunc. laeviſſimis laxe ſquamatis; ſimillimus *S. canadenſi*, ſed biennis et glaber.

p. 615. *Malachra palmata*, fol. palmatis laciniis 3 vel 5 intermedia productiore apice latiore, caule erecto ſcabro lineis 2 villoſis decurrentibus, floribus capitatis corollis luteis; a CAVANILLES pro varietate *M. capitatae* habita.

p. 668. *Tithymalus denticulatus*, herbaceus, pet. lanatis, fol. ſeſſil. linearilanceol. acutis glaberrimis alternis denticulatis, involucris lanceol. umbella primaria 5-fida, lateral. 3-fidis; perennis: *Euphorbia*

p. 699. *ſerrata* L. ſed figura foliorum diverſa. *Iuniperus horizontalis*, caudice infirmo ramoſo diffuſo, ramis depreſſis horizontal. ramoſis, ramulis ſecundis ramoſiſſ.

p. 707. fol. oppoſ. imbric. lanceol. patent. mucronatis. *Silene undulata*, fol. lanceol. undul. apice latioribus, flor. ex dichotomia caulis laminis 2-part. coronula ſubcoadunata ovata; annua.

p. 755. *Lichen tumidus*, cruſtaceus ſubcarneus, ſcutellis concavis albis margine tumido integerrimo, diſco pulverulento; cruſta late ſaxis arcte adhaerens, ſcut. numeroſis: an *L. androgynus*

p. 756. HOFM.? *L. flaveſcens*, foliolis imbricatis anguſtis multifidis laciniatis luteolis, ſcutellis marginatis rufofuſcis; ſaxis non arcte adhaerens, undiquaque expanſus caeſpites pedales formans; foliola linearia obtuſiuſcula dichotoma utrimque laevia, ſupra punctis nigris ſubadſperſa, colore ſupra ex flaveſcente griſeo, infra atro; ſcut. centrales ſeſſiles paucae rufofuſcae albidomarginatae 4 linearum in diametro: praeter colorem convenit cum *L. omphalode* L.

Super-

Supereſt, ut ex obſervationibus copioſiſſimis quaedam excerpamus. *Rhododendri maximi* L. co rymbi denſe floriferi. *Reſedae ochraceae* (*R. undatae* L.) ſtamina conſtanter 10, ſtigm. 4, cal. 5-part. pet. 5. *R. phyteumatis* caulis diffuſus, fol. undulata, cal. laciniae 5-6, pet. 4, infimum 0, ſtam. 16, ſtyli 3, capſ. huius generis maximae. *Gypſophilae parviflorae* (*G. panicul.* L.) folia laevia, flores omnes hermaphr. plantis ex ſeminibus hic enatis. *Rhodora:* cal. minim. 5-part. lobis rotundatis, ſuperior. 2 maioribus vix lineam longis; pet. 6 lineas longa, ſupremo latiſſ. erecto reflexo ſubtrilobo, 2 infer. deflexis linearibus; ſtam. 5 ſuperiora erecta breviora ſub pet. ſuperiore, 5 infer. declinata longit. petal. imorum, baſin verſus latiora piloſa, ſupra glabra; anth. biperforatae nec didymae; ovarium piloſum oblongum obtuſe 5-gonum; ſtyl. 7 lineas longus teres laevis; ſtigm. capit. integr. capſ. immatura 5 valvis. *Hederae helicis* antrum numquam 5-ſpermum. In *Dauco carnoſo* (*D. mauritanico* L.) diſcus carnoſus non in omnibus umbellis adeſt; flores radiati ſteriles maſc. ut in *D. hiſpido* GOUAN. illuſtr. p. 9. (*D. polygamo?*) In *Corno albida* EHRH. (*C. panicul.* L'HÉRIT.) numerus dentium calycis, petalorum et ſtaminum a 4 ad 6 variat. *Spartium diſpermum* (*Bot. Mag. XI. St, p.* 35.) a *Sp.* LINN. figura corollae, ſtyli leguminisque plane diverſum, neque cum *Geniſta* aliisque generibus convenit. *Sinapiſtrum decandrum* (*Cleome dodecandra*) ſtamina conſtanter 10 gerit. In *Iatropha urente* flores etiam hermaphroditi; corolla conſtanter hypocrateriformis, ſtamina numquam connata. In *Lauro aeſtivali* ſtam. 12-16 longit. corollae; gland. 0; ovarium immaturum 2-ſpermum; ſtyl. 0; ſtigma craſſum. *Chenopodium viride* pro varietate *Ch. albi* aſſumitur. *Ceratoniae* flores in arbore horti academici conſtanter hermaphroditi. In *Zanthoxylo clava Herc*

p. 45.
p. 58.
p. 60.
p. 67.
p. 75.
p. 93.
p. 108.
p. 130.
p. 250.
p. 292.
p. 293.
p. 329.
p. 333.
p. 340.

itidem

p. 358. itidem flores omnes hermaphroditi. *Platanus palmata* (*orientalis*) foliis baſi attenuatis ſubtus glabris, et *Pl. lobata* (*occid.*) foliis baſi obtuſis ſubtus ſublana-
p. 367. tis optime diſtinguuntur. In *Coriſpermo hyſſopifolio* nec calyx nec corolla adſunt, niſi ſtamina lateralia
p. 558. antheris deiectis pro calyce habeantur. *Carduus tataricus* IACQ. varietas *Cirſii variabilis* (*Cnici oleracei* L.).

IV.

De ſymmetria humani corporis inprimis ſceleti commentatio anatomica auctore D. FRIDERICO HENRICO LOSCHGE, in academia regia friderico-alexandrina prof. medic. ordin. academ. caeſar. natur. curioſ. ſodali Erlangae apud Ioan. Iac. Palm. 8. pagg. 72.

Primo *de corporis humani ſymmetria in genere* expo-
p. 5. nitur, tali nimirum, qualis oculis ſeſe offert,
p. 23. non mathematica; doceturque, aberrationes ab aequalitate partium vel utriuſque lateris vel ſimplicium non turbare ſymmetriam, niſi ſtatus praeternaturalis ſit aut monſtroſus; a concinnitate partium conformitatem motus ipſarum, ſitum corporis, auxilium, quod mutuo ſibi praeſtent cum in motu, tum in quiete, pendere, quorſum et cordis arteriarumque actio, pectoris alterna dilatatio et conſtrictio, abdominis adiuta muſculis, pertinent. Organorum ſenſuum actiones.
p. 20. Virium in utriuſque lateris artubus concentus, maiori harum vel minori gradu in alterutro latere vel exercitationis neglectui vel ſtatui praeternaturali plerumque tribuendo (cuius tamen diſcriminis materiam

lem cauſſam ſtatuit Cel. SOEMMERING *) ab Auctore noſtro ſaepius pro merito laudatus).

Sceleti humani ſymmetria in genere. Trunci extremitatumque conſideratione ſequentibus libelli ſectionibus reſervata, hic tantum de *Capite* exponitur. *Cranium:* potiſſimum ſecundum b. CAMPERUM. Varietates eius, ſymmetriam tamen non turbantes, ſecundum Cel. BLUMENBACH, uti poſtea quoque in conſideratione faciei; nonnulla ipſe deſcribit Cl. Auctor, ratione ſuperficiei externae aeque ac internae diverſa. *Facies:* maxilla utraque; dentes; facies ipſa (orbitarum appropinquationis ac denique coniunctionis exemplum in homine cyclope nato, in poſterum fuſius deſcribendum); diverſitates faciei quoad gentem, aetatem, ſexum; linea facialis; ovalis formae varietates; diverſitates a partibus internis, ſepto oſſeo narium, conchis ſuperioribus, oſſe ethmoideo, ſinubus maxillaribus, canalibus inciſivis; oſſis hyoidei varietates, ſymmetricae tamen (quaſdam peculiares in infante conſpectas alii occaſioni reſervat Cl. Auctor); variationes oſſium ad orbitam formandam concurrentium, organi auditus et olfactus foramina et inaequalitates oſſium faciei, a quibus magna ex parte diverſitates vultuum repetendae; orbitarum ſitus inaequalis, latera faciei diſſimilia reddens (hic etiam Guſtavi III. exemplum).

p. 27.
p. 31.
p. 45.
p. 61.
p. 65.

V.

Collectio epiſtolarum, quas ad viros illuſtres et clariſſimos ſcripſit CAROLUS A LINNÉ. Accedunt opuſcula pro et contra virum immortalem

*) Vid. Comment. noſtr. Vol. XXXV. p. 105 ſeq.

lem ſcripta, extra Sueciam rariſſima. Edidit DIETERICUS HENRICUS STOEVER, philoſ. Dr. et ll. aa. m. Hamburgi, impenſis B. G. Hoffmann. MDCCLXXXXII. 8. pagg. 194. dedic. et praef. pagg. XIV.

Collectio haec appendicem quaſi ſiſtit vitae b. LINNAEI *), multa quippe continens eidem illuſtrandae apprime inſervientia. Initium faciunt epiſtolae 26 ad b. HALLERUM annis 1737 — 49. ſcriptae, ex tribus prioribus epiſtolarum ad HUNC ſcriptarum voluminibus collectae, adiunctis paſſim HALLERI annotationibus (epiſtolarum HUIUS ad LIN-
p. VIII. NAEUM olim communicandarum ex litteris Cl. SMITH in praefatione ſpem facit Cl. Editor), quarum hic non, ut in collectione iſta, interrupta lectio varia lecturos ratione afficit, quum LINNAEI, ut ipſe dicit, *inſatiabile diſcendi naturalia deſiderium* mirantur, quum paſſim, quanta ab eo tempore ſcientia augmenta ceperit, perſpiciunt, quum denique invitis fere variis mentem ſubeunt cogitationes de diverſa amborum virorum una immortali laude dignorum animi indole, et quomodo alter erga alterum ſe geſſerit, collato inprimis extracto epiſtolae HALLERI ad ROSENIUM in citato praefationis loco; neque legendo temperare nobis a voto potuimus, ut hic vel ille locus vel recentiſſimorum quibuſdam obverſaretur.

Hau

*) *Leben des Ritters* KARL VON LINNÉ *nebſt den biographiſchen Merkwürdigkeiten ſeines Sohnes des Profeſſors* KARL VON LINNÉ *und einem vollſtändigen Verzeichniſſe ſeiner Schriften, deren Ausgaben, Ueberſetzungen, Auszüge und Commentare von* DIETRICH HEINRICH STOEVER, *Doctor der Philoſophie. Hamburg* 1792. 8. 2 *Theile.*

Has epiſtolas excipiunt fragmentum epiſtolae ad Cl. PENNANT 1756. de animali *Anomiae* ab HOC detecto *), et alia 1773. de EIUSDEM ſynopſi quadrupedum et zoologia indica. p. 72.

Epiſtola ad academiam regiam ſcientiarum pariſienſem 1763. quum inter ſocios ipſius receptus eſſet, quam ex ſuecico idiomate in latinum transtulit b. BERGERUS FRONDIN, bibliothecarius upſalienſis. p. 74.

Epiſtolae 8 ad Cl. THUNBERG 1771 — 74. ſuecico idiomate ſcriptae, ex quibus HIC loca quaedam in ſubiectis notulis latina reddidit et paſſim illuſtrationes adiunxit: iter EIUSDEM iaponicum, dubias plantas ab EO diſquirendas, novas ad LINNAEUM tranſmiſſas cet. ſpectant, nonnumquam novis litterariis inſperſis. p. 77.

Epiſtolae 8 ad Cl. GISEKE 1768 — 75. itidem ab HOC annotationibus illuſtratae (veremur tamen, ne his ipſis Cl. GISEKE aliorum iudicio acriori ſe expoſuerit — exempla in promtu ſunt). Annotationes in EIUS diſſertationem inauguralem **). Coniectura de ſpecie quadam *Aſclepiadis* (*A. aſthmatica?*) forte in Antigoa loco ipecacuanhae, uti in Virginia *Euphorbiae ipecacuanhae*, uſurpata. In *Spinacia* apud feminam unum alterumve florem maſculum ſibi viſum eſſe narrat et ut in hanc rem ulterius inquiratur monet. In penultima epiſtola (Dec. 1774.) ſcribit: *Senectus validiſſimis paſſibus me aggreditur;* et in ultima (Nov. 1775.) ſe mantiſſam tertiam paraſſe monet vere inſtanti proditurum (ex qua tamen nonniſi plantas a Filio editas eſſe conſtat, regni animalis ſupplementis p. 99. p. 104. p. 111. p. 113.

*) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXI. p. 191.

**) Syſtemata plantarum recentiora inſtar Speciminis commentarii ad IO. HERM. FURSTENAU deſiderata materiae medicae. Gotting. 1767.

mentis ab Huius morte praepeditis). De reliquo hae aeque ac praecedentes epiſtolae propenſum ubique erga diſcipulos ſuos animum amoremque ſcientiae ſpirant, neque aliquid moroſitatis ſenilis pro-

p. 115. dunt. Subiungitur ad eumdem Virum Cl. epiſtola LINNAEI filii (1. Nov. 1779.), in qua varia edenda ſpondet, quorum ſpem obitus ipſius fefellit: *genera plantarum* cum ordinum naturalium augmentis a b. Parente (ubi non ſine indignatione de Reichardiana editione loquitur); *amoenit. acad. vol.* 8. cum EIUSDEM additamentis, ſi editorem haberet; *ſyſtema zoologicum*, forte etiam *vegetabile*, forſan et *philoſophiam botanicam* (quae quidem omnia nunc ab aliis Viris Celeberr. praeſtita fuiſſe notum eſt); de *ſpeciebus* autem *plantarum* ipſe dubitat, quum ad eas completiſſima opus ſit bibliotheca.

p. 118. Epiſtola ad Cl. ERNEST. CHRISTOPH. SCHUTZ (24. Iun. 1771.) praecipue de EIUS *Opalo* (quem poſtea ipſe deſcripſit *)).

p. 119. His ſubiunguntur alia quaedam vitam LINNAEI illuſtrantia, et primo quidem; *Decades binae theſium medicarum*, Auct. b. WALLERIO, Reſp. IOH. A. DARELIO, *Upſal.* 1741. contra ILLIUS ſcripta, potiſſimum diſſ. inaug. **) ubi argillacearum particularum in ultimis vaſis arterioſis obſtructionem pro cauſſa febrium intermittentium aſſumſerat: cuius acrioris cenſurae cauſſa probabilis in eo quaerenda videatur, quod WALLERIUS una cum LINNAEO cathedram medicam Upſaliae ambie-

rit

*) *Beſchreibung eines beſondern Weltauges, welches in dem Cabinette eines Naturfreundes zu Hamburg befindlich. An Herrn* IGNATZ EDLEN VON BORN. *Mit einer ausgemahlten Kupfertafel. Hamburg.* 1779. 4.

**) Hypotheſis de febrium intermittentium cauſa, Harderovic. 1735.

rit. Quam vera ſunt, quae LINNAEUS ſcripſit ad HALLERUM, ut ipſum a lite cum HAMBERGERO avocaret: *Si vera noſtra ſunt, aut falſa, erunt talia, licet noſtra per vitam defendimus; poſt fata noſtra pueri, qui nunc ludunt, noſtri iudices erunt. — Multi legunt apologias cum oblectamento, ſed nunquam amant perſonam acrem, ſed horrent et rident.* — Cenſuram hanc, etſi acriorem et nonnumquam vi quaſi arrepta occaſione, non unius ubivis eiuſdemque momenti eſſe, facile perſpicitur. p. 68.

Orbis eruditi iudicium de CAROLI LINNAEI *M. D. ſcriptis.* Rariſſimum ſcriptum, paucis tantum exemplaribus impreſſis, unicum quod adverſariis ſuis regeſſit LINNAEUS, primo vitam eius, deinde ſcripta edita, poſtea eruditos regulas ab eo propoſitas ſequutos, tandem teſtimonia virorum eruditorum cum in libris publici iuris factis, tum in epiſtolis ad ſe ipſum vel ad alios datis exhibens; omnia non ultra annum 1740. extenduntur. p. 159.

Quid LINNAEO *Patri debeat medicina, diſſ. academica* SUEN. ANDR. HEDIN, Reſp. Fr. CARLANDER, *Upſal.* 1784. *Generum morborum* *) conficiendorum p. 173. ideam LINNAEO enatam eſſe cognita vix b. DE SAUVAGES *pathologia methodica;* refutatio acrioris cenſoris huius ſyſtematis, Cl. VICQ D'AZYR. *Clavis medicinae* **) laudes: obſcuritates eiuſdem in lectores potius quam in auctorem cadere. Merita LINNAEI p. 179. in diaeteticam et multo adhuc maiora in materiam medicam. Ad obiectionem, materiam medicam LINNAEI ſolum regnum vegetabile complecti, provocatur ad diſſertationes: *Materia medica ex regno lapideo* ***) p. 181. p. 182. p. 187. et

*) Vid. Comment. noſtr. Vol. XXI. p. 341.
**) Eorumd. Dec. II. Suppl. p. 508.
***) Eorumd. Dec. I. Suppl. p. 100.

p. 190. et *ex regno animali* *). Dolendum, LINNAEUM filium *florae ſuecicae* novam editionem locupletiſſimam et
p. 192. ut typis mandaretur paratam non ſupervixiſſe. Ex editione 3. *Pharmacopoeae ſuecicae* (1784) omnia expuncta ſunt, quae LINNAEUS in diſſ. *Cenſura ſimplicium* reiecerat, ſolis floribus *Verbaſci* (quibus tamen nos aegre carituros fatemur) et *Primulae veris* exceptis. Ad prudentem uſum venenorum ab IPSO commendatum provocatur ad diſſ. *de planta cimicifuga* **).
p. 193. Inſignis mutatio hortorum pharmaceuticorum in tota Suecia, LINNAEO in acceptis referenda, ita ut vel *Rhei palmati* cultura feliciſſima ſuccedat, rariſſimeque aliud praeſcribatur ignaris, quam quod e ſolo ſuecico provenerit. Laudes LINNAEI in uſu compoſitorum
p. 194. reſtringendo: IPSUM, ſupervacanea raro dicentem, multum tamen in hac re fuiſſe, et non ſatis ſe dicere poſſe exiſtimaſſe.

In praefatione Cl. Editor ſe excuſat, quod plurium epiſtolarum LINNAEI particeps fieri non potuerit, et denique fragmenta vitae eius in ſtylo quem dicunt lapidari conſcriptae ſubnectit, cuius ideam hauſiſſe videtur ex celebri illa vita Friderici II. ab Ill. DE ARNKENSTOCQ expoſita: quo ſucceſſu, aliis diiudicandum relinquimus.

VI.

Tyrolenſium, Carynthiorum, Styriorumque ſtruma a IOSEPHO GAUTIERI M. D. obſervata, deſcripta. Vindobonae, ex typographia nobilis de Kurtzbeck. 1794. 8. pagg. 195.

Actio-

*) Eorumd. Vol. I. p. 263.
**) Eorumd. Vol. XXIX. p. 59.

Aetiologiam tantummodo morbi ex propriis maximam partem obſervationibus illuſtrare conſtituit Cl. Auctor, non ſemper cretiniſmo iuncti, licet huic (ſecundario) ſumme affinis; ab hoc, non a ſtruma ipſa, capitis grandior moles proficiſcitur. Ampliſſima ſtrumoſi tyrolenſis deſcriptio, his verbis terminata: „Hiſce omnibus an bruto, an homini ſimilior ſit reputandus, in ancipiti haereo.“ Obeſitas mentis (ut ſaepius loqui amat Auctor noſter) inter ruſticos harum provinciarum communis, deficiente ſimul educatione: illa vero an a minori lamellarum cerebri numero pendeat *), dubium. Tyrolenſis comitatus parti ei, quae Sueviam et Carinthiam ſpectat, Carinthiaeque ipſi infenſiſſimus morbus, Stiriae **) rarior, exiſtentibus licet cauſſis univerſalibus; rarior aeque ac cretiniſmus in urbibus, rariſſimus apud divites, niſi cibis pauperiorum utantur. Eodem affecti ipſius plane nullam habent curam, aeque ac cretini Helvetorum, quos agnati ſecundum aliorum teſtimonia tamquam a Numine ſigillatim diſtinctos reſpicere dicuntur (cui vero contradicit Cl. ACKERMANN ***). Cauſſa ſtrumarum aeque ac ſcirrhorum in ſumma vaſorum glandulae thyreoideae dilatatione, ideoque ſecretione aucta, ponenda, quae tamen non in fine, ſed initio et progreſſu morbi contingit; non in impedito ſanguinis curſu neque actione vaſorum lymphaticorum ſublata, aeque ac in aliis viſceribus fieri demonſtravit Cl. REZIA ****). Huic mutationi glandu-

p. 2.

p. 8.

p. 9.

p. 12.

p. 18.

*) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXXV. p. 327. Vol. XXXVI. p. 11. ſeq. 18. ſeqq.

**) Eorumd. Vol. XXXV. p. 676.

***) *Ueber die Kretinen, eine beſondre Menſchenabart in den Alpen. M. K. Gotha*, 1790. 8. mai. p. 30.

****) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXXII. p. 25.

lae magis obnoxiae ob compagem laxiorem, motum nullum, paucam vitalitatem, et vaſorum copiam; inde repetita poſt paracenteſin in hydrope ovarii aqua-
p. 20. rum collectio explicatur. Abſurdam eſſe BOERHAAVII opinionem de obſtructionis cauſſa in contractione arteriarum et inde conglomerato in his ſanguine mutataque ipſius globulorum figura, variis argumen-
p. 24. tis evincitur. Ex hac ipſa dilatatione ſacci ſtrumoſi denſitas increſcens et ſarcomatica indoles patent, aeque ac cranii cretinorum craſſities maior. Cur haec vaſorum dilatatio non prius innotuerit, variae allegantur cauſſae, inprimis quod arteriae, antea certe dilatatae, nonnumquam contractiores apparuerint ob compreſſionem a partibus propinquis, et poſt mortem ſanguine vacuae ſaepiſſime ſe contrahant.
p. 27. Ad mutandam ſecretionem conferunt ſtructura vaſorum ab aucto ſanguinis circulo mutata, nervorum influxus, in quo nonnulli omnium adeo ſecretionum cauſſam poſuere, laxitas partis, et mora, quam humor ſecretus reſorpta fluidiſſima parte patitur (muſculus glandularum folliculum inveſtiens negatur
p. 31. contra HALLERUM), cuius in aliis mutationibus corporis plurimi proſtant effectus. Senſus non in omnibus ſtrumis, vel nonniſi poſt longum ab ortu tempus, perit; initio potius augetur et ſymptomata aucti
p. 35. humorum motus offert, dolorem et tumorem increſcentem, ruborem faciei, puſtularum minimarum eruptionem: tenendum tamen, ob pauciores nervos ſenſationem non eſſe exquiſitam, ſemper tamen actionem nervorum vel electricam exiſtere, quia alias illico gangraena acceſſura eſſet; eam ob abſentiam ſenſus negari non poſſe, quum celluloſa in ſtatu ſano eodem deſtituatur et tamen contractilitate polleat; pul-
p. 37. las exiſtere in corpore humano partes inſenſiles, ne oſſibus quidem exceptis, quamdiu vis vitalis iisdem inſit, diſciſſis etiam nervis in arteriis; utpote nervis aliunde inſtru-

inſtructis, ſuperſtes, ſecundum experimenta MONROI in femoribus ranarum capta; inde etiam vitam ſine cerebro intelligi. Patet ex his, ſtrumam non eſſe obſtructionem, ſed tumorem, circulatione non modo non languente, ſed liberiore, vaſis cum venoſis tum arterioſis craſſioribus: cauſſam proëgumenam laxitatem glandulae thyreoideae, procatarcticam vero ſanguinis ad illam determinationem maiorem, ex magnitudine arteriarum perſpiciendam, ubi ſimul mutationis ſucceſſivae in ſyſtemate arterioſo ſecundum progredientem aetatem ratio habenda, unde prius iſta determinatio ſanguinis poſteaque imminutio arteriarum, ceſſante ſimul glandulae incremento, repetendae, ad quod tamen etiam vicinarum partium actio concurrit. Diſcrimen inter obſtructiones in corporibus iunioribus et ſenioribus a diverſitate circulationis et ſolidorum, unde in prioribus, natura ipſa ſaepe morborum medicatrice, tonica, in poſterioribus emollientia, relaxantia, attenuantia requiruntur. Inde non ſpernenda diſtinctio inter tumores calidos et frigidos, licet utrumque genus in alterum mutari queat; inde ſcirrhorum poſt inflammationes geneſis. Dilatatio arteriarum a parietum imminuto robore, praeſente inprimis laxitate generali, ut in ſtrumoſis, et a vi ſanguinis ob viciniam cordis maiore, ſicut fit in peripneumonia aliisque inflammationibus topicis. Sub initium igitur ſtrumarum niſus ad inflammationem adeſt, congeſtionibus ad caput earumdemque ſequelis, dolore primum acuto, ſucceſſu temporis pulſatorio et a cauſſis circulationem excitantibus auctо ſe prodens. A venae iugularis compreſſione ſomnolentia, coma, mentis hebetudo, forſan tamen etiam impeditae vel mutatae intra calvariam ſecretioni adſcribenda, a labe parentum fortaſſis ſaltem praediſponente, a prava educatione vivendique ratione per totam fere vitam remanens, vaſis capitis utpote debilioribus ſemel ad hanc affe-

p. 40.
p. 42.
p. 44.
p. 46.
p. 49.
p. 51.
p. 54.
p. 55.

p. 57. ctionem diſpoſitis. Sinus laterales dilatatos in ſtrumoſis Auctor noſter aeque ac in cretinis MALACARNIUS *) conſpexit. Signis externis nullis ſaepe tamen, ut in aliis caſibus, inflammationes occul-
p. 59. tae adeſſe poſſunt, caute tamen ab effectibus circulationis ſub ultimis vitae momentis, docente Cl. PA-
p. 60. STA **), diſcernendae. Venae grandeſcunt cum ob maiorem ſanguinis ad arterias devenientis copiam, ſecretione, licet auctiore, tamen ab concitatiorem circulationem fere pro nihilo habenda, tum ob impeditum ſanguinis in correſpondentes venas reditum; inde venarum pulſatio praeſentibus polypis cordis;
p. 62. ſpaſmum arteriolarum minimarum, a CULLENO aſſumtum, locum non habere; neque venaeſectionis inutilitatem (in ſtrumis confirmatis) hanc theoriam
p. 65. infirmare. Neque ſanguinis quantitas negligenda, quum voraciores pueros hoc morbo citius tentari magisque foedari conſtet. Haereditarius in his ſaltem provinciis dici nequit; eo affecti, aeque ac cretini, in planitiem Italiae translati ſaepiſſime eodem li-
p. 67. berantur, uti e contrario Cl. Auctor virum ex alia regione advenam vidit, in quo ſtruma incipiens ſe monſtrabat, idem iam memorante IO. RUD. CAMERARIO ***). Falſum tamen aſſertum MITTERMAYERI ****), in tractu Bünsgenſi hoc malum haereditarium et vix non ſemper connatum eſſe, infantemque adeo eo deſtitutum

*) Vide Comm. noſtr. Vol. XXXV. p. 327. conf. ACKERMANN l. c. p. 35.

**) Vide Comm. noſtr. Vol. XXXII. p. 591. conf. Eorumd. Vol. XVII. p. 495.

***) Sylloge memorabilium medicinae, Tub. 1683. 8. cent. 9. §. 69.

****) Diſſ. de ſtrumis ac ſcrophulis Bünsgenſium, Praeſ. IO. ANDR. FISCHER, Erf. 1723.

tum imperfectum haberi. Neque aliis terrarum locis malum haereditarium esse, testimoniis Auctorum probatur (quibus addimus Cl. IOLIS de America meridionali).

Multus nunc est in exponenda vasorum lymphaticorum actione: glandulae thyreoideae actionem nondum satis illuxisse, neque ideo eam tuto inter lymphaticas ponendam esse; hydropem rarissime, imo numquam, oriri a sublata vasorum lymphaticorum actione, sed a secretione arterioſa nimis aucta, illorum vim absorbentem superante, admittenda tamen in quibusdam casibus illorum actione decrescente; attractionem, non irritabilitatem, caussam resorptionis esse, contra Cl. SCHREGER *); (inferius aliud contra hanc argumentum depromitur ex eo, quod vis eorum absorbens augeatur exulceratione, in variolis, hydrophobia, etc.) rupturam eorum a NUCKIO temere assumtam, ipsorum structurae contrariam; illustrari haec sanatione hydropis a moerore orti per laetitiam, strumarum et scrophularum per attractum manus regiae, et hydropis acuti per methodum antiphlogisticam **). Communicatio glandulae thyreoideae cum aliis per vasa lymphatica ad explicandam strumarum originem nihil valet; ingeniosissima DARWINI theoria de retrogrado vasorum lymphaticorum motu ***) si quid verisimilitudinis habet, eam tantum adipiscitur in nonnullorum symptomatum agonem concomitantium explicatione; vasa lymphatica non omnia, neque tam copiosa quam HEWSONUS prodit (in experimentis Cl. LALOUETTE ****)

p. 71.
p. 74.
p. 77.
p. 98.
p. 82.
p. 84.
p. 87.
p. 91.

*) De irritabilitate vasorum lymphaticorum, Lipſ. 1789. 8.

**) Vid. Comm. noſtr. Vol. XXVI. p. 331. ſeqq.

***) Eorumd. Vol. XXXII. p. 103.

****) Eorumd. Vol. I. p. 13. ſeq.

p. 98. acini Halleriani ab aëre impulſo diſrupti putandi),
p. 93. glandulam ipſam penetrant, neque ab humore vici-
do obſtrui poſſunt, quum ſemper accedat ad eas no-
p. 94. vus ſecretus humor tenuior, qui iſtum diluit; lu-
mina vaſorum lymphaticorum glandulis morboſis ea-
dem quae ſanis; etiam in harum inflammatione liber
per vaſa lymphatica humorum tranſitus, alioquin
bubones inflammati vel ulcerati oedemate pedum ſo-
p. 95. ciati eſſent; ſin autem impeditur, hoc fit a compreſ-
p. 97. ſione partium vicinarum. Neque demum concretio-
nes adeo ſingulares in ſtrumis repertae a lympha co-
gulata et indurata repeti poſſunt. Tumores glandu-
larum meſaraicarum nonniſi raro cum ſtruma conne-
p. 100. cti; ſtrumae vero nomen incongrue ad alios tumo-
res in quacumque corporis parte obvios, potiſſimum
p. 101. ſcrophuloſos, translatum. Differunt autem ſtrumae
a ſcrophulis, quod non habeant comites affectiones
infimi ventris, quod ſint morbus localis, nullum
alium niſi compreſſione producens, quod pubertatem
non tollantur, quod iuvenes et viros intactos non re-
linquant, neque vero in ſenibus redeant, quod in
locis, ubi graſſantur, nemini cauſſis ſeſe exponenti
pareant, quod endemiae ſint, imo epidemicae, quod
cum imbecillitate mentis et cretiniſmo complicentur
(ſcrophulae ſaepe cum mentis acumine), quod rhe-
chitis, vere rariſſima in his provinciis, numquam
cum iis ſit, quod curatio differat (alumine et vitriolo
ſtrumam potius generante, mercurio niſi noxio, ſal-
tem inutili, cuius laudes a confuſa utriuſque morbi
notione deducendae, ſpongia e contrario in ſcrophu-
lis irrita), quod raro in ſuppurationem abeat, quod
non ſit haereditaria, et mutatione coeli vitaeque di-
pareat, et tandem quod raro uterque morbus una
adſit, et tunc ſcrophuloſus glandularum colli tumor
nonnihil a veris ſcrophulis differre videatur.

Examen

Examen cauſſarum. Morbus licet haere rius non ſit, ad eum tamen a parentibus ad liberos diſpoſitio tranſit, quam ulterius provehat educatio praviſſima (praeter Tyrolis partem Italiam ſpectantem, in qua ut viri ſtrumoſi et cretini, ſic etiam pueruli fatui rariores, alii Tyrolis, Carinthiae et Stiriae ruſticorum pueri riſu cognoſcere matres rariſſime diſcunt, tetra potius, lurida et flebili facie, quam ridente, inſigniti), quam progignit ex parte pauperias, fovet ignavia; nutritio perverſa ex lacte materno minus bono, pulmentis viſcidis, caſtaneis crudis adeo atque immaturis, quae et in planitie copioſius ingeſtae niſi ſtrumas, ſaltem tumores et obſtructiones abdominales eruptionesque cutaneas procreant; ex creberrimo carnis ſuillae cum recentis tum fumo duratae (commendans illam CULLENUS *) taxatur) ex animalibus ſaginatis, uti generatim pinguedinis animalis abuſu; ex vegetabilibus crudioribus, potiſſimum leguminoſis et fagopyro, raro maturo ſatis riteque exſiccato in horrea delato, ut ſaepius germinet, quisquiliis varii generis permixto, cortice non ſatis ſeparato in farinam redacto, ex qua ſummo furni calore liba parantur extus uſta, intus nedum cocta; ex aliis pultibus farinaceis tenacibus, caſei et butyri abuſu, vini optimi defectu et peſſimi albi, ex acerbiſſimis immaturis uvis expreſſi, neque aetate melioris redditi, ut limpidum reddatur ſulphurati, ingurgitatione, cereviſia male praeparata (cui medici Carinthiae ſuperioris dyſenteriam epidemice ibi graſſatam adſcribunt — a cereviſia fortiore multos dyſuria, ab ea, cuius fermentatio impedita fuit, blenorrhoea affici — vehemens rurſus inſultus in CULLENUM, quod et in alios per totum librum ſaepius factum eſſe dolemus),

p. 105.
p. 107.
p. 110.
p. 113.
p. 120.
p. 121.
p. 122.

*) Eorumd. Vol. XXXII. p. 92.

aquis impuris ſabuloſis lutoſisque, ſpiritus vini abuſu,
ſale culinari ex Salisburgi Stiriaeque ſuperioris mine-
p. 127. ris, non puro, ſed ſale mirabili Gl. commixto (ana-
p. 126. lyſin eius Cl. MARABELLI inſtituit, quam ipſis huius
verbis hic inſeruit Cl. Auctor), quem iam SWIETE-
NIUS, licet irrito conatu, reiecit et cum vero ſale
marino commutandum ſuaſit, et cuius vis in ſtruma
generanda forte in acido vitriolico ponenda videtur,
ut idem in marga latens, non autem ferrum, ſtruma-
rum a PALLASIO in Sibiria obſervatarum *) cauſſa
putandum; ſic alibi ſchiſtum, ardeſiam, ſelenitem,
alumen, ſulphur, cuprum, montes calcareos idem aci-
dum praebere, ſtrumarum cauſſam, vix dubitandum.
p. 136. Accedit ad cauſſas iſtas miſerrimum vitae genus,
quum a duro labore agreſti protinus in foetidiſſimum
p. 141. popinae diverſorium, inferius amplius deſcriptum,
confluant homines cibos peſſimos avidiſſime devoran-
tes potuque ſe obruentes, illico ad laborem redi-
tur, ſub ardore ſolis conquiniſcente corpore peragendum,
p. 142. unde frequentes affectus comatoſi et apoplectici; ali-
in officinis ferri fuſoriis igni vehementiſſimo expoſiti
eoſdem patiuntur effectus, licet ferri calce per aura
rapta inſonte, quum illud impediat potius ſtrumam
p. 143. quam iuvet. Geſtatio ponderum ſuper caput immo-
rito pro cauſſa ſtrumae habetur, quum hic loci ob
collium inaequalitatem minus frequens ſit, et alibi
hoc more utentes a morbo immunes conſpiciantur;
potius ad firmandum caput ob antagoniſmum verte-
brarum nonnullorumque colli muſculorum inſervit:
ob turbatam tamen reſpirationem ſanguinem ad ca-
put inſigniter pelli non infitiandum. Maior culpa
coniicienda in tractionem plauſtrorum iumentoru-
more, praeſertim montes aſcendendo, capite antror-
ſum

*) Eorumd. Vol. XXI. p. 291.

ſum protruſo, thorace retrorſum tracto a cingulo valde compreſſo, adſtricto etiam induſio laryngem aliquando comprimente. Partus etiam ſtrumae (frequentis etiam in canibus femellis) cauſſa, accedente praecipue corporis feminei laxitate maiori quam virilis; huc referenda obſervatio b. ALIX *). Huius praevertendae cauſſa obſtetrices vindobonenſes parturientis collo ſudariola lintea ter quater circumligant, unde nonnumquam apoplexia aut pneumonia; clamores et ſtridores adacto ori ſtrophiolo impediunt. Ex eadem autem cauſſa, aut conatibus ſub coitu (inde notus ille locus CATULLI I. 65. v. 372 ſeq.), motibus animi, riſu nimio, elevatione ponderum, bronchocele ſive aeris in glandula thyreoidea collectio, novam ex aſpera arteria ſibi viam parantis, forſan ex ingenioſa theoria Cl. BRUGNATELLI de vaſorum aëreorum in corpore ſyſtemate explicanda. Nitrum non inter cauſſas ſtrumarum referendum. Aliae eaeque veriores cauſſae: miſera habitaculorum ligneorum conſtructio, eorumdem ſpurcities et humiditas; frigoris intenſior gradus longiorque duratio cum humiditate iuncti, interdum tamen inexſpectato calore interrupti; aqua itidem frigidiſſima, aeſtuante etiam corpore ſine diſcrimine ingurgitata, aeque ac glacies ſenſum ponderis et conſtrictionis in glandula thyreoidea excitans, non modo a fibrarum carnearum conſtrictione, ſed a ſanguine ibi magna copia collecto derivandum (BRUNONIS theoriam, cuius tamen ſemina hinc illinc apud veteres exſtent, plurimum lucis circa frigoris actionem non minus quam toti medicinae attuliſſe), adeo cognita in vulgus ſtrumarum cauſſa, ut inquilini potu aquae frigidae eas ſibi contrahant ad militiam ſubterfugiendam, poſteaque pota aqua

p. 145.

p. 149.

p. 151.

p. 159.

p. 165.

*) Ibid. p. 256.

aqua aliorum fontium non frigida, praecipue ex Aneſiorum valle balnea calida continente, iiſdem medeantur (nix et glacies liquatae ob frigus nocent,
p. 167. non ob peculiarem indolem aut aëris iacturam, quae levior eſt et ſub decurſu ſuper montes reſarcitur); nebulae in aeſtate ipſa frequentes, reſpirationem ipſamque forte circulationem ſanguinis ex impedita oxygenatione craſſioris redditi turbantes; immundities viarum, ob paupertatem lapidibus non ſtratarum, licet paludes nullae vicinae (pauperes has vias frequentantes nudipedes incedunt, unde a pedum refrigerio congeſtiones ſanguinis ſuperiora verſus); ventorum rarior ad valles montibus undique cinctas acceſſus.
p. 174. Quas SAUSSURIUS adducit cauſſas, ſitum pagorum
p. 175. deciviorem ad montes, poſitionem meridionalem, calorem maiorem ex radiorum ſolarium a montibus reflexione, aut prorſus non valere aut multas exceptiones pati, neque allatum ab EODEM Sumatrae exemplum huc trahi poſſe, eam enim eſſe montoſiſſimam et aquis frigidiſſimis humectatam, ac ſtrumoſos vel et cretinos hic in montibus ipſis obſervari, non autem in planitie; ſic etiam corruptionem aëris, vix
p. 184. ſemper eudiometro detegendam. Similis ratio eſt acoris in lotio alpicolarum reperiundi a Bordeau *) aſſumti; ſi adeſſet, pro effectu potius quam cauſſa habendi; et defectus acidi phoſphorei ob humidum abſorptum **), quum in ſtrumoſis et cretinis ſecundariis oſſa ſaepe naturali ſoliditate et figura conſpiciantur, verorumque cretinorum cranium ſemper oſſibus maioribus et ſaepe compactis conſtet. Pluri-
p. 186. mas igitur eſſe poſſe cauſſas, concludit Cl. Auctor, neque uni tantum adſcribendam vim ſtrumae perficiendae;

*) Eorumd. Vol. VIII. p. 64.
**) ACKERMANN l. c. p. 63. ſeqq.

dae; plures ſimul iunctas requiri, licet interdum uni- p. 190.
ca ſufficiat, ſi opportunitatem invenerit. Aliquan- p. 191.
do ſtruma tracheae ipſi arcte adhaeret ipſamque com-
primit; aliae eius ſequelae: difficultas loquendi vo- p. 194.
cisque mutatio etiam in ſimpliciter ſtrumoſis, ideo-
que non a ſola paris vagi compreſſione, unde in ve-
ris cretinis deduxit ACKERMANNUS *).

Curationis auxiliis, quippe ab aliis iam propoſi-
tis, ulterius non immoratur Auctor noſter: plus
praeſtari praeſervando, quam ipſo morbo iam prae-
ſente tollendo. Inter alia remedia laudatur ſoda hi-
ſpanica ex obſervationibus Cl. WISNER, phyſici cir-
culi iudenburgenſis.

VII.

THEOPHANIS NONNI *epitome de curatione morbo-
rum graec. et lat. ope manuſcriptor. recenſuit no-
tasque adiecit* IO. STEPH. BERNARD. Goth. ap. Et-
tinger: Amſt. ap. I. St. v. Eſveldt Holtrop et ſoc.
CIↃIↃCCLXXXXIV. 8. To. I. pagg. 463.

Meritiſſimus olim de edendis variis minorum gen-
tium medicis graecis BERNARD laboribus in
hoc literarum humaniorum campo ſuſceptis coroni-
dem quaſi impoſuit hac THEOPHANIS NONNI editio-
ne. Etenim dum ſub prelo adhuc ſudabat hoc opuſ-
culum, mortuus eſt. Nos grati erga BERNARDI in-
ſignia in medicos graecos, quos tineis et blattis ere-
ptos eruditiſſimis inſtruxit notis, atque ſic etiam iis,
qui a medicinae ſtudio alieni ſunt, commendavit, bre-
viter commemorabimus, quae Nonnus editori debeat
noviſſimo.

HIERE-

*) Ibid. p. 48.

HIEREMIAM MARTIUM conſtat primum ex cod. mſto bibliothecae Auguſtanae edidiſſe hunc medicum, qui ſub imperatore Conſtantino Porphyrogeneta vixit, eiusque iuſſu hos conſcripſit libros. Eius nomen in variis variat codicibus. Nam alii eum vocant *Nonum*, alii, idque rectius, *Nonnum*, quo pertinet unus e pluribus Vindobonenſibus, omnium optime *Theophanem*. Hoc enim nomine floruit Conſtantinopoli medicus, qui etiam libros de diaeta iuſſu eiusdem, quem iam nominavimus, imperatoris conſcripſit, quorum praefationes, quod ad ſenſum attinet, cum prooemio huius epitomes ſatis conſpirant. Inde *B.* putat, verum auctoris nomen fuiſſe vel *Theophanis Nonni*, vel *Nonni Theophanis*, quorum alterum dignitatis ſit, vt Actuarii et Protoſpatharii.

Romanus natione fuerit, an latino nomine praeditus, infinitum cum aliis viris doctis reliquit *B.* Fabricius vero in ea ſententia eſt, ut credat, noſtrum auctorem latino nomine inſignitum fuiſſe.

Nonni aetatem in tempora Conſtantini Porphyrogenetae incidiſſe ex praefatione conſtat auctoris. Sed quinam Conſtantinorum, hoc nomine clarorum ſit intelligendus, adhuc ſub iudice eſt. *B.* cum Lambecio, Fabricio, Saxio, aliis Conſtantinum, Leonis filium, non autem Conſtantinum Ducam, quem Martius vult, intelligendum eſſe putat. Nos quidem nihil tribuimus illi argumento, quo *B.* ad ſententiam ſuam firmandam utitur, non potuiſſe Nonnum Conſtantino Ducae a ſanitatis cura fuiſſe, quod huius medicus peculiaris a Theophylacto vocetur *Nicetes*: nec magis ſtringere veritatem videtur hoc, quod in Noſtri opuſculo pauca admodum occurrant, quae ad chirurgiam pertineant, cuius ſtudium Conſtantini, Leonis filii, temporibus negligebatur, ac ſub Conſtantino Duca denuo vires ſumſit.

Pluri-

Plurima, niſi omnia ex aliis ſcriptoribus hauſta pro ſuis vendidiſſe NONNUM, ſuppreſſis eorum, a quibus profecerit, nominibus, FREIND, COCCHI (praef. ad chirurg. vett. p. X.) et ED. MILWARD (a letter to Hans Sloane p. 9.) monuerunt, auctorique vitio verterunt. Sed is fere omnium hac aetate ſcriptorum mos fuit, et multa, quae ex ALEXANDRO in ſuos hortulos derivavit noſter, ab aliena manu adiecta eſſe ſuſpicatur *B.* quod et prolixiora verboſioraque videntur, et a codicibus Vindobonenſibus recte abſunt. Niſi malimus ſtatuere, duas huius libri editiones ab ipſo auctore paratas, et in altera illas lacinias additas eſſe, quae in Vindobonenſibus codicibus deſunt.

Cel. *B.* ut textum, quem vocant, Nonni integritati reſtitueret ſuae, et excuſſit veterum medicorum, qui graeco ſermone ſcripſerunt, monimenta, indagavitque ea loca, quae inde in Nonnum fluxerant, et codicibus miſtis uſus eſt. Eruditiſſimus IO. B. BOLLA merito hic laudandus eſt, quod precibus BERNARDI locum dederit, atque quatuor codices bibliothecae Vindobonenſis, aetate non multum inter ſe diverſos, diligenter cum editione contulerit Martii. Dein quoque Cel. d'ANSSE DE VILLOISON promovit hanc editionem collatione diligenti codicis Sangermanenſis, ad quam DIAMANTES CORES, eruditiſſimus medicus, qui nunc, ut Hippocratis editionem parare poſſit optimam, codices eius excuſſurus varias peregrinatur terras, ab illo impulſus eſt.

Annotationum, quibus Nonnum exornavit et auxit *B.*, copioſiſſimarum et eruditiſſimarum ea potiſſimum eſt ratio, ut lectionem huius ſcriptoris depravatam integritati reſtitueret ſuae. Hinc diligentiſſime indagavit loca ſcriptorum, unde noſter ſua hauſerit: alia addidit, in quibus verborum ſententiarumque ſimilitudo quaedam obſervatur; denique lectionum

ctionum varietatem, e codicibus diligenter excerptam, cum lectoribus communicavit. Neque ullam occaſionem omiſit, et aliis ſcriptoribus graecis lucem adfundendi, et eorum dictionem, ſicubi deprauata viſa fuerat, in integrum reſtituendi. Ita enim philologos quoque ad Nonni lectionem allicere poſſe ſibi videbatur. Eandem rationem BERNARDUM in Syneſio, Palladio, Hypato, Demetrio Pepagomeno, Pſelloque, ſed parciori manu, adhibuiſſe conſtat. Dolendum omnino, viri eruditiſſimi doctrinam et ſtudia in extremo vitae ſtadio occupata fuiſſe in edendo ſcriptore, qui tali honore profecto dignus non erat, et neglectos reliquiſſe Caſſium, Aretaeum, Alexandrum Trallianum aliosque, qui non omnia ſua et aliis deſumſerunt, et nil niſi rudem indigeſtamque medicamentorum farraginem undiquaque corraſam lectoribus propinarunt ſuis, ſed naturam rimati ſunt et corporis humani, et morborum, atque ſe non oſcitantes eorum, quae hic contingere ſolent, obſervatores exhibuerunt. Sed trahit ſua quemque voluptas. Quam ob rem hoc Catone contenti ſimus.

De auctore ipſo non opus eſſe videtur, ut plura adiiciamus. Notum enim eſt, ipſum a capite ordiri, quod in eo ſedes animae rationalis collocata ſit, et expoſitis capillorum variis affectibus, variis cephalalgiae ſpeciebus aliisque, qui caput laedunt, affectibus ad mala pectoris tranſit, iisque enarratis de febribus differit. Quae omnia capitibus CL. continentur, materiamque tomi prioris praebent.

Denique non poſſumus non et laudare bibliopolas, qui nihil omiſerunt, quod ad elegantiam Nonno conciliandam facere poſſe putabant.

VIII.

VIII.

De morbo Gallico ſcriptores medici et hiſtorici partim inediti, partim rari et notationibus aucti. Accedunt morbi Gallici origines Maranicae. Collegit, edidit, gloſſario et indice auxit D. CHR. GOTHFR. GRUNER. Ien. CIↃIↃCCXCIII. pagg. 624. Praef. p. XVIII. Orig. Maran. p. XXXVI.

Ex quo lis de vera morbi venerei origine exarſit, magnaque virorum eruditorum contentione agitata eſt, ſumma cum diligentia excuſſa ſunt illorum medicorum et hiſtoricorum ſcripta, qui eo ipſo tempore vixerunt, quo hoc malum ex improviſo in Italia prorupit, omnemque Europam ſaevitie et foeditate ſua in admirationem ſtuporemque abripuit. LUISINUM novimus iam ſeculo XVI. collegiſſe illos medicos, qui vel integris libris, vel quoque obiter morbi venerei curationem tradiderunt; quam collectionem HERM. BOERHAAVIUS ſub nomine *Aphrodiſiaci* duobus voluminibus L. B. 1738. f. recudendam curavit. Illuſtris GRUNERUS mancam hanc collectionem, quae LIX tantum ſcriptores continet, ſupplevit, atque ſic votis reſpondit, ab eruditis, quibus morborum origines indagare volupe eſt, diu multumque in medium prolatis. Retulimus de hac Aphrodiſiaci continuatione ad lectores noſtros *). Ab illo autem tempore neutiquam fatigatus, aut taedio rei permotus poſuit ſtudium, ſed ultra CCC volumina et poetarum et medicorum et hiſtoricorum, qui res Italicas, Hiſpanas et Gallicas, inprimis Caroli VIII. regis expeditionem ſub hoc tempore pertractarunt, perſcrutatus

*) Conf. Vol. XXXIII. p. 422 ſqq.

tatus eſt. Meſſis, quam ex hac lectione fecerat, admodum parca fuit. Neque tamen ſic eius ardor, obſcuritatem, qua origines morbi Gallici involutae premuntur, tollendi, deferbuit, ſed potius incenſus magis eſt, cum *Tani*, teſtis coaevi et locupletiſſimi, ſcriptionem Florentiis latitantem et nondum editam audiret. Rogavit Cl. FOSSIUM, qui academiae ſcientiarum regiae Florentinae ab epiſtolis eſt, ut librum illum deſcribendum curaret. Quibus precibus cum ille annueret benivole, et Celeb. RÖMER, qui eodem libro potitus eius editionem publice promiſerat, ab hoc deſiſteret conſilio, Ill. GRUNERUS non ſolum *Tanum*, ſed et alia, quae illis duabus collectionibus nondum continerentur, de prima morbi foedi origine teſtimonia in publicum produxit. Quo quidem gratiam medicorum omnium, quibus eiusmodi dilucidationes haud diſplicent, meritum fuiſſe Celeberrimum Editorem, certiſſime perſuaſi ſumus. Sed non in eo ſubſtitit Viri Summi diligentia, ut typis ſolummodo recudenda curaret illa, ad hiſtoriam curationemque morbi venerei pertinentia monimenta, ſed et adnotationes plurimas adſperſit, gloſſario inſtruxit, quo voces inſolitae in TANO aliisque huius aevi ſcriptoribus occurrentes illuſtratae, corruptae emendatae ſunt, indicem rerum memorabilium confecit atque denique diſſertatione peculiari ſuam de originibus morbi venerei Maranicis ſententiam copioſe ulterius expoſuit. Priusquam haec curioſus enarraturi ſumus, iuvat illos morbi Gallici narratores, quibus adhuc caremus, hic excerpere, ut, ſi eorum hic vel ille forte a Lectoribus noſtris in bibliothecarum forulis ſepultus fuerit deprehenſus, inde in lucem adſpectumque omnium protrahi protractusque cum Illuſtri GRUNERO communicari queat. Sunt vero hi:

I.

1. Decretum ſenatus Pariſienſis a. 1494. quod e coniectura Summe venerabilis HENSLERI extare dicitur.
2. FRC. de VILLABOLOS tratado de la enfermedad de las bubas. Salmanticae 1498. f. Qui quidem liber quamvis multum lucis adfundere poſſe quaeſtioni de luis venereae origine recte iudicatur a Celeb. GRUNERO, tamen a nullo eorum, qui recens illam litem ventilarunt, viſus atque adhibitus eſt.
3. SIMON. PISTORIS poſitio de malo Franco. Lipſ ap. Marc. Brandt. 1498. 4. Pertinet haec ſcriptio ad duas alias eiusdem auctoris, quae GR. recudendas curavit in *Aphrodiſ.* n. XXI. XXII.
4. MART. POLLICHII ſ. MELLERSTADII declaratio defenſiva cuiusd. poſitionis de morbo Franco p. PISTORIUM diſputate. Lipſ. 1500. 4. Reſponſio in ſupra dictos errores SYM. PISTORIS de malo Franco p. MART. POLLICH. Lipſ. ap. Marc. Brandt. 1501. 4. Reſponſio ad confutationem conflatorum circa poſitionem quandam extraneam et puerilem etc. Lipſ. 1501. 4.
5. IOA. de FOGUEDA de puſtulis, quae ſaphati nominantur. ſ. a. et l. Cuius aetatem GR. contra GIRTANNERUM, qui eam ad 1526. retulit, ad initium ſeculi referre mavult, propterea quod eo tempore cum TANVS, tum alii morbum venereum illo nomine (*ſaphati*) inſignire ſolebant.
6. IAC. a BETHENCOURT nova poenitentialis quadrageſima, nec non purgatorium in morbum gallicum ſ. venereum, una cum dialogo aquae, argenti ac ligni guaiaci colluctantium ſuper dicti morbi curationis praelatura, opus fructiferum. Pariſ. typ. Nic. Savetier 1527. 8.

Qui libellus quamvis in bibliotheca Pariſienſi, olim regia, extet, tamen nullo modo comparari potuit.

7. FRC. DELGADO del modo de adoperare el legno ſanto, overò del modo che ſe guariſca il mal françoſo ed ogni mal incuralibile. In Venez. 1529. 4.

8. THOM. PHILOLOGI, Ravennatis, mali Galeci ſanandi, vini, ligni et aquae, unctionis, ceroti, ſuffumigii, praecipitati ac reliquorum modi omnes. Venet. p. Io. Ant. de Nicolinis de Sabic. 1538. 4. Ter repetitus typis liber, ſecunda nempe vice ibid. 1545. 8. Tertia denique hoc titulo: *Malum Gallicum*, depilativam, unguitivam, dentativam, nodos, ulcera, vitia quaeque, affectus et rheumata uſque ad contortos ſanans. Ligni Indici, aquae, vini, ſublimati, cynae, ſpartae parillae, Hyſan, Hetechen, Caravalgii altar, Mechoacan, antimonii, unctionis, ceroti, ſuffumigii, praecipitati, ſeminis Indi ac additorum mundi novi et reliquorum modos omnes et facultates explicat. Ven. ap. Petr. de Franciſcis. 1575. 8.

9. Le triomphe de très haulte et puiſſante Dame Verolle, Royne du Puy d'Amours: nouvellement compoſé par l'Inventeur de menus plaiſirs honneſtes. (MART. DORCHESINO.) à Lyon 1539. 12.

Qui ſi omnes in retia, a Cel. GRUNERO tenſa, olim, quod ſperandum, inciderint, poterunt in unum volumen collecti alterum operis, quod iam indicamus, volumen efficere.

Nunc ad *origines Maranicas* morbi venerei accedamus. Iam in *Almanaco meditis et a medicinae curatiore ſtudio alienis dicato* aliquoties coniecerat Doct. GRUN. eas ad ſolos Maranos Hiſpania pulſos pertinere,

nere, ſi novam a venere contagionem ſpectemus; febrem vero epidemicam, ſub qua fere incidebat, deberi peſtilentiae tunc temporis per omnem Italiam inde ab anno ſeculi ſecundo et nonageſimo uſque ad finem graſſanti, dein fere deſinenti; naturam denique et ſymptomatum formam eſſe ita comparatam, ut, quam proxime abſit a lepra morbus Gallicus, abunde intelligatur. Hanc ſententiam, quam olim brevius adumbraverat, nunc fuſius explicat, argumentisque graviſſimis ita corroborat, ut veritati eius nihil amplius deeſſe videatur. Rex ſcilicet *Ferdinandus* III. Mauros, qui anno DCCXIV. in ſubſidium vocati contra RODERICUM, Gothorum regem, ex Africa ad Hiſpaniam appulſi omnem brevi poſt Hiſpaniam, Luſitaniamque occupaverant, ſpoliatos variis provinciis regno Granatenſi concluſit concluſosque poſt innumeras clades coëgit, ut ſe cum rege, BOABDELE, ipſi calendis Ian. CIↃCDXCII. traderent. Eodem anno cum per edictum omnes Iudaei, niſi religionem mutarent, ex omni Hiſpanorum ditione intra IV. menſes diſcedere iuberentur, ultra octoginta millia homines, Hiſpania relicta, Africam, Italiam, Luſitaniam, Galliam rel. petierunt, omnibus bonis ſpoliati, omni malorum genere vexati, peſte miſere oppreſſi. Hi Iudaei vel haeretici Hiſpani vulgariter dicti ſunt lingua Hiſpana *Marrani*, auctore INFESSURA diar. urb. Rom. p. 1979. To. II. corp. hiſtor. med. aev. ed. ECCARDO. Illam vocem idem denotare, quod *Sues*, monuit Amic. et Doct. SPRENGEL (*Verſ. ein. pragm. Geſch. d. Arzneyk.* Th. II. p. 571.). Qui quidem Marrani, genere ac origine Africani, cum leprae non fuerint expertes, miaſma leproſum ſub adminiſtione peſtis epidemicae potuiſſe producere novum morbum, et vere produxiſſe. Coitus malum affrixit naturalibus, et balnea calida, tunc magno uſui vel potius abuſui, materiam cum maxime ad cu-

tem evocaſſe videntur. Veterem igitur morbum vocat Celeb. GR. quatenus leprae formam habet et repraeſentat, novum vero, quatenus et cum febre fiebat, et cutim febre occupabat, fomitem a Marranis advenis repetit, formam modumque conſtitutioni aëris attribuit. His igitur curate expoſitis, variorumque ſcriptorum, praeprimis inter Hiſpanos hiſtoricorum, teſtimoniis munitis, ad ea, quae contra hanc ſententiam dubia mota ſunt, ſubmovenda progreditur. Scilicet obiiciunt PACIFICI MAXIMI verſus, quibus iam anno MCDLXXXIX gonorrhoeae mentio et in pene cancri facta eſt. Dein PETR. PINCTOREM eundem morbum iam anno MCDLXXXIII. adoleviſſe, anno MCDXCII. recruduiſſe referre aiunt. Denique quaerunt, lues an apud Marranos endemia fuerit, nec ne. His ita reſpondet Vir Illuſtr. ut 1) illa mala quidem vere venerea eſſe concedat, ſed perfecte eadem cum morbo gallico eſſe neget; 2) PETRI PINCTORIS affirmationi, ad quam roborandam cum auctor nihil praeter ſtellarum coniunctionem afferat, ex quo utriusque mali ſimilitudo et affinitas colligi poſſit, neutiquam eſſe fidem habendam aſſeveret; 3) endemiam luis conditionem probabilem habeat, cum Marani, e leproſorum familia oriundi, valde libidinoſi fuerint, illudque miaſma epidemica tunc peſte ita commutari potuerit, ut contagione ac caede multa illud celebraretur.

Opuſcula, quae hoc volumine continentur, ſunt haec, ut taceam primo loco commemoratas leges quasdam, a Noribergenſi ſenatu latas anno MCDXCVI. quibus balneatores iubebantur ab ulteriori inſtrumentorum illorum uſu abſtinere, quae ad barbam tondendam venamque ſecandam hominibus *novo* morbo aegrotantibus adhibita fuerint:

I. De Saphati IULIANI TANI, Pratenſis phyſici, liber ad Leonem X, Pontificem Maximum. Hoc opuſ-

opuſculum, ſcriptum ſub initio ſec. XVI., inter codices bibliothecae Laurentianae, quae Florentiae aſſervatur, latuit. Eius notitiam primus Cl. Editori dedit Cel. FOSSIUS, acad. Florent. ſcient. ab epiſt., et accurate deſcribendum curavit. Quis fuerit libelli auctor, non conſtat. Iuvenis, i. e. XXXVII. annos natus hunc de novo morbo librum, hortatu FRC. SALVIATI, e familia praedicatorum, ſcripſit materia inde ab XXI. aetatis anno collecta. Cum vero LEONIS X. pontificatus intra annos MDXIII — MDXXI. contineatur, in idem tempus auctoris noſtri aetas incidat, neceſſe eſt. PAUL. CORTESIUS, quem operis ſuaſorem nominat, fuit Protonotarius apoſtolicus et epiſcopus Urbinas, mortuus MDX. Inde facile eſt ad colligendum, TANUM fuiſſe e primis de lue venerea ſcriptoribus, neutiquam autem primum, quod aliis perſuadere auctor cupit. Etenim LEONICENUM, NICCOL. FLORENTINUM, NAT. MONTESAURUM, ANT. SCANAROLUM, IO. SALICETUM et PETR. PINCTOREM legiſſe auctorem apparet. Ipſe in confutandis his auctoribus ob acre, quo fervuerit, veritatis tuendae ſtudium eſſe quidem occupatum fatetur, ſed *parcenti* litura quod cenſores librorum novorum noſtra aetate ſibi dictum notari deberent, qui quo iuniores, quoque parciori doctrina inſtructi ad iudicia de auctoribus ſaepe graviſſimis doctiſſimisque ferenda acceſſerint, eo ſeverius iudicent, eoque maligniori dente rodant. Anno aetatis XXIV. in gymnaſio Bononienſi philoſophiam legit. Nondum annis XXIX. elapſis Prati opuſculum elaboravit, idque Geminianenſi in oppido, ubi ante quinquennium phyſicus factus erat, annum XXXVI. agens plane abſolvit. Plurium librorum, ab ipſo compoſitorum, mentionem iniicit, de *urina*; de *infirmorum viſitatione*; de *praeſervandis a phthiſi fratribus praedicatoribus*; deque *ſanitate totius hominis*. Galeni nomine p. 9. p. 12.

mine filium commemorat. Primum ſe Pratenſem ſcriptorem eſſe adſeverat. Ipſum anno 1495. extrema aeſtate PH. DECIUM, I. V. D. in Florentino Gymnaſio, Prati, Piſis tunc rebellibus, publice legentem, morbo venereo affectum vidiſſe.

Liber ipſe capitibus diſtinctus IV. quorum *primum* de morbi huius eſſentia exponit, quem novum apparuiſſe in Europa, atque a Gallis vulgari nomine Neapolitanum, a Neapolitanis vero Italisque Gallicum vocatum eſſe auct. aſſerit. Septem de natura novi morbi opinionibus allatis octavam eamque ſuam adiicit, eum nempe nihil aliud eſſe, quam AVICENNAE *ſaphati*, quod LEONICENUS et SCANAROLUS negaverant. *Secundum* caput de cauſſis atque ſignis, primumque efficientibus et ſuperioribus agit. Praecipue lenonibus, meretricibus atque foedam coitu et vino vitam ducentibus hominibus infeſtum, vel ante regis adventum, fuiſſe morbum; ſique boni ac nobiles viri eodem laboraverint, id linteorum, potus et oſculi contagione accidiſſe. Aſtra, aërisque intemperiem accuſat ut ſuperiorem mali cauſam, quoniam populos, regione, genere, complexione, aetate, regimine, moribusque diverſos invadat epidemice. Contagio inprimis propagari morbum, ſc. comeſtione ac inordinata cum vaſis, praecipue affectorum, ex regis adventu potatione, ſomno cum infectis, vel in eorum cubili, coituque; abraſione ab infectis et eorum novacula, confabulatione cum amicis, praecipue ad os admoti ſi fuerint, dum loquuntur, vel ſe invicem oſculantur. Caſtos et ſobrios immunes a morbo manſiſſe. In aliis morbi ſymptomata levia, in aliis vero intenſa et acutiora; hinc morbum aliis moleſtiorem, diuturniorem atque maligniorem, aliis vero mitiorem, breviorem benigniorem que eſſe, puſtularumque copiam maiorem minoremque. Luem per multos annos iam viſam fuiſſe. Morbum, niſi

ipſi

ipſi cito convenienterque medeamur, non tantum fieri incurabilem, ſed et in contagionem tranſire incurabilem; eum in quibusdam ad lepram, in aliis ad apoſtemata declinare, et ad turpem extenuationem, maraſmum, tabem, iuncturarumque dolores ducere; auferri appetitum ſomnumque, hominemque adeo abominabilem reddi, ut ab omnibus non ſolum fugiatur, ſed odio etiam habeatur. Capite *tertio* et *quarto* curatio morbi continetur. Inter alia etiam unguenti Neapolitani uſus commendatur, quod cum porci, aut hirci, aut, quia haec nimis valide reſolvat, caprina axungia parandum, et toti aegroti corpori mane ac veſperi inungendum: quo facto aeger faſcia involutus lecto poni, ſtragulisque leviter tegi debeat. Ne autem materia morbi repercuſſa ad gutturferatur, ex quo *alcola* ori innaſci, deglutitioque impediri ſoleat, omni veſpera caſſiae ſemiunciam, octavoque poſt repercuſſionem die validum pharmacum exhibendum curavit, ne materia gutturi neque regiis membris infigeretur.

Mittimus varios minoris momenti auctores, commoraturi paululum in commemoratione VIII. AUGUSTIN. NIPHI, qui clarus inde ab ann. 1492. philoſophus, philologus, medicus, vario nomine dictus EUTYCHIUS, PHILOTHEUS, SUESSANUS, MEDICES, librum ſcripſiſſe fertur *de morbo gallico*. Sed hunc librum ad verbum reſpondere libro 10. PASCHALIS, edito in *collect. Luiſin.* Cel. GRUNER. vidit. Dubium ergo, NIPHUS unquam id genus opuſculum ſcripſerit, an plagii reus putandus ſit. Hic ex eiusdem NIPHI *de falſa diluvii prognoſtication* libr. III. Flor. 1520. 4. adducitur, morbum gallicum ab illo pro univerſali diluvio habitum, eumque ortum eſſe ab ea Saturni et Martis coniunctione, quae 1496. die 6. Ian. contigerit.

IX. HIER. EMSER, non quidem medicus ille, ſed ducalis Secretarius, *Epitomen ad ſanct. dom. noſtrum Papam* IULIUM *II. ſuper vita, miraculis et ſanctimonia divi* BENNONIS *Epiſcopi quondam inſignis et ingenuae eccleſiae Miſſnenſis*, anno MDV. ducentis verſibus ſcripſit, ipſique addidit *Vitam beati* BENNONIS *Epiſcopi Miſnenſis ad* LEONEM X. Pont. max. Romae M. D. XX. 4. Hac vita continentur miracula, quae etiam ad morborum curationem pertinent. Inter hos morbos obſervare licet luem quoque veneream. Curationum harum nonnullae contigiſſe feruntur anno p. Ch. n. MCDXCIX. Aegroti narrantur aut omnino morbo venereo laborare, aut hac lue per omnem faciem crudelem in modum arroſi, aut in pede gallico (?) morbo gallico adfecti, aut eodem morbo una contagione ſimul infecti, aut ex diutino morbo gallico ita contracti, ut a paralyticis haud multum differrent, aut e morbo hoc paralytici et phrenetici, aut per pleraque corporis membra ita crudeliter corroſi, ut oſſa nuda ſine carnibus extarent, et ſic porro.

XIII. THOMAS RANGONUS, qui Venetiis MDXXXV. 4. libellum *de repentinis mortiferis et, ut ita dicam, miraculoſis noſtri temporis aegritudinibus* edidit, quo diſertis contendit verbis, contagioſum gallicum morbum anno MCCCCLXXXVIII. vel ſaltem MCCCCXCIV. coitu trium ſuperiorum planetarum in ſigno cancri ortum eſſe.

XIV. IO. ANT. ROVERELLUS, libri *de morbo quodam Paturſa, qui vulgo gallicus appellatur*, auctor, qui dil gentiſſimis de omni ad luem veneream pertinenti librorum apparatu ſcriptoribus ASTRUCIO et GIRTANNERO haud viſus fuiſſe videtur. Priorem libri, horrida et ſubinde perquam obſcura oratione conſcripti, partem, quae in pathologia morbi venerei explicanda verſatur, totam ex ALMENARE exſcripſit,

pſit, fonte, unde hauſerat, ut ſolent plagiarii, diligenter celato. Poſterior vero pars, quae curationem morbi foedi continet, et haud ſpernenda eſt, varias auctorum de natura et qualitate morbi gallici, quatenus propius a lepra abeſt, perſtringit, varios contagii modos explicat, variasque medendi vias enarrat. — Illuſtr. GRUNERUS varias ex ALMENARE lectiones excerpſit, excerptasque textui Roverelliano ſubiecit.

XV. REMACLUS FUCHS. Eius *methodus morbi hiſpanici, quem alii gallicum, alii neapolitanum appellant, curandi per ligni indici, quod Guaiacum vulgo dicitur, decoctum exquiſitiſſima* prodiit Pariſ. MDXLI. 4. et continet quaſi in compendio omnia, quae ad rectam gallici morbi cognitionem et curationem illo tempore pertinere credebantur. Oratio quoque, qua hic liber conſcriptus eſt, ita comparata eſt, ut barbari priorum fere omnium ſcriptorum ſtili taedio captus et paene confectus in huius lectione libenter commoreris.

Qui nunc priores excipiunt, ALOYSIUS MUNDELLA, ANTON. FUMANELLUS, HIERON. CARDANUS, HERC. BONACOSSUS, BERNARD. CORIUS, IO. LANGIUS, IOACH. CURAEUS, IO. HESSUS, THOM. ERNSTUS, ACHILL. PIRMINIUS GASSARUS, IO. CRATO, THOM. IORDANUS, eos omnes ſilentio praeterire cogimur, cum noſtra de hoc GRUNERI opere narratio iam fines propoſitos migraſſe videatur.

IX.

Litteratura univerſa materiae medicae alimentariae, toxicologiae, pharmaciae et therapiae generalis, medicae atque chirurgicae potiſſimum academica. Scripſit *E. G. Baldinger*, philoſ. et medic. doct. Seren. ac potentiſſ. *Guilielmo* IX. Haſſiae Landgr. Conſil. int. et archiater, et ord. med. Marb. prof. prim. ſociet. Haſſiac. ſtud. antiquit. et agric. membrum. Marburgi in offic. nov. librar. acad. CIↃIↃCCLXXXXIII. 8. pagg. 360. dedic. praef. et cont. pagg. XX.

Quibus hiſtoriae literariae ſtudium curae cordique eſt, iis haud poterit non acceptiſſimus eſſe labor illuſtr. auct quem conſumſit in eo, vt colligeret plurimarum diſſertationum titulos, ad eas medicinae partes, quas libri inſcriptio commemorat, pertinentium, collectosque ita ordinaret, vt facillimo negotio quaelibet diſſertatio poſſet inveniri. Cuius quidem laboris commendatio maior adhuc foret, ſi plenus eſſet index, atque omnes tituli ſumma diligentia deſcripti. In utroque defuit votis eruditorum clariſſ. *Baldingerus*. Nam accuratius pervolventi hunc librum multa occurrent ſpecimina feſtinationis et incuriae, quae vitari ab eo, qui ipſe plurimorum hic commemoratorum libellorum copiam habet, et poterant facillime, et debebant ab eo, qui in re literaria tractanda ſuum ſtudium ſuamque operam poſuit.

Triplex inprimis vitium eſt, quo haec *Litteratura* quam vocavit auctor, laborare videtur. Scilicet partim diſſertationes multae incongruis locis collocatae reperiuntur, in quos is tantum, qui nihil earum

niſi

niſi titulum, et ne hunc quidem accurate, inſpexit, eas conſtituere poteſt, partim nomina propria auctorum, anni et loci, quibus prodiere, et tituli denique ipſi vario modo contracta, et negligenter indicata ſunt, partim multae diſſertationes cum inter antiquiores, tum praeſertim inter recentiores omiſſae. Nos haec plane non eo animo animadvertimus, ut reprehendendi pruritui, qui longe a nobis abeſt, ſatis faciamus; cum enim in eodem campo diu multumque deſudaverimus, experientia edocti ſcimus, quam difficile ſit, in tali libro omnia cavere vitia, quae vel diligentiſſimo ſcriptori poſſunt excidere; ſed ut et nos ſymbolam conferamus, qua cum tertia vice prodierit hic liber (prima enim eius editio Altenburgi CIↃIↃCCLXVIII. 4 typis exſcripta eſt), emendatior pleniorque reddi poſſit.

Priusquam vero teſtes producimus, quibus veritas accuſationis noſtrae firmari poteſt, totius libelli deſcriptionem formamque tradere, atque cum lectoribus noſtris communicare lubet. Is quidem duabus partibus conſtat, quarum PRIOR, quae in praecognoſcendorum enumeratione verſatur, in duas ſectiones diviſa eſt. *Prior* enim de iis, quae medicamentorum vires, nec non educta et producta concernunt, in univerſum agens, diſſertationes huc pertinentes ſub hisce titulis ordinatas in medium adfert: alimenta; medicamenti notio; virium exploratio univerſalis; adminicula, quibus vires explorantur, et quidem habitus, ſenſatio externa, chemica analyſis; medicamentorum agendi modus; cenſura medicamentorum; ſelectus remediorum et in univerſum, et in ſpecie; contrariorum compoſitio; doſis; vehiculum; chemia, quatenus ad praecognoſcenda materiae medicae ſpectat; pharmacia et chemia pharmaceutica; operationes chemico-pharmaceuticae; chemiae pharmaceuticae producta; principia chemica corpo-

corporum; ſal, idque eſſentiale, fixum, volatile, alcali; tincturae alcalinae; ſal acidum; tincturae acidae; ſpiritus acidi, ardens; aër fixus; acida dulcificata; ſal medium; tincturae ſalinae; phlogiſton, ſulphur, ignis; acidum pingue; ſpiritus chemici; gummi; oleum, idque cum aethereum, tum expreſſum; ſapo; phoſphorus. — *Poſterior* ſectio ſiſtit remediorum claſſes agendique modos, illas quidem hoc modo conſtitutas: evacuantia; emetica; purgantia; diaphoretica; bezoardica; diuretica; lithontriptica; emmenagoga; ptarmica; maſticatoria; ſialagoga; bechica; digeſtiva; carminativa; phyſagoga; anthelminthica; venaeſectio et arteriotomia; hirudines; ſcarificatio; cucurbitulae; veſicantia; ſeptica; cauterium et uſtio; fonticuli; ſetaceum. Inſitio achorum, ſcabiei, variolarum, morbillorum, peſtis atque gonorrhoeae. Paracenteſis. Corrigentia; roborantia; emollientia; conſolidantia; corroſiva; antiſeptica; topica; coſmetica. Attenuantia; reſolventia; inſpiſſantia; diluentia et demulcentia; aperientia; cardiaca, analeptica, nervina; ſtimulantia, repellentia, derivantia, attrahentia, aphrodiſiaca; antiſpaſmodica; anodyna, narcotica; maturantia; ſuppurantia; ſpecifica eaque cephalica, antifebrilia, antidyſenterica, antepileptica, hydropica, antodontalgica, antiphthiſica, phyſagoga (?), antipodagrica, antiſyphilitica, ſtomachica, viſceralia, uterina, panacea. Arcana. Clyſmata. Electricitas. Unctio. Frictio. Vapores. Fomenta. Suffimenta. Ligatura. Aër dephlogiſticatus, marinus. Muſica Exercitatio. Athletica. Equitatio. Venatio. Peregrinatio. Sermocinatio. Ambulatio. Saltatio. Animi adfectus. Auxilia ſuperſtitioſa; ſympathetica; amuleta; contra faſcinum. Magnetiſmus et phyſicus, et ſic dictus Meſmerianus. Exorciſmus. Plagae. Vita caelebs. Coitus. Cura in ſtabulo.

ALTERA pars, in quam libellum ſuum Celeb. Auctor partitus eſt, quaeque materiam medicam ipſam pertractat, tribus abſolvitur ſectionibus, quarum prima medicamenta e regno minerali, ſecunda remedia e regno vegetabili, tertia denique medicinas e regno animali petitas continet. Ac adductis quidem, quae de medicamentis *mineralibus* in genere exponunt, diſſertationibus, eas profert, quae de aquae uſu in univerſum, de aqua frigida, de balneis, iisque cum frigidis, tum calidis, de maniluvio, de balneis nativis, de thermis naturalibus, arte factis, de acidulis in genere, de arte factis, de acidulis ordine alphabetico enumeratis, de aqua marina, de terris, ſigillatis, bolo, argilla, creta, lacte lunae; de lapidibus, cum vulgaribus, et quidem calce, coralliis, lapide iudaico, talco, arena; tum pretioſis, adamante v. c. granato, lapide lazulo; de ſalibus, alumine ſcilicet, ammoniaco, arcano duplicato, borace, ſale ſedativo, communi (hic et de naphtha ſalis), mirabili, nitro eiusque praeparatis, ſale polychreſto; de magneſia; de bituminibus, ambra, pice, petroleo, ſuccino; de ſulphureis, quo referuntur auripigmentum, ſulphur, antimonium, eiusque praeparata, regulus, ſulphur auratum, tincturae, kermes, vitrum tam ſimplex, quam ceratum, diaphoreticum, nitrum, aethiops, clyſſus, mercurius vitae, tartarus emeticus, cinnabaris antimon., mercurius, eiusque praeparata, v. c. merc. dulcis, ſublimatus, aethiops, tartariſatus, ſolubilis Hahnemanni, arſenicum, zincum; de metallis, auro, cupro, ferro, eius tincturis, et croco martis aperitivo, magneſio, ſtanno, plumbo, eiusque praeparatis, ceruſſa, lithargyrio, ſaturni ſaccharo, biſmutho denique. — De medicamentis *vegetabilibus* ita expoſuit, ut primo de iis in univerſum, dein de variis vegetabilium partibus, quae in medicorum uſum cedunt, ageret. Quo retulerit auctor ea, quibus duo haec-

haecce capita a ſe invicem ſeiunxit, de aethiope ſcilicet vegetabili, cerealibus et oleribus, amylo, pane, avena, cereviſia, neſcimus. Poterant et debebant rectius, quae de amylo, pane, avena, cereviſia ſcriptae ſunt diſputationes, ibi adferri, ubi de iis plantis agitur, quorum ſemina aut in alimentum, aut in medicinam hominibus cedunt; de oleribus vero tractantes retulerimus in illum locum, qui vegetabilia continet, quorum folia aegrotis ſanisve utilia reperiuntur. Abſolutis radicibus, foliis et herbis, inter quas etiam p. 266. Sal Seignette comparet, floribus, fructibus, ubi, mentione uvarum facta, de vino, aceto, ſpiritu vini, tartaro, arcano tartari, oleo tartari et tartaro vitriolato laudantur diſſertationes, ſeminibus, corticibus, lignis, ſubiungit auctor fungos et concrementa lignorum (an ad haec Sagou, betulae ſuccus et manna? quae hoc loco occurrunt), ſuccos liquidos et concretos vegetabilium ſponte exſudantes, ubi etiam de fuligine, ſuccos extractos, ubi aloë, elixirium proprietatis et pilulae aloëticae, catechu, ſanguis draconis, opium, ſaccharum, camphora pertractantur. — Quae denique e regno *animali* peti ſolent medicamenta, de his exponentes diſſertationes academicas ita diſpoſuit, ut, praemiſſis iis, quae de hisce remediis univerſim expoſuerunt, adferret eas, quae aut de integris animalibus, v. c. cantharidibus, coccionella, meloe, millepedibus, viperis, araneis, aut de quibusdam tantum animalium partibus, morborum remediis, agunt, inter quas primo loco poſitum eſt mel, dein lac, butyrum, ſerum et ſaccharum lactis, bilis, moſchus, caſtoreum, cancri, cervus eiusque et cornu, et os cordis, hippopotamus, unicornu foſſile, lapis manati et malaccenſis, unicornu, ova gallinarum, margaritae, lapis bezoar, formicae, oſtracodermata, ſperma ceti, lupus, urſus, lumbrici terreſtres, ſanguis hircinus, phoca, alce, homo eiusque pingue-

pinguedo, oleum animale, aegagropila. — Agmen claudunt diſſertationes, quarum auctores venena in genere, eorumque vim medicatam ſeu, ut habet *B.*, remedialem, venena vegetabilia, animalia, et mineralia, denique philtra et abortiva tractanda ſumſerunt.

Quem quidem rerum ordinem ſi quis accuratius penſitaverit, is facile inveniet varia, quae iure meritoque in eo poterunt reprehendi. Quorum nonnulla cum ipſi eiusdem deſcriptioni, modo allatae, immiſcuerimus, nunc pluribus exemplis proferendis haud operam ulteriorem dabimus. Poteramus enim monere, cum p. 41. aër fixus commemoraretur, ab eo aëris dephlogiſticati et marini mentionem ſeiunctam fuiſſe: cum ibidem de ſpiritibus ardentibus et p. 44. de ſpiritibus chemicis exponeretur, ſpiritum vini eodem loco omiſſum, atque p. 288. inſertum: cum diſſertationes de ſalibus p. 30 — 37. adducerentur, eorum h. l. ſilentio praetermiſſorum mentionem p. 182 — 194. Salis Rupellenſis p. 266. tartari, arcani tartari, tartarique vitriolati p. 289. — 91. ſuppletam: cum de terris ageretur p. 176 — 178. magneſiam neutiquam adductam, ſed p. 194. poſt vitrioli commemorationem inſertam, et quae ſunt alia huius generis.

Sed nunc ad ea, quae ſuperius in huius libri nova editione adornanda emendatione digna nobis videri diximus, oſtendenda atque comprobanda accedamus. Ac prima quidem accuſatio in eo continebatur, quod multae diſſertationes locis incongruis collocatae reperirentur. Quam etſi in propria auctoris illuſtris profeſſione (vid. corrigenda) pluribus probare haud opus erat, tamen exempla quaedam proferamus, ne culpam in virum celeberrimum tranſtuliſſe videamur, quae probari haud poſſit. P. 44. occurrit KANNEGIESER *de ſpiritu ardente*, qui p. 40. erat excitandus, qua de ſpiritibus acidis, ardentibus agi-

tur. p. 45. DETHARDING de *olidorum* efficacia laudatur inter eos, qui de *oleis* ſcripſere; p. 47. CARL *de oleis* inter eos, qui de *oleis aethereis* expoſuere: p. 56. SCHAPER *de emeticis antimonialibus* ſub emeticorum therapeutica conſideratione: ſub eodem titulo p. 57. adductus eſt G. I. DE L'EPINE *an in morbis acutis — cathartica?* qui iterum ſuo loco p. 64. occurrit: p. 65. ſub titulo de purgantibus etiam BOEHMERUS *de cruditatibus primarum viarum.* De naphthis ſcriptae diſſertationes variis locis diſperſae leguntur, p. 38. WOLLIN *de naphthis chem.* p. 39. MAHS *anlecta circa deſtillationem acidi ſalis eiusque naphtham*, qui erat p. 187. in locum *Galliſchii* ſurrogandus, cuius progr. *de acido ſalis dephlogiſticato* aberravit inter diſſertationes de naphtha ſalis agentes, p. 39. WESTENDORF de naphtha aceti, p. 190. de naphtha nitri et p. 192. de naphtha vitrioli. P. 140. occurrit titulus de auxiliis ſuperſtitioſis, inter quae amuleta, exorciſmus, ſympathetica medicamenta multa referri poterant, quibus tamen ſingulis ſui ſunt deſtinati loculi.

Alterum vitium, quo libellum laborare diximus, erat hoc, quod nomina propria auctorum, anni et loci, quibus diſſertationes prodiere, titulique saepe minus accurate exſcripti ſunt. Quod quidem in libro, ad rem literariam pertinente, minime ferri poteſt. Sic p. 25. auctor *ſyſtematis artis pharmaceuticae* non FABY, ſed FABRY, eiusque partes non uno eodemque anno (1772), ſed duobus deinceps (1772. 73.); BOEHMERI diſſ. *de vegetabilium collectione* 1776. prodiere; p. 56. FR. HOFFMANN non obſervationem, ſed obſervationes ſcripſit de cauto et praeſtantiſſimo vomitoriorum uſu; p. 57. FOTHERGILL non FATHERGILL auctor diſſ. de emeticor. uſu etc. eſt, et GORLICKII de eodem argumento diſputatio non 1746, ſed 1736. prodiit; p. 58. HAMBERGERI diſſ. non de emeti-

emeticorum agendi modo ſolum agit, ſed etiam *de eorundem uſu*; p. 69. deſunt WEDELII praenomina: GEO. WOLFG. Eadem pagina titulus Teichmeyerianae diſſertationis *de novo inſtrumento repurgatorio ventriculi.* Ien. 1712. 4. totus abeſt, uti etiam annus, quo DEPREI diſſertatio de caute dandis purgantibus etc. prodiit; p. 86 HERLINUS ſcripſit *bigam remedior. generoſ. ſ. de remediis ſudoriferis et analepticis c. praem. de ſudore commentatione*; ita enim eius diſſertatio rectius, quam ab illuſtri *B.* factum eſt, inſcribitur. p. 70. STENZELIUS non *de bezoardicis* in univerſum, ſed potius *de bezoardicorum emolumento ac detrimento ſcripſit.* p. 71. BOSII laudatum progr. 1787. promulgatum eſt. p. 74. TOELIO praenomen eſt LUD. p. 82. PANCR. WOLFF non de ven. ſect. intempeſtiva in pleuritide, ſed potius de v. ſ. intemp. in phrenitide ſ. delirio febrili egit. p. 84. reſpondens ALBERTI ibi adductus non BARTHOLOMAEUS, ſed BARTHOLOMAEI; p. 87. WEGBECKER, non WEGEBECKER; p. 93. NICOLAI non progr. V. de ſanguinis miſſione etc. ſed uſque ad 1790. XVI. edidit. p. 96. FASCHII praenomen non AUG. ſed AUGUSTIN. eſt, et p. ſequ. Vaterianae diſſertationis titulus mancus, p. 99. auctor diſſertationis *de veſicatoriis recte utendis* non QUAAS, ſed ERN. GLO. BOSE; alterum SCHELLHAMMERI praenomen non CHR. ſed CHPH. p. 104. et TOGGENBURGERI (Io. Ulr.) et BÜCHNERI (A. E.) diſputationum tituli deſiderantur; prior inſcribitur: *caſum fluporis ſcabiei inoculatione curati exhibet*, poſterior *de morbillorum inſitione.* p. 107. LUDWIGII progr. editum non 1718. ſed 1754. p. 109. HAMBERGERI primo loco commemorata diſputatio 1737. evulgata. Sic peccatum p. 110. et ſequ. Nam BÜCHNERUS de topicor. — agendi modo 1757. TRILLERUS de vet. coſmeticis *eorumque noxis* (hoc enim addendum) 1757. et P. H. BENDER

1764. diſputarunt. p. 116. deeſt tertium HALLERI praenomen THEOPH. p. 121. integer titulus diſſertationis Schellhammerianae eſt *de febrifugorum natura, agendi et applicandi modo.* Talia, quamquam levia per ſe, in libro tamen huius argumenti, cuius pretium fere omne a diligentia, hasce minutias religioſiſſime colente, dependet, gravia, poterant per reliquam libri partem plurima adhuc inveſtigari.

Reſtat, ut et tertium vitium, quod taxavimus, exemplis probemus. Nos, qui diſputationum aliorumque minorum libellorum, qui in academiis Germaniae et exteris prodiere, theſaurum poſſidemus, ultra X millia continentem, multas in promtu habemus ſymbolas, quibus nova huius libri editio augeri poteſt. E quibus nunc quidem ſequentes protuliſſe et cum lectoribus communicaſſe noſtris iuvat. p. 3. I. I. STAHL de fonte remediorum diaetetico. Erford. 739. 4. p. 6. C. A. NICOLAI de viribus medicamentorum explorandis, progr. I — III. Ien. 770. 71. p. IO. H. P. IUCH de modo agendi medicamentorum in genere ſpectato ex ſtatu praeternaturali ſolidorum et fluidorum c. h. Erf. 738. 4. p. 13. FR. HOFFMANN de prudenti medicamentorum applicatione. Hal. 694. 4. p. 16. G. E. STAHL de multitudinis remediorum abuſu. Hal. 708. 4. p. 49. THEOD. IOSEPHI d. de phoſphori uſu interno etc. Helmſt. 789. 8. et A. F. WOLFF analecta quaedam medica. Gotting. 790. 4. p. 54. I. C. POHL de excretionum univerſalium moderamine. Lipſ. 764. 4. p. 61. SAM. BURTON PEARSON de medicamentis vomitoriis. Edinb. 790. 8. p. 62. FR. HOFFMANN de remediorum evacuantium mechanica operandi ratione. Hal. 698. 4. p. 64. CH. GFR. STENZEL de purgantium uſu. Vit. 735. 4. IO. SGSM. HENNINGER r. IO. GE. SEIZ. de purgatione. Argent. 709. 4. IO. H. SCHULZE de vomitu et vomitionibus. Hal. 742. 4. GE. DE-

THAR-

THARDING ſcrutinium operationis medicamentorum evacuantium. Roſt. 713. 4. p. 65. A. E. BÜCHNER de cauta alvi ſolutione in morbis. Hal. 746. 4. IOH. BOECKMANN d. deiectionem corroborantem et ſimul nexum purgationis alvinae cum ſudore, cutisque cum inteſtinis et ventriculo exhibens. Gryphisw. 755. 4. p. 69. O. C. BARFEKNECHT an febri putridae, Picardis *Suette* dictae, ſudorifera? Pariſ. 733. 4. A. E. BÜCHNER de cauto regiminis calidi uſu. Hal. 768. 4. F. I. G. SCHROEDER de anapnoe et remediis morbor. anapnoicis. Marb. 776. 4. p. 75. DAN. W. TRILLER de tabaci ptarmici abuſu ceu atrocis affectus ventriculi aliorumque morbor. cauſſa. Wit. 761. 4. p. 83. H. TH. BARON an ſolvendis pertinacibus ſanguinis in cerebro congeſtionibus iugularis venae ſectio. Paris. 743. 4. C. BIENDISANT an pleuritidi ſaphenae ſectio. Paris. 674. 4. PH. B. de BORDEGARAYE an praegnanti ſaphenae ſectio. Paris. 710. G. D. COSCHWITZ de circumſcripta utilitate et neceſſitate venaeſectionis in inflammationibus. Hal. 721. 4. EIUSD. diſſ. probans venaeſectionem poſt L annum in utroque ſexu, praeſertim ſequiori, maxime eſſe proficuam. Hal. 725. 4. IO. LEECH de ſanguinis miſſione. L. B. 723. 4. M. ALBERTI de venaeſectione in pede gravidarum tuta et ſalubri. Hal. 724. 4. Eiusd. progr. de venaeſectione iuniorum. Hal. 725. 4. EIUSD. d. de venaeſectione infantum et iuniorum. Ibid. 724. 4. EIUSD. progr. de venaeſectione timidorum. Hal. 725. 4. EIUSD. d. de v. ſ. ſecunda in morbis quibusdam chronicis vere ſecunda. Ibid. 726. 4. C. A. a BERGEN de v. ſ. gravidis ſuadenda. Frft. a. V. 744. 4. I. C. STOCK de iudicio ſanguinis vena ſecta emiſſi inſpectione et examine recte formato, egregio ſanitatis corroborandae et reſtituendae praeſidio. Ien. 749. 4. CH. G. LUDWIG pr. de cruore poſt v. ſ. aucto vel imminuto. Lipſ. 768. 4. CA.

L. CRETTE an v. ſ. in febribus intermittentibus ſit utilis? Baſ. 760. 4. IO. CPH. POHL de venaeſectione gravidarum progr. Lipſ. 777. 4. AND. WESTPHAL de venaeſectione gravidis non ſemper ſalutari. Gryph. 773. 4. H. DIKT. APFEL de phlebotomiae inprimis in febribus biliosis recta adminiſtratione. Helmſt. 779. 4. ERN. PLATNER de v. ſ. uſu et abuſu. r. CHFR. WALTH. VOLCKHEIM. Lipſ. 789. 4. p. 100. IO. IUNCKER de ſepticis eorumque uſu et abuſu. Hal. 742. 4. p. 105. C. F. KALTSCHMIDT pr. de neceſſaria poſt paracenteſin abdominis deligatione. Ien. 757. 4. EIUSD. pr. de emendato inſtrumento Trocar. Ien. 738. 4. p. 106. GABR. BIARD an imbecillitati ventriculi quaevis roborantia? Par. 633. 4. p. 108. C. L. ALBERT de reſolutione et evacuatione, quae optime per roborantia obtinetur. H. 773. 4. p. 114. I. A. NICOLAI progr. de modo agendi aperientium et martialium medicamentorum. Ien. 776. 4. p. 116. A. O. GOELICKE de revellentibus ac derivantibus veterum eorumque rationali explicatione. Frft. 709. 4. p. 118. CH. GFR. STENZEL r. GLIEB AUG. MICHAELIS de anodynorum virtutibus venenorum. Viteb. 735. 4. p. 122. A. QUIR. RIVINI r. CASP. WENDELAND de remediis antepilepticis. Lipſ. 692. 4. p. 131. A. I. FINOT. an fructus ſit ſalutaris? Par. 722. 4. p. 134. IO. Z. PLATNER de faſcia infirmitatem adiuvante. Lipſ. 746. 4. I. G. LEONHARDI aërologiae ſpecimen. Lipſ. 4. p. 136. M. E. ETTMÜLLER de effectibus muſicae in hominem. Lipſ. 714. 4. C. L. BACHMANN de effectibus muſicae in hominem. Erlang. 792. p. 137. G. E. STAHL de novo ſpecifico antiphthiſico, equitatione. Hal. 699. 4. p. 141. N. CRESPON an curandis morbis amuleta? Par. 643. 4. p. 149. I. E. MEYER de uſu aquae diaetetico. Gott. 789. 4. p. 153. CH. FR. LUDWIG de lavationis in flumine ſalubritate. r. AUG. L. RUMPELT.

PELT. Lipſ. 792. 4. p. 179. I. I. FICK de calce viva. Ien. 727. 4. PH. I. HARTMANN de calcis inprimis vivae natura et proprietatibus. Frſt. 777. 4. p. 193. PH. I. HARTMANN de ſpiritu vitrioli dulci eiusque naphtha ad uſum chirurgicum. Frſt. 777. 4. p. 204. EIUSD. quaeſtiones aliquot chemicae ſuper ſulphure antimonii aurato liquido. Frſt 782. 4. p. 214. A. E. BÜCHNER de remediis mercurialibus ſpinae ventoſae medicandae interdum idoneis. Hal. 754. 4. EIUSD. d. de uſu medicamentorum in cancro. Hal. 755. 4. IDEM de efficaci mercurialium uſu chirurgico. Hal. 756. p. 218. M. E W. meditatio de merc. dulci pulverato, quem adoleſcens quid. XV. annor. ad gr. XV. hauſit, aſt ſexto poſt hauſtum die vitam finiit. Quedlinb. 703. 8. p. 227. 10. de BOURGES an obſtructo lieni chalybs. Par. 649. p. 238. I. E. HEBENSTREIT de ſenſu externo facultatum in plantis iudice. Lipſ. 730. 4. CH. G. LUDWIG progr. de viribus plantarum cultura mutatis. Lipſ. 772. 4. p. 243. . . . WEGERICH de aſtragali exſcapi radice. Erf. 789. 4. H. C. G. ENDTER de aſtragalo exſcapo. Gott 789 8. p. 244. I. F. GARTHEUSER de radice Colombo. Frſt. 773. 4. p. 255. I. C. von ACKERN de valeriana eiusque character. virib. atque effectibus. Hal. 789. 8. p. 258. TH. A. 10. de SCHALLERN de chelidonii maioris virtute medica. Erl. 790. p. 261. I. I. MERZ de digitali purpurea. Ien. 790. 4. p. 263. 10. SCHERBIUS de lyſimachiae purpureae virtute non dubia. Ien. 790. 4. c. tab. aen. p. 272. 10. de BOURGES an cereviſia nutricibus? Par. 629. 4. p. 272. PH. I. HARTMANN uvae urſinae virtus merito ſuſpecta Frſt. 778. 4. p. 273. I. A. H. NIEMEYER de violae caninae in medicina uſu, Gott. 785. p. 276. IAC. GAVOIS an aeſtate fructuum fugacium eſus innoxius? Par. 666. G. G. RICHTER de ſalubritate fructuum horaeorum. Gott. 754. 4. rec. *Opuſc.* to. II.

p. 147. ſſ. p. 278. N. BAILLY an alvo pigra caſſia ante cibum. Par. 712. 4. p. 282. P. de BEAURAINS an oleum butyro ſalubrius? Par. 656. p. 284. M. AKAKIA an meri potus melancholicis ſalubris? Par. 664. 4. N. CAPPON an vinum vitae et ſtaturae detrahit? Par. 667. 4. I. D. CHEVALIER an vini potus ſalubris. Par. 733. 745. p. 309. D. A. HEMMERLEN de fuco Helminthochorto. Erlang. 792. IBIDEM commemoratae tres Pariſinae, a MALOUINO, LEAULTEO et GARDANE defenſae de farina Sagoe diſſertationes non niſi unam eandemque efficiunt, ter, qui mos ibi haud raro obtinet, publice defenſam. p. 327. S. R. SULZBERGER de morſu vipereo. Lipſ. 666. 4. p. 334. N. B. TROMSDORF de moſcho. Erford. 776. 4. G. C. CH. STORR d. de moſcho. r. BIM. FR. GROSS. Tub. 790. 4. p. 337. CL. le CERFAN ergo noxia febricitantibus ova. Par. 729. 4. p. 347. ISENFLAMM de veneni effectu. Erlang. 792. p. 349. E. BAUR de ungue veneno. Altd. 765. 4.

Haec et ſimilia, quae larga manu addi poterant, non eo conſilio in medium protulimus, ut operis huius literarii mancam atque imperfectam rationem probaremus, ſed ut, quantum quidem in nobis eſt, ſymbolas eum illuſtri BALDINGERO communicaremus, quibus libellus, prodeunte nova eius editione, plenior atque perfectior reddi poſſet.

X.

IOSEPHI IACOBI PLENCK, Conſiliarii caeſar. reg. chir. doct. chem. atque bot. prof. publ. ord. in acad. med. chir. Ioſeph. eiusdemque acad. ſecr. perpet. nec non directoris pharmacopoear. milit. atque chirurg. ſtat. milit. ſuprem. *hygrologia corporis humani ſ. doctrina chimico-phyſio-*

phyſiologica de humoribus in corpore humano contentis. Viennae ap. A. Blumauer CIↃIↃCCXCIV. 8. p. 179.

Cum chemia noſtris temporibus magnam attigerit perfectionem ſtudiis inprimis Gallorum, Anglorum, et, qui ultimo loco poni minime merentur, noſtratium, facile praevideri poterat, diſquiſitionem chemicam partium corporis humani et ſolidarum, et fluidarum melius inſtitutum iri, quam hucusque factum erat. Nec ſpes haec nos fefellit. FOURCROY enim, HASSENFRATZ, VAUQUELIN, LAVOISIER, HALLÉ, CRELLIUS, GIRTANNER, HILDEBRANDT aliique coniunctis viribus in id incubuerunt, ut recentioris chemiae omninoque phyſices luculentiſſima inventa ad accuratiorem fabricae totiusque oeconomiae animalis inveſtigationem adhiberent. Haud igitur male materies libelli huius ſumta erat, quae omnia comprehendebat, a recentioribus in partibus corporis noſtri et ſolidis et fluidis chemiae ſanioris ope detecta, et e variis, ubi abſcondita interdum latebant, libris diligenter collecta, hic quaſi in promum condum repoſita.

Iam videamus, qua ratione Cl. auctor hancce materiam tractaverit. Quibus expoſitis, aliam viam monſtrabimus, qua, quantum nos quidem intelligimus, melius ingredi PLENCKIUS et poterat et debebat.

Libelli vero deſcriptio et forma talis eſt. Or- p. 12.
ditur ab elementorum, quibus corpus animale compoſitum eſt, enumeratione et conſideratione, ad quae referuntur a) *azotum*, quod mucus, gelatina, membranae, tendines, ligamenta et cartilagines minori, lympha autem, ſanguinis ſerum, aqua hydropicorum (?), liquor amnii et caſeus (?) maiori, lympha deni-

que coagulabilis ſanguinis et muſculi maxima contineant quantitate. In muſculis ipſis huius principii valde diverſam obtinere quantitatem: nam adulta animalia plus, quam iuniora, carnivora minus, quam quae vegetabilibus ſolis veſcuntur et piſces, continere. b) *materia caloris;* c) *materia lucis,* quae libera vitum efficiat, fixa et quaſi ligata oleum partesque inflammabiles omnes ingrediatur; d) *materia electrica,* quae phaenomena producat electricitatis animalis; e) *oxygenium*, quod cum materia caloris aërem vitalem, cum hydrogenio aquam, cum baſibus acescentibus ſalia acida noſtrorum humorum conſtituat; f) *hydrogenium;* g) *carbonium;* h) *ſulphur;* i) *phoſphorus;* k) *ſoda;* l) *potaſſa;* m) *elementum terreum;* n) *metallicum,* nempe ferrum et magneſium. Ferri quantitas minor in oſſibus, maior in muſculis, maxima in cruore latet. o) *Principium odorum;* p) *liquidum nerveum;* q) *principium vitale.* Quibus elementis expoſitis ad principia corporis progreditur conſtitutiva,
p. 17. i. e. ad partes minimas, e duobus vel pluribus elementis conflatas et ſola ignis vel putredinis actione decomponendas. Referuntur huc a) *aqua;* b) *gas animale* et c) *inflammabile;* d) *gluten animale,* quod et carbonio et azoto compoſitum fibras partium ſolidarum, partem caſeoſam lactis, et cruorem conſtituit; e) *albumen;* f) *gelatina;* g) *cruor;* h) *mucus;* i) *oleum animale;* k) *reſina;* l) *acidum ſebacicum;* m) *phoſphoricum* et n) *lacticum;* o) *ſaccharum;* p) *terra animalis;* q) *alcali volatile phoſphoratum;* r) *ſoda phoſphorata* et ſ) *ſal culinare.*
p. 19. Hisce abſolutis et tradita diiudicataque duplici via ac ratione, qua analyſis chemica humorum et partium ſolidarum corporis animalis inſtitui poteſt, ad principia partium ſolidarum
p. 20. enumeranda procedit, *gelatinam* ſcilicet, *gluten animale* fibrarum et *terram* animalem. Ac gelatinam quidem vocat ſuccum plaſticum, aqua ſolubilem, qui inter-

interſtitia omnium fibrarum in partibus mollibus ac duris implet. Definitionem excipiunt ratio, qua parari et e partibus animalibus quaſi in conſpectum produci gelatina poteſt; eius qualitates; degeneratio; principia conſtitutiva, et uſus. Simili ordine utitur in omnibus aliis humoribus, quos perſcutatur, Cl. *P.* Quamobrem hoc uno exemplo defungamur, nec in poſterum eandem rem pluries repetamus. — Partes molles albae, cutis v. c. membrana celluloſa totius corporis, membranae viſcerum omnium, ligamenta, tendines, vaſa, nervi, glandulae diu cum aqua cocta in gelatinam animalem et gluten animale fibroſum abeunt. — Partes molles rubrae, i. e. muſculi, conſtant ex gelatina animali, oleo pinguedinis animalis, albumine ſeri ſanguinis, glutine fibroſo cruoris et principio extractivo carni proprio. Partes adipoſae: *oſſeae*, quae praeter gelatinam animalem, oleo medullari, terra animali, h. e. calce phoſphorata, glutine denique animali fibroſo componuntur. Partes cartilagineae: piloſae. p. 25. p. 26.

Nunc ad humorum generalem tranſit conſideprationem, horumque tradita notione, fluiditatis cauſis, quantitate et diviſione varia propius eosdem contemplatur, initio facto ab iis, qui univerſo corpori communes ſunt, ſanguine, lympha vaſorum lymphaticorum, vapore in vaginis nervos ambientibus contento, et liquido nerveo, quod ex auctoris mente neque a materia electrica, quamquam eius magna in nervos actio, conſtituitur, cum nervi nulla dent electricitatis ſpontaneae ſigna, neque a materia magnetica, quoniam experimentum hanc in rem a GALVANIO inſtitutum contrariam ſententiam probat, neque ab oxygenio, aut hydrogenio, aut azoto, quorum primum nervos nimium irritat, duo reliqua actionem nervorum imminuunt, quin penitus ſupprimunt, ſed a materia ſui generis, quae in ſolis exiſtit nervis ibique p. 31. p. 33. p. 48.

que naſcitur, cuius natura, ut reliquorum elementorum, incognita, non niſi effectibus cognoſcenda ſuis.

Quae reliqua ſunt, ea in humoribus, ſingulis corporis animalis partibus propriis, enumerandis atque ſub examen vocandis ita verſantur, ut initium ſumatur a capite, ibique conſideretur in cavo cranii vapor ventriculorum cerebri, et cavitatis cranii cumque ea coniunctae ſpecus vertebralis; in cavo narium mucus ibi ſecretus; in ore ſaliva; in faucibus mucus interiorem earum ſuperficiem lubricans; in oculis humor aqueus, lens cryſtallina, humor vitreus, aquula capſulae cryſtallinae, pigmentum iridis et membranae choroideae, lacrymae, ſuccus glandularum Meibomianarum et caruncula et ſacci lacrymalis; in auribus cerumen, mucus tubae Euſtachianae, aër cavitatis tympani et aquula labyrinthi; in collo ſuccus glandulae thyroideae mucusque oeſophagi; in cavitate thoracis aër pulmonalis inſpiratus inſecutaque exſpiratione denuo expulſus, materia pulmonum perſpirabilis, mucus pulmonalis, vapor cavitatis thoracis et pericardii, ſuccus denique glandulae thymi; in mammis partim lac eiusque partes, cremor, caſeus, ſerum et ſaccharum, partim ſmegma areolae mammarum; in cavitate abdominis aër inteſtinis incluſus, ſuccus gaſtricus, pancreaticus, entericus, glandularum ſuprarenalium, chymus, chylus, bilis, mucus primarum viarum, et veſicae urinariae, faex alvina, urina; in genitalibus virorum mucus urethrae, ſmegma glandis, vapor tunicae vaginalis teſticulorum, liquor glandulae proſtatae, ſemen virile; in genitalibus mulierum ſmegma labiorum vulvae, mucus vaginae muliebris, liquor oeſtri venerei muliebris, quo
p. 141. nomine mucum intelligit, a lacunis mucoſis, quae in vulva orificium urethrae cingunt, et in quas canali-

culi

culi hiant, ſetam equinam facile admittentes. Uſus eius in eo contineri videtur, quod tempore coitus clitoridem et urethrae orificium acutiſſimo ſenſu praeditum humectat, et ita lubricat, ne affrictu laedantur. Liquor cavitatis uterinae: mucus cervicis uterinae tubarumque Fallopii: ſuccus oculorum ovarii: ſanguis menſtruus et lochiorum.

His humorum foetus utero materno contenti contemplatio ſuccedit, nempe liquoris amnii, aquae, quam chorion membrana capit, gelatinae Warthonianae, quae umbilicalem funiculum, et vernicis caſeoſae, quae integram foetus cutim quaſi inungendo lubricat, atque ab amnii liquoris vi macerandi defendit; meconii denique. p. 147.

In articulationibus ſynovia, et, qui tamen locus parum aptus videtur, ſuccus vaginis tendinum proprius, conſiderantur; qua occaſione mentio etiam iniicienda erat ſucci, quem burſae mucoſae ſecernunt, qui penitus omiſſus eſt. In oſſibus medulla oſſium, ſuccusque oſſeus. p. 151. p. 154.

Reſtant humores in integumentis communibus ſecreti excretique. Hic in cenſum veniunt ſmegma glandularum ſubcutanearum, mucus reticuli Malpighiani, ſuccus pilorum, oleum membranae adipoſae, materia perſpirabilis cutanea et ſudor. p. 156.

Finem totius libelli imponit putredinis conſideratio, cui ſubiecta ſunt corpora animalia vi vitali orbata. Variae ſic evolvuntur aëris ſpecies, ut alcalinus, inflammabilis carbonatus, inflammabilis phoſphoratus, fixus, azotus et putridus, i. e. ex aëre inflammabili carbonato et azoto, chemicum invicem connubium ineuntibus, compoſitus. p. 173.

Ex hac huius libri deſcriptione et forma facile intelligitur, ſaepius easdem res repetendas fuiſſe, quae libelli molem praeter neceſſitatem augerent, lectoribusque taedium crearent: intelligitur praeter

ea,

ea, fluida, quae leviter tantum, unius alteriusve elementi vel praeſentia, vel abſentia, a ſe invicem diſcrepant, aliis humoribus, qui tota mixtione ſua ab illis diverſi ſunt, interiectis, longius, quam par erat, a ſe invicem disiuncta eſſe: intelligitur, humores illos, qui noſtra aetate accuratiori chemico examini ſubiecti ſunt, ſic cum his male confuſos eſſe, quorum partes conſtituentes aut ex analogia aut ex hypotheſi notae ſunt: intelligitur denique, qua via ac ratione, ex noſtra quidem ſententia, uti et poterat et debebat Cl. PLENCKIUS, ſi plauſum virorum, qui aequi idoneique iudices hac de re ſedere poſſunt, mereri et vere utilis eſſe vellet.

XI.

Annalen der Geburtshülfe, Frauenzimmer- und Kinderkrankheiten für das Iahr 1790 *von D.* IO. IAC. RÖMER. Winterthur in d. Steinerſchen Buchhandl. 1793. 8. p. 115. cum praef. p. XXVI. Für das I. 1791. Ibid. apud eundem 1794. 8. p. 161. c. contentorum indice p. X.

h. e.

Annales artis obſtetriciae, morborum ſexus ſequioris et infantum, in annum CIↃIↃCCXC et XCI. ſcripti a IO. IAC. ROEMERO.

De omnibus, quibus accuratior notitia eorum, quae in arte obſtetricia, in cognitione et curatione morborum ſexus ſequioris et infantum geſta ſunt atque inventa, curae cordique eſt, optime hocce labore literario promeritum eſſe Exper. RÖMERUM, laeti iudicamus. Nam non ſolum magna cum diligentia integri libelli, de hisce tribus argumentis a. CIↃIↃCCXC

et

et XCI. ab Anglis, Francogallis, Germanis, Italis, Batavis, Danis et Suecis ſcripti et impreſſi, ſed etiam ſingulae diſſertationes, operibus periodicis inſertae, ſuis locis allatae ſunt; pleriſque additus eſt contentorum conſpectus iudiciumque de vero, quod libro aut diſſertationi ſtatuendum ſit, pretio; denique et illa opera literaria titulis librorum ſubiecta ſunt, quae mentionem eorum fecerunt.

Ut Lectores noſtri divitias horum annalium rite aeſtimare poſſint, indicabimus numerum eorum librorum, diſputationum, commentariorum, programmatum et edictorum huc pertinentium, quorum mentio priore parte, quae annum CIↃIↃCCXC ſpectat, facta eſt. Sunt vero ducenti quinquaginta quinque, inter quos nonaginta quinque libri, et ſexaginta quidem lingua germanica, tredecim anglica, undecim gallica, ſeptem italica, tres batava, et unus luſitanica conſcripti. His libris, ut numerus allatus expleatur, addi debent diſſertationes inaugurales, quarum octo Goettingae, quinque Edini, quatuor Ienae, tres Bonnae, duae Duisburgi, totidem Vitebergae et Marburgi Cattorum, et Lugduni Batavorum, una Argentorati, Erlangae, Gieſſae, Halae, Nanceii, Francofurti ad Viadrum, Altdorfi, Moguntiae, Lipſiae, Konigsbergae et Cantabrigiae Americae prodiit. Praeter hos libros, hasque diſputationes commemorati ſunt commentarii ſinguli, aliis operibus inſerti, centum et ſexaginta, inter quos centum et novem aut a Germanis ſua ipſorum lingua conſignati aut in eam translati; viginti octo Anglis; quatuordecim Francogallis, quinque Italis, tres Batavis, unus Sueco tribuendi ſunt. —

Locupletior eſt theſaurus, quem annales anni proxime inſequentis offerunt. Prodiere enim libri, huc pertinentes, nonaginta et octo, quorum ſeptuaginta tres Germanis, decem Italis, ſex Anglis, quinque

que Francogallis, tres Batavis, unus Hiſpano debentur. Diſputationes atque programmata inter libros recepta ſunt. Hala Saxonum et Francofurtum ad Viadrum, quaelibet quatuor, Gottinga, Edimburgum et Iena, quaelibet tres, Erfordia duas, Marburgum, Gieſſa, Moguntia, Lipſia, Königsberga, Herbipolis, Helmſtadium atque Stutgardia, quaelibet unam exhibuerunt. Commentarii vero ſinguli, qui partem aliorum librorum efficiunt, centum et quinquaginta vel a Germanis ſcripti, vel in vernaculam linguam converſi, triginta quatuor Francogallis, viginti Danis, tredecim Anglis, ſex Batavis, quatuor Italis totidemque Suecis tribuendi.

Deſcripta igitur in univerſum ratione, qua uſus eſt Celeb. RÖMERUS in conficiendis his annalibus, lubet adhuc pauca ex praefatione anno CIↃIↃCCXC praefixa delibare, quae conſilium finemque, quem Exp. auctor attingere voluit, propius ſpectanda offert. Et duplici quidem modo eiusmodi ſcripta literaria, quale hoc eſt, de quo ad lectores referimus noſtros, conſiderat RÖMERUS, partim ut indicem mere literarium et bibliographicum, qui exiſtentiam librorum ad idem argumentum pertinentium, et uno eodemque anno typis exſcriptorum ſignificet, partim ut ſymbolam ad hiſtoriam artis philoſophicam, e qua quidquid ad artis maiorem perfectionem intra temporis ſpatium cuius fines auctor ſibi ipſe ſcripſit, excogitatum literisque mandatum ſit, diſci et uno quaſi obtutu perluſtrari poſſit. Ut propoſitum utrumque adſequamur, hisce virtutibus ex Cl. auctoris ſententia dives eſſe eiusmodi libellus debet.

I. *Facilis eius uſus eſſe debet.* Hoc conſequimur, ſi libri, in eodem argumento tractando occupati, ſeſe invicem excipiunt, eorumque ordo ſyſtematicus eſt; cumque uno eodemque libro ſaepe varia argumenta exponantur, quae efficiunt, ut aut varia

locis idem liber repetendus ſit, aut conſpectus eorum, quae iungi debent, admodum difficilis reddatur, indice rerum pleno et accurato carere neutiquam debent annales eiusmodi literarii. Hoc indice diſcimus ſaepe intelligere librorum aut diſſertationum titulos, qui interdum tanta laborant obſcuritate, ut, niſi ipſum librum aut diſſertationem poſſis inſpicere, Oedipo opus habeas ad ſenſum eorum adſequendum.

II. *Plenus eſſe debet, quantum poteſt maxime.* Non ſolum libri peculiares, ad artem diſciplinamque ſpectantes, cuius annales ſcribuntur, *omnes* indicandi ſunt, ſed et alia omnia opera diligenter excutienda, ut inde eruatur, quidquid obiter et quaſi per tranſennam ibi, ad tuam tamen rem pertinens, ſcriptum reperitur. — Cenſurae librorum, per varia diaria literaria diſperſae, diligenter notandae ſunt, ut, quae a cenſore perito in librum animadverſa ſunt, conſuli examinarique queant.

III. *Tractatio argumenti per totum annalium decurſum ſibi conſtare debet.* Eorum enim auctor epitomen librorum aut optimorum, aut omnium omnino exhibeat: ſummam cenſurarum tradat aut omnium, aut, quod praeſtat, plane nullius. Indicare quidem poteſt tales, quae melioris frugis ſunt, ſed interdum unam alteramve, quamvis bonam, integram deſcribere non debet. Cenſurae, e diariis literariis exteris depromtae, non ea, qua ſcriptae ſunt, lingua, ſed in vernaculam verſae cum lectoribus communicandae ſunt.

IV. *Summa diligentia adhibeatur in vitandis aut ſcribendi aut typothetarum erroribus, qui in nominibus propriis et numeris facile locum invenire poſſunt.*

V. *Cenſurae breves, et ab omni partium ſtudio alienae ſint; epitome conciſa eſſe atque ea, quae auctor libri nova et alicuius momenti protulerit, comprehendere debet.*

Quas quidem virtutes ſuis annalibus conciliare celeb. auctor ſtatuit ita, ut voti reus factus eſſe iure meritoque exiſtimandus ſit. Nihil igitur amplius hac de re addimus, ſed Lectores noſtros, de iudicii noſtri veritate certiſſime perſuaſi, ad annales ipſos excutiendos et ſub examen ſeverius vocandos provocamus. Hoc tamen non poſſumus non monere, RŌMERUM in hiſce annalibus ſcribendis neutiquam alios totius artis medicae annales in ſuam rem convertiſſe, ſed ipſum plerosque indicatorum librorum poſſidere, atque ſuo uſum eſſe iudicio, et conſenſum inter Hunc et alios annalium ſcriptores, qui interdum, in verbis adeo, conſpicitur, inde derivari debere, quod omnes eosdem conſŭluere fontes.

Liceat denique pauca ex iis delibare, quae de ſymbolis, a variis Europae nationibus ad artis obſtetriciae maiorem perfectionem collatis, a Cl. R. in praefatione prolata ſunt.

E ſupra quidem commemorato librorum et diſſertationum numero, quorum mentio in hiſce annalibus facta eſt, facile eſt ad intelligendum, Germanos ceteris nationibus palmam praeripuiſſe. Cum enim ſuperioribus annis Germani, quidquid in arte obſtetricia boni cognoverant, id omne ab exteris mutuati eſſent cumque in ſcriptis, ad hanc medicinae partem facientibus, in eo omnem conſumſiſſent operam, ut praecepta illa, mutuo a Gallis praecipue ſumta, obſervationibus firmarent ſuis, inde ab anno CIↃIↃCCLXXX mutata eſt rerum conditio ita, ut, ſi eodem tramite feliciter proceſſerint, brevi tempore, qui hucusque ab exterorum ore tanquam diſcipuli pendebant, eorumdem magiſtri ſint evaſuri. Germani arti obſtetriciae, morbis infantum ac mulierum diaria ſoli dicarunduo, in quae tanquam in promum condum reponuntur, quae ad meliorem horum morborum et cognitionem et curationem atque ad artis obſtetriciae limito

mites promovendos obſervata atque excogitata ſunt. Germani prae reliquis nationibus plurimum in eo laborarunt, ut obſtetrices, inprimis ruſticanae, accuratam partus negotii feliciter abſolvendi cognitionem haberent. Germani ſemioticen obſtetriciam hucusque fere neglectam ita excoluerunt, ut non habeat ulla natio, quod *Fragmentis ſemiologiae obſtetriciae* a FR. GUIL. VOIGTELIO Hal. CIↃIↃCCXC. 4. c tab. VI. aen. publici iuris factis ſimile proferre queat. Germani ſynchondrotomiae et ſectionis caeſareae commoda et incommoda, nec non tempora, quibus alterutra harum operationum aut perforatio cranii cerebrique extractio ad partum abſolvendum neceſſaria eſt, accuratius finiverunt, quam ulla exterarum nationum. Germani de peſſariis, polypis uteri, forcipibus ſellisque obſtetriciis ita ſcripſerunt, ut cum exteris comparati ſeveriſſimum iudicium intrepidi ſubire poſſint. In Germania ſola ſocietas literaria inſtituta eſt noviſſime, quae in eo tantummodo laborat, ut artem obſtetriciam ad maiorem perfectionis gradum perducat. Sed omittimus plura Germanorum in hanc medicinae partem merita, ne immodeſta et arrogans videatur eorum enumeratio.

Caeterum Clar. Auctorem enixe rogamus, ut huius laboris telam pertexat, atque annales artis huius usque ad noviſſima perducat tempora. Gratiſſimum enim faciet omnibus, qui talis inſtituti iudices et arbitri idonei poſſunt ſedere.

XII.

HENRICI CALLISEN, M. D. S. R. M. a conſiliis iuſtitiae act. chirurgiae profeſſoris P. in univerſitate Hafnienſi, claſſium regiar. et legionis nauticae chirurgi primarii, noſocomii claſſici directoris et iatri, regii collegii medici membri, regiae ſociet. med. Hafnienſ. p. t. praeſidis, reg. ſociet. ſcient. Hafn. chirurgor. Pariſin. et artium incitandar. Londinenſis ſodalis, *principia ſyſtematis chirurgiae hodiernae in uſum publicum et privatum adornata.* Hafniae. Sumt. Chr. Gottl. Proft. P. I. CIↃIↃCCLXXXVIII. 8. pagg. 687. praef. et elench. rer. maxime notabilium pagg. XL. P. II. CIↃIↃCCXC. 8. pagg. 700. elench. pagg. XXIV. et index.

Cum de prima huius operis editione, quae anno CIↃIↃCCLXXVII. ſub titulo: *Inſtitutiones chirurgiae hodiernae in uſum academicum adornatae*, Hafn. 8 prodierunt, in noſtris commentariis, quantum meminimus, ad lectores noſtros non relatum ſit, non poſſumus non de hac altera eiusdem editione, quae ultra 800 fere paginas auctior priore eſt, paulo copioſius verba facere. Nam ſive ordinem ſpectes, quo morbi externi eorumque medela tradita ſunt, ſive propriae experientiae theſaurum, quem Illuſtr. auctor hoc in opere condidit, ſive rerum tractatarum plenitudinem, ſive denique hoc, quod hoc ſermone nullum ſyſtema conſcriptum eſt, quod omnia, quibus chirurgia aucta atque perfecta eſt, ad recentiſſima uſque tempora contineret, commemorationem meretur prae reliquis honorificam et ampliorem. Deſcripta igitur totius operis forma, quam ipſe auctor probe effictam excogitatamque lectoribus propoſuit ſuis,

ſuis, per ſingula ibimus, et obſervationes per totam horum principiorum tractationem ſparſas colligemus.

Cum latiſſime pateat chirurgiae provincia, plerosque fere morbos comprehendens, cumque adeo, ſi horum omnium naturam exponere vellet Exper. *C.*, totam propemodum pathologiam exhaurire deberet; mediam viam ingreſſus, ſolos tractavit morbos, quorum *praecipua* ſanationis pars medicamentis externis peragitur, in reliquis externorum modo remediorum uſu indicato.

Morbi ſimplices univerſales partium ſolidarum et fluidarum quamvis raro quidem occurrant, tamen nominandos et ſigillatim ſiſtendos credidit propterea, quod ſic aptum inveniebat locum, quo fuſe atque diſtincte de remediis chirurgicis univerſalibus, quorum notitia tractationi morborum externorum localium praemittenda eſt, exponere poterat.

Ad certas claſſes morbos locales redigere ſtuduit, quum ordinem morborum ſyſtematicum, quamvis incommodis prematur nonnullis et vix ubique ſtrenue ſervari poſſit, reliquis tamen praeferre haud dubitaret. Hinc ubicumque licuit, generales canones ad morbos, qui quibusdam tantum partibus inclusi ſunt, applicavit, atque, ut his utamur, theoriae inflammationis generali ſubiunxit chirurgiam inflammatarum partium ſpecialium corporis, nec non abſceſſuum, ulcerum, vulnerum, fracturarum. Talis tractationis ordo poſtulabat utique, ut de variis operationibus chirurgicis iisque ſimpliciſſimis ante chirurgiam vulnerum dicere deberet.

Deſcriptiones inſtrumentorum evitaturus ad figuras eorum amandavit lectores, quae ipſi cum ſimplicitate, tum utilitate optimae viderentur. Ac recte quidem elegit illuſtr. auctor potius tales, quae in libris vulgaribus, quosque adeo facile quilibet ſibi comparare poteſt, conſpiciuntur, modo vitioſae non eſ-

ſent, quam quae vel in voluminoſis atque pretioſis operibus deprehenduntur, vel ſingulatim editae rarius occurrunt.

Cum conſilia aliorum de externorum morborum curatione anxius ad propriae experientiae trutinam ponderaret, liber hic eo magis commendandus eſt omnibus chirurgiae ſtudioſis. Nam ſaepe accidere ſolet, ut, quae a viris ſummae famae auctoritatisque tamquam vera poſita ſunt, experientia duce falſiſſima deprehendantur.

Syſtematis, quod in deſcribendis morbis externis ſecutus eſt ratio haec fuit. Omnes omnino morbos in univerſales atque locales diviſit, quorum illi duplicem claſſem conſtituunt, alteram ſcilicet, quae morbos ſolidorum univerſales, alteram, quae morbos humorum eodem continet. Utraque claſſis duobus ordinibus conſtat: illius prior laxitatem et debilitatem morboſam, poſterior rigiditatem praeternaturalem conſiderandam praebet: huius alter conſiderat quantitatem humorum praeternaturalem, alter qualitatem peccantem. Morbos hos ſimplices, haud abſque vitii localis connubio obvios adduximus, ut ſub hoc titulo remedia chirurgica generalia pertractari poſſent: motus ſenſusque vitia ad morbos locales referenda eſſe recte iudicavit. — Morborum localium multitudo quinque claſſibus incluſa eſt, quarum quaelibet in ordines, genera et ſpecies hoc modo dividitur.

Claſſis I.
Morbi ab irritamento.

Ordo I. Dolores.
Genus 1. odontalgia.
2. otalgia.

Ordo II. Spaſmi.
Genus 1. tetanus.
2. epilepſia.

Genus

Genus 3. ſtrabiſmus.
4. contractura.
Ordo III. Febres.
Ordo IV. Inflammationes.
Genus 1. inflammatio genuina ſ. phlegmone.
2. — — mixta.
Spec. 1. eryſipelas.
2. rheumatiſmus.
3. arthritis.
3. inflammatio ſpuria.
Inflammationes locales.
Spec. 1. ophthalmia. 2. aurium inflammatio. 3. naſi inflammatio. 4. linguae inflammatio. 5. parotis et bubo inflammatorius. 6. angina, eaque inflammatoria genuina, gangraenoſa, membranoſa, ſpuria. 7. inflammatio mammarum et 8. teſticulorum. 9. phimoſis. 10 paraphimoſis. 11. gonorrhoea. 12. paronychia. 13. ambuſtio. 14. pernio.

Claſſis II.

Morbi ex ſolutione continui.
Ordo I. abſceſſus.
Genus 1. abſceſſus genuini.
Spec. 1. abſceſſus inflammatorii.
2. — metaſtatici.
Gen. 2. abſceſſus ſpurii.
Spec. 1. abſceſſus nucleatus.
2. — — ſanguineus.
3. — — lymphaticus.
4. — — lacteus.
5. — — urinoſus.
6. — — gangraenoſus.
7. — — peſtilentialis.

Abſceſſus in ſpecie XVII. ſpecies offerunt: 1. encephali, 2. in ſinu frontali et 3. maxillari orti, 4. orbitales. 5. unguis. 6. hypopyon. 7. ad genas, 8. gingivasque collocati. 9. glandulae parotidis. 10. faucium. 11. empyema. 12. thoracici alii. 13. hepatis, 14. aliique abdominales. 15. circa anum. 16. bubones ſuppurantes. 17. articulorum.

Ordo II. ulcera.

Gen. 1. ulcera ſimplicia.

2. — complicata.

Spec. 1. a cauſſa interna complicata; quo retulit ulcera ſcorbutica, ſcrophuloſa, rheumatica, rhachitica, cancroſa, venerea; ab evacuatione ſuppreſſa orta; cutanea varia, quo pertinent herpes, tinea, achores et favi, cruſtra lactea, zona, ſcabies, lepra, aphthae.

Spec. 2. ulcera a debilitate aegroti complicata.

3. — — plethora complicata.

4 — — varia cauſa externa, ut a prava tractatione; a vitio partium ſolidarum, v. c. impuritate, excreſcentiis, calloſitate, putredine, dolore intenſo, inſenſibilitate, ſuppurationis vitio; a vetuſtate; a maiore ambitu; a prava figura, quo loco tractantur ulcera cum ſinuoſa, tum fiſtuloſa, corneae v. c., fiſtula lacrymalis genuina, ſalivalis, thoracica, bilioſa, ſtercorea, ani et urinaria.

5. ulcera a corpore alieno complicata.

Spec.

Spec. 6. ulcera ex adfectione ſingularium complicata partium, mollium ſcilicet, et oſſium ſ. carie: h. l. de carie dentium in ſpecie exponitur.

Ordo III. vulnera.

Gen. 1. vulnera ſimplicia.

2. — — complicata.

Spec. 1. complicatio a ſingularum partium laeſione, v. c. arteriae (aneuryſma), venae, nervi, vaſis lymphatici, tendinis et aponeuroſeos, carnis, ligamenti, oſſis.

Spec. 2. vulnera a prava figura complicata, quo et vulnera puncta retulit.

3. vulnera a contuſione complicata, quo vulnera ſclopetaria pertinent.

4. vulnera a corpore alieno ſ. mechanico, ſeu ab acrimonia chemica, ſeu a veneno complicata. Hoc loco de hydrophobia, inſitione variolarum, gonorrhoeae et ſcabiei exponitur.

Vulnera in ſpecie continent

Spec. 1. quae in capite, atque partim in capillata eius regione, partim in facie, inprimisque in labiis (labium leporinum) occurrunt.

2. in collo,

3. — thorace et

4. — abdomine obvia.

Ordo IV. fracturae.

Genus 1. fracturae ſimplices,

2. — — complicatae.

Spec. 1. cranii. 2. oſſium naſi. 3. arcus zygomatici. 4. maxillae ſuperioris et 5. inferioris. 6. ſterni. 7. coſtarum. 8. vertebrarum. 9. oſſis ſacri et coccygis.

gis. 10. ſcapulae. 11. claviculae. 12. oſſis humeri. 13. antibrachii. 14. oſſium manus. 15. femoris. 16. patellae. 17. cruris. 18. oſſium pedis.

Claſſis III.

Morbi ex impedito vel ſuppreſſo tranſitu.

Ordo I. tumores frigidi.

Genus 1. hydropes, quorum novem adferuntur ſpecies:

Spec 1. Oedema, aut genuinum, aut ſpurium, aut puerperarum etc. De fungo articulorum h. l. diſputatur.

2. hydrocephalus cum internus, tum externus; hydrops cerebri; oedema cerebri; hydrorhachitis.

3. hydrophthalmus.

4. hydrothorax.

5. aſcites.

6. hydrops ſaccatus.

7. — — uteri.

8 hydrocele, cum oedematodes, tum vaginalis teſtis, tum funiculi ſpermatici, tum a ſacco hernioſo vacuo orta.

9. hydrarthrus.

Genus 2. cyſtides.

Spec. 1. lupiae ſeu cyſtides completae, ſcilicet atheroma, ſteatoma, meliceris, oſteoſteatoma.

2. cyſtides incompletae, quo relata ſunt aneuryſma verum, varix, mariſca, varicocele cum in ſyſtemate venoſo, tum in textu filamentoſo occurrens, ganglion, ranula.

Genus 3. phymata.

Species 1. ſcrophula, cum genuina, tum ſpuria.

Species

Spec. 2. ſtruma, partim genuina, partim ſpuria, eaque fungoſa, aneuryſmatica, cyſtica, emphyſematoſa, hernioſa.

3. ſcirrhus cum quieſcens, tum increſcens.

4. carcinoma et occultum, et apertum in mammis, labiis ac teſtibus obvium. Ultimum eſt vel genuinum, vel ſpurium (ſarcocele). Hoc loco etiam de induratione, ſcirrho, fungo, lipomate et varicoſa expanſione teſticulorum agitur.

Genus 4. excreſcentiae

Spec. 1. palpebrarum.

2. pterygium.

3. ſtaphyloma.

4. polypus et quidem naſi, oeſophagi, auris, vaginae et uteri, inteſtini recti, veſicae urinariae, et fungus durae matris.

5. epulis.

6. condyloma.

7. clavus.

8. naevus maternus.

9. hyperſarcoſis.

10. exoſtoſis, quam in genuinam atque ſpuriam dividit, ad quam tophus, hyperoſtoſis, paedarthrocace, ſpina ventoſa et oſteoſarcoſis referuntur.

Ordo II. marcores.

Genus I. maraſmus.

Species 1. maraſmus univerſalis,

2. — — partialis.

Genus 2. tabes.

3. phthiſis .

Ordo

Ordo III. retentiones.

Genus 1. retentiones lacrymarum.

Spec. 1. ab imperviatione punctorum et ductuum, quae pendere poteſt aut a prava directione, aut a compreſſione, aut a deſtructione, aut a concretione, aut ab obſtructione, aut a dilatatione nimia.

Spec. 2. a vitio ſeu imperviatione ipſius ſacci lacrymalis, cuius cauſſa aut in compreſſione, aut in relaxatione et inertia, aut in obſtructione, aut in inflammatione, aut in ulceratione, aut in deſtructione quaerenda.

Genus 2. retentiones in organo auditus.

Spec. 1. imperviatio meatus auditorii externi, cuius cauſſa:

aut obſtructio,

aut coarctatio.

Spec. 2. imperforatio tubae Euſtachianae.

Genus 3. retentiones lotii.

Spec. 1. iſchuria, quae poteſt eſſe vel renalis, vel ureterica, vel veſicalis, vel ab inflammatione, vel a ſpaſmis, vel a paralyſi, vel a ſcirrho, vel a mutato veſicae ſitu, vel a calculo, vel ab urethrae, aut partium organis uropoeeticis vicinarum vitio producta.

Spec. 2. Dyſuria.

Genus 4. obſtipatio ſeu ileus.

Spec. 1. ileus inflammatorius.

2. — ſpaſmodicus.

3. — paralyticus.

4. — ab intusſuſceptione.

5. — ab infarctu.

Genus 5. partus impoſſibilis.

Ordo

Ordo IV. reſolutiones.
Genus 1. apoplexia.
Spec. 1. apoplexia ſanguinea.
2. — — ſeroſa.
3. — — nervoſa, huiusque pro cauſſarum varietate variae formae, metaſtatica, traumatica, epidemica, ſuffocativa, gaſtrica.
Genus 2. Syncope.
Genus 3. Suffocationes
Species 1. ſubmerſi,
2. ſtrangulati,
3. a corpore alieno viis aëriferis impacto, aut
4. a compreſſione thoracis, ventris, capitis, aut
5. ab animi pathemate, aut
6. a vapore nocivo pendens,
7. fulmine tacti.
Genus 4. Paralyſes.
Spec. 1. hemiplegia.
2. paraplegia.
3. pareſis; et pro partium ſingularum, inde affectarum, diverſitate nunc blepharoplegia, nunc amauroſis, nunc cophoſis, nunc anoſmia, nunc gloſſoplegia, nunc enureſis, nunc cauloplegia.
Ordo V. corruptiones.
Genus 1. gangraena.
Species 1. partium mollium.
2. — oſſearum.
Genus 2. necroſis.
Species 1. partium mollium,
2. oſſium.

Claſſis

Claſſis IV.

Morbi ex ſitus partium mutatione.

Ordo I. Herniae.

Genus 1. herniae abdominales.

Species 1. hernia inguinalis.

2. — cruralis.

3. — umbilicalis.

4. — ovalaris.

5. — ventralis.

6. — vaginalis.

7. — perinaei.

Genus 2. herniae thoracicae.

— 3. — cephalicae.

Ordo II. prolapſus.

Genus 1. exophthalmus.

2. paragloſſe.

3. hypoſtaphyle.

4. exania.

5. hyſteroptoſis et elythroptoſis.

6. exocyſte.

Ordo III. deviationes.

Genus 1. blepharoptoſis.

Species 1. ptoſis.

2. ectropium.

3. entropium.

4. lagophthalmus.

Genus 2. trichiaſis.

3. hyſteroloxia.

4. deviationes teſtium.

5. — — muſculorum.

Ordo IV. luxationes.

Genus 1. luxationes ſimplices.

2. — — complicatae.

Species 1. maxillae inferioris.

2. capitis.

3. vertebrarum.

Species 4. oſſis coccygis.
5. coſtarum.
6. claviculae.
7. humeri.
8. cubiti.
9. radii.
10 oſſium manus.
11. femoris.
12. patellae.
13. tibiae.
14. fibulae.
15. pedis.
16. calcanei.
17. oſſium reliquorum pedis.

Ordo V. diaſtaſes.

Claſſis V.

Morbi a conformatione praeternaturali.

Ordo I. cohaeſiones praeternaturales.

Genus 1. cataracta.

Spec. 1. cataracta cryſtallina.
2. — — membranacea.
3. — — interſtitialis.

Genus 2. calculus.

Spec. 1. calculus urinarius, qui pro diverſo, quo reperitur, loco diverſas efficit formas, ſc. renalis, ureterici, veſicalis, urethralis, praeputialis, et extra vias urinarias ſiti.

Spec. 2. calculi biliarii.
3. — inteſtinales.
4. — ſalivales, glanduloſi. Hoc loco et de tartaro dentium actum eſt.

Genus 3. imperforationes.

Spec. 1. iridis,
2. meatus auditorii,

Spec.

Spec. 3. naſi,
4. vaginae,
5. uteri,
6. ani et inteſtini recti,
7. glandis.

Genus 4. concretiones.
Spec. 1. palpebrarum cum cornea.
2. iridis cum cornea.
3. linguae.
4. gingivarum cum gena.
5. in extremitatibus obviae.
6. oſſium ſ. ancyloſis, quae poteſt eſſe
vel vera,
vel ſpuria.

Ordo II. deformitates.
Genus 1. rhachitis.
2. curvaturae.
Spec. 1. curvaturae ſpinales,
2. oſſium thoracis et pelvis,
3 oſſium in extremitatibus occurrentes.

Genus 3. maculae.
Spec. 1. maculae corneae.
2. — cutis.
Ephelides,
maculae hepaticae.

Genus 4. abundantiae vitioſae.
Spec. 1. abundantia dentium,
2. — — digitorum,
3. clitoris monſtroſa.
4. nymphae nimium propendentes.

Genus 5. defectus praeternaturales.
Species 1. defectus oculi.
2. — dentium.
3. — palati.
4. — membrorum.

Iam

Iam expoſita ordinis ratione, quem Exp. *C.* ſecutus eſt, quaedam delibabimus, unde perſpici queat, quomodo materiam pertractaverit. Dolemus hoc unum, quod nobis haud liceat, omnia, quae propria experientia auctori clariſſimo ſuppeditavit, excerpere, atque ſic operis huius praeſtantiam extra omnem dubitationis aleam ponere.

Electricitatem inter remedia externa recte ponit non ultimo loco, cum in omnibus morbis a fibra laxa productis fere primas tueatur partes. Breviter igitur tangit, quae de duplici materia electrica indeque pendente duplici corporum omnium naturalium claſſe, de variis modis, quibus electricitas efficitur, de apparatu illi neceſſario, qui materiam electricam tanquam medicamentum corpori animali aegroto applicare cupit (machinam electricam, lagenam Leidenſem, cuius diameter quatuor pollices, altitudo vero ſex aequat, cum electrometro Lanei, ſcabello inſulato, et directoribus variis requirit), de vario vehementiae gradu, quo electricitas adhiberi poteſt (ſcintillae concutientes, cum lagena Leidenſi modo deſcripta productae, non debent excedere decimam pollicis partem electrometri Laneani), de effectibus electricitatis, quos octo enumerat, 1. motus ſanguinis circulatorius notabiliter augetur, et pulſus arteriarum ſub electriſatione ad ſextam circiter partem increſcit, 2. calor animalis et 3. irritabilitas muſculorum incitatur, 4. fluida in univerſum expanduntur et inde plethora apparens inducitur, haemorrhagiae interdum, narium praecipue, naſcuntur, 5. fluiditas humorum, viſcoſitate minuta, augetur, 6. tranſpiratio, ſecretiones glandulosae, urinae, ſalivae, bilis, excretiones alvi, fluxus naturales, menſtruus praecipue, augentur, reſtituuntur, 7. cutis rubra fit, et 8. totum corpus, aut eius pars, concuſſione ſubita, convellitur; de uſu denique huius remedii commemoranda erant. Recte P. I. p. 33. p. 38.

ſuadet illuſtris c., ut, cum certus electricitatis gradus cuivis individuo ad ſalutares effectus obtinendos conveniens haud facile definiri queat, a gradu electricitatis minimo ſemper per aliquot dies continuos incipiatur, ſenſimque ad eam vehementiam, uſque augeatur, quae optatum effectum producat; dein nunquam electriſatio vehementiſſima homini applicetur, ſed ea tantum, quae absque incommodo graviori perferri queat. Electricitatem nimis diu continuatam, aut intempeſtive ac incaute adhibitam, effectus inducere, ſalutaribus, quos modo commemoravimus, contrarios, circulationis ſcilicet quandam imminutionem, debilitatem, laſſitudinem, cephalalgiam, vertiginem, apoplexiam, epilepſiam, reſpirationis laeſionem, aſthma convulſivum, paralyſes univerſales et partiales, haemorrhagias, excretiones involuntarias, denique necem nec opinam.

E ſecundo volumine etiam quaedam propriae
P. II. experientiae documenta, quae ſeſe nobis ſponte offe-
p. 447. runt, decerpamus. — Ubi de herniae inguinalis operatione agitur, contendit c., ipſi ſectionem annuli, quae aliquot lineas verſus ſpinam ilei ducta erat, et lentam deinceps dilatationem tantam, ut indicis
p. 506. immiſſionem admitteret, ſemper ſucceſſiſſe. — Narrat fiſſuram ligamenti articularis, per quam extremum os luxatum penetraverat, repoſitioni oſſis magno fuiſſe impedimento, idque ſectione membri laeſi
p. 514. ab ipſo inſtituta compertum. — CALLISENUS poſſidet vertebras colli luxatas, anchyloſi vera deinde iunctas, quarum cavitas medullaris a luxatione praegreſſa valde imminuta fuerit. — Vidit idem, luxa-
p. 531. tionem pollicis cum trapezio oſſe maiore, quamvis rite peracta repoſitione, bis adeo funeſtam fuiſſe, ut ne amputatione pollicis quidem ſervari poſſent aegri.
p. 534. — Luxationem femoris, lente oriundam, quam *conſecutivam* vocat c., verſus poſteriora et ſuperiora plu-

ries

ries ab ipſo obſervatam. — Rariſſime a muſculo- p. 535.
rum actione caput femoris luxatum verſus oſſis pubis
marginem attrahi. — Ubi luxatio femoris ad infe-
riorem partem ac retrorſum verſus foramen ovale ac-
ciderat, lotii ſuppreſſionem ſimul praeſentem obſer-
vavit. — Reductio luxati femoris, a cauſa in- p. 540.
terna ortam, nunquam ipſi ſucceſſiſſe, aut ſi talis luxa-
tio reducta viſa fuerit, a leviſſima cauſa iterum extra
cavitatem articularem protruſum fuit os. — Cata- p. 553.
ractam interſtitialem, lente diſſoluta, tantopere au-
ctam obſervavit, ut utramque cameram opplere at-
que corneam transparentem conſtringere videretur.
— Cataractam membranaceam incipientem abſque p. 560.
ullis artis auxiliis ſponte diſſipatam. — Ipſi ſuc-
ceſſiſſe, ut, operatione cataractae in uno oculo facta,
alterius oculi ſuffuſionem infregerit. Placuiſſe igi-
tur, viſu unius oculi cataracta abolito, operationem
differre ad alterius oculi notabilem obſcurationem,
et tunc in utroque oculo operationem ſimul inſtitue-
re. — Acum rotundam, qua cataractae depreſſio
inſtituitur, prae reliquis magnae utilitatis eſſe, uſu
edoctus fuit. — Ut pupilla amplior evadat, atque p. 562.
ſic operationem facilitet, duo vel tria grana pulveris
foliorum vel radicis belladonnae propinat. — Poſt
quartam demum depreſſionem viſum conſtantem re-
diiſſe: cataractam duriorem depreſſum guttam ſere-
nam induxiſſe, ſaepius vidit. — Capſula rite diſſo- p. 567.
luta reſorptionem fluidi opaci, quin et ſolidioris ſuf-
fuſionis, ad variam energiam virium reſorbentium et
variam cataractae conſiſtentiam, nunc paucis diebus,
nunc lentius contingere, centies obſervavit: in non-
nullis haud niſi pluribus menſibus praeterlapſis vi-
ſum perfectum rediiſſe, unam alteramque tamen ca-
taractam ſecundariam ſecutam fuiſſe. Haud ſucce-
dente vero reſorptione tandem poſt ſecundam vel
tertiam operationem ſcopum attigiſſe. — Scalpel- p. 571.

lum Richterianum ad incidendam corneam omnibus aliis inventis palmam praeripere, et indicationi maxi-
p. 677. me ſatisfacere. — Dentes evulſos et per integrum diem libero aëri expoſitos, tamen in priſtinum locum immiſſos iterum firmari et cum alveolis gingivisque necti, atque per longum temporis ſpatium conſervari poſſe vidit.

Cuius quidem operis inſignis utilitas cum omnibus, qui de hac re recte ſtatuere poſſunt, in confeſſo eſſet, non incongruum erat, ut haec utilitas in plures adhuc, quam qui latinae linguae cognitione gaudeat, redundare poſſet, verſionem libri parare germanicam. Ita enim poterant et chirurgi noſtri, quorum pauci ita linguarum veterum cognitione inſtructi eſſe ſolent, ut manibus terere haec chirurgiae hodiernae principia, indeque proficere poſſint, in utilitatis, ex eorum lectione promanantis, ſocietatem venire. Sed cum ſtylus illuſtris CALLISENI haud facilis, ſed potius ob frequentiſſimum participiorum uſum atque nimium brevitatis ſtudium impeditus eſſe ſoleat, ita, ut, qui interpretis germanici provinciam in ſe ſuſcipere ſtudet, non ſolum rei, de qua agitur, ſed etiam linguae utriusque probe gnarus atque intelligens eſſe debeat. Bibliopola igitur honeſtiſſimus has interpretis partes tranſtulit in Exp. KÜHNIUM, noſtrorum commentariorum redactorem, qui ſummo ſtudio in id incubuit, ut mentem illuſtris auctoris ubique maxima cum diligentia ac fide verbis germanicis explicaret, in tali libro haud elegantiam ſermonis vernaculi, ſed potius fidem maximopere curandam eſſe perſuaſus. Prodiit haec verſio ſub titulo:

HEINRICH CALLISEN'S *Syſtem der neuern Wundarzneykunſt, zum öffentlichen und Privatgebrauche. Erſter Theil.* 8. Kopenhagen b. Chr. Glob. Proſt. 1788. pagg. 853. Praef. et cont. pagg. 42. *Zweiter Theil.* 1791. pagg. 895. Cont. 30.

INDEX

INDEX VOL. XXXVI.

A.

Abdominis morbi, miliaris morbi ſymptoma 58. ardores unde 475. viſcerum inflammatio 320

Abies plantarum genus 629

Abſceſſus 69. eorum genera et ſpecies 711. morbi miliaris ſymptoma 74. femoris, hydropi ſuperveniens 299. externus poſt inflammationem hepatis 466 ſeq. ad oſſa, de iis monitum 323. mammarum *vid. Mammae.*

Abſynthii ſal et infuſum in morbo miliari 68

Abundantiarum vitioſarum ſpecies 720

Abura plantarum genus 599, 615.

Abutua novum plantarum genus eiusque ſpecies 600

Acanthi, plantarum ordo 539. A. iliciſolius 442. *vid. etiam Dilivaria;* A. maderaſpatenſis *vid. Blepharis.*

Acari, de iis obſervata 96

Acera, plantarum ordo 552. A. pinnatum 644. negundo *vid. Negundo.*

Acetum vini *vid. Vinum.*

Achyranthes diffuſa 648. muricata 538. proſtrata 221

Acida mineralia in febre putrida complicata 320. vegetabilia in morbo miliari 70. nativum an ſcorbutum arceat 494

Acidum in ventriculo 293 ſeq. in urina alpicolarum 668. muriaticum adverſus arthritidem 501 ſeq. dephlogiſticatum ad corrigendum ichorem cancroſum 506. eius ad ceram dealbandam uſus 39. phoſphoreum in ſtrumoſis deficiens 668

Acidulae martiales in morbo miliari 69

Aciſanthera Brown. 619

Aconiti extractum in arthritide 511, 515. cachexia rheumatica 301. ophthalmia chronica 293. noxium in morbo miliari 69.

Acorus calamus 440

Acoſta novum plantarum genus 444

Acouroa plantarum genus 622

Acrimoniae cura 523

Acta acad. elect. Mogunt. ſcient. util. quae Erfurti eſt, ad annum MDCCLXXXXII. 332

Actaea aſpera 435

Adelia Brown. 618
Adenotus novum plantarum genus 428
Adiantum ſcandens 609
Adriatici maris mutationes 256 ſeq. topographia 246
Aegopodium plantarum genus 550
Aer, eius per reſpirationem mutatio 44. conſtitutionem praeſagientes aegri 507. frigidus, eius remotio in coryza variolode 517. illius ſpecierum variarum effectus in ſubſtantias animales 16 ſeq. ſpecies putredine corporis animalis evolutae 701. dephlogiſticatus, eius effectus in phthiſi 27 ſeq. fixus ex ferro obtinendus 42. ex caeruleo berolinenſi ib. ſeq.
Aerides novum plantarum genus 579
Aerua plantarum genus 538
Aeſchynomene heterophylla, lagenaria 566. ſesban 622
Aether *vid. Vitriolum.*
Affectus animi per lactationem communicari 280
Agallochum *vid. Aloexylum.*
Agaricus arecarius, fimetarius Lour. integer Lour. ovatus, ramoſus 611
Agathophyllum plantarum genus 632
Agihalia *vid. Ximenia.*
Aglaia odorata *vid. Vitex pinnata.*
Agrimonoides plantarum genus 619
Agriphyllum — — 547
Agroſtis cochinchinenſis, odorata, plicata 213
Aidia novum plantarum genus 228 ſeq.
Ailhaudii pulveris abuſus ſequela 455
Alcea africana 452
Alcyonium botryllum 267. burſa *vid. Lamarkia*; conicum 268. cydonium 267, 268. diſtomum 267. domuncula, epipetrum, exos 268. lyncurium 257, 269. Schloſſeri 267
Aletris capenſis 535. cochinchinenſis 410. uvaria *vid. Kniphofia.*
Algae, plantarum ordo 533
Alhagi plantarum genus 622
Alimentorum nimia in ventriculum ingeſta copia an ſanguinem augeat 495. digeſtio *vid. Digeſtio.*
Alkali volatilis uſus in morbo miliari 68. cauſtici uſus 27
Allaſia novum plantarum genus 219
Allii virtus adverſus dyſecoiam 506. cepae, ſativi, triquetri uſus 409
Allionii (Car.) Conſpectus praeſentaneae morborum conditionis 47
Allophyllus ternatus 415
Aloe in arthritide 502. fluxu coeliaco 287. morbo miliari 67. eius uſus externus in carie anceps 80. perfoliata 409.
Aloexylum novum plantarum genus 422
Altica aethiopiſſa 103 virginica 114
Alvi adſtrictae cauſſa 518
Alumen in ſtrumis noxium 664
Alypum plantarum genus 538

Amacoa plantarum genus 549
Amara in calculo biliario et inertia bilis 465. morbo miliari 70
Amaranthi plantarum ordo 538. A. cruentus, polygamus, triſtis 586. polygonoides *vid. Roemeria.*
Amauroſis 297. eius cauſſae ſectione derectae 511. poſt cataractae depreſſionem 723. ictero ſuperveniens 286
Ambelania plantarum genus 543
Ambinux Commerſ. *vid. Croton moluccanum.*
Amelanchier novum plantarum genus 644
Amens frigoris patientiſſimus 472
Amentaceae plantarum ordo 629
Amerimnon plantarum genus 622
Ammi copticum 550
Ammoniacum gummi in morbo miliari 67. eius uſus externus in tumore genu 301.
Ammoniacus ſal in dyſenteria 289. morbo miliari 71. eius flores martiales in ulceribus carcinomaticis 81
Amomum, eius character 205. arboreum, galanga, globoſum, hirſutum, medium, zerumbet, zingiber ib.
Amputatio non protrahenda 329. adverſus gangraenam 77. cruris 329. femoris 296 ſeq. 329.
Am Stein mortuus 347
Amygdalus, eius ſeminum vis noxia unde 626. amara, cochinchinenſis, perſica 433
Amylum ſubſtantia nutriens 494
Anacardium orientale, eius vires 419. occidentale *vid. Caſſuvium.*
Anagyris foetida, inodora 420
Anaphrodiſiae remedium 506
Anas glacialis 400
Anaſſer plantarum genus 543
Anavinga — — — 633
Anchuſae offic. vires 221
Andernacenſis lapis molaris 95
Andira plantarum genus 622
Andromeda ſecunda 649
Andropogonis ſchoenanthi vires et uſus 603
Aneſiorum vallis aqua ſalubris 668
Angelicae radix in morbo miliari 69
Angina morbi miliaris ſymptoma 55. pectoris 277. pharyngea 293
Anguſturae corticis uſus 320
Animales ſubſtantiae, variarum aeris ſpecierum in eas vires 16 ſeq. nutritioni aptae 494
Animalis corporis elementa 697. principia conſtitutiva 698
Animalium nutritio 493
Animi facultates 240 ſeq. affectus *vid. Affectus.*
Annalium litterariorum qualis debeat eſſe ratio 704 ſeq.
Annona hexapetala 439
Anoma novum plantarum genus 425 ſeq. 620
Anomia ephippium 256.
Anorexia morbi miliaris ſymptoma 57 ſeq. 69.

Antherura novum plantarum genus 229
Anthoſpermum plantarum genus 547
Anthoxanthum pulcherrimum 210
Anthyllis indica 564
Antideſma ſcandens 597
Antidota ſpecifica quid 522
Antimonii minera 201. crudi uſus 287, 308, 498
Antimonialia in carie 80. dyſenteria 289. febre bilioſa 296. hydrope 299. ophthalmia chronica 293. cachexia rheumatica 301. eorum connubium cum terra ponderoſa ſalita 337
Antiphlogiſtica in inflammatione viſcerum abdominis minus commendanda 320
Antiphlogiſticae chemiae veritas aſſerta 42 ſeq.
Antirrhea plantarum genus 548
Antirrhinum aquaticum, linaria, porcinum 444
Antiſcorbutica 279. in morbo miliari 67, 70
Antiſeptica 279. fortiora noxia in febre lenta nervoſa 516
Antiſpaſmodica in diabete 288. febre bilioſa 295. hydrope 298, 299. ictero 287. morbo miliari 68
Aorta morboſe mutata 193 ſeqq.
Apalatoa plantarum genus 622
Aphthae morbi miliaris ſymptoma 58. internae 321.
Aplyſia depilans 250
Apocyneae, plantarum ordo 543
Apocynum africanum, alternifolium, iuventas 234
Aponogeton monoſtachyon *vid. Spathium.*
Apoplecticorum affectuum cauſſa 666, 667
Apoplexia, eius ſpecies 717. morbi miliaris ſymptoma 54, 55. paralyſi partiali ſuperveniens 277. vomitoriorum in ea uſus ib.
Aqua, eius decompoſitio 12. an oleum repellat 34 ſeqq. pota, eius evacuationem per urinam iuvandi remedium 281. eius potus ad tollendam diſpoſitionem ad augmentum bilis 464. frigidiſſima, cauſſa ſtrumarum 667. gelida, eius uſus in ſphacelo pedis 509. vaporis uſus in coryza variolode 517. marina, eius lumen unde 95. mephitica alkalina, eius uſus in arthritide 498. tepida, eius vapor in morbo miliari 68. mineralis Conturſienſis et Cheltenhamenſis *vid. has voces.*
Aquae aromaticae, earum connubium cum terra ponderoſa ſalita 337. egranae in phthiſi tuberculoſa 277. martiales in arthritide 498. calculo biliario 466. ſelteranae in phthiſi tuberculoſa 277. ſulphureae in morbo miliari 67, 68
Aquilariae character emendatus 633.
Aquilicia plantarum genus 554
Arabis nutans 647
Arachis africana, aſiatica 564

Araliae, plantarum ordo 550. A. arborea 550. chinenſis, octophylla, palmata 238. racemoſa, umbellifera 550
Araucaria plantarum genus 629
Arca, eius incrementum 252. glycymeris, Noae 255. nucleus 255, 260
Arctium plantarum genus 546
Areca catechu, ſylveſtris 588
Arenariae ſpecies 616
Argentum, eius minera aurifera ſalisburgenſis 92. nativum 200. corneum, griſeum ib.
Argolaſia plantarum genus 536
Argonauta argo 256
Argyreia, novum plantarum genus eiusque ſpecies 226 ſq.
Ariſtolochiae, pl. ordo 537. A. indicae vires et uſus 580
Ariſtotelia, eius character emendatus 632. novum genus a Loureiro conditum 578
Arnebia plantarum genus 541
Arnica in dyſenteria 290. iners in morbo miliari 68. eius flores in arthritide 511. febre apoplectica 316. lenta nervoſa 516. febribus remittentibus pituitoſobilioſis 510. hydrocephalo interno 506. radicis uſus 279
Arſenicum in cancro 285, 506. interne adverſus elephantiaſin 506
Arſis novum plantarum genus 435
Artemiſia abrotanum, annua, aquatica, iudaica 513. maderaſpatana 547. minima ib. *vid. etiam Centipeda;* vulgaris 513
Arteriarum dilatatio in ſtrumis unde 661. brachialis variationes praeternaturales 307. tibialis 306 ſeq.
Arthritis 496 ſeq. eius fomes 319. morbi miliaris ſymptoma 61. illius remedia 193, 501 ſeqq. 511, 515. adverſus eius ſymptomata terrae ponderoſae ſalitae vſus 337
Articulationum humores 701 tumores 301
Articulorum contorſiones a debilitate 455. tumores 85
Artocarpus plantarum genus 627. integrifolius *vid. Polyphema.*
Aruba plantarum genus 616
Arum, eius pulvis compoſitus in morbo miliari 69. colocaſia, cucullatum, dracontium, eſculentum, pentaphyllum, ſagittifolium, trilobatum 581
Arundo agreſtis 214. bambos, dioica 213. mitis, multiplex 214. piſcatoria 213
Aſarum plantarum genus 537. virginicum, eius vires 428
Aſcaris hermaphrodita 106
Aſcites, eius remedia 506. ictero ſuperveniens 286 ſeq. morbi miliaris ſymptoma 58, 59.
Aſclepias fuſca 235
Aſpalathus arborea 564
Aſparagi, plantarum ordo 505
Aſpera, novum plantarum genus 644
Aſphodeli, plantarum ordo 535. A. fiſtuloſus ſeu novum genus Aſphodeloides 643

Aſplenium bulboſum 609 ſcolopendrium, eius uſus ib.
Aſſa foetida in acido primarum viarum 293. carie 80.
Aſſimilatio imperfecta an diabetae cauſſa 288
Aſterias, radiorum in ea reproductio 250. aranciaca, palmipes, pectinata ib. ſolaris 117
Aſthmatis pituitoſi remedium 337
Aſtragaloides novum plantarum genus 638
Aſtranthus — — 413
Athamanta cervaria 550. chinenſis ib. eius vires 237. oreoſelinum 550
Atheramnus Brown. 625.
Athruphyllum novum plantarum genus 224
Atractylis oppoſitifolia *vid. Agriphyllum.*
Atreſia 298
Atriplices, plantarum ordo 538
Attractionis phaenomena 34 ſeqq.
Aubletia novum plantarum genus 426 ſeq.
Auchenia duodecim punctata 402. ſubſpinoſa 403.
Auditus retentionum ſpecies 716
Averrhoa bilimbi, carambola 427
Aves, earum cerebrum 25 ſeq. 30. digeſtio et ovorum excluſio 492
Augia novum plantarum genus 436
Aulacia — — 423
Aurantia, plantarum ordo 553
Aurantiorum folia in epilepſia 71
Axia novum plantarum genus 211
Azalea punctata 222
Azorella plantarum genus 551
Azotum in plantis naſturtinis 271. elementum corporis animalis 697. in nervis negatur 699

B.

Baader (Ioſ. Franc. de Paula) mortuus 344
Baccaurea novum plantarum genus eiusque ſpecies 606
Baccharis Dioſcoridis, ſalvia chinenſis 574
Baccharoides novum plantarum genus 643
Bache palmarum genus 534
Bader obiit 346
Badula plantarum genus 630
Baea — — — 540
Baeobotrys — — 544
Bagaſſa Aubl. 628
Balanus minor Ginann. 252
Baldinger (E.G.) litteratura univerſa materiae medicae 684
Ballota piloſa 440
Balnea in febre bilioſa 295. morbo miliari 67, 70. poſt tineam capitis 84. calida in cholera 465. tepida in calculo biliario ib. dyſenteria 290. iſchiade nervoſa 293. Caldieri *vid. Caldieri.*
Balſamaria novum plantarum genus 553, 571.
Balſamum cochinchinenſe 414
Bambuſa *vid. Arundo.*
Banara plantarum genus 615, 619
Banklia Forſt. 537

Barbula agraria 145. curta 165. novum plantarum genus 441
Bardanae radix in morbo miliari 70
Barkhauſia novum plantarum genus 642
Barleria procumbens 443
Bartramia novum muſcorum genus 108
Baryxylum novum plantarum genus 421
Barometz *vid. Polypodium.*
Baſaltes 95
Baſella nigra 237
Batſchia novum plantarum genus a Thunb. conditum 404 ſeq. a Moench. 442
Bauhinia ſcandens L. 211
Baumgartia novum plantarum genus 644
Beck (Ioſ.) mortuus 345
Behen novum plantarum genus 644
Bell (Benj.) *Abhandlung von den Geſchwüren* cet. 72.
Belladonnae uſus in cataracta 723
Bembix novum plantarum genus 426
Berberides, plantarum ordo 615
Bergenia novum plantarum genus 644
Beta vulgaris 236
Betulae ſuccus recens in febre hectica gaſtrica 220
Bibonum phthiſis nervoſa 278
Biddulph mortuus 347
Bidens piloſa *vid. Kerneria;* eius vires 573
Bignoniae, plantarum ordo 541. B. plantarum genus 542. longiſſima, pentandra 443
Biliarii calculi *vid. Calculi.*
Biliariorum ductuum obſtructio, icteri cauſſa 287, 463
Bilioſi morbi factitii 295
Bilis 244. experimenta cum ea 16. eius examen chemicum 463 ſeqq. partes conſtitutivae 492. uſus 494. acor in chorea S. Viti 294. concentratio 463. ſecretio aucta 464, 476. in dyſenteria 289. vomitu cruento 290. imminuta 465. tranſitus impeditus ib. defectus ſequela 518. ſtimulus in febribus 295. conditio in icterica 286. in morbo miliari 68, 70. in fetu debilior 462. atra 524. cyſtica, eius ab hepatica diverſitas unde 463. an ad icterum neceſſaria 286
Billardiera novum plantarum genus 639
Bipinnula orchidearum genus 536
Bituminum origo 187
Blackburnia plantarum genus 624
Blackwellia (Barb.) mortua 346
Blackwellia plantarum genus 620
Blakea — — 618
Blaſtus novum plantarum genus 579
Blendae ſpecies 201
Blepharis plantarum genus 539
Bobartia graminum genus 534
Boerhaavia africana 207
Bolax plantarum genus 551

Bolcae montis ichthyolithi 4 ſeqq.
Boletus canalium, igniarius Lour. 612
Boltonia plantarum genus 546
Bombax pentandrum 451
Boragineae, plantarum ordo 541
Boraſſus caudata 598. flabelliformis, gomutus 597. tunicata 598
Borax, eius uſus in arthritide 503
Borbonia plantarum genus 621
Boſea cannabina 237
Boſtrichus crudiae 108. perforans 112
Botria novum plantarum genus 231
Boum morbus 87 ſeqq. lue infectorum carnis uſus noxius 320
Brachionus multiceps, rattus 118
Brachium a vulnere contabeſcens 307
Bragantia novum plantarum genus 580
Bromeliae, plantarum ordo 535. Br. ananas 407
Bromus capillaris 646
Bronchoceles cauſſae 667
Browallia alienata, humifuſa 540
Bruchus capſularius 103
Brugnatelli (L.) Biblioteca fiſica d'Europa T. XII. 3 XIII. 9 XIV. 18 XV. 24 XVI. 28 XVII. 31 XVIII. 40 XIX. 44 XX. 47
Brunia plantarum genus 625
Bryonia cochinchinenſis, haſtata, triloba 593
Bryum macrocarpum 148. pulchellum 171
Bubonis diagnoſis 506. exulcerati curatio 300
Bubonis macedonici vires et uſus 237
Buccinum corniculatum 258. echinophorum ib. 260. galea 258. lapillus 98. neritеum, pullus, teſſulatum 258
Buchholz medicus aulicus Schwerini 350
Buddeus (Aug. Henr. Frid.) mortuus 344
Buddleia aſiatica, ternata 216
Bugloſſoides novum plantarum genus 640
Buliardi obitus et vita 555
Bulla canaliculata, hydatis 257
Buphthalmum oleraceum 575
Bupreſtis fulgurans, fulminans, ſedecimpunctata, ſenicula, ſilphoides 104
Burgsdorfia novum plantarum genus 640
Burſerae ſpecies novae 623
Butonica plantarum genus 618
Byſtropogon — — 540

C.

Cacalia bulboſa, pinnatifida 573. procumbens, ſonchifolia 572
Cacao nucleorum vis noxia ubi reſideat 626
Cacoucia plantarum genus 617
Cacti, plantarum ordo 616
Cadia plantarum genus, 623
Caeruleum berolinenſe, aer fixus ex eo obtinendus 42 ſeq.
Caeſalpinia echinata 620. ſapan 421
Calambac lignum 422

Calamintha Tourn. 540
Calaminaris lapis 201
Calamus palmarum genus 534. amarus, dioicus 411. petraeus, rudentum, ſcipionum, verus 410
Calcarea terra 386
Calcareus lapis 198 ſeq.
Calcis aqua in carie 80
Calcitrapa plantarum genus 546
Calculi, eorum ſpecies 719. biliarii 303. eorum cauſſa 279. analyſis 464. in ictero 286, 287. in inteſtina delapſi 465. eorum tranſitus quomodo iuvandus ib.
Caldieri balnea 13 ſeqq.
Calea undata 573
Calinea plantarum genus 632
Calla occulta 581
Callicarpa triloba, umbellata 216
Callicocca plantarum genus 549
Callidium arvenſe, curiale 101. ruficrus 104. tomentoſum 115
Calligonum aſperum 438
Callionymus baicalenſis 388
Calliſen (Henr.) Principia ſyſtematis chirurgiae hodiernae P. I. 708. II. 722
Calliſta novum plantarum genus 578
Callixene Commerſ. 535
Calodium novum plantarum genus 418
Calomelanos uſus in bile viſcida 465. calculis biliariis ib. dyſenteria 287. febre infantum 465. febre rheumatica et arthritica 515
Calophyllum plantarum genus 553. inophyllum *vid. Balſamaria.*
Caloris corporum theoria 395 ſeqq.
Calycanthus praecox 620
Calyptra paraphyſiphora muſcorum 133.
Calyx plantarum pars 527
Cambogia gutta 435
Camellia drupifera 450
Campanula plantarum genus 545. repens 228
Campanulaceae, plantarum ordo 545
Campechiani ligni decoctum adverſus fluxum coeliacum 287
Camphora in carie 80. coryza variolode 517. diabete 288. epilepſia 512. febribus remittentibus pituitoſobiliofis 510. iſchiade nervoſa 292. mania 27. morbo miliari 68. peripneumonia 514
Campſis novum plantarum genus 412. *vid. etiam Incarvillea.*
Campylus novum plantarum genus 223
Canarina zanguebarienſis 408
Canarium ſylveſtre Gaertn. 449
Cancer inſectum, eius incrementi ratio 247. rubedinis a calore cauſſa ib. lapidum aſſumtorum effectus 455. candidus, carinatus, cataphractus, depurator 249. dromia 248, 249 ſeq. eremita 249. fimbriatus 248, glaber, maena 249. maia 250. marmoratus, orbicularis 248. pareſſa 249. piſum 248.

248. rotundatus 249. ſcyllarus 250 ſtrigoſus 249
Cancer morbus 81. occultus 283. apertus 284 ſeq. eius ichor quomodo corrigendus 506. mammarum, morbi miliaris ſymptoma 64. *vid. etiam Mammae.*
Canephora plantarum genus 549
Cannae, plantarum ordo 536
Canſiera plantarum genus 537
Cantharidum uſus in paralyſi 27. in ſubſtantia adverſus anaphrodiſiam 506. tinctura adverſus diabeten 288. typhum 504
Capitis laeſiones poſt tineam 84
Capparides, plantarum ordo 551. C. cantonienſis 434. falcata 435. magna 434
Caprificatio *vid. Ficus.*
Caprifolia, plantarum ordo 549
Capſici variarum ſpecierum uſus 226
Carabus balteatus 105. chryſomelinus 115. crux maior et minor 105. pilicornis 403. quadrimaculatus 105. ſeſquiſtriatus 101. truncatus 105
Caragana plantarum genus 621
Caraipa — — 632
Carbones foſſiles ad coriariorum opera commendati 331 ſeq.
Carcinomatica ulcera 81
Cardaminum novum plantarum genus 639
Cardialgia lethalis 320
Carditis 508, 512
Cardium, eius ſpecies edules 254, 256
Carduus lanceolatus 572. marianus 546. tataricus 652. tomentoſus 572
Careno (Aloyſ.) acadd. Mant. et Taurin. et ſociet. patrioticae Mediol. et med. chir. Helvet. ſocius 350
Carex ambigua, decumbens, latifolia 648
Caricae papayae fructuum uſus 599
Caries 79 ſeqq. 322
Cariſſa plantarum genus 543. carandas 225
Carneolus 200
Carotidum compreſſionis effectus ad intercipiendos morbos 26 ſeq.
Carthami tinctorii vires et uſus 572
Caryophylleae, plantarum ordo 616
Caryophyllus aromaticus 535
Caryota mitis 588
Caſearia Iacq. *vid. Anavinga.*
Caſſia plantarum genus 620. obtuſifolia 421. chamaecriſta *vid. Chamaecriſta.*
Caſſuvium plantarum genus 527, 622
Caſſyta — — 538. corniculata 633
Caſtanea plantarum genus 629. eius fructus alimentum pravum 665
Caſtoreum in morbo miliari 68. eius connubium cum terra ponderoſa ſalita 337
Caſuarina plantarum genus 629. africana 584
Catalepſis morbi miliaris ſymptoma 13 ſeq.
Catalpa plantarum genus 542

Cataplaſmatum uſus in febre bilioſa 295. in mammas actio 17 ſeq.
Cataractae ſpecies 719. de iis obſervationes 723 ſeq.
Catha Forſk. 631
Cathetus novum plantarum genus 596
Catingae character emendatus 618
Catonia novum plantarum genus 641
Caturus ſcandens 596
Caudex plantarum pars 527
Cauſtica ad abſceſſus aperiendos 76. in tinea capitis 83. ulceribus 79
Cauſus 512
Cauterium actuale in fiſtula lacrymali 292. damnatum in necroſi oſſium 329
Cedrela roſmarinus 233
Cellepora verrucoſa 266
Celluloſae telae ſtatus in corpore humano ſano 660. principia 699. collectiones ſeroſae in ea unde 475
Celoſia argentea, caſtrenſis, margaritacea 233. procumbens *vid. Froelichia.*
Celtis ſpecies novae 629
Cenia plantarum genus 646
Centaurea — — 646. galactites *vid. Galactites.*
Centipeda novum plantarum genus 547, 574
Cepa plantarum genus 639. prolifera 647. *vid. etiam Allium.*
Cephalaea febrium remittentium pituitoſo-bilioſarum ſymptoma 510, 512, 515
Cephalalgia morbi miliaris ſymptoma 52, 63. a lacte ſuppreſſo 283
Cephalanthus anguſtifolius, chinenſis, montanus, procumbens, ſtellatus 215
Cephalometrum 25
Cera, eam dealbandi ratio 39
Ceraia novum plantarum genus 577
Cerambyx pubicornis 104. tau, teſtaceus 114
Ceraſtium aquaticum *vid. Myoſoton.*
Ceratocephala novum plantarum genus 638
Ceratonia plantarum genus 651
Ceratoſanthes — — 626
Ceratium, novum animalculorum infuſoriorum genus 118
Cerbera ſalutaris 227
Cerebelli laminarum diverſitas 11, 18 ſeq.
Cerebrum animalium, eius ſtructurae diverſitas 10 ſeq. 25 ſeq. avium 30. affectum in febre lenta nervoſa 515. eius conditio in morbo miliari demortuo 65. vita ſine eo 661
Cereviſia bona, quae ad eius coctionem requirantur 333. eius abuſus ſequelae 279, 665
Cerium novum plantarum genus 227
Ceropegia cordata, obtuſa 223
Cetonia bicolor, marilandica, Rudolphi 113
Chalcas iaponenſis 423, 523. paniculata *vid. Murraya.*
Chalcedonius 200
Chama cor 255

Chamaecriſta novum plantarum genus 639
Chamaemeli infuſum in febribus intermittentibus 313, 316. uſus externus 76. olei in dyſenteria 294
Chamaepitys in morbo miliari 69, 70
Chamaerops cochinchinenſis 606
Chamira plantarum genus 551
Chamitis — — ib.
Charax leucometopos 185 ſeq.
Charta, eam incombuſtibilem reddendi artificium inventum 20 ſeq. lapidea 184 ſeq.
Chelidonii maioris radix 434
Cheltenhamenſium aquarum uſus 464. imitatio per artem ib.
Chenolea plantarum genus 538
Chenopodium hybridum 236. viride 651
Chinae radix in morbo miliari 68, 71. alba 590
Chiton 252
Chloroſis pro phthiſi habita, curata 276
Cholelithi *vid. Calculi biliarii.*
Cholera 464 ſeq. eius cauſſa 519. putrida 320
Chorea S. Viti curata 291, 294, 320
Chryſanthemum indicum, procumbens 575
Chryſomela bivittata, luctuoſa, octovittata 103. punctatiſſima 114
Chunaloa plantarum genus 545
Chyli partes eſſentiales 494. praeparatio 495
Chyalen radix 434
Cicatricis formatio 77
Cicca racemoſa 585
Cicer nummularium 621
Cichoraceae, plantarum ordo 545
Cichorei extractum in febribus intermittentibus 314, 316
Cicutae extractum in canc. 82. iners in cancro 82, 285. ophthalmia chronica 293. tinea capitis 83. noxium in morbo miliari 69. eius connubium cum terra ponderoſa ſalita 338. illius cataplaſma in ictero 287
Cicutae viroſae radicis comeſtae noxae 365
Cimicum remedium 192 ſeq.
Cinara humilis 546
Cinarocephalae, plantarum ordo ib.
Cineraria repanda 575
Cinerum tepidorum uſus 193
Cinna graminum genus 534
Cinnabaris nativa 201
Ciſſus, eius ſpecies 554. umbellata 218
Ciſti, plantarum ordo 616. C. undulatus 647
Citrus decumana, fuſca, madurenſis, margarita, medica, nobilis 570. trifolia *vid. Triphaſia.*
Citta novum plantarum genus 568
Cladium cyperoidearum genus 534
Cladodes novum plantarum genus 589
Clathrus campana 612
Clavaria ophioglo ſſoides Lour. piſtillaris 613

Claytonia portulacaria 616
Clematis minor, ſinenſis 438
Cleome fruticoſa 551. dodecandra *vid. Sinapiſtrum.*
Cleonia plantarum genus 540
Cliffortia — — 619
Clinicae ſcholae requiſita 480 ſeqq.
Clinopodium aſiaticum 442
Clitoriae ſpecies, de iis monitum 621. ternateae uſus 568
Cloacae in oſſibus necroſi affectis 326 ſeq.
Clutia monoica 602
Clyſmata in arthritide 499. febre bilioſa 295. intermittente 313, 314. lenta nervoſa 516. morbo nigro 292
Clytra perſicariae 103
Clytus obſcurus 115
Cnicus acarna 546
Cnidium plantarum genus 550, 637
Cobalti minera 201
Coccinella frontalis 403
Coccoloba aſiatica, cymoſa 417
Cochlearia armoracia *vid. Raphanis.*
Cocos nepa 587
Codonis character emendatus 630
Coeliacus fluxus 287 ſeq.
Coemeteriorum in urbibus defenſio 91 ſeq.
Coffea, eius potus in febre lenta nervoſa 516. morbo miliari 69. racemoſa, Zanguebariae 229
Cohaeſionum genera et ſpecies 719
Coix agreſtis 584. lacryma, eius vires et uſus ib.
Colchici oxymeli in pleuritide 504
Coldeniae ſpecies nova 541
Coleus novum plantarum genus 442
Colica poſt herpetem diſparentem 287. morbi miliaris ſymptoma 58, 59, 63. habitualis inſultu podagrico levata 497
Collet auctor botanicus 624
Colletia novum plantarum genus ib.
Collin (Matth.) Pathologia Therapiaque 517
Colocynthidis uſus in leucophlegmatia poſt ſcarlatinam 505
Colombo radicis uſus 290
Colophonia Commerſ. 623
Color avium albus 96. hominum inſolitus 100
Coloſtrum 492
Columella novum plantarum genus 219
Columnea plantarum genus 540. ſtellata 444
Comatoſorum affectuum cauſſa 666
Combretum plantarum genus 617.
Commelina communis, medica, tuberoſa 212
Commia novum plantarum genus 594
Comocladiae ſpecies novae 622 ſeq.
Conchyliorum incrementum 100, 247, 261
Concretionum ſpecies 720
Confervae corallinae et littoralis uſus 611
Coniferae, plantarum ordo 629
Conium Royeni 550
Connarus africanus 622
Conocarpus racemoſa 537

Conſuetudinis vires 456
Contractilitas 470
Contrayerva in morbo miliari 68, 70
Convallaria racemoſa *vid. Polygonaſtrum.*
Convulſiones, morbi miliaris ſymptoma 13. a comeſtis fragis 455
Convolvuli, plantarum ordo 551. C. aggregatus 222. arvenſis ib. 305. batatas, bufalinus, mammoſus, reptans 222. ſepium 305. tomentoſus 222
Convolvuloides novum plantarum genus 641. leucoſperma, piloſa 648
Conus ignobilis 257
Conyza anthelmintica *vid. Baccharoides;* balſamifera *vid. Baccharis indica.*
Cookia punctata *vid. Quinaria.*
Copaivae balſamum adverſus haemorrhoides 505
Cor, eius ventriculorum diverſitas 383. dextri fibrarum muſcularium ordo et actio 180 ſeqq. 189 ſeqq. ſiniſtri fibrarum externarum actio 380 ſeqq. illius imperium in venas negatum 243. exulceratio 513. palpitatio 520. inflammatio *vid. Carditis.*
Corallina animal dubium 277. officinalis 261
Corchorus plantarum genus 615. capſularis, eius uſus 435
Corculum eſſentialis pars ſeminum plantarum 529
Cordyla novum plantarum genus 450
Cordyline Commerſ. 535
Coreopſis biternata 576. lanceolata *vid. Coreopſoides;* leucorrhiza 576
Coreopſoides novum plantarum genus 643
Coriandri ſativi et teſticulati uſus 237
Coriariorum opera quomodo corrigenda 330 ſeqq.
Coriarius haemoptoicus 455
Coriſpermum hyſſopifolium 652
Cornus albida Ehrh. 651
Cornutia quinata 445
Corolla plantarum pars 527
Coronilla plantarum genus 621. cochinchinenſis 567
Corporis humani partes 242
Corrigiola repens 616
Corruptionum genera et ſpecies 717
Corymbiferae, plantarum ordo 546
Corypha palmarum genus 534. africana 411. licuala 534. pileata 411. rotundifolia 534. ſaribus 411
Coryza variolodes 517
Coſmia plantarum genus 616
Coſſignia — — 552
Cottus diceraus 389
Cotyla ſtricta 547. turbinata *vid. Cenia.*
Cotyledonis laciniatae vires 427
Couratari Aubl. 618
Couſſapoa Eiuſd. ib.
Couturea Eiuſd. 548
Coxarius morbus 308
Cranium, eius cicatrix ſectione detecta 304. cretinorum 660, 668
Craſpedum novum plantarum genus 436

Craſſocephalum novum plantarum genus 641
Craſſulae pinnatae vires et uſus 238
Crataegus plantarum genus 619. bibax, indica, rubra 433
de Crell (Car. Iuſt. Lud.) mortuus 343
Crenaea plantarum genus 619
Creodus novum plantarum genus 220
Crepis parviflora 650. rhagadioloides *vid. Medicuſia.*
Creſcentia iaſminoides 541
Cretini 659, 660, 662, 664, 668, 669
Creve (C. C.) ſoc. nat. ſcrutat. Halenſ. ſocius, et prof. med. extraord. Mogunt. 349 ſeq.
Crinita novum plantarum genus 642
Crinodendrum plantarum genus 631
Crinum zeylanicum, eius vires 408
Crithmum pyrenaicum 550
Crocus in febre lenta nervoſa 516. morbo miliari 69
Crocodilium plantarum genus 546
Crotalaria — — 621. ſcandens 565
Croton congeſtum, lacciferum, lanatum 591. moluccanum ib. 626. punctatum Lour. 591. ſebiferum 626. variegatum *vid. Phyllaurea.*
Cruciferae, plantarum ordo 551
Cruoris particulae rubrae, nutriens ſubſtantia 494
Cruſta inflammatoria 74. lactea 71, 83
Cryptocephalus obſoletus 103. ſanguinicollis 114. Schaeferi 103. ſibiricus 114
Cubiti articulationis tumor 301
Cuboſpermum novum plantarum genus 424
Cucubalus plantarum genus 644. baccifer 616. behen *vid. Behen.*
Cucumis acutangulus, maderaſpatanus 593. melo, ſativus 592
Cucurbita, eius character emendatus 626. citrullus, lagenaria, melopepo, pepo, verrucoſa 593
Cucurbitaceae, plantarum ordo 626
Cunninghamia plantarum genus 548
Cupania — — 552
Cuphea — — 619
Cupri minerae 201
Curatella plantarum genus 614, 619
Curculio coloniformis 103. conicus 114. grammicus 101. inacceſſus 103. lateralis 101. ſalviae 103. ſemilunaris 114. tigrinus, viridipennis 101
Curcuma, eius character 206. longa, pallida ib. rotunda 205, 206, 409. illius uſus in morbo miliari 69
Curvaturarum ſpecies 720
Cuſſonia plantarum genus 550
Cutis principia 699. obturatio in morbo miliari 66. paralyticae ſenſilitas in paroxyſmo febris intermittentis 475
Cyathula novum plantarum genus 220
Cycas filicum genus 534. circinalis, inermis, revoluta 600

Cydonia plantarum genus 619
Cylindria novum plantarum genus 215 ſeq.
Cynanchum inodorum, odoratiſſimum 234
Cynometra pinnata 422. ramiflora 621
Cynoſurus aureus *vid. Lamarkia Moench.* lima *vid. Wangenheimia.*
Cyperoideae, plantarum ordo 534
Cyperus declinatus 648. elatus, rotundus 212
Cyphia plantarum genus 545
Cypraea, eius teſtae mutatio 252, 257. cinnamomea 257
Cyprinus Blochii, carpio 108. labeo, leptocephalus 389. regius 108
Cyrta novum plantarum genus 425
Cyrtandra plantarum genus 540
Cytiſus caian, eius uſus 570. wolgaricus 621

D.

Dalea plantarum genus 621. Brown. 620
Dalechampiae character emendatus 626
Dangers prof. med. et aff. fac. med. Rintelii 350
Daniel (Chr. Frid.) *Pathologie — I. Theil* 467
Daphne cannabina, odora 417. triflora 416
Daphnia truncata 118
Darea filicum genus 533
Dartus novum plantarum genus 215
Daſus — — 228
Datura metel 222
Daucus, eius radicis uſus externus in ulceribus 78. carnoſus (mauritanicus L.) 651. meoides, viſnaga 550
Decadia novum plantarum genus 432 ſeq.
Decocta, de eorum uſu medico monitum 278
Defectuum praeternaturalium ſpecies 720
Deformitatum genera et ſpecies ib.
Deguelia plantarum genus 622
Deglutitionis impeditae cauſſae 304 ſeq. 456
Dejean's (Ferd.) *Erläuterungen über Gaubs Anfangsgründe — aus dem Lat. von Gruner, I. Theil* 452
Delirium morbi miliaris ſymptoma 53, 54
Dentalium 254
Dentes evulſi iterum firmati 723
Dentidia novum plantarum genus 441
Dermeſtes catta 100. cylindricornis 102. hemipterus 100
Derrhis novum plantarum genus eiusque ſpecies 564
Deſmos novum plantarum genus 439 ſeq.
Diabetes 288. eius cauſſa 475. remedium 30
Dianella plantarum genus 535
Dianthera bifida 649. paniculata 209
Diaphora novum graminum genus 590
Diaphoretica in coryza variolode 517. morbo miliari 69
Diarrhoea 477. eius cauſſa 521. in febre lenta nervoſa 516. in febribus intermittentibus 312.

312. morbi miliaris ſympto-
ma 59, 64. ſpontanea in-
ſultum arthriticum diſcu-
tiens 497. febres remitten-
tes bilioſopituitoſas 510. bi-
lioſa critica in febre infan-
tum 465. habitualis 320
Diatoma novum plantarum ge-
nus 429
Dicalix — — 607
Diceros — — 443 ſeq.
Dichroa — — 430
Dicranum aciculare 165. am-
biguum 168. cerviculatum
169. criſpum 131. flagella-
re 139. longifolium 147.
ovale 167. puſillum 128.
ſcoparium 129. ſpurium 128.
varium 132. virens 165
Didymodon muſcorum genus
142
Digeſtio 492 ſeqq.
Digeſtiva blanda oſſibus denu-
datis applicanda 328
Digitalis cochinchinenſis 443.
obtuſa 648. purpurea, eius
uſus 23, 27. ſinenſis 443
Digitaria graminum genus 534
Digiti pedum membrana na-
tatoria connexi 456
Digitus ſuccenturiatus 457
Dilatris plantarum genus 535
Dilivaria — — 539
Diluentia in arthritide 495.
cholera 465. morbo miliari
70
Dimocarpus novum plantarum
genus 415 ſeq.
Diomedea chilenſis 95
Dioſcorea aculeata 599. alata
598. cirroſa 599. eburnea,
oppoſitifolia 598
Dioſma aſiaticum 233
Dioſpyros decandra, dodecan-
dra 414. kaki, lobata, lo-
tus 413
Diphaca novum plantarum ge-
nus 567 ſeq. 622
Diſandra plantarum genus 539
Diſſolena novum plantarum
genus 227 ſeq. 543
Diuretica in hydrocele 291.
hydrope vago 300
Dobera plantarum genus 631
Dodecadia novum plantarum
genus 433
Dodonaea Plum. 623
Doellinger (Ign.) prof. bot.
Bamberg. 652
Dolichos albus, altiſſimus, bul-
boſus 565, cattang, haſta-
tus 566. montanus, pru-
riens, purpureus, ſinenſis
565. ſoia 566. *vid. etiam
Soia;* trilobus, unguiculatus
565
Dolorum genera 710
Dombeya novum plantarum
genus 614. a Lamarkio con-
ditum *vid. Araucaria.*
Donacia aquatica, ſimplex 403
Donax teſtaceorum genus:
iris 254. novum plantarum
genus 206
Dorſtenia chinenſis 220
Dorvallia plantarum genus 617
Doveri pulveris uſus in diabe-
te 30
Dracaena plantarum genus
535. enſifolia 408
Dracocephalum cochinchinen-
ſe 442
Drepania plantarum genus 542
Dreyenbrunnenſis fontis aquæ
examen chemicum 334
Dropax in tinea capitis 83
Droſera umbellata 238

Drupatris novum plantarum genus 432, 544
Dryandrae character emendatus 625
Ductus choledochi obſtructio 465. hepatici ligaturae effectus 463
Dulcamarae uſus 287
Dyſecoiae remedium 506
Dyſenteria 289 ſeq.
Dyſoda novum plantarum genus 229
Dyſpnoea morbi miliaris ſymptoma 58, 59, 69
Dyſuria 524
Dyticus feneſtratus 403

E.

Ebenoxylum novum plantarum genus 596
Ebenus plantarum genus 621. eius lign. ortus et vires 596
Eberhard (Io. Günth.) membr. honor. acad. ſcient. util. Erfurt. 351
Echeneis naucratoides 186
Echinacea novum plantarum genus 643
Echinus teſtaceorum genus, eius teſtae incrementum 250 ſeq. E. melo 250. novum plantarum genus 600
Echthrus novum plantarum genus 438
Eclipta erecta 575
Elaeagri, plantarum ordo 537
Elaeococca Commerſ. 625
Elaeocarpus integerrimus 436
Elater teſtaceus 115
Electrica materia elementum corporis animalis 698. in nervis negatur 699
Electricitas, de ea obſervatio 24. pluviae 39. illius uſus medicus 721. in reſolvendis inflammationibus 75. in morbo miliari noxia 68. in tumoribus albis tentanda 85
Elemifera Commerſ. 623.
Elephantiaſis remedium 506
Elixirii ſtomachici connubium cum terra ponderoſa ſalita 337
Elsbergeri (Ed. Gfr.) mortuus 344
Elymus hyſtrix *vid. Hyſtrix.*
Emetica in amauroſi 286 ſeq. apoplexia 277. arthritide 498, 499. calculis biliariis 465. cancro aperto 285. diabete 288. dyſenteria 287. epilepſia 291. febribus bilioſis 319. intermittentibus 315. lenta nervoſa 516. pituitoſa 296. remittentibus pituitoſobilioſis 510. fluxu hepatico 292. morbo miliari 67. poſt peripneumoniam bilioſam 295. in petechiis poſt febrem intermittentem 294. in phthiſi incipiente 505. vomitu cruento 296. 320. earum actio in hepar 476. noxae in febre verminoſa 319. tumore hydropico poſt ſcarlatinam 321
Empetrum album, nigrum 544. pinnatum ib. 619
Enkianthus novum plantarum genus 424 ſeq. 550
Enteritis morbo miliari accedens 59. in cadavere icterici obſervata 286. gangraenoſa, ea exſtincti ſectio 341
Entropium 293
Enula in morbo miliari 69
Enydra novum plantarum genus 576

Ephedra plantarum genus 629
Ephemerum racemoſum 647
Epidendrum orchidearum genus 578. moniliforme 579
Epilepſia, eius cauſſa 476. curatio 291, 512. morbi miliaris ſymptoma 53, 54
Epilobium fruticoſum tetragonum 413
Epithemata frigida in morbo nigro 292
Equiſetum arvenſe 608
Equitatio adverſus calculos biliarios 466
Eranthemum ſpinoſum 208
Ericae, plantarum ordo 544. E. dianthera 645
Erigeron hirſutum, philadelphium 575. aegyptiacum *vid. Eſchenbachia.*
Eriocaulon quadrangulare 214
Ervum hirſutum Lour. 469
Eryſipelas febribus remittentibus pituitoſobilioſis accedens 510. morbo miliari 60
Erythrium corallodendrum 563. criſta galli 621. fuſca 563. iſopetala, monoſperma 621
Erythroxylum plantarum genus 552
Eſchenbachia novum plantarum genus 642
Eſper (Frid. Eugen.) phyſicus Culmbacenſis 350
Evacuantia ubi iubeantur et vetentur 294. in bubone 300. febribus intermittentibus 313 ſeq. 315. ictero 287. dyſenteria 289. hydrope 299
Euclea herbacea 600. piloſa 599
Eugenia acutangula 430. corticoſa 431. iambos 430. nervoſa 431. aliae ſpecies novae 618
Euleri (Leonh.) elogium 371 ſeqq.
Euonymus chinenſis 232. dobira 624
Eupatorium ſinuatum 573. ageratoides *vid. Batſchia.*
Euphorbiae, plantarum ordo 625. E. plantarum genus ib. edulis, neriifolia, tirucalli 429
Euterpe Gaertn. 534
Exanthematum aquoſorum fomes in primis viis 319
Excaecaria cochinchinenſis 596
Exercitium corporis in arthritide 500. morbo miliari 70
Exfoliatio in carie 80
Exoſtoſium diviſio 715
Exutorii conſolidati ſequela 320
Eyſtathes novum plantarum genus 416

F.

Faba plantarum genus 621
Fabricia — — 617
Faciei cancer 285. obeſitas in morbo miliari 64. pallor a terrore unde 474. eius corporisque tumor a lapidibus cancrorum aſſumtis 455
Fagara plantarum genus 623. piperita, eius uſus 218
Fagopyrum alimentum, cauſſa ſtrumarum 665
Fagus caſtanea, cochinchinenſis 588
Falkner (Thom.) mortuus 347
Fallopia novum plantarum genus 435

Farinaceus cibus in febribus incongruus 316
Faſciarum uſus in ulceribus 77, 78
Febres, earum theoria 309 ſeqq. cauſſa 474 ſeq. 520. intermittentes 509. earum cauſſa 656. ſequela 274. curatio 312 ſeqq. remedia 226, 279. morbo miliari accedentes 54, 59, 71 ſeq. iis diutius affecti et marcore enecti ſectio 510. remittentes 316. pituitoſobilioſae 511
Febris acuta 310. arthritica 515. bilioſa 294 ſeq. 319, 477 ſeq. 513. catarrhalis dyſenteriae iuncta 289. epidemica 310 ſeq. flava Indiae occidentalis 463. hectica 310. hectica gaſtrica 320. hectica phthiſicorum, eius remedium 505. hectica a cachexia rheumatica 301. humoralis 319. infantum 465. lenta 312. lenta nervoſa 320, 515 ſeq. meſenterica 508. pituitoſa 296. puerperalis 513. putrida 320, 509. quartana 312, 315, 316, 514. eius mutationes ab admiſſo refrigerio 455. rheumatica 515. tertiana 508. ſurditatem chronicam tollens 321. tonica 309. torpens 310. verminoſa 319
Feldſpati ſpecies 116, 199
Fellis taurini cum aſſa foetida iuncti uſus 294
Femoris luxatio 722 ſeq. amputatio *vid. Amputatio.*
Ferolia Aubl. 620
Ferro (Paſch. Ioſ.) Ephemerides medicae 507
Ferrum, eius minera 200. aër fixus ex eo obtinendus 42
Feſtuca myuros 534. nutans 646
Fetus utero materno contenti humores 701. venae portarum ſanguis 462. capitis perforatio quando neceſſaria 459
Feuerſtein (Io. Henr.) phyſicus Lindauienſis 349
Fibrae animalis attributa 251. organorum motuum elementa 469
Fibraurea novum plantarum genus 599
Ficaria plantarum genus 551
Ficoideae, plantarum ordo 617
Ficus, caprificationis in ea effectus 627. auriculata, bengalenſis, beniamina 607. cannabina, politoria, pumila Lour. 608. ſeptica Lour. ſimpliciſſima 607
Fiſcher (Io. Leonh.) prof. mat. et chirurg. Kilonii 321
Fiſſidens adiantoides 160. aſplenioides, bryoides 162. palmatus 163. polycarpos 129. polypodioides 161. ſemicompletus 151. ſtrumifer 130
Fiſtulae, earum calloſitates 79. ani, inſtrumentum ad eam curandam 32 ſeq. morbi miliaris ſymptoma 58. lacrymalis 292
Flacourtia *vid. Stigmaroca.*
Flagellaria indica, repens 411
Flatus abdominales in febribus malignis unde 474

Floribus num irritabilitas competat 96
Floſcopa novum plantarum genus 407
Fluida corporis animalis communia 699. propria 700 ſeq.
Fluores 199
Fluſtra 271. hiſpida ib.
Foetidia plantarum genus 618
Foliorum in plantis ſtructura 527
Fonticuli in cachexia rheumatica 301. morbo miliari 67. poſt tineam capitis 84. in ulceribus 79
Fontinalis falcata 159. heterophylla 610. ſquamoſa 150
Forcipis prae vecte praecellentia 458
Fordyce (Ge.) *Neue Unterſuchung der Verdauungsgeſchäfte der Nahrungsmittel. Aus dem Engl. überſetzt von* Michaelis 491
Forſter (Ge.) mortuus 347
Fothergilla plantarum genus 629
Fracturarum genera et ſpecies 713
Fragorum comeſtorum effectus 455
Franciſci II. praemia expoſitioni medicamentorum ſuperfluorum et neceſſariorum dicata 352
Frank (Ioh. Petr.) *Drey zum Medicinalweſen gehörige Abhandlungen* cet. *Aus dem Ital.* 478
Frankenia plantarum genus 616
Frictiones in morbo miliari 67, 70, 71. oleoſae *vid. Oleoſae fr.*
Frigus cauſſa ſtrumarum 667. ab amente diu toleratum 472 ſeq.
Fritillaria cantonienſis 410
Froelichia novum plantarum genus 636
Frontis oſſis necroſis 323. regeneratio imperfecta 325
Frotſcher (Ge. Chriſt.) phyſicus Culmbacenſis 350
Fuchſia plantarum genus 617
Fugoſia — — 614
Fumaria in morbo miliari 70
Fungi, plantarum ordo 533. quatenus nutriant 494. venenati, eorum antidotum 27
Funiculi umbilicaris ruptura, cautiones in ea diiudicanda 302 ſeq.
Furunculi peripneumoniam iudicantes 517
Fuſanus plantarum genus 537

G.

Gaertner ſocc. Ratisb. et nat. ſcrutat. Ienenſ. ſocius 349
Gahnia cyperoidearum genus 534
Galactites novum plantarum genus 642
Galangae uſus in morbo miliari 69
Galeola novum plantarum genus 578, 607
Galium tuberoſum 217.
Galvanii experimenta 473. eorum diſquiſitioni praemium expoſitum 354
Gangraena 76 ſeq.
Garciana novum plantarum genus 207
Gardenia grandiflora 229. volubilis 230

Gaſteroſtei aculeati uſus 399
Gaſtonia plantarum genus 550
Gaſtrici ſyſtematis irritatio, cauſſa morborum conſenſualium 319
Gaſtricorum morborum reditus cauſſa praediſponens 319
Gaſtricus ſtimulus, cauſſa icteri 287. phthiſeos pituitoſae 297
Gaſtricus ſuccus 492
Gaura chinenſis 413
Gautier (Io. Lud.) Diſſ. de irritabilitatis notione, natura et morbis 468
Gautieri (Ioſ.) Tyrolenſium, Carynthiorum, Styriorumque ſtruma 658
Gela novum plantarum genus 415
Gelatina principium partium ſolidarum, corporis animalis 698
Gelſeminum plantarum genus 543
Gemella novum plantarum genus 604
Genipa bufalina, eſculenta, flava 230
Geniſta plantarum genus 621. ſcandens 563. ſagittalis *vid. Geniſtella.*
Geniſtella racemoſa 637
Geniſtoides novum plantarum genus ib.
Gentianae, plantarum ordo 543. G. radicis uſus in quartana 510. de eo in febribus intermittentibus monitum 316. G. ſcandens 235. campeſtris *vid. Gentianella.*
Gentianella novum plantarum genus 641
Genu tumor 301
Gerardia tuberoſa 540
Gerania, plantarum ordo 554. G. pimpinellaefolium 647
Germanea plantarum genus 540
Geſtatio ponderum ſupra caput, cauſſa ſtrumarum dubia 666
Gevuinae character emendatus 631
Ginſeng chinenſe 605
Glabrariae terſae uſus 571
Glacies liquata cur noxia 668
Glandulae, earum principia 699. mutationum morboſarum cauſſa 659 ſeq. axillaris, eius tumor 301. dorſales Veſal. tumefactae degutitionem impedientes 456. duodeni 493. thyreoidea, eius mutatio morboſa in cadavere reperta 304
Glaucium plantarum genus 551
Glinus cryſtallinus, ſetiflorus 617
Gloxinia plantarum genus 542
Gluta — — 614, 631
Glutago — — 549
Gluten animale, pars conſtitutiva corporis animalis 698
Glycine, de eius ſpeciebus pinnatifoliis monitum 621. monoica, monophylla ib.
Glycyrrhiza aculeata *vid. Galandina bonducella*; glabra *vid. Liquiritia.*
Gmeliniae aſiaticae vires et uſus 442 ſeq.
Gnaphalium ſinuatum 574
Gneiſſum 385
Gobius macrocephalus 388 ſeq.
Gonorrhoeae ſymptomata unde 475. eius remedium 279.

279. ſecundariae remedium 504
Gonus novum plantarum genus 606
Gorgonia 267, 270
Goſſypium arboreum herbaceum 451
Gottingenſe noſocomium 282
Gramberg (Ge. Ant.) De vera notione et cura primarum viarum 317
Gramina, plantarum ordo 534
Graminis decoctum acidulatum in febribus intermittentibus 314. extractum in amauroſi 297
Grammica novum plantarum genus 235
Granati 199
Grangea plantarum genus 544
Grangerus peregrinator botanicus 619
Granitae mutationes 384 ſeq.
Gratiola rugoſa, ſtricta 209
Greggia plantarum genus 618
Grimmia cribroſa 164
Grona novum plantarum genus 569
Groſſe (Ioſ.) medicus proprius epiſcopi Paſſavienſis 350
Grubbia plantarum genus 544
Gruner (Chr. Gothfr.) De morbo gallico ſcriptores cet. 673
Guaiacanae, plantarum ordo 544
Guaiacum in carie 80. morbo miliari 68. eius extractum aquoſum in febre rheumatica et arthritica 515. gummi ſolutio ſpirituoſa in arthritide 498, 499. noxia 515
Guapira plantarum genus 540
Guarea plantarum genus 554
Guilandina, de eius ſpeciebus monitum 620. bonducella, gemina 421. moringa *vid. Anoma.*
Guirzim Maurorum *vid. Nitraria.*
Gummi ſubſtantia vegetabilium nutriens 494. arabicum in dyſenteria 289. guttae, eius origo 435. ammoniacum *vid. Ammoniacum.*
Guſtus defectus in inſano 11
Guttiferae, plantarum ordo 552
Gymnocarpus plantarum genus 616
Gymnocladus — — 620
Gymnoſtomum microſtomum 164. recurviroſtrum 124
Gymnotus albus 197
Gypſophila parviflora (paniculata L.) 651. ſaxifraga 616. *vid. etiam Imperatia.*
Gypſum chalcedonizans 197 ſeq. diaphanum, eius montes 188

H.

Habitationes perverſae ſtrumarum cauſſa 667
Hackel (Ioh. Chph.) *Vollſtändige practiſche Abhandlung von den Arzneymitteln I. Theil* 275. *II. Theil* 278
Haematites 200
Haematocele poſt curationem palliativam hydroceles orta 291
Haematuria 288. morbi miliaris ſymptoma 60
Haemoptoë ſubito lethalis 455. morbi miliaris ſymptoma 56, 68. illius remedium 23

Haemorrhagiae, earum ſuppreſſio 522. huius ſequelae unde 475. morbi miliaris ſymptoma 60, 64, 69. internae lethales 511. narium, febres remittentes pituitoſo-bilioſas ſanans 510. melancholiam 513
Haemorrhoidales dolores cum arthriticis alternantes 497
Haemorrhoides, earum cauſſa 475. remedium 505. morbi miliaris ſymptoma 58, 64, 69
Hagenia novum plantarum genus 636
Haliotis 263
Hamadryas Lamark. 430
Haupt (Ioh. Glob) mortuus 346
Hebe plantarum genus 539
Hebenſtreit (Ernſt Benj. Glieb) *Zuſätze zu* Bells *Abhandlung von Geſchwüren* 72
Hecatonia novum plantarum genus 430
Hechtel (Ioh. Chr.) a conſiliis rerum med. Bareuthi et aſſ. coll. med. Anſpac. 349
Hedera helix 651. quinquefolia 554
Hederae terreſtris ſuccus in phthiſi pulmonali 510
Hedona novum plantarum genus 427
Hedwig (Io.) Deſcriptio et adumbratio microſcopico-analytica muſcorum frondoſorum T. II. Faſc. III. 122. IV. 129. T. III. Faſc. I. 139. II. 149. III. 157. IV. 164
Hedwigia aquatica 149. lapponica 142
Hedypnois plantarum genus 545
Hedyſarum crinitum, elegans, lagopodioides, lineare, triquetrum, veſpertilionis 567. ecaſtaphyllum *vid. Diphaca*
Helianthemum reflexum 647
Helianthus giganteus Lour. 576
Helicia novum plantarum genus 218
Helicteres anguſtifolia 580. apetala 614. hirſuta 580. iſora 614. paniculata, undulata 580
Heliotropium indicum tetrandrum 221
Helix arenaria, bilabiata, itala, lineata, octona 262. petholata, ſtriatula 263. ſubcylindrica 262. turbinata, ventricoſa 260. umbilicaris 262
Helixanthera novum plantarum genus 228
Helminthia plantarum genus 545
Helvella amara 612
Hemerocallidis fulvae florum uſus 410
Hemiplegia brachii pedisque ſiniſtri 308
Hepatis functio 299. hyſteria 287. morboſa conditio in ictero 286. inflammatio *vid. Hepatitis*; chronica 465. iritabilitas aucta 476 ſeq. in morbo miliari demortuo conditio 65. obſtructio an fluxus coeliaci cauſſa 288. ſcirrhus 466, 467. tubercula 466
Hepaticus fluxus 291 ſeq.
Hepatitis 465, 466, 508

Heptaca novum plantarum genus 605
Heritiera alba Retz. 205
Herniae, earum genera et ſpecies 718. inguinalis, eius operatio 722. labiorum pudendi 456. umbilicalis ib.
Herpes 82. eius diſparentis ſequelae 287
Herrmann (Io. Frid.) mortuus 345
Heſiodia novum plantarum genus 639
Hexadica — — 586
Hexanthus — — 408
Hibiſcus eſculentus 452. mutabilis, roſa ſinenſis, ſuratenſis, ſyriacus, tiliaceus 451
Hieracioides novum plantarum genus 642
Hippocrepis barbata 567
Hippuris indica 207
Hirſchfeldia novum plantarum genus 639
Hirudines in abdominis viſcerum inflammatione 320. arthritide 499, 515. cancro occulto 284. carie 81. febre lenta nervoſa 516. morbo miliari 67. vomitu cruento 320
Hirundinis ruſticae hyematio 402
Hiſter oblongus 113
Hofer (Franc. Ioſ.) mortuus 345
Holcus ſaccharatus 603
Homalium plantarum genus 650
Hombak — — 651
Homonoia novum plantarum genus 601
Hopf (Chr. Glob) prof. med. extraord. Tubing. 353
Hordei decoctum acidulatum in febre intermittente 314
Hornblenda 199
Hortenſia plantarum genus 425, 549
Hottonia littoralis 222
Hovenia plantarum genus 527
Houſtonia — — 547
Humeri regenerati exempla 324 ſeq. 326
Humorum animalium diverſae claſſes 73 ſeq. *vid. etiam Fluida.*
Hunter (Ioh.) mortuus 348
Hydatides ovarii 306
Hydnum auriſcalpium Lour. 612
Hydrocele 290 ſeq.
Hydrocephalus 303. internus, eius remedia 506
Hydrocharites, plantarum ordo 536
Hydrocotyle aſiatica *vid. Triſanthus.*
Hydrogenium, elementum corporis animalis 698. in nervis negatur 699
Hydrogeton novum plantarum genus 418
Hydrolea inermis 235
Hydrophobia morbi miliaris ſymptoma 55 ſeq. 62, 67, 68
Hydrops, eius cauſſa 298, 663. ſpecies 714. remedia 209, 298 ſeq. 663. ovarii 306. poſt paracenteſin rediens 660. pectoris ſaccatus 476. *vid. Hydrothorax;* poſt peripneumoniam lethalis 509. poſt ſcarlatinam cum morbo miliari complicatam 62. vagus 299 ſeq.

Hydrothorax poſt carditidem 512 ſeq.
Hyoſcyami cataplaſma in ictero 287. extractum in morbo miliari 69. eius connubium cum terra ponderoſa ſalita 337, 338. oleum externe in dyſenteria 290
Hyperanthera Forſk. 620. *vid. etiam Anoma.*
Hyperica, plantarum ordo 552. H. aureum, cochinchinenſe 571. monogynum 552. perforatum, eius uſus in morbo miliari 69
Hypnum ſpiniforme 159
Hypochondriaca paſſio, morbi miliaris ſymptoma 53
Hypoxis aurea 409
Hypoxylum algarum genus 533
Hyptis capitata 540
Hyſſopus nepetoides ib.
Hyſteria hepatis 287
Hyſterica paſſio, eius remedium 279. venaeſectio in ea reprobata 505 ſeq. eius ſymptomata in febribus 312. ſymptoma morbi miliaris 53
Hyſterici ſpaſmi, eorum remedium 337
Hyſtrix novum plantarum genus 639

I.

Iablonowſkianae ſociet. ſcient. quaeſtiones ad diſceptandum propoſitae 354 ſeq.
Iaboroſa plantarum genus 541
Iacaranda — — 542
Iacea — — 546
Ialapae off. origo 220. uſus in bile viſcida 465. noxa in dyſenteria 289
Iambolifera plantarum genus 414, 617. odorata, reſinoſa 415
Iaſmineae, plantarum ordo 539
Iaſminoides rhombifolia 649
Iaſminum nervoſum 208
Iaſſeriani unguenti uſus 292, 295
Iaſſoy (Ioh.) mortuus 345
Iatropha ianipha, eius radicis vires 598. urens 651
Ichthyolithi 4 ſeqq.
Icica plantarum genus 623
Icterus 286. eius cauſſae 463, 465
Idioſyncraſiae origo 472. effectus 486
Ieans's (Thom.) *Neue Ideen von der nächſten Urſache des Podagra's — aus dem Engl. überſetzt* 496
Ignatia 543. Ignatiana philippinica, eius vires venenatae negantur 225
Ileus, eius ſpecies 716. lethalis 457
Ilex, nova eius ſpecies 624. aquifolium 220
Illicii aniſati uſus 440
Impatiens cochleata, cornuta, mutica 576
Imperatia novum plantarum genus 636
Imperatoriae radix in morbo miliari 69
Imperforationum ſpecies 719
Imperialis plantarum genus 535
Incarvillea — — 542. *vid. etiam Campſis.*
Indigofera bufalina 569. coccinea, rotundifolia 568. tinctoria, eius uſus 569

Infarctuum abdominalium diverſitas in curatione attendenda 321
Inflammatio 73 ſeqq. 466, 475, 520. eius genera et ſpecies 711. *vid. etiam Carditis cet.*
Infuſa, de eorum uſu medico monitum 278.
Inſani cerebellum 11, 12
Inſecta ſpiritu vini mortua reviviſcentia 193. hortis agrisque noxia necandi remedium 192
Inſenſiles partes in corpore humano nullae 660
Inſitio morborum, dubia de ea 277
Integumentorum communium humores 701
Inteſtina, eorum affectiones arthritidis praenunciae 497. in morbo miliari 58. iis demortuorum ſectio 65. inflammatio *vid. Enteritis;* ſphacelus a vermibus impactis 319. ſuppuratio 320. conditio poſt mortem a vomitu cruento 290. coli ſitus praeternaturalis ſectione detectus 303. duodeni glandulae 493
Intusſuſceptio 305
Iohnſon (Rob.) mortuus 346
Ipecacuanha in dyſenteria 289. epilepſia 291. febribus biliosis 295. intermittentibus 313, 315. ictero 286, 287. iſchiade nervoſa 292. morbo nigro ib. eius ſuccedanea 655
Ipomoea campanulata 221. rubra 541. tuberoſa 222
Irides, plantarum ordo 535. I. deſertorum 649
Irritabilitas, eius ſedes 469. genius 470 ſeqq. diverſitas 472. mutationes 473. morbi ib. ſeqq. ſpecifica 472, 473
Irtitantia in cura ulcerum 78. in cancro aperto noxia 284
Iſchaemum importunum 603
Iſchias, eius remedium 502 ſeq. morbi miliaris ſymptoma 63. nervoſa 292 ſeq.
Iſchuria, eius diviſio 716. morbi miliaris ſymptoma 58, 60
Iſenflamm (Iac. Frid.) De difficili in obſervationes anatomicas epicriſi 301
Itinerum marinorum uſus 465
Iuglans plantarum genus 624. camirium 589, 626. catappa 589. regia, eius foliorum decocti uſus 79. nucum uſus 495
Iunci, plantarum ordo 595
Iuniperus horizontalis 650
de Iuſſieu (Ant. Laur.) Genera plantarum 526, 613
Iuſticia ciliata 641. ecbolium, nigricans, picta, purpurea, tinctoria 209
Ixiae chinenſis vires 211
Ixora montana, novemnervia, violacea 217

K.

Kaempfiana methodus adverſus infarctus inſufficiens 320 ſeq.
Kels (H. W.) mortuus 343
Kerneria novum plantarum genus 643
Kino gummi uſus 320
Kirganelia plantarum genus 625

Kloſſner (Coſm. Dam.) mortuus 345
Knema novum plantarum genus 594
Kniphofia — — 643
Koelle (Io. Lud. Chriſt.) protophyſicus Bareuth. 349
Koellia novum plantarum genus 640
Krameriae character emendatus 631
Krockeria novum plantarum genus 638

L.

Labiatae, plantarum ordo 540
Lacca *vid. Croton lacciferum.*
Lacrymarum retentionum ſpecies 716
Lacrymatio conſenſualis 308
Lactatio affectus animi communicans 280
Lactea diaeta in febre hectica gaſtrica 320
Lactis metaſtaſis 282, 283. coagulati ſolutio 17. ſeri uſus in morbo miliari 70. phthiſi pulmonali 277, 510. peripneumonia 594. acidi uſus externus 280. tamarindinati uſus in fluxu hepatico 292
Lactucae viroſae extractum 509
Lagenula novum plantarum genus 219 ſeq.
Lagerſtroemia plantarum genus 619
Lagetta — — 539
Lagunea novum plantarum genus 412 ſeq.
Lamarkia Moench. novum plantarum genus 638. Oliv. novum algarum genus eiusque ſpecies 269
Lamii variae ſpecies 115
Lanius ſurinamenſis 89
Lantana racemoſa 443
Lapathum bienne, rubellum 648
Lapis infernalis ad aperiendos abſceſſus 76
Laſia novum plantarum genus 218
Lathraea phelypaea 539
Lathyrus plantarum genus 621
Laudenbacenſes montes 91
Lauri, plantarum ordo 538
Lauroceraſi aqua remedium infidum 285. eius connubium cum terra ponderoſa ſalita 338
Laurus plantarum genus 420. aeſtivalis 651. camphora, caryophyllus, cinnamomum 419. cubeba 520. curvifolia 519. indica 520. myrrha 519. piloſa 520. polyadelpha 519. ſaſſafras 520
Lawſonia, de eius ſpeciebus monitum 619. falcata 414. inermis 548. ſpinoſa 414
Laxantia antiphlogiſtica ſub finem febris gaſtricae noxia 295
Leaeba plantarum genus 614
Lechea chinenſis 214
Lecythis plantarum genus 618
Ledi paluſtris uſus in dyſenteria 289
Leea plantarum genus 544
Leerſia lanceolata 123
Leguminoſae, plantarum ordo 620
Le Hardi (Petr.) mortuus 348
Lemma filicum genus 534
Leontice leontopetaloides 615
Leontodon ſinenſis 572. autumnalis *vid. Scorzonera vidal.*

Leonurus marrubiaſtrum 440
Lepas anſerifera, balanoides, balanus, ſcalpellum 252
Lepidium petraeum 446
Lepra 508
Leproſorum integumenta cornea reddita 455 ſeq.
Lepta novum plantarum genus 218, 615
Leptoſpermum plantarum genus 617
Leptura italica 101
Leucoium capitulatum 409
Leucophlegmatia poſt ſcarlatinam 321, 505
Leucorrhoea, eius remedium 225. morbi miliaris ſymptoma 64, 69
Lichen arecarius 610. atratus, cerinus 122. flaveſcens 650. imbricatus 610. islandicus, eius uſus in diarrhoea 477. poſt fluxum hepaticum 292. peripneumoniam biliosam 295. in phthiſi pituitoſa 298. pulmonarius Lour. 610. tumidus 650
Licuala *vid. Corypha pileata.*
Lienis uſus dubius 462. infarctus 456. conditiones morboſae ſectionibus detectae 65, 290, 303
Lienteria poſt dyſenteriam 290
Ligamentorum principia 699
Liguſtrum ſinenſe 208
Limacia novum plantarum genus 598, 644
Limi ad exſtruenda aedificia apti analyſis chemica 333
Limodorum enſatum 578
Limonia monophylla 423, 563. trifoliata 553
Limonum ſuccus in morbo miliari 68, 70
Linconia plantarum genus 633
Linguae ulcus 293
Linimentum volatile camphoratum in dyſenteria 290
Linnaeana plantarum methodus 528
Linnaei filii ſcripta promiſſa 656
a Linné (Car.) Collectio epiſtolarum — edidit D. H. Stoever 653. illius merita in medicinam 657
Lintei carpti uſus chirurgicus 78
Linum, eius ſpecies hybridae 387 ſeq glanduloſum 647
Liparia plantarum genus 621
Lipothymia ab odore pomorum 456
Liquidambar peregrinum 629
Liquiritia officinalis 638. eius ſuccus in dyſenteria 289
Liquor anodynus quid 8. eius uſus in febribus 26
Liriodendron coco, figo 438
Liriope novum plantarum genus 409
Litchi ſinenſis *vid. Dimocarpus.*
Lithoſpermum orientale *vid. Oskampia;* tenuifolium *vid. Bugloſſoides.*
Lobelia chinenſis 577
Lodoicea palmarum genus 534
Loranthus plantarum genus 549. cochinchinenſis 408
Loſchge (Frid. Henr.) De ſymmetria humani corporis cet. 652
Lotus dorycnium 621. hirſuta Forſk. 570. edulis *vid. Krockeria.*
de Loureiro (Io.) Flora cochinchinenſis per Willdenow, T. I. 202, 407. T. II. 440, 563

Lucanus pygargus 112. tarandus 100
Lucis materia elementum corporis animalis 698
Lucuma plantarum genus 544
Ludia — — 620
Ludwigia — 617
Luffa — — 626
Lumbago ſymptoma diabetae 288. morbi miliaris 53, 58
Lumbrici copioſi in cadavere pueri 319. terreſtres, eos necandi remedium 192
Lumen aquae marinae unde 98. conchyliorum 98
Lupinus africanus 564. cochinchinenſis 563. integrifolius 621
Lupuli ad uſum cereviſiariorum analyſis chemica 333 ſeq. radicis decoctum in morbo miliari 68
Luxationes, earum genera et ſpecies 718. de iis obſervationes 722 ſeq. opii in iis uſus 40. ſpontanea in iſchiade nervoſa 293
Lychnis coronata Thunb. grandiflora Iacq. *vid. Hedona.*
Lycium barbarum, cochinchinenſe 226. foetidum, iaponicum 549. *vid. etiam Iaſminoides.*
Lycoperdon glomeratum, lamellatum 613
Lympha coagulabilis, ſubſtantia animalis nutriens 494. eius ſpiſſitudo in morbo miliari 69, 70
Lymphatici ſyſtematis influxus in morbos 319
Lyſimachiae, plantarum ordo 538. L. atropurpurea *vid. Palladia.*
Lythrum, de eius ſpeciebus monitum 619

M.

Macoubea plantarum genus 553
Macoucoua Aubl. 624
Macqueria Commerſ. ib.
Macularum ſpecies 720
Madrepora faſcicularis, turbinata 266
Magneſia in arthritide 502. in febre intermittente 313
Magnetica materia in nervis nulla 699
Magnoliae, plantarum ordo 61
Malacarne Paduam vocatus 312
Malachites 201
Malachra pinnata 650
Mallotus novum plantarum genus 601
Malpighiae, plantarum ordo 542
Malti decoctum in diabete 48
phthiſi 509, 510. ſcorbuto 279
Malva verticillata 452. caroliniana *vid. Modiola.*
Malvaceae, plantarum ordo 613
Malus plantarum genus 61
Mammae, earum magnitudo inſolita 452. abſceſſus 29 ſeq. 285 ſeq. ſcirrhus 29 eius operatio 284. earum glandularum induratio morbi miliaris ſymptoma 64 cataplaſmatum in eas operatio 17 ſeq.
Mangifera foetida 233. indica 232
Mania, eius remedium 23, 3 morbi miliaris ſymptoma 5

Maniacorum bilis ſecretio vitiata 465. irritabilitas et ſenſilitas imminuta 320
Manibea plantarum genus 540
Maniſuris graminum genus 534
Manulea indica 445
Mapenia cyperidearum genus 534
Maprounea plantarum genus 626
Marabelli (Franc.) De zea mays planta analytica diſquiſitio 460
Marani morbi venerei auctores 676 ſeq.
Marcanthus novum plantarum genus 569
Marcorum genera et ſpecies 715
Margaritarum origo 110, 253
Marignia Commerſ. 623
Marmor carrarienſe 198. ſalinum 385
Marrubii decoctum in morbo miliari 68
Martialia in morbo miliari 69
Martynia zanguebaria 445. perennis *vid. Gloxinia.*
Maſoch (Franc.) prof. med. theor. Lembergae 352
Matricaria cantonienſis 578
Maxilla inferior regenerata 324
Maytenus plantarum genus 539
Mazus novum plantarum genus 444 ſeq.
Medeola virginiana 535
Medicamentorum ſuperfluorum et neceſſariorum expoſitioni praemia deſtinata 352 ſeq.
Medicochirurgici collegii requiſita 483 ſeqq.
Medicuſia novum plantarum genus 641
Meduſa — — 448 ſeq.
Melaleucae ſpecies 618. leucadendri uſus 571
Melancholia haemorrhagia narium ſanata 513. morbi miliaris ſymptoma 54, 68
Melanthium cochinchinenſe 412
Melaſtoma plantarum genus 619. dodecandrum 424. ſeptemnervium 423
Melaſtomata, plantarum ordo 618
Meliae, — — 554. M. azederach vires 422
Meliſſa cretica, rugoſa 441
Melochiae corchorifoliae vires 449
Melodorum novum plantarum genus 439
Melolontha brevipes, crenulata, fuſca, gracilis 113. minuta 100. ſimilis, ſpecioſa 113
Melothria indica 211
Melyris erythrogaſter 113
Membranarum corporis animalis principia 699
Memecylon plantarum genus 617
Meniſperma, plantarum ordo 614
Menſium ſuppreſſio, congeſtionum ſanguinearum inde ortarum remedium dubium 337
Mentha Patrini 587. ſtellata 440
Mentis humanae ſedes 20, 30, 33. actio in cerebro huma-

no 11, 12. hebetudinis cauſſae 659, 661
Menyanthes hydrophyllum 222
Mercuriales frictiones in hepatitide 508. ſcirrho hepatis 467
Mercurialia in arthritide 498
Mercurialis indica 599
Mercurii vis anthelminthica negata 28 ſeq. vis antiſpaſmodica 298. vis dubia in ſtrumis 664. uſus in hepatitide quando admittendus 467. ſolutio in acido nitri 79. dulcis uſus internus ib. in morbis hepatis 465. morbo miliari 78 ſeq. *vid. etiam Calomelas;* ſublimati uſus internus 80
Meſenterii obſtructionis remedium 337
Meſpilus plantarum genus 619. pyracantha, eius fructuum uſus 434
Metallicum elementum corporis animalis 698
Meteorologiae ad praeſagiendas tempeſtatum viciſſitudines applicationi praemium expoſitum 355
Meteorus novum plantarum genus 450
Methodi plantarum artificiales et naturales 528 ſeqq.
Metroſideros plantarum genus 617
Meyer ſociett. bot. Ratisb. et nat. ſcrut. Ienenſ. membrum 349
Mezerei decoctum in carie 80
Mica dendritica 199
Michelia plantarum genus 614. champaca 438
Microcos plantarum genus 615
Micropus — — 547
Mictus cruentus *vid. Haematuria.*
Miliares veſiculae in febre lenta nervoſa 577
Miliaris morbus Pedemontii 49 ſeqq. febri bilioſae accedens 296. ſudor foetidus in eo unde 319
Miliarium novum graminum genus 638
Militum ſurarum diverſitas 457
Milium Tourn. 638. eſſuſum *vid. Miliarium.*
Millefolii infuſum in morbo nigro 292
Millepora celluloſa, cervicornis, faſcialis, polymorpha, truncata 266
Millus novum plantarum genus 430, 617
Mimoſa plantarum genus 620. corniculata, eburnea, fera, pennata, piloſa, ſaponaria, ſinuata, ſtellata 604
Mindereri ſpiritus uſus 55, 69, 70, 289, 296, 301, 516
Mirabilis ialapa 220
Miſandra plantarum genus 628
Mnemoſilla — — 551
Mnium fontanum, marchicum 157. pſeudotriquetrum 145. ſphaericarpon 170. turbinatum 147
Modecca plantarum genus 627
Modiola novum plantarum genus 643
Moench (Conr.) Methodus plantas — a ſtaminum fin deſcribendi 635
Mogorium plantarum genus 540
Molinaea — — 552

Mollugo triphylla 215
Molluſcorum fabrica 251. nutritio 268
Momordica charantia, cylindrica 592. luffa ib. *vid. etiam Luffa.*
Moneta obſtructionis pylori cauſſa 456
Montes Bolca cet. *vid. has voces;* primariorum a ſecundariis diſtinctionis notae 186 ſeqq. deſtructionis et decompoſitionis ſequelae 384
Montia plantarum genus 616
Morbi acuti ex decidentia 520. conſenſuales, eorum cauſſa 319. externi, eorum ſyſtema 710. Morbus niger 291 ſeq.
Morbilli febri putridae ſupervenientes 509. cum morbo miliari complicati 62
Mordella erythrogaſter 115. ſarvata 105
Morella novum plantarum genus 583
Morindae citrifoliae et umbellatae uſus 229
Moronobea plantarum genus 553
Mors ſucceſſiva unde 474
Morus alba, indica, earum uſus 585
Moſchus in cholera 465. febre lenta nervoſa 516. morbo miliari 69
Motacilla longiroſtra, ſibilatrix 119
Motuum organa 469
Mourera plantarum genus 633
Moxa 293, 674
Mucilago ſubſtantia vegetabilium nutriens 494
Mucilaginoſa in diarrhoea 477
Mucus, eius a pure differentia 75 ſeq. animalis, probabiliter ſubſtantia nutriens 494
Munchhauſia plantarum genus 619.
Murex alucoides, brandaris, conulus, reticularis, roſtratus, ſcaber, triqueter, trunculus 259
Muricia novum plantarum genus 593
Murraya exotica 423
Murucuya plantarum genus 627
Muſae, plantarum ordo 536. M. plantarum genus, eius character 602. corniculata, nana, odorata, paradiſiaca, ſapientum, ſeminifera, troglodytarum, uranoſcopos 603
Muſca gibboſa 403
Muſcularia organa 470
Muſculorum principia 698, 699. fibrae 469. voluntariorum irritabilitas ſpecifica 473. motus in morbis ib. totius corporis conditio in morbo miliari demortuo 65
Muſſaenda chinenſis 231. frondoſa 230
Mya pictorum 253
Myonima plantarum genus 548
Myoſoton novum plantarum genus 638
Myrica ternata 629
Myroſpermum plantarum genus 622
Myrrha adverſum fluxum coeliacum 287
Myrti, plantarum ordo 617. M. plantarum genus 432, 617

ſeq. canescens, chinenſis, tomentoſa, trinervia 432
Mytilus anatinus 253. barbatus, cygneus, edulis, ungulatus 256

N.

Naiades, plantarum ordo 534. Naias plantarum genus ib.
Napaea plantarum genus 613
Napellus *vid. Aconitum.*
Nardus indica 212
Narium pruritus conſenſualis 308
Narthecium plantarum genus 535
Naſtus graminum genus 534
Naſturtinae plantae, principium azotum in iis 271
Der Naturforſcher. XXIII. Stück 93. *XXIV.* 100. *XXV.* 107. *XXVI.* 112. *XXVII.* 117
Naucleae orientalis uſus 228
Naves contra teredinem muniendi conſilia 264
Navigantium morbus ubi proficuus 465
Nauſeae cauſſa 519
Nebulae, ſtrumarum cauſſa 668
de Necker (Nat. Ioſ.) mortuus 343
Neckera diſticha 157. filicina 155. filiformis 153. heteromalla 152. hypnoides 154. macropoda 158. pennata 155. pumila 156. undulata 157
Necroſis oſſium 80, 322 ſeqq.
Nectandra plantarum genus 537 ſeq.
Nectarium plantarum 527, 551
Negundo novum plantarum genus 639
Nelumbium plantarum genus 536
Nepenthes deſtillatoria *vid. Phyllamphora.*
Nephroia novum plantarum genus 587
Neptunia — — 605
Nerita glaucina littoralis 263
Nerium antidyſentericum, divaricatum, oleander, ſcandens 223
Nervi 251. eorum principia 699. liquidum ib. ganglionum et plexuum effectus 277. conſenſus 308. cauſſa morborum conſenſualium 319. influxus ad ſtrumae generationem 660. cerebri eorum hiſtoria 33, 41, 44 ſeqq. auditorii, eorum conditio in morbo miliari demortuis 65. iſchiadicus, eius compreſſio a ſcybalis, paralyſis pedis cauſſa 456. olfactorii, eorum cavitas 45. ſympathicus magnus, eius varietates 307 ſeq.
Nervina in morbo miliari 68 ſeq.
Nervoſum ſyſtema molluscorum et zoophytorum 251
Neſſi (Ioſ.) prof. chir. et artis obſtetr. Ticini 350
Nicandra plantarum genus 541
Nicotiana fruticoſa 222. urens 541. glutinoſa *vid. Tabacum.*
Nicrophorus virginicus 114
Nigritarum infirmitas unde 279
Nipa *vid. Cocos.*
Niſſolia quinata 622
Nitrariae ſpecies novae 617
Nitrum non cauſſa ſtrumarum 667. eius vis diuretica 281

Nix liquata cur noxia 668
Nonni (Theophanis) Epitome de curatione morborum → recenſuit notasque adiecit I. Steph. Bernard 669
Nova acta acad. ſcient. imp. Petropolitanae T. I. 371. IV. 179. V. 189. reg. ſoc. ſcient. Upſalienſis Vol. V. 390
Nutritio 243 ſeq. 493 ſeqq. eius laeſae ſequelae 318
Nux vomica *vid. Strychnos.*
Nyctagines, plantarum ordo 538
Nyctanthes grandiflora, ſambac 208
Nymphaea nelumbo, eius vires 437. *vid. etiam Nelumbium.*
Nymphantus novum plantarum genus 581. eius ſpecies 582

O.

Obeſitas mentis *vid. Mentis hebetudo.*
Obſtetriciae artis augmenta recentiora Germanis tribuenda 506
Obſtructionum cauſſa 518
Ochnae ſpecies novae 614
Ochroſia plantarum genus 543
Ocimum africanum 442. baſilicum, ſeminum eius vires 441 ſeq.
Ocotea plantarum genus 538
Octarillum novum plantarum genus 220
Octoblepharum muſcorum genus 144
Octoſpora calyciformis, diſcolor 123. purpurea 122
Oculorum morbi ſymptoma morbi miliaris 55, 68, 69. dextri corruptio in cadavere detecta 304
Odontalgia morbi miliaris ſymptoma 54
Oenothera fruticoſa 644
Oldenlandia zanguebariae 217
Olea fragrans 210
Olea an ab aqua repellantur 34 ſeqq. expreſſa, eorum uſus in morbo miliari 69. ſeminum nutrientium, nutrimentum 494
Oleoſae frictiones in hydrope 299, 506
Olerum vis ſolvens in morbis febrilibus 279
Olfactus ſenſus acutior in inſano 11
Olivi (Giuſ.) Zoologia adriatica 244
Olyra orientalis 584
Omphalea plantarum genus 626
Onagrae, plantarum ordo 617
Onania fluxus coeliaci cauſſa 287
Oncinus novum plantarum genus 224 ſeq.
Oncobae character emendatus 615
Oncus novum plantarum genus 408
Onobrychis plantarum genus 622
Ononis, de eius ſpeciebus monitum 621
Onopordi extracti uſus externus in carcinomate uteri 82. ſuccus in carie 80
Opa novum plantarum genus 431.
Opali ſpecies 200

Ophelus novum plantarum genus 450
Ophiſpermum — 426, 633
Ophthalmia recens natorum unde 475. chronica poſt ablactationem 282. cum entropio 293
Opii doſis per conſuetudinem aucta 456. uſus in arthritide 499. calculis biliariis 465, 477. carie 81. cholera 465. diarrhoea 477. dyſenteria 289. iſchiade nervoſa 293. luxationibus 40. noxae in morbo miliari 59, 69. coniunctio cum camphora et aſſa foetida 80. cum mercurio ſublimato 26
Orchideae plantae 90, 536
Origanum heracleoticum, ſyriacum 442
Ornithogalum ſinenſe 410
Ornithopus tetraphyllus 621
Ornitrophe plant. genus 551
Orontium cochinchinenſe 410
Orthotrichum muſcorum genus 133. anomalum 135. criſpum 133. ſtrictum 134
Orygia decumbens 617
Oryza alimentum 279. eius ſpecies et uſus 411 ſeq. perennis 646
Oris affectiones morbi miliaris ſymptoma 55
Osborn's (Will.) *Verſuche über die Geburtshülfe — überſetzt von* Michaelis 457
Oskampia novum plantarum genus 640 ſeq.
Oſmanthus — — 210
Oſmundae radix in morbo miliari 69
Oſſa, eorum principia 699. humores 701. ſenſilitas 660. fragilitas 455. conſumtio a compreſſione 80. caries, necroſis, *vid. has voces*; petrificata 4
Oſtrea, eius ſpecies edules 253. pes lutrae, tuberculata, varia 255
Oſtrya plantarum genus 629
Ova, eorum albumen et vitellus ſubſtantiae nutrientes 494. illorum excluſionis ab animalibus adiumentum 492. abortiva, de iis obſervationes 405 ſeq.
Ovum ad duritiem coctum, cauſſa obſtructionis pylori 456
Ovarii hydrops *vid. Hydrops.*
Ovieda plantarum genus 549
Ouriſia — — — 539
Outea — — — 620
Oxycarpus novum plantarum genus 603
Oxyceras — eiusque ſpecies 230
Oxygenium, elementum corporis animalis 698. in nervis negatur 699. cauſſa retardati curſus fluidorum in animalibus 263. coloris purpurei in animalibus marinis 260. rubediris cancrorum calori expoſitorum 247 ſeq.

P.

Pacouria plantarum genus 543
Paedarthrocace 305 ſeq.
Paeoniae officinalis varietas 438
Palladia novum plantarum genus 641
Pallaſia plantarum genus 538

Palmae, plantarum ordo 534 ſeq.
Palpitatio cordis et arteriarum, morbi miliaris ſymptoma 57
Pamea plantarum genus 537
Panax fruticoſa 605. quinquefolia *vid. Ginſeng.*
Pancreas induratum in icterico 286
Pancreaticus ſuccus 493
Pandacacqui Sonnerat. 543
Pandanus plantarum genus 634. humilis, laevis, odoratiſſimus 594
Panicum flaveſcens 647
Panke Molin. 628
Papaveraceae, plantarum ordo 551
Panzeria novum plantarum genus 640
Papaya plantarum genus 627
Papilio Dion 94
Paracenteſis in aſcite 506
Paralyſis, eius ſpecies 717. partialis 277. eius diffundendae impedimenta ib. morbi miliaris ſymptoma 54, 68. cantharidum in ea uſus 27. cinerum tepidorum 293
Pareira brava 231. eius uſus 308. ſpuria 600
Pareſis, eius diviſio 717. poſt colicam ſaturninam ſymptoma 455
Parietaria cochinchinenſis 605
Parinarium plantarum genus 620
Parivoa tomentoſa ib.
Paronychia plantarum genus 538
Parotides, metaſtaſes febris biliosae 511. ingens exſtirpata 456
Parſonſia plantarum genus 619
Partus, eius difficultatis maioris in homine cauſſae 458. ſtrumae cauſſa 667
Paſſiflora pallida Lour. 579
Patella fiſſura 264. neritoidea, ſinenſis, tricarinata 263. vulgata 264
Pavetta arenoſa 216. caffra 217. paraſitica 216
Paullinia *vid. Toddalia.*
Pavonis ſtercus in epilepſia 71
Pectines 256
Pedemontii morborum viciſſitudines 48 ſeq.
Pedicella novum plantarum genus 605
Pediculares, plantarum ordo 539
Pediluvium calidum cum ſpiritu ſalis in arthritide 501 ſeq. frigidum in eadem 498
Pedis paralyſis ex obſtructione ventris 456
Pedum tumor in morbo miliari 54. digiti *vid. Digiti.*
Pemphis plantarum genus 619
Penaea nitida, ſcandens 216
Penis magnitudo inſolita 457
Pentaloba novum plantarum genus 231 ſeq.
Pentaſtemon plantarum genus 541
Perca americana, fluviatilis, vulgaris 40
Perdolt (Franc. Ign.) mortuus 346
Perebea plantarum genus 627
Pergularia chinenſis, divaricata 235
Pericardium cum corde coalitum 306
Perioſtei ad regenerationem oſſis neceſſitas 325
Periploea cochinchinenſis 234

Peripneumonia *vid. Pneumonia.*
Periſpermi in botanica pretium 662
Peritonaei mutatio morboſa in cadavere detecta 303
Perniones morbi miliaris ſymptoma 61 ſeq.
Perpenſum Burm. 628
Perſpirationis in bobus ſuppreſſae ſequelae 88 ſeq.
Peruvianus cortex activus ad ſecretionem lactis, 282. eius uſus in arthritide 496. carie 81. diabete 288. febribus intermittentibus 71, 314. febre lenta nervoſa 516. poſt fluxum hepaticum 292. peripneumoniam bilioſam 295. in ulceribus 78. noxae in morbo miliari 55, 69. decoctum cum aqua calcis in carie 80. cortex ruber 77
Petechiae febri bilioſae accedentes 296. ſine febre 294
Peteſia ſimpliciſſima, trifida 217
Peticulare miaſma 66
Petroſilex 199
Pezizae auriculae vires et uſus 612
Phaca plantarum genus 621
Phacelia — — 541
Phaius novum plantarum genus 580
Phalaena adverſata, ricini 94
Phalangium plantarum genus 527
Phalaris arundinacea *vid. Typhoides.*
Phallus impudicus Lour. 612
Phanera novum plantarum genus 211
Phantaſiae laeſae cauſſa praediſponens 319
Pharmaceuticae rei cura 488 ſeq.
Pharnaceum diſtichum 616. mollugo, eius vires 238
Phaſellus ſcaber 645
Phaſeolus radiatus 565. retuſus, ſaccharatus 646. tuberoſus, tunkinenſis 565
Phaſiolus novum plantarum genus 638. violaceus 645
Phellandrium in carie 80
Philadelphus aromaticus 618
Philyrea indica 208
Phlegmatia morbi miliaris ſymptoma 61
Phleum africanum, cochinchinenſe 202
Phlogiſton ſanguinis auctum an cauſſa inflammationis 73
Phlomoides novum plantarum genus 640
Phlomis tuberoſa ibid.
Phoberus novum plantarum genus 433
Phoenix puſilla 597
Pholas 253
Phoſphori uſus externus 79. acidum *vid. Acidum.*
Phrenitis 504, 514. febrium ſymptoma 312
Phthiſici cur animalia marina appetant 280
Phthiſis, aëris in ea reſpirati mutatio 43 ſeq. aëris dephlogiſticati in ea effectus 27 ſeq. vomitoriorum ſub eius initium uſus 43 ſeq. morbi miliaris ſymptoma 56. nervoſa 278. pituitoſa 297 ſeq. ſcorbutica 509. tuberculoſa, eius remedia 277. ulceroſa, eius cauſſa praedisponens 318 ſeq.

Phyla novum plantarum genus 215
Phyllachne plantarum genus 630
Phyllamphora novum plantarum genus 595
Phyllanthus, eius ſpecies nova 625. emblica 585, 625. niruri 585. *vid. etiam Nymphanthus;* urinaria 585
Phyllaurea novum plantarum genus 589
Phyllodes — — 207
Phyſalidis variarum ſpecierum uſus 226
Phyſiologiae definitio 240. ſtudium commendatum 239
Phyſcium novum plantarum genus 607
Phyſoſpermum plantarum genus 550
Phyteuma bipinnatum, cochinchinenſe 228
Picria novum plantarum genus 446
Picris repens 572. echioides *vid. Helmintia.*
Pimela novum plantarum genus 449 ſeq.
Pinna rudis 256
Pinus, eius iulorum decoctum in morbo miliari 68. plantarum genus 527. abies, ſylveſtris 590
Piper, de eius ſpeciebus monitum 628. nigrum, pinnatum, ſylveſtre 210. album, eius origo ib.
Pirigara plantarum genus 618
Piriparea — — 616
Piripea — — 539
Piriqueta — — 616
Pirus — — 620. communis, cydonia, malus 434
Piſces, eorum incrementum 247. petrificati *vid. Ichthyolithi.*
Piſtacia oleoſa 597
Piſtia ſtratiotes *vid. Zala.*
Pituitae primarum viarum remedium 337
Pix, eius aquae uſus ad coriariorum opera 332. liquida, eius uſus externus adverſus cancrum 285. infuſi uſus in arthritide 495
Placus novum plantarum genus eiusque ſpecies 574
Plantagineae, plantarum ordo 538
Plantago plantarum genus ib. bracteata 649. maior 216. villoſa 649
Plantarum partes 527. claſſes et ordines naturales 531 ſeq. ſyſtema artificiale a ſtaminum ſitu 635
Platanus lobata (occid.), palmata (orient.) 652
Platinum 200
Platner (Ern.) Quaeſtionum phyſiologicarum libri duo 238
Plectronia chinenſis 233
Plegorrhiza plantarum genus 633
Plenck (Ioſ. Iac.) Hydrologia corporis humani 696
Plethora an cauſſa inflammationis 73
Pleuritis 509 ſeq. bilioſa 511. a refrigerio in paroxyſmo quartanae 455. expectorationis in illa iuvandae auxilia 504 ſeq.
Pleurodyne morbi miliaris ſymptoma 57

Pleuronectes ſtellatus 388
Plumbagineae, plantarum ordo 538
Plumbi minerae 188, 201
Plumeria obtuſa 223
Pluviae electricitas 39
Pneumonia 514. eius cauſſa 667. ſymptoma febris 312. febri putridae ſuperveniens 509. in hydropem lethalem tranſiens 508 ſeq. bilioſa 295. catarrhalis 508, 514.
Poa arundinacea, radicans, rubra 646
Podagra *vid. Arthritis.*
Pogonia orchidearum genus 536
Poinciana alata 620. biiuga, pulcherrima 421
Polia novum plantarum genus 233 ſeq.
Pollicis luxatio 722
Polycardia plantarum genus 624
Polycephalus — — 546
Polychroa novum plantarum genus 586
Polygala glomerata 563
Polygonaſtrum novum plantarum genus 644
Polygoneae, plantarum ordo 538
Polygonum ciliatum, hydropiper, odoratum, perfoliatum, tinctorium 417. convolvulus, eius folia alimentum ſuſpectum 305
Polyozos novum plantarum genus 217, 543
Polypara — — 214 ſeq.
Polyphema — — 582, 628. eius ſpecies 283
Polypodium arboreum, barometz 609. biforme, repandum, ſimile 608. varium 609. venoſum 608
Polypoſae concretiones per os et anum excretae 31 ſeq.
Polypus in vena emulgente et cava 475
Pomorum odor lipothymiae cauſſa 456
Pongatium plantarum genus 630
Porella imbricata 610
Portlandia tetrandra 548. hexandra *vid. Coutarea.*
Portlandiae ducis pulveris uſus in arthritide 498
Portulacae oleraceae vires 428
Portulaceae, plantarum ordo 616
Poſoqueria plantarum genus 548
Pottii remedium ad cariem arthriticam 80
Pourouma Aubl. 628
Primarum viarum morbi 317 ſeq.
Primaveſſi (Car. Lud.) mortuus 346
Primula mutabilis 221, 549 ſinenſis 221
Prinos glaber *vid. Winterlia.*
Prionus laticornis 114
Prockiae character emendatus 619
Procris plantarum genus 628
Prolapſuum genera et ſpecies 718
Prunus domeſtica 433
Pruritus ad anum et ſcrotum, morbi miliaris ſymptoma 53. narium *vid. Nares.*
Pſathura plantarum genus 548
Pſelium novum plantarum genus 599
Pſeudobraſilium 622

Pſoralea rubeſcens, ſcutellata 566
Pſidium, eius ſpecies dubia 617. caninum, nigrum, piriferum, pomiferum, rubrum 431
Pſyllium plantarum genus 538
Ptelea ovata 218
Pteris vittata 609
Pteranthus plantarum genus 628
Pterocarpus — — 628. flavus 564
Pteronia tomentoſa 573
Pterotum novum plantarum genus 428
Ptinus ſexpunctatus 100
Ptyalismus febrem lentam nervoſam ſolvens 516. in variolis unde 475
Pubertatis in iuvenibus effectus 283
Pulmones, eorum in morbo miliari demortuis conditio 65. infarctus in eodem 68, 69. nodorum remedium 337. tubercula 297. horum ortus 466. in illorum morbis ulcerum externorum uſus 284
Pulſus durus 518. intermittens 318. parvus in morbis inflammatoriis unde 475
Purgantia in calculis biliariis cum bilis inertia 465. morbo miliari 67. phrenitide 504. terrae ponderoſae ſalitae praemittenda et interponenda 337. cautelae circa eorum uſum in febribus bilioſis 319. eorum intempeſtive exhibitorum effectus 54, 59
Purpura *vid. Miliaris morbus.*
Purpurae origo 260
Pus quid 75. eius origo 475, 508, 509. a muco differentia 75 ſeq. mutationes 323. in cavo pectoris ex abſceſſu ſub mamma 286
Putredo, eius in corpore animali effectus 701. ſubſtantiarum animalium, de ea experimenta 16 ſeq.
Pylori obſtructionis exempla 456
Pyrgus novum plantarum genus 229
Pyroſtria plantarum genus 548
Pythagorea novum plantarum genus 418

Q.

Quarzi ſpecies 198, 199
Quaſſiae extractum in febribus intermittentibus 313
Quercus corticis ſuccedanea ad opera coriariorum 330 ſeqq. glandes adverſus phthiſin tuberculoſam 277. concentrica 589. cornea 588
Quillaia plantarum genus 633
Quinaquina peruviana 622
Quinaria novum plantarum genus 423
Quinchamalium plantarum genus 537
Quisqualis indicae uſus 424

R.

Radicula lancifolia, paluſtris 647
Ranunculaceae, plantarum ordo 551
Ranunculus falcatus *vid. Ceratocephala.*
Rapatea plantarum genus 535
Raphanis novum plantarum genus 639

Raphanus ſativus 446
Rapinia novum plantarum genus 225
Refrigerantia poſt tineam capitis 84
Reich (Chr. Gfr.) ſoc. bot. Ratisb. membr. honor. 352
Renanthera novum plantarum genus 578
Renealmia plantarum genus 205
Renum debilitas et relaxatio, cauſſa morborum 288. inflammatio 475
Repulſio an vere exiſtat 33 ſeqq.
Reſeda cochinchinenſis 429. ochracea (undata L.), phyteuma 651
Reſolventia interna in bubone 300. in febre intermittente 315. ictero 287
Reſolutionum genera et ſpecies 717
Reſorptionis in corpore humano cauſſa 663
Reſpirationis laeſae cauſſae 520
Reſtiaria novum plantarum genus 652
Retentionum genera et ſpecies 716
Rhachitica caries 80
Rhachitis, cauſſa difficultatis partus 458. affectuum quorumdam ab ea oriundorum remedium dubium 337
Rhamni, plantarum ordo 624. Rh. agreſtis, lineatus 232. micranthus 544. ſoporifer 232
Rhaphis novum plantarum genus 584
Rhaponticum plantarum genus 546
Rheum in calculis biliariis 465. poſt dyſenteriam ut roborans 290. ſub finem febrium gaſtricarum 295. in febre intermittente 313, 316. lenta nervoſa 516. morbo miliari 67. eius noxa in dyſenteria 289. palmatum 520. eius cultura in Suecia 658
Rheumatica febris *vid. Febris*
Rheumaticus ſtimulus phthiſeos pituitoſae cauſſa 297
Rheumatiſmus, cinerum tepidorum in eo uſus 193. morbi miliaris ſymptoma 60 ſeq. chronicus, eius remedia 502, 503
Rhizophora gymnorrhiza, hexangula 429
Rhodiola biternata 599
Rhododendrum maximum 651
Rhodora plantarum genus 544, 651
Rhus iavanicum, eius uſus 237
Rhynchoſia novum plantarum genus 569
Rhytis — — 606
Riana plantarum genus 615
Ribium ſemina orificium ductus choledochi obturantia 465
Richter (Aug. Glieb) *Mediciniſche und chirurgiſche Bemerkungen I. Band* 281
Ricinus apella 591. communis, eius ſeminum et olei uſus ib. lanarius ib.
Ricotia cantonienſis 446
Ripogonum Forſt. 535
Riverii potionis uſus 294, 295
Robinea plantarum genus 621. amara, flava 568
Roborantia in hydrope 299

Roemer (Io. Iac.) *Annalen der Geburtshülfe* cet. *für das Iahr* 1790. 702. 1791. 703
Roemeria novum plantarum genus 639
Rokekeja plantarum genus 616
Ronchi di S. Michaele, collis prope Baſſanum 266
Roridulae character emendatus 631
Roſa nankinenſis 434
Roſaceae, plantarum ordo 619
Roſenmüller (Io. Chriſt.) proſector in theatr. anat. Lipſ. 652
Rotaceae, plantarum ordo 316
Rotela plantarum genus 616
Roth (Erh. Ant.) mortuus 345
Rotula novum plantarum genus 224
Rourea plantarum genus 622
Rouſſeau (Ge. Lud.) mortuus 344
Rowley (Will.) *Abhandlung über die Gicht — aus dem Engliſchen* 500
Rubertia plantarum genus 624
Rubiaceae, plantarum ordo 547
Rubia in carie 80
Rubi fruticoſi radicis uſus 434
Rudbeckia purpurea *vid. Echinacea.*
Rumen quadrupedum, eius uſus 495
Rumex criſpus, hoſtilis 412
Rupinia Linn. 533
Ruta chalepenſis 422
Rutaceae, plantarum ordo 616

S.

Sabbatia novum plantarum genus 639
Sabella granulata, penicillus, ramoſa 265
Saccharum, ſubſtantia vegetabilium nutriens 494. eius ſpiritus uſus in arthritide 499. iaculatorium, officinale, ſpicatum 243
Sago, eius origo 597, 600
Salacia cochinchinenſis 579
Salacka vel Salaricum, ſubſtantia ſalina 386 ſeq.
Salep radicis decoctum in phthiſi pulmonali 510. pleuritide ib.
Sales, eorum noxae in dyſenteria 289. ammoniacus *vid. Ammoniacus ſal*, catharticus anglicus, eius abuſus noxae 299. communis impurus, eius ſequelae 666. medii, eorum uſus in morbo miliari 67. polychreſtus, eius uſus in febre infantum 465
Salicariae, plantarum ordo 619
Saliva 492
Salivatio in morbo miliari 69
Salix, eius amentorum uſus 279. babylonica 595. tuberculata 648
Salomonia novum plantarum genus 207
Salſola didyma 236
Salvadora biflora, capitulata 219
Salvinia filicum genus 534
Sambucus nigra 237. eius florum infuſum in dyſenteria 289. acidulatum in febribus intermittentibus 314
Samydae character emendatus 633
Sanguis, eius praeparatio 495 principium activum ei inhaerens 71. eius diſpoſitio ad inflam-

inflammationem 73 ſeq. mutatio in morbo miliari 66, 70. inopia 523. ſerum *vid. Serum.*
Santalum album et citrinum 279
Saperda angulata 104. Argo, canaliculata, hirſutula 120. ruſimana 104. Seydlii 120
Saphati qualis morbus 680
Sapii ſpecies 626
Sapindi, plantarum ordo 551. S. abruptus 417
Sapo in calculis biliariis cum inertia bilis 465. de eius uſu interno monitum 278
Saponaria, eius extractum in febribus intermittentibus 314, 316. porrigens *vid. Hagenia.*
Sapotae, plantarum ordo 544
Sarcodium novum plantarum genus 569
Sarothra gentianoides 237
Sarraceniae character emendatus 632
Sarſaparilla in carie 80. morbo miliari 68, 71
Saſſafras in morbo miliari 68
Satureia iuliana *vid. Sabbatia.*
Saturni ſacchari uſus internus 504
Saturninorum externus uſus 75, 76, 83
Saunders (Will.) A treatiſe on the ſtructure, economy and diſeaſes of the liver 462
Nob. de Savoye (Alex. Eligius) mortuus 344
Sauvageſiae character emendatus 631
Saxifruga chinenſis 426. craſſifolia *vid. Bergenia.*
Scabies, eius remedium 221. perverſe tractatae ſequelae 292, 299. morbum miliarem levans 64. critica febri meſentericae accedens 508
Scabioſa materia in corpore ſuperſtes, febris biliosae cauſſa 295
Scabioſa, eius infuſi uſus 304. cochinchinenſis 215
Scammonei uſus in bile viſcida, calculis biliariis, febre infantum 465
Scarabaeus brevicornis, colon, lunaris, unicornu 102
Scarifatio in carie 81. febre lenta nervoſa 516. hydrope 299. noxia in phlegmatia 61
Scarlatina 276, 321. cum morbo miliari complicata 62
de Schallern aſſ. coll. reg. medici Anſpac. 349
Schiſti origo 384 ſeq.
Schkuhria novum plantarum genus 642
Schmuck (Edm. Ioſ.) mortuus 343
Schmuckeri pilulae in cancro aperto 285
Schoenus ruber 212
Schrader (Glieb Nathanael) mortuus 347
Schrank (Franz von Paula) *Abhandlungen einer Privatgeſellſchaft von Naturforſchern und Oekonomen in Oberdeutſchland* 86
Schraud (Franc.) De febribus tentamina duo 369
Schrebera Linn. 624
Schroeder (Theodor. Guil.) mortuus 348
Scilla in morbo miliari 68

Scirpus capſularis 212
Scirrhus 81 ſeq. eius poſt inflammationem geneſis 661
Scolopax punctata 107
Scolopendrae electricae lumen 96
Scopolia plantarum genus 633
Scorbutus an acido vegetabili nativo arceatur 494. febre meſenterica ſanatus 508
Scordium in morbo miliari 68
Scorzonera pinnatifida 572
Scorzoneroides novum plantarum genus 642
Scrophulariae, plantarum ordo 540
Scrophularum diſcrimen a ſcirrho 81. a ſtrumis 664. remedium 336. curatio per attactum unde 663
Scrophuloſa ulcera 85
Scrophuloſi miaſmatis ſuſpicio in iſchiade nervoſa 293
Scroti tumoris remedium 209
Scutellaria altiſſima 441
Scutula novum plantarum genus 416
Scybala compacta paralyſis pedis cauſſa 456
Sebifera novum plantarum genus 602
Secalis granorum fertilitas 79. cornuti ortus et medicus uſus 279
Secretio 243. eius inſtrumenta 242
Sectio caeſarea evitanda 259
Secundinarum nimia in utero remora quando impedienda 258
Securinega plantarum genus 625
Sedum anacampſeros 427
Seguieria aſiatica 437
Seitz (German. Frid.) mortuus 348
Selinum Monnierii 550
Senacia Commerſ. 624
Seneka in morbo miliari 70
Senſuum ſedes in cerebro 19
Septas novum plantarum genus 446
Sepultura in aedibus ſacris damnata 92. in urbibus defenſa 91 ſeq.
Seridia plantarum genus 546
Seriſſa — — 549
Serpentaria in morbo miliari 68, 70
Serpula arenaria, cannelletta, filograna 264
Serratula ſcordium 572
Sertularia 272. halecina 271. myriophyllum 265, 271. ſpiralis 272. tamariſci 271
Serum ſanguinis fons ſecretionum 243. ſubſtantia nutriens 495. in cavitatibus maioribus morbo miliari exſtinctorum 65. lactis *vid. Lac.*
Seſamum 501 ſeq. orientale 444
Setaceum ad tumores articulorum 85
Sherardia muralis *vid. Aſpera.*
Sibthorpia plantarum genus 539
Sicyos edulis 626
Sida alvifolia, indica, ſcoparia (acuta Cavanill.) 451
Sideritis montana *vid. Heſiodia*; romana *vid. Burgsdorfia.*
Sideroxylon cantonienſe 224
Siegesbeckia orientalis 575. floſculoſa *vid. Schkuhria.*
Silari fluminis aqua 6
Silene undulata 650

Silex chalcedonicus, ferroenſis, islandicus 97. pyromachus 199
Silurus dauuricus 389
Sinapis chinenſis, eius varietates 446. pekinenſis 447. incana *vid. Hirſchfeldia.*
Sinapiſtrum decandrum 651
Singultus 521
Sipanea plantarum genus 548
Sippel (Bern.) chemiae prof. Bamberg. 652
Siſymbrium apetalum 447. patens 647. amphibium *vid. Radicula;* naſturtium *vid. Cardaminum.*
Sitis 521. in diabete 288
Sittius plantarum genus 540
Sium graecum 237
Skinnera plantarum genus 617
Sloanea Plum. et Aubl. 615
Smilax perfoliata, pſeudochina 599
Sodae hiſpanicae uſus ad ſtrumas 669
Soia novum plantarum genus 638
Solaneae, plantarum ordo 541
Solanum aculeatiſſimum 649. aethiopicum album, biflorum, dichotomum, inſanum, melongena, nigrum, procumbens 226. ſtellatum 649. tuberoſum, ſpiritus ardens ex eo 15 ſeq. villoſum 649
Solen ſiliqua 254. ſtrigilatus 253. vagina 254. villoſus 253
Solena novum plantarum genus 577
Solidago cantonienſis, decurrens 575
Solidarum partium corporis humani principia 698
Solor radix Luſitanis dicta 666
Sonchus biennis 650
Sonneratia Commerſ. 624. Linn. eius character emendatus 618
Sonorum diffuſionis et propagationis diſquiſitioni praemium expoſitum 354
Sophora caerulea 645
Sorbus plantarum genus 619
Soubamea — — 632
Souroubea — — 631
Spangenberg (Petr. Ludolph.) mortuus 347
Spartium plantarum genus 621. diſpermum 651
Spaſmi, eorum cauſſa 476. genera 710. clonicus brachii pedisque dextri 308
Spathium novum plantarum genus 412
Spatum calcareum admiſta terra martiali 92. ponderoſum 199. eius terra *vid. Terra.*
Spermacoce flexuoſa 217. fruticoſa *vid. Seriſſa.*
Sphacelus pedis curatus 509
Sphaeranthus cochinchinenſis 576
Sphaeridium ruficolla 114
Sphagnum ſimpliciſſimum 610
Sphinx faſciata 109. ruſtica 94
Spica nardi off. 212
Spilanthus tinctorius 572
Spinacia plantarum genus 655
Spina ventoſa 322
Spiraea cantonienſis (chamaedryfolia) 434
Spirituoſi potus ſequelae 319
Spirituoſorum uſus externus in carie anceps 80
Spiritus ardens ex ſolano tuberoſo 15 ſeq.

Splachnum brewerianum 136. froelichianum 172
Spondias plantarum genus 623
Spondylus gaederopus 255
Spongia 270 ſeq. 273. uſta adverſus phthiſin tuberculoſam 277. inſtrumis inutilis 664. anhelans 273. arboreſcens, bombycina 270. carnoſa, cellularioides 274. coralloides, cylindracea 270. dichotoma 269. floccoſa 274. infundibuliformis, lichenoides 269. reticulata, ſtricta, tricolor 274. tubularia 270. turbinata, urens 274. aliae novae ſpecies ib.
Staavia plantarum genus 625
Stachys artemiſia 440
Staminum conſideratio in ordinando plantarum ſyſtemate 509 ſeq.
Stanni minera 201
Stapelia chinenſis, cochinchinenſis 234
Statice plantarum genus 538
Steatoma manus 300 ſeq.
Stegoſia novum plantarum genus 213
Stemona — — 447 ſeq.
Stenocorus truncatus 115
Stephania novum plantarum genus eiusque ſpecies 595
Sterculiae foetidae uſus 591 ſeq.
Sternutatio conſenſualis 308
Stigmanthus novum plantarum genus 229
Stigmarota — — eiusque ſpecies 601
Stillingia plantarum genus 626
Stimuli motorii 471
Stixis novum plantarum genus 428
Stratiotes plantarum genus 536 ſeq.
Streblus novum plantarum genus eiusque ſpecies 599
Strelitzia plantarum genus 536
Strepitus, boum morbus 87 ſeqq.
Striga novum plantarum genus 208 ſeq.
Stroemia plantarum genus 551
Strombus 259. pes pelecani ib.
Struchium plantarum genus 547
Struma, eius diviſio 715. remedium 336. Tyrolenſium et adiacentium regionum 659 ſeqq.
Strychnos plantar. genus 543. nux vomica, eius vires 225
Stylidium novum plantarum genus 413
Suaeda plantarum genus 538
Succinum, eius origo 187. nativum 200
Succow (Ge. Adolph) *Verſuch über die Lohgerbereyen* 330
Sudor morbum miliarem levans 63, 64. 76. eius in hoc morbo foetor unde 319. partialis in paralyſi 277
Suffocationum ſpecies 717
Sulitra pubeſcens 646
Sulphur nativum 200. vivum floribus praeferendum 83. ex eo balnea in ictero ab herpete diſparente 287. eius flores in arthritide 498. fluxu coeliaco 287. herpete 512. hydrope cum ſcabie iuncto 300. morbo miliari 68. hepar in herpete 83. balnea ex hoc adverſus herpetem 512. lac in arthritide 502
Sumatrae ſtrumoſi et cretini 668

Suppuratio 75 ſeq.
Surarum in militibus conditio diverſa 457
Surditas chronica febre tertiana ſublata 321
Schwarzia novum muſcorum genus 125. capillacea ib. inclinata 126. trifaria 127
Symmetria corporis humani 652
Symphonia *vid. Moronobea.*
Synchondrotome reprobata 459
Syrae oleum 280
Syrupus antiſcorbuticus in morbo miliari 67
Syzygium Gaertn. 618

T.

Tabacus novum plantarum genus 641
Tabernaemontana bovina, bufalina 223
Tabes 520
Tacca pinnatifida 430. *vid. etiam Leontice.*
Tacſonia plantarum genus 627
Taeniae remedium 279
Talauma novum plantarum genus 614
Talcum caeruleum 199
Talichalia plantarum genus 626
Talinum — — 616
Tamarindi indicae uſus 447
Tamarix chinenſis 237
Tanibouoa plantarum genus 537
Taralea — — 620
Taraxacum adverſus phthiſin tuberculoſam 277. eius extractum in amauroſi 297. febre intermittente 314
Tariri plantarum genus 623
Tartarus emeticus, eius uſus in tumore genu 301. maior doſis ubi neceſſaria 319, 320. ſolubilis, eius effectus 292. uſus in amauroſi 297. febre intermittente 313. Tartari terra foliata in morbo miliari 69
Taxus verticillata 629
Tecoma plantarum genus 542
Tectona theca 227
Tellina cuſpidata, gibba, lactea, ſtriatula 254
Temperamenta 519
Tempeſtates *vid. Meteorologia.*
Temple's (Rich.) *Praktiſche Arzneykunſt für angehende Aerzte. Aus dem engliſchen überſetzt — von* Michaelis 503
Tendinum principia 699
Tenebrio cruciatus 101
Terebinthinaceae, plantarum ordo 622
Terebinthinae uſus in morbo miliari 68
Teredo 264
Terra animalis 699. foliata tartari *vid. Tartarus;* ponderoſa ſalita, eius vires et uſus 335 ſeqq. effectus adverſus cancrum 82
Terraquei globi revolutio generalis 3 ſeq. 6, 121
Terrea in diarrhoea 277
Teſtaceorum cruſtae formatio et incrementum 251 ſeq. ſplendor unde 261, 263
Teſticuli, eorum conditio in morbo miliari demortuis 65. ſcirrhus in carcinoma transiens 456 ſeq. tumoris et indurationis remedium 337

Tetanus 475. morbi miliaris ſymptoma 54
Tetradium novum plantarum genus 220
Tetrapilus — — 596
Teucrium thea, undulatum 440
Thaliſtrum ſinenſe 438
Thea cantonienſis 437. cochinchinenſis 436 ſeq. oleoſa, ſinenſis 437
Thela novum plantarum genus 223, 444. eius ſpecies 223
Thenaris et antithenaris flacciditas 455
Thermalium aquarum fotus uſus 55
Thilachium novum plantarum genus 437 ſeq.
Thileo plantarum genus 617
Thoa — — 628
Thompſon (Thom.) mortuus 347
Thouinia plantarum genus 540
Thrixſpermum novum plantarum genus 578
Thymeleae, plant. ordo 537
Thymus virginicus *vid. Koellia.*
Thyreoidea glandula 663. eius mutatio morboſa 659. ſtrumae cauſſa 661
Thyſanus novum plantarum genus 427
Thyſſelinum — — 637
Tibiae ulcus carioſum et tumor 305. diaphyſis regeneratae exempla 325 ſeq.
Tigarea plantarum genus 619
Tigridia — — 535
Tiliaceae, plantarum ordo 615
Tinea Rudolphella 109. Swederella 403
Tinea capitis 83 ſeq. eius remedium 337. ſiccatae ſequela 292
Tithymalus denticulatus 650
Tium hians 646
Toddalia plantarum genus 623, 624.
Toluifera cochinchinenſis 421
Tomex Forſk. *vid. Dobera.*
Tonabea plantarum genus 553
Tonicorum in diabete effectus 288. *vid. etiam Roborantia.*
Tonina plantarum genus 633
Tordylium anthriſcus, nodoſum 550 ſeq.
Touchiroa plantarum genus 622
Tournefortia montana 224
Tournefortiana plantarum methodus 528
Tozzia plantarum genus 538 ſeq.
Tracheae compreſſio a ſtruma 669
Tractio plauſtrorum, ſtrumae cauſſa 666
Tradeſcantia vaga 407
Tragopogon Dalechampii et picrioides *vid. Uroſpermum.*
Tralliana novum plantarum genus 232
Trapa cochinchinenſis 219
Trema novum plantarum genus 586
Tremolites 199
Triadica novum plantarum genus eiusque ſpecies 596
Trianthema decandrum, pentandrum 616
Tribuli terreſtris ſeminum uſus 422 ſeq.
Tricarium novum plantarum genus 585, 625
Triceros — — 238
Trichomanes eboracenſe 534
Trichoſanthes anguina, ſcabra, tricuſpidata 592

Trichoſtema ſpirale 442
Trichoſtomum caneſcens 141. fontinalioides 151. glauceſcens 179. heteroſtichum 125. lanuginoſum 140
Tricoccae *vid. Euphorbiae.*
Trideſmus novum plantarum genus eiusque ſpecies 590
Trifoliaſtrum novum plantarum genus 637
Triſolium cuſpidatum, volubile 566
Trigonia plantarum genus 552
Triphaca novum plantarum genus 590
Triphaſia — — 231, 553
Tripinna — — 445 ſeq.
Triſanthus — — 236
Triſetaria Forſk. 534
Triton 252
Trochus cinerarius, pharaonius, varius, zizyphinus 261
Tubanthera Commerſ. 625
Tubercula *vid. Pulmones.*
Tubularia 271. fiſtuloſa ib.
Tulipa pumila 648
Tumores, eorum diſtinctio 661. genera et ſpecies 714. albi 85. externi a cachexia rheumatica 301. in cubiti articulatione ib. genu ib. tibiae 305
Turbo ambiguus 261. multidentatus 262. reflexus 261. rugoſus, ſaxatilis, thermalis 262
Turfa ad coriariorum opera commendata 330 ſeq.
Turia Forſk. 626
Tuſſilaginis anandriae vires 575
Tuſſis, morbi miliaris ſymptoma 65. periodica 476. convulſiva 63, 68
Tympanites, eius cauſſa 474 a refrigerio in paroxyſmo quartanae 455. morbi miliaris ſymptoma 58, 59, 68
Typhae latifoliae uſus 564
Typhoides novum plantarum genus 638
Typhus, eius remedia 504

V.

Vaccinum ſtercus remedium adverſus gangraenam 77
Valerianae uſus in amauroſi 287. febre bilioſa 296. morbo miliari 71. morbis nervorum 512, 513. eſſentiae connubium cum terra ponderoſa ſalita 337
Valliſneria plantarum genus 536
Valvulae mitrales morboſe mutatae 303
Vanieria novum plantarum genus eiusque ſpecies 586 ſeq.
Vanilla orchidearum genus 536
Vari morbi miliaris criſis 63 ſeq.
Varicella cum morbo miliari complicata 62
Variolae, earum diverſitatis cauſſa 318. eruptionem iuvandi remedium 221. ſequela 298. Viennae 1790. graſſantium decurſus 513 ſeq. cum morbo miliari complicatae 62. internae 319
Varronia ſinenſis 228
Vaſa, eorum principia 699 genera 242. ſtructura mutata, ſtrumae cauſſa 660, 661. tunicae mutatae, gangraenae cauſſa 76. brevia, corpuſculum iis intertextum in cadavere repertum 304
Vatairea plantarum genus 622

Vateria flexuoſa 435
Vegetabiles ſubſtantiae ad nutrimentum idoneae 494
vegetabilium nutritio 493
Venae, earum incrementum unde 662. iugularis compreſſionis in ſtruma ſequelae 661. portarum directio inſolita 463
Venae ſectio in arthritide 499, 515. calculis biliariis 465. cauſo 512. cholera 465. febre biliosa 295, 320. lenta nervoſa 516. menſtruis nimiis 526. morbo miliari 67, 70. pleuritide 570. ſtrumis 662. reprobata in inſultu hyſterico 505 ſeq. noxia in maniacis 320. ſcarlatina 321
Venerea ulcera 84. venereae excreſcentiae 79. venerei morbi origo 676 ſeqq. oeſtri muliebris liquor 700 ſeq.
Ventorum abſentia, ſtrumarum cauſſa 668
Ventriculus, arthritici fomitis ſedes 320. calloſus ib. in duo loculamenta diviſus 334. eius affectiones morbi miliaris ſymptomata 53, 58, 67 ſeq. 69. ſuppuratio 320. vomica rupta ib. mutatio in cadavere vomitu cruento demortuae 290
Venus decuſſata, lithophaga, longone 254
Verbena lappulacea 540. offic. eius uſus 209. aubletia *vid. Billardiera.*
Verbeſina ſpicata 576
Vermium remedium 335, 336
Vermiformis proceſſus contorſio, ilei cauſſa 457
Vernicia novum plantarum genus 592
Vernicis ſinenſis et iaponicae origo 436
Veronenſium montium oſſa petrificata 4 ſeqq.
Veronica in morbo miliari 70
Vertebrarum colli ankyloſis a luxatione 722
Vertigo morbi miliaris ſymptoma 52
Veſania — — 54
Veſicantia in arthritide 499, 515. cholera 465, 477. coryza variolode 517. dyſenteria 290. febre apoplectica 316. biliosa 296. lenta nervoſa 516. hydrope 299. inflammationibus 466. iſchiade nervoſa 292 ſeq. leucophlegmatia poſt ſcarlatinam 505. morbo miliari 67
Veſiculae felleae defectus 286. morboſa conditio in ictero ib. in morbo miliari demortuis 65
Veſpertilionum cerebrum 10
Veſtimenta ex lana et goſſypio in arthritide et rheumatiſmo 503
Viarum immundities ſtrumarum cauſſa 668
Viborgia novum plantarum genus 637
Vicia alba, bacla, bipartita, leucoſperma 645
Vicioides novum plantarum genus 637. hirſuta, ſtricta, uncinata 645
Viennae morbi 1790. graſſati 508 ſeqq. mortuorum numerus 507
Vinca roſea 223
Vincetoxici radix in morb miliari 68
Vinum, eius in morbo miliari abuſus ſequelae 56, 63. malae notae, eius ſequelae 665. rhenanum in febre maligna 320. rubrum in febre lenta nervoſa 516 ſeq. vini acetum in febre putrida ſimplici 320
Viola tricolor in cruſta lactea 71, 83. iners in morbo miliari 68
Viperae iuſculum in morbo miliari 68. veneni remedium 280
Virium exhauſtio ſola affectuum multorum in partu difficili cauſſa 458
Virola plantarum genus 538
Vis vitalis 242. eius effectus 468 ſeq. diverſi unde 470
Viſcago novum plantarum genus 644
Viſcerum inflammatio chronica dubia 276. tranſpoſitio 457
Viſcum plantarum genus 549
Viſus laeſiones 524
Vites, plantarum ordo 554. V. ſpecies 554. indica, labruſca 232
Vitices, plantarum ordo 540. V. negundo 445. pinnata 236, 540. ſpicata, trifolia 445
Vitriolum, eius in ſtrumis noxa 664, 666. acidum noxium in vomitu cruento 290. aether 7 ſeq. elixir Mynſichti 67. oleum dulce 8. vitriolum caeruleum, eius uſus 505

Vlcera 77 ſeq. eorum genera et ſpecies 712. externa adverſus pulmonum morbos 284. venerea 84. ulcus tibiae 305. chronicum pedis, eius remedium 279
Vlmi ſpecies nova 629. cortex interior in febre hectica phthiſicorum 505. inutilis in morbo miliari 68
Vlva atropurpurea 260
Vmbelliferae, plantarum ordo 550
Vncaria plantarum genus 549
Vogler ſociet. Helveticae ſocius 349
Vohiria plantarum genus 543
Volkameria angulata, petaſites, pumila 445
Voluta caffra, cornicula 258. cymbium 98. tornatilis 258
Volvuli complures in cadavere reperti 321
Vomica pulmonum diutius geſta 456. ventriculi rupta 320
Vomitus, eius cauſſa 519. concretionum polypoſarum 31 ſeq. chronicus exitialis, eius cauſſa 320. cruentus 290, 292. eius remedia 320
Vouapa plantarum genus 620
Vox, eius mutatio in ſtrumoſis et cretinis unde 669
Vpſalienſis regiae ſocietatis litterarum et ſcientiar. hiſtoria 390ſeqq.
Vrena monopetala, multiflora 451
Vrina, ſigna ex ea 524. alpicolarum 668. illius conditio in diabete 288. retentionum ſpecies 716. a luxatione femoris 723. humana, eius uſus 67
Vroſpermum plantarum genus 545
Vrticae, plantarum ordo 627. V. gemina 585. nivea 586. piloſa 585
Vſteri (Paul) *Repertorium der medicinischen Litteratur der Iahre* 1791 — 1794 338
Vteri affectiones ab irritabilitate aucta 474. carcinoma 82. haemorrhagiae remedium 279
Vtricularia aurea, recurva 209
Vvaria plantarum genus 614. uncata 439, 549
Vveae prolapſus 457
Vulcanorum ortus 4. efficacitas in facie telluris mutanda 6. producta 94 ſeq. 187
Vulnerum genera et ſpecies 713

W.

Wallerii in Linnaeum odii cauſſa
Walter iun. acad. reg. ſcientt.
rol. membrum ordinarium
Wangenheimia novum plantar
genus 638
Watſon (Henr.) mortuus 344
Watſonia plantarum genus 535
Wedelia — — 547
Weidmann (I. Petr.) De necroſi
ſium 321
Weiſſia acuta 168. controverſa
nigrita 172. puſilla 177. ſtria
na 167
Wermdöen inſularum hiſtoria
turalis 398 ſeqq.
Willdenow acad. reg. ſcientt.
rol. membr. ord. 350
Willughbeia plantarum genus
Winterania canella 428
Winterlia novum plant. genus
Wintringham (Cliſton) mortuus
Wulfenia plantarum genus 540
Wurmbea — — 535

X.

Xanthoxylon clava Herculis
651 ſeq.
Xanthii ſtrumarii ſeminum vires
Xeranthemum chinenſe 574 ſeq.
Ximenia aegyptiaca 553

Z.

Zala novum plantarum genus
Zamia filicum genus 534
Zanichellia tuberoſa 581
Zanthoxylon *vid. Xanthoxylon.*
Zeae maidis analyſis chemica
ſeq.
Zerumbet Koenig. 205
Zinci minera 201. florum uſus
epilepſia 291
Zingiberis uſus in arthritide
morbo miliari 69
Ziziphora ſiliquoſa 209
Zonitis Mahia 102
Zoologia geographica 245
Zoophytorum fabrica 251, 265 ſeq.
nutritio 268
Zornia novum plantarum genus
640
Zucca plantarum genus 627
Zygia — — 622
Zygophyllum arboreum 436

AP

Londi
Fratres
Paſqua
be